

ZEMĚDĚLSTVÍ

2011

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
internet: www.eagri.cz
email: info@mze.cz

ISBN: 978-80-7434-033-8

Produkce a tisk: MS Polygrafie s.r.o. – Bělá pod Bezdězem

ZEMĚDĚLSTVÍ

2011

Obsah

Kapitola	Strana
Úvodní slovo ministra zemědělství	3
Použité zkratky	4
OBEČNÝ RÁMEC VÝVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ	6
Národohospodářský rámec	6
Vývoj sektoru zemědělství	8
Souhrnný zemědělský účet ČSÚ	12
Vývoj na vnitřním agrárním trhu	15
Agrární zahraniční obchod	18
Podpůrná a dotační politika MZe (podle Zásad - State Aid)	21
Státní zemědělský intervenční fond	26
Rozvoj venkova	40
Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond	49
Legislativní změny národní a evropské	52
ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA	59
ROSTLINNÁ VÝROBA	59
Výrobní faktory RV	59
Počasí	59
Výživa rostlin	60
Ochrana rostlin	61
Osivo a sadba	65
Rostlinné komodity	65
Obiloviny	65
Cukrová řepa, cukr	69
Brambory	71
Bramborový škrob	72
Olejniny	73
Luskoviny	74
Len a konopí seté	75
Zelenina	76
Ovoce	78
Chmel	80
Réva vinná, víno	82
Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny	86
Květiny a živé rostliny (včetně výpěstků okrasného a ovocného školkařství)	87
ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA	88
Výrobní faktory ŽV	88
Plemenářská práce a evidence zvířat	88
Krmiva	89
Ochrana zvířat	92
Živočišné komodity	92
Mléko, mléčné výrobky	92
Skot, hovězí maso	100
Prasata, vepřové maso	104
Drůbež, drůbeží maso a vejce	107
Ostatní živočišné komodity (Ovce a kozy, Králíci, Ryby, Včely, Koně)	109
EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ	117
BIOPALIVA	120
GENETICKY MODIFIKOVANÉ ORGANISMY	124

ÚVODNÍ SLOVO MINISTRA ZEMĚDĚLSTVÍ

Vážení čtenáři,

otevíváte ročenku, v níž se můžete podrobně seznámit se stavem a výsledky českého zemědělství v roce 2011. Byl to rok, kdy se vydařila sklizeň obilovin a brambor. Poklesly stavy hospodářských zvířat, konkrétně skotu, prasat a drůbeže. Pro zlepšení situace právě v této oblasti připravilo Ministerstvo zemědělství dva nové dotační programy: na ozdravování chovů prasat a chovů drůbeže. Obrat k lepšímu přinesl loňský rok v chovech ovcí a koz, jejichž stavy v porovnání s předešlým rokem vzrostly.

V běžných základních cenách dosáhla produkce zemědělského odvětví více než 117 miliard korun. Z toho rostlinná produkce činila 68 miliard a živočišná 43 miliard korun. Zbytek tvořily příjmy za zemědělské služby a vedlejší nezemědělské činnosti. Rostlinná výroba zvýšila svoji produkci téměř v každé oblasti. Výjimkou byly brambory, kde i přes větší sklizeň poklesly výrobní ceny. Celková živočišná produkce byla v roce 2011 vyšší oproti minulému roku. Klesla produkce prasat, drůbeže a vajec, ale zvýšila se produkce mléka. Vyšší byl také objem dotací na výroby. V roce 2011 činil více než 1, 486 miliardy korun, z toho přibližně 76 milionů na rostlinné výroby a 1, 41 miliardy korun na živočišné výroby. Pro porovnání: celkový objem dotací na výroby v roce 2010 představoval 1, 237 miliardy korun.

Pozitivní nárůst zaznamenalo v roce 2011 ekologické zemědělství. Opět přibýlo lidí, kteří se mu věnují. Koncem roku jich hospodařilo téměř 4 000 na necelých 500 000 hektarech, což představuje podíl 11,4 % z celkové výměry zemědělské půdy. Počet ekofarem se zvýšil o 11 %, počet výrobců biopotravin o 3 %. Ministerstvo zemědělství připravilo s nevládními organizacemi Akční plán rozvoje ekologického zemědělství na období 2011-2015. Jeho hlavním cílem je dosažení 15 % podílu ekologického zemědělství do roku 2015.

Ministerstvo zemědělství bude nadále na české i evropské úrovni usilovat o lepší podmínky pro naše zemědělce a potravináře, ať už různými typy podpory, vyjednáváním o budoucí zemědělské politice Evropské unie, příznivým legislativním prostředím nebo poradenskou činností. Doufám, že v příštích letech bilanční zprávy zaznamenají v českém zemědělství převážně pozitivní čísla.

Petr Bendl
ministr zemědělství

Použité zkratky

a. s.	akciová společnost
AEO	agroenvironmentální opatření
AZO	agrární zahraniční obchod
b. c.	běžné ceny
BSE	bovinní spongiformní encefalopatie (nemoc šílených krav)
CPV	ceny průmyslových výrobců
CZV	ceny zemědělských výrobců
ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální
DPH	daň z přidané hodnoty
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
ES	Evropské společenství
EU 15	Evropská unie po roce 1994 (Belgie, Dánsko, Německo, Španělsko, Francie, Velká Británie, Řecko, Irsko, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Finsko, Švédsko)
EU 27	Evropská unie od 1. 1. 2007 (vč. Rumunska a Bulharska)
€	euro = společná měna Evropské měnové unie (platnost od 1. 1. 1999)
Eurostat	Evropské statistické centrum
EZ	ekologické zemědělství
FADN	Farm Accountancy Data Network (Síť testovacích podniků)
FAME	Fat Acid Methylester (skupina esterů mastných kyselin)
GMO	geneticky modifikované organismy
HDP	hrubý domácí produkt
HPH	hrubá přidaná hodnota
HRDP	Horizontal Rural Development Plan (Horizontální plán rozvoje venkova)
CHKO	chráněná krajinná oblast
j. hm.	jatečná hmotnost
KVS	Krajská veterinární správa
LFA	Less Favoured Areas (méně příznivé oblasti)
MEŘO	metylester řepkového oleje; nyní užíváno FAME
MJ	měrná jednotka
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MZe	Ministerstvo zemědělství
Natura 2000	Evropská ekologická síť chráněných území
NM	normalizovaný moštoměr (množství cukru v kg/100 l moštu)

NP	národní park
NV	nařízení vlády
OP	Operační program
OZE	obnovitelné zdroje energie
p. b.	procentní bod
PF ČR	Pozemkový fond ČR
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
PRV	Program rozvoje venkova ČR pro období 2007-2013
s. c.	stálá cena
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
SAPS	Single Area Payment Scheme (zjednodušená přímá platba na plochu)
Sb.	sbírka zákonů
SEUROP	Klasifikace jatečně upravených těl prasat a skotu (třídy S, E, U, R, O, P)
SRS	Státní rostlinolékařská správa
SVB	Sdružení pro výrobu bionafty
SVS ČR	Státní veterinární správa ČR
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
SZÚ	Souhrnný zemědělský účet
ÚKOZ	Ústřední komise pro ochranu zvířat
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
USD	americký dolar
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
VDJ	velká dobytčí jednotka
VFU	Veterinární a farmaceutická univerzita v Brně
VÚRV	Výzkumný ústav rostlinné výroby
VÚZT	Výzkumný ústav zemědělské techniky
WTO	World Trade Organization (Světová obchodní organizace)
z. p.	zemědělská půda
ž. hm.	živá hmotnost

Obecný rámec vývoje zemědělství

Národohospodářský rámec

Vybrané makroekonomické údaje o ČR v letech 2000, 2010 a 2011

Ukazatel	Rok		
	2000	2010	2011
Počet obyvatel (střední stav v milionech)	10,21	10,52	10,50
HDP celkem (v mld. Kč, běžné ceny)	2 270	3 775	3 809
HDP běžné ceny – meziroční přírůstek (v %)	+ 4,2	+ 2,7	+ 1,7
HDP běžné ceny – vývoj (v %, 2000 = 100)	100,0	166,3	167,8
HDP běžné ceny na 1 obyvatele (v Kč)	220 949	358 957	362 949
Směnný kurz - průměr roku (Kč/USD)	38,6	19,1	17,7
Směnný kurz - průměr roku (Kč/EUR)	35,6	25,3	24,6
Saldo celkového zahraničního obchodu (v mld. Kč)	-120,8	+121,2	+191,3
Výdaje na konečnou spotřebu domácností (meziroční index v %)	100,9	100,6	99,5
Výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu (meziroční index v %)	111,4	105,9	98,4
Tržby: - v průmyslu (meziroční index v %)	107,7	109,8	107,2
ve stavebnictví (meziroční index v %)	100,6	92,9	96,5
ve službách (meziroční index v %)	105,7	99,2	98,5
v zemědělství (meziroční index v %)	97,0	106,4	111,8
Produkce zemědělských výrobků dle SZÚ ČSÚ (mld. Kč, s. c. roku 2000)	-	94,6	102,2
z toho: Produkce rostlinných výrobků (mld. Kč, s. c. roku 2000)	-	50,7	58,6
Produkce živočišných výrobků a zvířat (mld. Kč, s. c. roku 2000)	-	43,9	43,6
Zaměstnaní celkem (průměrně v tisících)	4 731,9	4 885,2	4 904
Nezaměstnaní celkem (průměrně v tisících)	454,5	383,7	353,6
Míra obecné nezaměstnanosti (průměr v %)	8,8	7,3	6,7
Průměrná hrubá měsíční mzda (v Kč)	13 219	23 797	24 319
Průměrné hrubé nominální mzdy (meziroční index v %)	106,4	101,9	102,2
Průměrné reálné mzdy (meziroční index v %)	102,4	100,4	100,3
Hrubé národní úspory (v mld. Kč, běžné ceny)	589,6	782,6	797,0
Průměrný starobní důchod / průměrná mzda (v %)	44,2	41,2	42,0
Průměrná míra inflace (meziroční index v %)	103,9	101,5	101,9
Vládní deficit (přebytek) / HDP (v %)	- 3,6	-4,8	-3,9
Saldo státního rozpočtu (SR) (v mld. Kč)	- 46,1	-156,4	-142,8
Saldo SR / HDP (v %)	- 2,0	-4,1	-3,7
Vládní dluh (v mld. Kč)	403,9	1 436,6	1 567,8
Vládní dluh / HDP (v %)	17,8	37,6	40,9

Pramen: ČSÚ

- HDP stoupl v roce 2011 meziročně o 1,7 % proti růstu o 2,6 % v roce 2010. Pokles tempa byl během roku pozvolný, podobně jako v ekonomice Evropské unie. Oproti ní však bylo meziroční zpomalování HDP v ČR ve druhé polovině roku pololetí rychlejší – zatímco unie jako celek ubrala ve 3. a 4. čtvrtletí na tempu tak, že její HDP rostl meziročně o 1,4 % a 0,9 %, české ekonomika zpomalila na 1,2 % a v posledních třech měsících roku se HDP zvýšil jen o 0,6 %.
- Hrubá přidaná hodnota tvořená v odvětvích české ekonomiky stoupla ve srovnání s rokem 2010 polovičním tempem (+1,5 % oproti +3,2 %), s nejvyšší dynamikou ve zpracovatelském průmyslu (+9,8 %). Její přírůstek, který byl menší než přírůstek HDP, dokládá postupující snižování aktivity v ekonomice. Ve 4. čtvrtletí již HPH meziročně nerostla.
- Platební bilance se proti roku 2010 zhoršila. Do ČR přišlo méně přímých zahraničních investic, příliv portfoliových investic byl jen zlomkem objemu roku 2010 a značně slabší byl i přebytek kapitálového účtu. Ke zhoršení došlo i přesto, že jedno z měřítek vnější rovnováhy se vyvíjelo pozitivně - deficit běžného účtu se v roce 2011 zlepšil. Naopak přebytek ve vývozu a dovozu služeb byl menší než v roce 2010 a zhoršil se i výsledek běžných převodů. V poměru k nominálnímu HDP zaznamenal deficit běžného účtu pozitivní změnu (2,9 % proti 3,9 % v roce 2010).
- Česká měna dlouhodobě posilovala. Z vývoje směnného kurzu koruny k hlavním měnám je patrné, že kurz byl významným prvkem konvergence ČR k průměrné úrovni Evropské měnové unie (výjimkou byl rok 2009). Za období 2004 až 2011 koruna posílila k euru o 22,9 % a k dolaru dokonce o 31,2 %. V roce 2011 se koruna obchodovala na devizovém trhu v průměrném kurzu CZK/EUR 24,586 a CZK/USD 17,688, což představovalo proti roku 2010 posílení o 2,8 %, resp. 7,4 %.
- Spotřebitelské ceny stouply o 1,9 % při výrazných rozdílech v tempech jednotlivých položek spotřeby (ceny potravin se zvýšily o 4,6 %). Růst cen v průmyslu byl druhý nejvyšší v dekadě, pokles cen stavebních prací se prohloubil. Nepříznivý vývoj směnných relací způsobil snížení úhrnné cenové hladiny v ekonomice.
- Cenový pohyb charakterizovalo v roce 2011 snížení úhrnné cenové hladiny. Nepříznivý vývoj cen v zahraničním obchodě působil s takovou intenzitou, že i přesto, že výrobní ceny v průmyslu a zemědělství rostly výrazně a spotřebitelská inflace sílila, implicitní deflátor měřící úhrnnou cenovou hladinu v české ekonomice poklesl meziročně o 0,7 %.
- Pokles výdajů na konečnou spotřebu domácností i vlády byl v České republice v jednotlivých čtvrtletích roku 2011 podle dat Eurostat jedním z nehlubších v Evropské unii. Oproti pokračujícímu růstu investic, vykázanému za EU 27, zaznamenávala ČR jejich pokles.
- Mzdový vývoj nebyl příznivý. Průměrná měsíční nominální mzda stoupla v roce 2011 meziročně o 2,2 % na 24 319 korun. Přestože to bylo více než v roce 2010 (+1,9 %), jde o druhý nejskromnější mzdový růst za posledních jedenáct let. Tento nízký přírůstek spolu s rostoucí spotřebitelskou inflací způsobil, že reálná mzda v ČR stoupla jen o 0,3 %, opět nejméně od roku 2000. Ve 4. čtvrtletí dokonce meziročně poklesla (-0,2 %).
- Míra nezaměstnanosti zjišťovaná Výběrovým šetřením pracovních sil podle mezinárodní metodiky v průběhu roku 2011 po čtvrtletích v sezónním očištění klesala ze 7 % v 1. čtvrtletí na 6,6 % ve 4. čtvrtletí. V průměru za celý rok činila 6,8 %. V evropském srovnání jde o hodnotu příznivou – v eurozóně přesáhla míra nezaměstnanosti 10 % počínaje květnem 2011, v EU 27 to pak bylo od listopadu. Strukturální problémy trhu práce v ČR však přetrvávají - nesoulad ve struktuře nabídky volných pracovních míst se nesetkává s poptávkou.

Vývoj sektoru zemědělství

Sklizeň některých zemědělských plodin v letech 2010 a 2011

Plodina	Sklizňová plocha (ha)		Sklizeň (t)		Výnos (t/ha)	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Pšenice ozimá	785 491	805 779	3 992 965	4 660 196	5,08	5,78
Pšenice jarní	48 086	57 353	168 588	252 851	3,51	4,41
Žito	30 249	24 985	118 233	118 456	3,91	4,74
Ječmen ozimý	110 207	100 809	495 786	467 740	4,50	4,64
Ječmen jarní	278 718	271 972	1 088 670	1 345 940	3,91	4,95
Oves	52 278	45 236	138 244	164 248	2,64	3,63
Kukuřice na zrno	103 276	121 006	692 589	1 063 736	6,71	8,79
ostatní obiloviny	54 531	52 345	182 544	211 640	3,35	4,04
OBILOVINY CELKEM	1 462 836	1 479 484	6 877 619	8 284 806	4,7	5,6
Hrách setý	24 391	17 189	48 242	52 341	1,98	3,05
Brambory - rané	1 341	1 575	25 489	27 193	19,01	17,26
- ostatní (bez sadbových)	22 124	21 332	557 268	693 721	25,19	32,52
Cukrovka technická	56 388	58 328	3 064 986	3 898 887	54,36	66,84
Řepka na semeno	368 824	373 386	1 042 418	1 046 071	2,83	2,80
Mák	51 103	31 495	23 690	26 918	0,46	0,85
Ostatní olejnin	70 493	59 524	93 985	110 747	1,33	1,86
Len - stonky	13	-	33	-	2,50	-
Kukuřice na zeleno a siláž	178 608	186 224	5 901 650	7 781 563	33,04	41,79
Víceleté pícniny na o.p. celkem	181 299	179 849	1 163 553	1 237 572	6,42	6,88
Trvalé trav. porosty (pastviny)	919 120	929 874	3 167 854	3 231 762	3,45	3,48
Chmel (chmelnice plodnicí)	5 210	4 632	7 772	6 088	1,49	1,31
Vinné hrozny (vinice plodné)	15 991	16 006	45 922	91 253	2,87	5,70

Pramen: ČSÚ

Celková produkce jednotlivých plodin vychází z osevních ploch zjišťovaných ČSÚ v květnu a z vývoje vegetačních podmínek.

Sklizňová **plocha obilovin** (včetně kukuřice na zrno a ostatních obilovin) se meziročně zvýšila o 16,6 tis. ha tj. o 1,1 % na 1 479,5 tis. ha. Celková sklizeň ve výši 8 284,8 tis. tun byla proti roku 2010 vyšší o 1 407,2 tis. t, tj. o 20,5 %. Pod úrovní roku 2010 byla pouze sklizeň ječmene ozimého, a to 467,7 tis. t, což je o 28,0 tis. t méně (o 5,7 %). Pšenice bylo sklizeno 4 913,0 tis. t tj. o 751,5 tis. t více (o 18,1 %) než v roce minulém. U ječmene byla sklizeň 1 813,7 tis. t, tj. o 229,2 tis. t více (o 14,5 %), žito bylo sklizeno 118,5 tis. t, tj. o 223 t více (o 0,2 %).

Hektarový **výnos obilovin** 5,6 t je ve srovnání s předchozím rokem vyšší o 0,9 t (tj. o 19,1 %), z toho u pšenice ozimé byl dosažen hektarový výnos 5,78 t (5,08 t v roce 2010), pšenice jarní 4,41 t (3,51 t), žito 4,74 t (3,91 t), ječmene ozimého 4,64 t (4,5 t), ječmene jarního 4,95 t (3,91 t), ovesa 3,63 t (2,64 t), kukuřice na zrno 8,79 t (6,71 t) a tritikale 4,52 t (3,73 t). I produkce **luskovin** byla vyšší než v roce předešlém. Celkem bylo sklizeno 63,6 tis. t luskovin. Z toho hrachu setého 52,3 tis. t, tj. v porovnání s rokem 2010 o 4,1 tis. t více. Celková produkce **zrnin** (obiloviny a luskoviny) 8 348,4 tis. t je proti předchozímu roku vyšší o 1 412,6 tis. t (tj. o 20,4 %).

Celková sklizeň **brambor** po zahrnutí sklizně domácností ve výši 973,9 tis. t představuje proti roku 2010 zvýšení o 152,0 tis. t (o 18,5 %). Hektarový výnos ve výši 29,00 t je o 5,55 t vyšší. Raných brambor bylo sklizeno 52,6 tis. t. Průměrný výnos brambor ostatních z jednoho hektaru je 30,99 t, tj. o 6,77 t více než v loňském roce. Produkce 836,8 tis. t je o 147,5 tis. t vyšší než v roce 2010. **Cukrovky** technické bylo sklizeno při výnosu 66,84 t z jednoho hektaru 3 898,9 tis. t bulev (3 065,0 tis. t v roce 2010) tzn. zvýšení o 27,2 %.

V roce 2011 došlo ke snížení osevních ploch **olejnin** celkem o 26,0 tis. ha (o 5,3 %) na výměru 464,4 tis. ha. Dosažená produkce z této plochy 1 183,7 tis. t je o 23,6 tis. t vyšší než v roce minulém. Řepky bylo sklizeno 1 046,1 tis. t, v roce předchozím 1 042,4 tis. t, tzn. zvýšení o 3,7 tis. t. Výnos řepkového semene z jednoho hektaru 2,80 t je o 0,02 t nižší. Vyšší byla také produkce máku, kdy se z plochy 31,5 tis. ha při průměrném hektarovém výnosu 0,85 t sklídilo 26,9 tis. t (23,7 tis. t při hektarovém výnosu 0,46 t v roce 2010) makového semene.

Jednoletých **pícnin** na orné půdě bylo sklizeno 8 631,2 tis. t zelené píce, tj. o 2 149,2 tis. t více než v roce 2010. Z toho bylo sklizeno 7 781,6 tis. t kukuřice na zeleno a siláž, tj. o 1 879,9 tis. t více než v roce minulém. Sklizeň sena víceletých pícnin byla 1 237,6 tis. t, z toho sklizeň sena jetele červeného 338,2 tis. t.

Produkce **zeleniny** po zahrnutí sklizně domácností byla proti předchozímu roku vyšší. Ve sledovaném roce bylo sklizeno 277,6 tis. t zeleniny (218,6 tis. t v roce 2010). Produkce **ovoce** 265,1 tis. t byla proti loňskému roku nižší (288,1 tis. t v roce 2010). Na 16,0 tis. ha **plodících vinic** se při hektarovém výnosu 5,70 t (2,87 t v roce 2010) sklídilo 91,3 tis. t hroznů, tj. o 45,3 tis. t více než v roce 2010. Produkce **chmele** ve výši 6 088 t se proti roku 2010 snížila o 1,7 tis. t (tj. o 21,7 %). Výnos chmele z jednoho hektaru 1,31 t je také nižší, a to o 0,18 t než v roce minulém.

Některé ukazatele živočišné produkce v letech 2010 a 2011

Ukazatel	2010	2011	Index (%) 2011/2010
Stavy skotu celkem – Soupis k 1.4. (tis. ks)	1 349	1 344	99,6
z toho: Býci ost. vč. volů (nad 6 měs. a do 1 roku) - Soupis k 1.4. (tis. ks)	146	144	98,6
Býci ost. vč. volů (nad 1 rok a do 2 let) - Soupis k 1.4. (tis. ks)	112	118	105,4
Býci ost. vč. volů (nad 2 roky) - Soupis k 1.4. (tis. ks)	17	18	105,9
Jalovice od 1 do 2 let – Soupis k 1.4. (tis. ks)	198	200	101,0
Jalovice nad 2 roky – Soupis k 1.4. (tis. ks)	70	73	104,3
Krávy celkem – Soupis k 1.4. (tis. ks)	551	552	100,2
v tom: Krávy dojně - Soupis k 1.4. (tis. ks)	384	374	97,4
Krávy bez TPM ¹⁾ - Soupis k 1.4. (tis. ks)	168	178	106,0
Průměrné stavy dojnic (tis. ks)	384	373,7	97,3
Užitkovost dojených krav – průměr (l/ks/rok)	6 904	7 127,8	103,2
Produkce mléka celkem (mil. l)	2 613	2 663,7	101,9
Celkový prodej mléka (mil. l)	2 508	2 554,7	101,9
z toho: Dodávky mléka do mlékáren (mil. l)	2 251	2 303,9	102,4
Domácí spotřeba mléka (mil.l)	2 197	2 138,5	97,3
Vývoz mléka (mil. l)	902,4	1 010,4	111,9
Dovoz mléka (mil. l)	848,8	853,0	100,5
CZV za mléko – I. a vyšší třídy (Kč/1000 l)	7 450	8 290	111,3
Soběstačnost ČR - mléko (%)	118,9	121,3	102,0
Porážky skotu celkem (tis. ks)	255	248	97,3
z toho: Býci (tis. ks)	109	104	95,4
Krávy (tis. ks)	111	110	99,1
Jalovice (tis. ks)	25	24	96,0
Telata (tis. ks)	8,4	8,2	97,6
Průměrná živá hmotnost poráženého skotu (kg ž. hm.)	544,4	544,1	99,9
Produkce hovězího masa celkem (tis. t ž. hm.)	170,8	170,3	99,7
Domácí spotřeba hovězího masa (tis. t ž. hm.)	152,3	143,8	94,4

Ukazatel	2010	2011	Index (%) 2011/2010
Vývoz hovězího masa (tis. t ž. hm.)	59,5	66,1	111,1
Dovoz hovězího masa (tis. t ž. hm.)	40,7	40,3	99,0
Soběstačnost ČR - hovězí maso (%)	112,0	118,4	105,7
Stavy prasat celkem – Soupis k 1.4. (tis. ks)	1 909	1 749	91,6
z toho: Prasnice celkem – Soupis k 1.4. (tis. ks)	132,8	112,4	84,6
Prasničky celkem – Soupis k 1.4. (tis. ks)	58,2	46,2	79,4
Selata – Soupis k 1.4. (tis. ks)	563,6	508,6	90,2
Prasata na výkrm (vč. vyřaz. kanců a prasnic) - Soupis k 1.4. (tis. ks)	721	683,7	94,8
Opraseno prasnic a prasniček (tis. ks)	330	277	83,9
Narozeno selat (tis. ks)	3 469	3 016	86,9
Počet odchovaných selat (tis. ks)	3 091	2 686	86,9
Počet odchovaných selat na prasnici	22,1	23,5	106,3
Produkce vepřového masa (tis. t ž. hm.)	366	350	95,6
Porážky jatečných prasat bez prasnic a kanců - (tis. ks)	3 034	2 904	95,7
Průměr. porážková hmotnost prasat bez prasnic a kanců (kg ž. hm.)	111,5	111,1	99,6
Domácí spotřeba vepřového masa (tis. t ž. hm.)	574,0	576,1	100,4
Vývoz vepřového masa (tis. t ž. hm.)	68,6	77,0	112,2
Dovoz vepřového masa (tis. t ž. hm.)	279,5	301,7	107,9
Soběstačnost ČR - vepřové maso (%)	63,8	60,8	95,3
Stavy drůbeže celkem (bez hobby aktivit) – Soupis k 1.4. (tis. ks)	24 838	21 250	85,6
z toho: Hrabavá drůbež celkem - Soupis k 1.4. (tis. ks)	24 418	20 943	85,8
Slepice - Soupis k 1.4. (tis. ks)	6 216	6 137	98,7
Kuřata na výkrm - Soupis k 1.4. (tis. ks)	14 884	11 320	76,1
Produkce drůbežího masa celkem (tis. tun ž. hm.)	263,0	236,8	90,0
Domácí spotřeba drůbežího masa (tis. tun ž. hm.)	332,6	323,3	97,2
Vývoz drůbežího masa (tis. tun ž. hm.)	35,6	33,9	95,2
Dovoz drůbežího masa (tis. tun ž. hm.)	103,9	120,2	115,7
Soběstačnost ČR - drůbeží maso (%)	79,1	73,2	92,5
Stavy slepic – po dopočtu domácích hospodářství (tis. ks)	8 554	8 739	102,2
Produkce vajec – včetně samozásobení (mil. ks)	2 125	2 168	102,0
Průměrná roční snáška vajec (ks/slepice)	309	307,1	99,4
Domácí spotřeba vajec (mil. ks)	2 549	2 658	104,3
Vývoz vajec, vč. násadových (mil. ks)	251	351	139,8
Dovoz vajec, vč. násadových (mil. ks)	625	703	112,5
Soběstačnost ČR - vejce (%)	83,3	81,6	98,0
Stavy ovcí a beranů celkem - Soupis k 1.4. (tis. ks)	196,9	209,1	106,2
Stavy koz a kozlů celkem - Soupis k 1.4. (tis. ks)	21,7	23,3	107,4
Produkce skopového a koziho masa (t ž. hm.)	4 674	5 174	110,7
Domácí spotřeba skopového a koziho masa (t ž. hm.)	5 152	5 739	111,4
Vývoz skopového a koziho masa (t ž. hm.)	104	78	75,0
Dovoz skopového a koziho masa (t ž. hm.)	680	730	107,4
Soběstačnost ČR - skopové a kozí maso (%)	90,7	90,2	99,4

Pramen: ČSÚ - soupis hospodářských zvířat k 1.4.2011, Výsledky statistického zjišťování MZe, Situační a výhledové komoditní zprávy MZe

Poznámka: 1) TPM = Tržní produkce mléka

Podle soupisu hospodářských zvířat k 1. dubnu 2011 ve srovnání s předchozím rokem klesly stavy skotu, prasat a drůbeže. Stavy koz, kozlů a ovcí a beranů naopak vzrostly.

Stavy skotu se meziročně snížily o cca 5 tis. kusů (0,4 %), což je zapříčiněno zejména poklesem stavu dojných krav o 10 tisíc kusů (2,6 %). Všechny ostatní sledované stavy skotu se totiž, vyjma býků včetně volů ve stáří od 6 do 12 měsíců (pokles o 2 tis. kusů) zvýšily.

Užitkovost dojných krav meziročně opět mírně vzrostla, v roce 2011 to bylo o 3,2 %. Z tohoto důvodu vzrostla meziročně, i přes výrazné snížení stavu dojnic, i produkce mléka a to o necelé 2 %. Domácí spotřeba mléka oproti tomu opět mírně klesla, po loňském poklesu o 1,6 %, klesla v roce 2011 o dalších 2,7 %. Vzrostl naopak vývoz (11,9 %) i dovoz (0,5 %) mléka. Tento vývoj znamenal meziroční mírný nárůst soběstačnosti ČR v mléce o 2,0 %.

Po významném meziročním nárůstu produkce hovězího masa v roce 2010 (o 28,8 %), klesla v roce 2011 produkce tohoto masa o tři desetiny procenta. O 5,6 % klesla i domácí spotřeba. Vývoz hovězího masa zaznamenal po loňském poklesu nárůst o 11 %, dovoz naopak, po loňském růstu, poklesl o 1 %. Soběstačnost ČR v hovězím masu díky tomu po loňském výrazném propadu, vzrostla v roce 2011 o 5,7 %.

Stavy prasat proti 1. 4. 2011 opět poklesly, tentokrát to bylo o 160 tis. kusů (8,4 %), z toho stavy prasníc o 20,4 tis. kusů (15,4 %), stavy prasniček o 12 tis. ks (20,6 %), selat o 55 tis.ks (9,8 %) a stavy prasat na výkrm o 37,3 tis. ks (5,2 %). Produkce vepřového masa meziročně poklesla o 4,4 %. Poklesl i počet porážek (o 4,3 %) a oproti minulému roku mírně poklesla i porážková hmotnost o 0,4 % na 111,1 kg. Domácí spotřeba vepřového masa meziročně opět vzrostla, v roce 2011 to bylo o 2,8 %. Vrostly i vývoz vepřového masa (o 12,2 %) a dovoz vepřového masa (o 7,9 %). Tento vývoj znamenal další meziroční pokles soběstačnosti ČR ve vepřovém masu, tentokrát o 4,7 % (z 63,8 % v roce 2010 na 60,8 % v roce 2011).

Stavy drůbeže se meziročně opět snížily, v roce 2011 to bylo o 3 588 tis. kusů (14,4 %). Velmi výrazně klesl počet kuřat na výkrm, o 3 564 tis. kusů (23,9 %) Produkce drůbežího masa se meziročně snížila o celých 10 %. Klesl i vývoz (o 4,8 %), dovozu se oproti tomu zvýšil o 15,7 %. Tento vývoj vedl k meziročnímu snížení soběstačnosti ČR v drůbežím masu o 7,5 % (ze 79,1 % v roce 2010 na 73,2 % v roce 2011).

Produkce vajec se po loňském poklesu meziročně zvýšila o 2 %, domácí spotřeba vajec zaznamenala stejný pohyb a meziročně vzrostla o 4,3 %. Současně došlo k dalšímu výraznému růstu vývozu vajec, v roce 2010 to bylo o 15,7 %, v roce 2011 o 39,8 %. Vzrostl ale i dovoz vajec a to o 12,5 %. Tento vývoj vedl k poklesu soběstačnosti ČR ve vejcích o 2 % (z 83,3 % v roce 2010 na 81,6 % v roce 2011).

V roce 2011 pokračoval trend růstu stavů ovcí a beranů, který vzrostl v roce 2010 o 7,6 % a v roce 2011 o dalších 6,2 %. Nárůst zaznamenal opět i stav koz a kozlů, v roce 2010 to bylo o 30,2 %, v roce 2011 o 7,4 %. Ve stejném trendu nárůstu pokračovala i domácí spotřeba skopového a kozího masa 2010 - o 0,9 %, 2011 - o 11,4 %). Důvoz vzrostl o 7,4 %, vývoz naopak poklesl o 25 %. Soběstačnost ČR ve skopovém a kozím masu meziročně mírně klesla o 0,6 % (z 90,7 % v roce 2010 na 90,2 % v roce 2011).

Některé ukazatele vývoje agrárního sektoru ČR v letech 2000, 2010 a 2011

Ukazatel	Rok		
	2000	2010	2011
Zemědělská půda (tis. ha)	4 280	4 233	4 229
Orná půda (tis. ha)	3 082	3 008	3 000
Zornění ¹⁾ (%)	72,01	71,06	70,9
Podniky zemědělské prvovýroby celkem (počet k 31.12.)	56 487	46 477	47 233
z toho: Podniky fyzických osob (počet k 31.12.)	53 460	42 929	43 543
Zemědělská družstva (počet k 31.12.)	746	575	536
Obchodní společnosti (počet k 31.12.)	2 107	2 755	2 932
Ostatní podniky, vč. státních (počet k 31.12.)	174	218	222
Podíl zemědělství na HPH ²⁾ dle statistiky národních účtů (%) ³⁾	2,99	1,68	2,05
Produkce zemědělských výrobků dle SZÚ - v běžných cenách (mld. Kč)	100,3	94,0	114,2
z toho: Produkce rostlinných výrobků - v běžných cenách (mld. Kč)	49,8	53,5	68,6
Produkce živočišných výrobků a zvířat - v běž. cenách (mld. Kč)	50,5	40,5	43,6
Vývoj cen zemědělských výrobců (CZV) (v %, meziroční index)	109,2	101,8	119,1

Ukazatel	Rok		
	2000	2010	2011
z toho: CZV rostlinné produkty celkem (v %, meziroční index)	112,69	102,8	129,9
CZV živočišné produkty celkem (v %, meziroční index)	108,0	100,7	107,6
Vývoj cen vstupů do zemědělství (v %, meziroční index)	108,5	98,2	108,3
Počet pracovníků v zemědělství - AWU) ⁴⁾ (tis. osob)	x	108,8	106,2⁶⁾
Průměrná měsíční nominální mzda v zemědělství ⁵⁾ (Kč/zaměstnanec)	10 134	18 399	18 630⁶⁾
Rentabilita (výnosnost celkového kapitálu) ⁷⁾ v zemědělství (v %)	+ 1,76 ⁹⁾	3,78	- ¹⁰⁾
Míra zadluženosti ⁷⁾ v zemědělství (v %)	39,18 ⁸⁾	23,05	- ¹⁰⁾
Hospodářské výsledky zemědělství (+ zisk/- ztráta) (mld. Kč)	-1,2	+7,7	+16,4
Celková podpora agrokomplexu (mld. Kč) ¹¹⁾	10,85	42 945	43 499
v tom: - ze zdrojů ČR (mld. Kč) ¹¹⁾	10,85	14 589	13 525
- ze zdrojů EU (mld. Kč) ¹¹⁾	x	28 355	29 974
Saldo agrárního zahraničního obchodu (mld. Kč)	- 17,3	-34,6	-35,0

Pramen: ČÚZK,ČSÚ, ÚZEI – FADN CZ, MZe

Poznámky:

- 1) Zornění = podíl celkové výměry orné půdy na celkové výměře zemědělské půdy v %.
- 2) HPH= Hrubá přidaná hodnota.
- 3) Podíl zemědělství na HPH v běžných cenách = včetně myslivosti a souvisejících činností.
- 4) V souladu s údaji používanými v EU byl nahrazen původní údaj o počtu pracovníků údajem ALI (Annual Labour Input – vstup pracovní síly do sektoru zemědělství) vyjádřeným v jednotkách AWU (Annual work unit – Roční pracovní jednotka). Jedna AWU zahrnuje takový počet hodin, který odpovídá počtu skutečně odpracovaných hodin v rámci plného pracovního úvazku v zemědělství (1 800 hodin). Nezahrnuje státní svátky, placenou dovolenou na zotavenou, dny pracovní neschopnosti, přestávky na jídlo, apod.
- 5) Bez podniků fyzických osob.
- 6) Předběžný údaj
- 7) Od roku 2008 metodika - data výběrového souboru FADN napočtena na celorepublikovou úroveň prostřednictvím systému vážení (tzv. "weighting system")
- 8) V roce 2000 odlišná metodika (cizí kapitál / celkový kapitál) x 100, jen za podniky hospodařící na z. p.
- 9) V roce 2000 odlišná metodika (hosp. výsledek za účetní období / celkový kapitál) x 100, jen za podniky hospodařící na z. p.
- 10) Údaje za rok 2011 nejsou k dispozici.
- 11) Předpoklad vyplacení do 30.6.2012

Souhrnný zemědělský účet (SZÚ) semidefinitivní výsledky za rok 2010 a předběžné výsledky za rok 2011

Tab. 1: SZÚ - výsledky účtu výroby v mil. Kč

Kód	Ukazatel	v běžných cenách		Index 2011/10 (%)
		2010	2011	
01	OBILOVINY (včetně osiva)	24 599,1	31 466,2	127,9
01.1	Pšenice a špalda	15 316,1	18 530,8	121,0
01.2	Žito a ozimé směsky	434,9	482,9	111,0
01.3	Ječmen	5 081,9	7 301,1	143,7
01.4	Oves a letní směsky	357,0	540,0	151,3
01.5	Kukuřice na zrno	2 766,5	3 870,6	139,9
01.7	Ostatní obiloviny	642,7	740,8	115,3
02	TECHNICKÉ PLODINY	13 572,3	17 459,3	128,6
02.1	Výsevy olejnin a olejnaté plody (včetně osiva)	9 950,9	12 987,4	130,5
02.2	Luskoviny (včetně osiva)	353,1	357,1	101,1
02.4	Cukrová řepa	2 156,6	3 197,0	148,6
02.5	Ostatní technické plodiny	1 116,8	917,7	82,2

Kód	Ukazatel	v běžných cenách		Index 2011/10 (%)
		2010	2011	
03	KRMNÉ PLODINY	9 054,1	9 601,1	106,0
04	ZELENINA A ZAHRADNICKÉ VÝROBKY	5 042,6	5 062,9	100,4
04.1	Čerstvá zelenina	1 486,7	1 580,8	106,3
04.2	Sazenice a květiny	3 555,9	3 482,1	97,9
05	BRAMBORY (včetně sadby)	2 394,6	2 096,5	87,6
06	OVOCE	1001,6	1 073,6	107,2
07	VÍNO ¹⁾	574,9	1 154,1	200,7
09	OSTATNÍ ROSTLINNÉ VÝROBKY	711,7	707,8	99,5
10	ROSTLINNÁ PRODUKCE (01 AŽ 09)	56 950,9	68 621,4	120,5
11	ZVÍŘATA	20 492,6	20 563,0	100,3
11.1	Skot	6 251,0	6 660,2	105,6
11.2	Prasata	9 030,9	8 865,5	98,2
11.4	Ovce a kozy	47,5	66,5	140,0
11.5	Drůbež	5 072,8	4 948,1	97,5
12	ŽIVOČIŠNÉ VÝROBKY	20 465,0	23 039,3	112,6
12.1	Mléko	18 421,5	21 159,0	114,9
12.2	Vejce	2 006,4	1 831,6	91,3
13	ŽIVOČIŠNÁ PRODUKCE (11+12)	40 957,7	43 602,3	106,5
14	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH VÝROBKŮ (10+13)	97 908,6	114 223,7	116,7
15	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH SLUŽEB	2 708,6	2 811,5	103,8
16	ZEMĚDĚLSKÁ PRODUKCE (14+15)	100 617,2	117 035,2	116,3
17	NEZEMĚDĚLSKÉ VEDLEJŠÍ ČINNOSTI (NEODDĚLITELNÉ)	2 056,5	2 415,4	117,5
17.1	Zpracování zemědělských výrobků	1 796,9	2 142,8	119,2
17.2	Jiné neoddělitelné vedlejší činnosti (zboží a služby)	259,6	272,5	105,0
18	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÉHO ODVĚTVÍ (10+13+15+17)	102 673,7	117 450,6	114,4
19	MEZISPOTŘEBA CELKEM	77 184,2	83 580,4	108,3
19.1	Osivo a sadba	3 220,9	3 463,9	107,5
19.2	Energie;maziva	11 333,7	12 767,3	112,6
19.3	Hnojiva a prostředky zlepšující půdu	4 987,0	6 315,3	126,6
19.4	Prostředky na ochranu rostlin	5 199,0	4 949,7	95,2
19.5	Veterinární náklady	2 991,8	2 836,1	94,8
19.6	Krmiva	28 428,6	29 616,8	104,2
19.7	Údržba a oprava strojů a zařízení	3 222,5	3 867,0	120,0
19.8	Údržba a oprava budov	2 245,6	2 694,7	120,0
19.9	Zemědělské služby	2 708,6	2 811,5	103,8
19.10, 11	Ostatní zboží a služby	12 404,6	13 893,1	112,0
20	HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (18-19)	25 489,4	33 870,1	132,9
21	SPOTŘEBA FIXNÍHO KAPITÁLU	14 254,7	14 824,8	104,0
22	ČISTÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (20-21)	11 237,8	19 045,3	169,5

Pramen: ČSÚ;

Poznámka: 1) vinné hrozny určené k výrobě stolního vína.

Tab. 2: SZÚ - výsledky účtu tvorby důchodu v mil. Kč

Kód	Ukazatel	v běžných cenách		Index 2011/10 (%)
		2010	2011	
23	NÁHRADY ZAMĚSTNANCŮM	23 984,0	24 223,8	101,0
24	OSTATNÍ DANĚ NA VÝROBU	1 364,1	1 283,0	94,1
25	OSTATNÍ DOTACE NA VÝROBU	26 844,6	27 838,6	103,7
26	DŮCHOD Z FAKTORŮ (22-24+25)	36 715,2	45 600,8	124,2
27	ČISTÝ PROVOZNÍ PŘEBYTEK/SMÍŠENÝ DŮCHOD (22-23-24+25)	12 731,3	21 377,0	167,9

Pramen: ČSÚ

Tab. 3: SZÚ - výsledky účtu podnikatelského důchodu v mil. Kč

Kód	Ukazatel	v běžných cenách		Index 2011/10 (%)
		2010	2011	
28	PŘEDEPSANÉ PACHTOVNÉ A OSTATNÍ NÁJEMNÉ Z NEMOVITOSTÍ	3 802,4	4 182,6	110,0
29	NÁKLADOVÉ ÚROKY	1 570,9	1 146,0	73,0
30	VÝNOSOVÉ ÚROKY	354,6	338,6	95,5
31	PODNIKATELSKÝ DŮCHOD (27-28-29+30)	7 712,7	16 387,1	212,5

Pramen: ČSÚ

Komentář k předběžným výsledkům SZÚ 2011

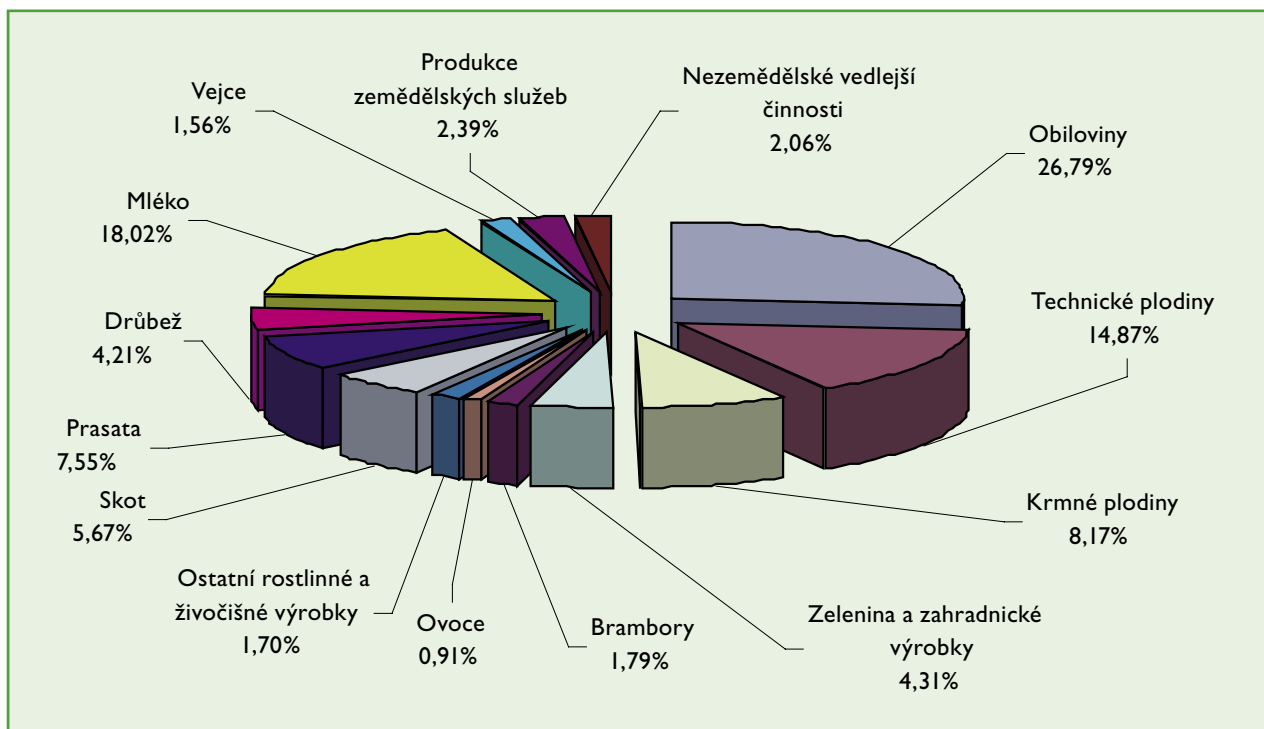
Produkce zemědělského odvětví (PZO) vyjádřená v běžných základních cenách představovala v předběžných výsledcích za rok 2011 výši 117 450,6 mil. Kč, z toho rostlinná produkce činila 68 621,4 Kč a živočišná produkce 43 602,3 mil. Kč. Zbytek do celkové produkce zemědělského odvětví vedle rostlinné a živočišné produkce tvořila jednak zemědělská práce prováděná dodavatelsky, tj. produkce zemědělských služeb (2 811,5 mil. Kč) a jednak nezemědělské vedlejší činnosti (neoddělitelné) ve výši 2 415,4 mil. Kč. V rostlinné výrobě došlo u většiny komodit ke zvýšení produkce díky značnému nárůstu sklizní. Výjimkou byly brambory, kde i přes vyšší výrobu značně poklesly výrobní ceny. Celková živočišná produkce byla v roce 2011 vyšší oproti minulému roku; poklesla produkce prasat, drůbeže a vajec, ale zvýšila se produkce mléka. Celkový odhadnutý objem dotací na výrobky za rok 2011 činil 1 486,6 mil. Kč, z toho 76,6 mil. Kč na rostlinné výrobky a 1 410,0 mil. Kč na živočišné výrobky, zatímco celkový objem dotací na výrobky v roce 2010 představoval 1 237,1 mil. Kč.

Rostlinná produkce se v roce 2011 podílela na produkci zemědělského odvětví v běžných základních cenách 58,4 %, přičemž nejvýznamnější zastoupení na rostlinné produkci měly obiloviny (45,9 %) a technické plodiny (25,4 %). Živočišná produkce byla zastoupena na produkci zemědělského odvětví v běžných základních cenách 37,1 %, nejvýznamnější podíl na živočišné produkci představovaly produkce mléka (48,5 %) a chov jatečných prasat (20,3 %).

Mezispotřeba (MS) se podílela na produkci zemědělského odvětví (bez dotací na výrobky) 72,1 %, v mezispotřebě byla nejvíce zastoupena krmiva (35,4 %).

V odhadovaných výsledcích za rok 2011 se zvýšil důchod z faktorů v zemědělství na celkovou roční pracovní jednotku (na 1 AWU), vyjádřený indikátorem A, oproti roku 2010 o 26,2 %. Deflátor (implicitní cenový index HDP v tržních cenách), odhad doporučený experty Eurostatu pro rok 2011, byl 100,82 %.

Struktura produkce zemědělského odvětví v ČR v roce 2011

Pramen: ČSÚ

Vývoj na vnitřním agrárním trhu

Vývoj cen zemědělských výrobců

Ceny zemědělských výrobců (CZV) byly v úhrnu za celý rok 2011 o 19,1 % vyšší než ceny v roce 2010, z toho ceny rostlinných výrobků se zvýšily o 29,9 % a ceny živočišných výrobků pak o 10,1 %.

K nejvyššímu meziročnímu nárůstu došlo u položek – žito (65,6 %), ječmen krmný (52,4 %), brambory průmyslové (52,0 %) pšenice potravinářská (48,5 %), pšenice krmná (46,6 %), semeno řepky olejné (44,9 %), kukuřice krmná (o 43,3 %) a ječmen sladovnický (41,4 %).

Nejvýraznější snížení CZV za rok 2011 naopak postihlo tyto položky – ovce, berani, skopci jateční v živém (61,9 %), zelí bílé hlávkové (38 %), chmel sušený (31,8 %), mrkev a cibule kuchyňská (17 %) a cukrovka technická (10,7 %). CZV u žádné z dalších položek neklesla o více než 10 %.

Nejvyšší čtvrtletní nárůst CZV v roce 2011 byl zaznamenán ve 2. čtvrtletí u položky brambory průmyslové (250,1 % stavu stejného období roku 2010) a ve stejném období u žita (222,2 % stavu stejného období roku 2010). Nejvýraznější čtvrtletní poklesy byly zaznamenány v prvních třech čtvrtletích u položky „ovce, berani, skopci jateční v živém“. V 1. čtvrtletí to bylo 32,1 % stavu stejného období v roce 2010 ve 2. čtvrtletí 27,5 % a ve třetím čtvrtletí 37,9 %.

Ceny zemědělských výrobců vybraných zemědělských komodit – indexy 2011/2010 (%)¹⁾

Název	Průměr roku 2011	Průměr čtvrtletí roku 2011			
		I.	II.	III.	IV.
Rostlinné produkty celkem	129,9	149,0	152,6	125,2	103,1
z toho: Pšenice potravinářská	148,5	192,6	204,6	139,3	95,6
Pšenice krmná	146,6	172,8	186,3	136,1	107,8
Ječmen sladovnický	141,4	133,7	154,1	153,7	128,0
Ječmen krmný	152,4	166,5	185,5	154,0	116,9

Název	Průměr roku 2011	Průměr čtvrtletí roku 2011			
		I.	II.	III.	IV.
Žito	165,6	210,9	222,2	157,8	113,3
Oves krmný	139,2	148,5	153,8	141,7	117,2
Kukuřice krmná	143,3	171,9	170,1	157,2	93,3
Hrách jedlý	98,1	119,2	98,9	81,0	100,0
Hrách krmný	103,0	122,8	106,4	89,4	98,4
Semeno řepky olejné	144,9	160,3	156,0	141,2	125,6
Chmel sušený	68,2	54,0	59,8	70,1	107,3
Stonky lnu odsemeněné rosené	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Cukrovka technická	89,3	86,0	79,9	75,8	116,4
Brambory konzumní	108,5	215,1	148,4	83,7	47,9
Brambory průmyslové	152,0	126,2	250,1	185,2	85,6
Vinné hrozny moštové	101,2	103,4	103,4	101,1	97,1
Jablka konzumní	114,5	128,3	140,7	121,6	99,0
Třešně	101,1	2)	100,0	101,1	2)
Mrkev	83,0	109,2	95,5	91,7	65,7
Zelí bílé hlávkové	62,0	139,9	117,5	53,7	58,2
Cibule kuchyňská	83,0	119,7	124,4	85,5	59,3
Živočišné produkty celkem	107,6	106,9	107,8	107,3	108,3
Hospodářská zvířata (bez živočišných výrobků)	105,1	101,5	105,7	104,3	108,7
z toho: Býci jateční (tř. jak. EUROP v živém)	105,2	105,5	104,6	104,5	106,6
Jalovice jatečné (tř. jak. EUROP v živém)	104,3	101,9	104,2	103,6	107,6
Krávy jatečné (tř. jak. EUROP v živém)	103,5	102,1	101,6	103,6	107,0
Telata jateční savá (tř. jak. EUROP v živém)	104,2	97,5	103,3	108,4	107,7
Prasata jatečná (tř. jak. EUROP v živém)	103,8	97,8	104,1	101,2	111,7
Jehňata jatečná výkrm v živém	92,7	60,6	110,0	144,9	73,7
Ovce, berani, skopci jateční v živém	38,1	32,1	27,5	37,9	78,8
Kuřata jatečná (tř. jak. I.)	108,5	105,8	110,2	110,1	108,1
Krůty brojlerové v živém	115,0	101,8	115,3	123,0	120,5
Králíci jateční v živém	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kapr (tř. jak. I. v živém)	104,0	111,5	103,7	100,7	100,8
Živočišné výrobky	110,1	112,6	110,1	110,1	107,7
Mléko kravské (tř. jak. Q)	112,7	117,8	114,1	111,6	107,4
Vejce slepičí (konzumní tříděná)	90,4	81,5	80,1	96,7	106,4
Med včelí	105,5	109,7	109,2	105,0	98,9
Zemědělské produkty úhrnem	119,1	127,8	130,2	116,6	105,4

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 1) Stejně období předchozího roku = 100

2) Údaje nejsou k dispozici

Vývoj cen vstupů do zemědělství

Index cen dodávek výrobků a služeb do zemědělství (dále jen index cen vstupů do zemědělství) se v roce 2011 meziročně zvýšil o 8,3 %. Ceny výrobků a služeb běžně spotřebovávaných v zemědělství se zvedly o 9,4 %, ceny výrobků a služeb přispívajících do zemědělských investic oproti tomu klesly o 0,6 %.

Ke zvýšení cen vstupů do zemědělství v roce 2011 největší měrou přispělo zvýšení cen umělých hnojiv a půdních zlepšovacích prostředků, kde se ceny zvýšily o 24 % (u hnojiv jednoduchých dokonce o 26,4 %), dále pak u krmiv (15,6 %), zejména pak jednoduchých krmiv (22,4 %) a osiva a sadby (11,3 %).

K nejvýraznějšímu poklesu cen došlo u cen chemických prostředků a pesticidů a to skoro o 4,5 %, z toho největší propad ceny zaznamenaly herbicidy (6,5 %). Mírné poklesy také zaznamenaly položky „budovy“ (o 0,8 %) a „stroje a ostatní zařízení pro zemědělství“ (0,3 %).

Ceny vstupů do zemědělství – indexy 2011/2010 (%) ¹⁾

Název	Průměr roku 2011	Průměr čtvrtletí roku 2011			
		I.	II.	III.	IV.
Osiva a sadba	111,3	112,5	111,3	112,0	109,7
z toho: Pšenice ozimá	112,5	115,6	114,8	112,5	107,8
Ječmen jarní	117,1	121,1	122,1	113,2	111,8
Kukuřice	103,6	107,0	101,3	103,2	103,2
Řepka ozimá	107,7	103,9	103,2	114,2	109,6
Zvířata pro chov a výrobu	107,6	106,9	107,8	107,3	108,3
Energie a maziva	109,6	110,3	108,9	108,9	110,3
z toho: Paliva na topení	101,8	101,7	101,8	100,8	103,1
Motorová paliva	112,1	113,3	111,1	111,0	113,2
Elektřina	105,0	105,0	105,1	105,1	104,8
Maziva	123,4	124,9	120,6	123,3	124,8
Umělá hnojiva, půdní zlepšovací prostředky	124,0	132,7	129,3	123,2	113,1
z toho: Jednoduchá hnojiva	126,4	136,5	132,5	126,3	113,2
Směsi hnojiv	118,6	123,8	122,0	115,6	114,1
Chemické prostředky, pesticidy	95,5	83,7	98,8	100,0	101,7
z toho: Fungicidy	96,3	88,8	97,7	99,3	100,5
Insekticidy	99,8	95,6	97,4	102,0	104,5
Herbicidy	93,5	77,4	99,7	99,7	101,7
Krmiva	115,6	117,6	122,9	117,1	105,7
z toho: Jednoduchá krmiva	122,4	133,4	137,6	119,6	102,7
Krmné směsi	113,8	113,7	119,4	116,3	106,5
Údržba a oprava strojního zařízení	102,8	102,4	103,0	102,8	103,1
Údržba a oprava budov	102,3	103,2	102,5	101,6	101,7
Veterinární služby	102,2	101,5	102,4	102,9	102,0
Ostatní výdaje	101,4	100,8	101,7	101,7	101,4
z toho: Voda, její úprava a rozvod	106,2	106,0	106,3	106,3	106,3
Doprava silniční nákladní	103,0	102,2	103,1	103,2	103,6
Služby pošt a telekomunikací	99,4	99,1	99,1	99,7	99,7
Pojištění zemědělské produkce	100,2	96,5	101,5	101,5	101,5
Služby právní, účetní a poradenství	101,1	101,6	100,9	100,9	100,8
Služby pro zemědělství	102,8	101,0	105,4	102,0	102,8
Stroje a ostatní zařízení pro zemědělství	99,7	99,2	99,1	99,8	100,6
Budovy	99,2	99,1	99,1	99,1	99,3
Výrobky a služby běžně spotř. v zem. celkem	109,4	109,3	112,0	110,0	106,4
Výrobky a služby přisp. do zem. investic celkem	99,4	99,1	99,1	99,5	100,0
Vstupy do zemědělství celkem	108,3	108,2	110,5	108,9	105,8

Pramen: ČSÚ

Poznámky: 1) Stejně období předchozího roku = 100

Agrární zahraniční obchod

Vývoj celkového a agrárního zahraničního obchodu v letech 2006 až 2011 (mil. Kč)

Ukazatel	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Změna 2011/ 2010	
							mil. Kč	%
Agrární zahraniční obchod ČR ¹⁾								
Obrat celkem	191 278,8	226 212,9	237 979,0	235 442,9	245 372,0	276 840,8	31 468,8	112,8
Vývoz celkem	78 542,1	96 879,9	106 931,0	101 707,7	105 364,2	120 922,0	15 557,8	114,8
Dovoz celkem	112 736,7	129 333,0	131 048,0	133 735,2	140 007,8	155 918,8	15 911,0	111,4
Balance celkem	-34 194,6	-32 453,1	-24 117,0	-32 027,5	-34 643,6	-34 996,8	-353,2	101,0
Stupeň krytí dovozu vývozem	69,7	74,9	81,6	76,1	75,3	77,6	2,3	-
Zahraníční obchod ČR celkem								
Obrat celkem	4 249 385,8	4 870 552,5	4 880 224,9	4 127 659,1	4 944 353,6	5 547 172,4	602 818,8	112,2
Vývoz celkem	2 144 573,4	2 479 233,9	2 473 735,6	2 138 623,1	2 532 797,2	2 869 321,2	336 524,0	113,3
Dovoz celkem	2 104 812,4	2 391 318,6	2 406 489,3	1 989 036,0	2 411 556,4	2 677 851,2	266 294,8	111,0
Balance celkem	39 761,0	87 915,3	67 246,3	149 587,1	121 240,8	191 470,0	70 229,2	157,9
Podíl obratu AZO na celk. obratu ZO (%)	4,50	4,64	4,88	5,70	4,96	4,99	0,03	-
Podíl agrárního vývozu na celk. vývozu (%)	3,66	3,91	4,32	4,76	4,16	4,21	0,05	-
Podíl agrárního dovozu na celk. dovozu (%)	5,36	5,41	5,45	6,72	5,81	5,82	0,01	-

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 1) kapitoly 01 až 24 celního sazebníku.

Data o zahraničním obchodě z 8.3.2012 „s dopočty“ („bez dopočtů“ jsou data v databázi uváděna na úrovni 4-místného kódu KN a podrobnější)

V rámci agrárního zahraničního obchodu (AZO) ČR je sledován jak obchod s třetími zeměmi (extraobchod), tak obchod s ostatními členskými státy EU (intraobchod).

Obrat AZO ČR se v roce 2011 meziročně zvýšil o 31,5 mld. Kč. Z toho přírůstek hodnoty českého agrárního vývozu činil 15,6 mld. Kč a zvýšení hodnoty českého agrárního dovozu dosáhlo 15,9 mld. Kč. V důsledku výše uvedeného vývoje došlo v roce 2011 k mírnému meziročnímu prohloubení pasivní balance AZO ČR o 353,2 mil. Kč na její doposud nejvyšší hodnotu 35 mld. Kč. Vzhledem k mírně vyšší dynamice růstu na straně exportu nežli importu však vzrostl ve stejné době stupeň krytí dovozu vývozem o 2,3 p. b. na 77,6 %.

Vývoj podílu EU 27 na celkovém AZO ČR v letech 2006 až 2011 (%)

Směr obchodu	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vývoz	88,7	91,2	92,2	92,0	91,5	91,8
Dovoz	84,4	84,3	83,9	85,7	85,3	84,7

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Zastoupení EU 27 na českém agrárním vývozu se v roce 2011 meziročně nepatrně zvýšilo na 91,8 %. V rámci EU 27 však došlo k odlišnému vývoji u skupin zemí EU 15 a EU 12. Zatímco participace zemí EU 12 meziročně vzrostla na 47,6 %, podíl EU 15 se snížil na 44,2 %.

Na straně českého agrárního dovozu se zastoupení zemí EU 27 v roce 2011 naopak meziročně mírně snížilo, a to na 84,7 %, přičemž stejně jako v případě vývozu došlo i v dovozu k nárůstu participace EU 12 na 28,1 % při současném poklesu podílu EU 15 na 56,6 %.

Agrární výrobky z ČR směřují největší měrou na Slovensko, do Německa, Polska, Itálie, Rakouska a Maďarska. V roce 2011 dosáhl podíl uvedených zemí v celkovém českém agrárním vývozu 76,3 %, tj. o 1,6 p. b. více než v roce 2010. Nejvyšší meziroční přírůstek v hodnotovém vyjádření zaznamenal v roce 2011 export na Slovensko (o 5,3 mld. Kč na 34,5 mld. Kč) a do Německa (o 3,5 mld. Kč na 24,5 mld. Kč). V případě Rakouska došlo naproti tomu k poklesu hodnoty vývozu o 334,7 mil. Kč na 6,2 mld. Kč.

V rámci třetích zemí bylo v roce 2011 pro ČR tradičně nejvýznamnější destinací Rusko, dále Chorvatsko, Ukrajina a Švýcarsko. Hodnota agrárního exportu do těchto třetích zemí s výjimkou Ukrajiny meziročně vzrostla, z toho nejvíce do Švýcarska (o 28 %). K významnému poklesu hodnoty českého agrárního vývozu došlo v případě Japonska (o jednu třetinu).

Nejvýznamnějšími dodavateli agrárních výrobků do ČR jsou Německo, Polsko, Slovensko, Nizozemsko a Itálie, přičemž v roce 2011, stejně jako v roce 2010, tvořily v českém agrárním dovozu dohromady 58 % podíl. Hlavními dodavateli v rámci extraobchodu jsou pro ČR Brazílie, Turecko a USA.

Nejvýraznější meziroční nárůst hodnoty dovozu byl v roce 2011 zaznamenán u nejvýznamnějších obchodních partnerů – Německa (o 2,8 mld. Kč na 35,1 mld. Kč) a Polska (o 2,8 mld. Kč na 23,4 mld. Kč). V procentuálním vyjádření pak značně vzrostl dovoz z Turecka (o 56 %) a Brazílie (o 32 %). K poklesu hodnoty českého agrárního dovozu došlo především v případě méně významných třetích zemí jako je Maroko, Vietnam, Panama a Jihoafrická republika.

Nejvyššího bilančního schodku dosáhla ČR v roce 2011 stejně jako v předchozích letech v agrárním obchodě s Německem (10,6 mld. Kč), Polskem (10,3 mld. Kč), Nizozemskem (9 mld. Kč), Španělskem (6,6 mld. Kč), Brazílií (3,7 mld. Kč), Francií (3,2 mld. Kč) a Belgií (3 mld. Kč). Naproti tomu výrazně aktivní obchodní bilanci vykazuje ČR pouze vůči Slovensku, přičemž v roce 2011 došlo k meziročnímu nárůstu tohoto aktiva o 4,1 mld. Kč na mimořádných 22,4 mld. Kč. Řádově nižší bilanční přebytek vykázala ČR ve sledovaném roce v obchodě s Ruskem (1,7 mld. Kč), Rumunskem (1,6 mld. Kč) a Spojeným královstvím (1,2 mld. Kč).

K významnému meziročnímu poklesu schodku bilance došlo v roce 2011 v obchodě s Itálií (o 698,2 mil. Kč na 9,1 mil. Kč), a to zejména v důsledku vyššího vývozu cigaret, jež jsou hlavní vývozním artiklem do této země od roku 2008, a sýrů, jejichž export vykazuje dlouhodobě výrazný rostoucí trend. Netto-dovoz z Německa se po třech letech meziročně snížil o 693,8 mil. Kč (tj. o 7,2 %). K výraznému zlepšení obchodní bilance, resp. nárůstu netto-vývozu došlo v případě Rumunska (o 428,4 mil. Kč) a v rámci extraobchodu také v případě Ruska (o 212,6 mil. Kč). Výjimečně aktivní bilance obchodu s Rakouskem v roce 2010, kterou způsobily vysoké vývozy řepkového oleje, se stala v roce 2011 opět pasivní (ve výši 517,5 mil. Kč).

Nejvýraznější meziroční zhoršení obchodní bilance, resp. navýšení českého agrárního netto-dovozu bylo zaznamenáno z Brazílie (o 889,9 mil. Kč), Nizozemska (o 785,6 mil. Kč), Turecka (733,1 mil. Kč), Francie (o 675,1 mil. Kč) a Španělska (o 618,1 mil. Kč). K meziročnímu zřetelnému snížení kladné bilance došlo v obchodě se Spojeným královstvím, přesto hodnota tohoto aktiva zůstala v roce 2011 vzhledem k dlouhodobějšímu průměru vysoká.

Na českém agrárním vývozu se v roce 2011 největší měrou podílely KN 2402 20 „Cigarety“, KN 1001 „Pšenice“, KN 0401 „Nezahuštěné mléko a smetana“, KN 2106 „Potravinové přípravky jiné“, KN 1905 „Pekařské zboží, sušenky, oplatky apod.“, KN 2309 „Přípravky používané k výživě zvířat“, KN 1514 11 a 19 „Řepkový olej“, KN 1806 „Čokoláda a ostatní potravinářské přípravky s kakaem“, KN 2203 „Pivo“, KN 0406 „Sýry a tvaroh“, KN 1704 „Cukrovinky bez kaka“, KN 1701 „Cukr“, KN 0102 „Živý skot“, KN 2202 „Limonády“, KN 1107 „Slad“, KN 0402 „Zahuštěné mléko a smetana“, KN 0203 „Vepřové maso“, KN 1205 „Semena řepky“, KN 0403 „Kysané mléčné výrobky“, KN 1005 „Kukuřice“, KN 1601 „Uzenky, salámy apod.“ a KN 1003 „Ječmen“.

Na straně českého agrárního dovozu participovaly ve sledovaném roce zejména KN 0203 „Vepřové maso“, KN 1905 „Pekařské zboží, sušenky, oplatky apod.“, KN 0406 „Sýry a tvaroh“, KN 2106 „Potravinové přípravky jiné“, KN 1806 „Čokoláda a ostatní potravinářské přípravky s kakaem“, KN 0207 „Maso a droby drůbeže“, KN 2309 „Přípravky používané k výživě zvířat“, KN 0901 „Káva“, KN 2204 „Vino“, KN 2304 „Sójové pokrutiny a šroty“, 2402 20 „Cigarety“, KN 2202 „Limonády“, KN 0805 „Citrusové plody“, KN 0803 „Banány“ a KN 0702 „Rajčata“.

Za relativně malým meziročním nárůstem celkového schodku bilance AZO ČR v roce 2011 stojí především vysoký vývoz KN 1001 „Pšenice“. Její netto-vývoz vzrostl o 2,8 mld. Kč na rekordních 7,3 mld. Kč. Podobně u KN 1003 „Ječmene“ a KN 1005 „Kukuřice“ dosáhl netto-vývoz dosavadních maxim, tj. 1,5 mld. Kč, resp. 1,0 mld. Kč. Vedle obilovin zaznamenal v roce 2011, po propadu v předchozím roce, meziroční nárůst také netto-vývoz KN 1107 „Sladu“ (o 217,1 mil. Kč na 2,2 mld. Kč).

K meziročnímu zvýšení aktivní bilance došlo ve sledovaném roce v obchodě s KN 0401 „Nezahuštěným mlékem a smetanou“ (o 863,5 mil. Kč na 5,3 mld. Kč), které z velké části představuje surové mléko směřující do Německa, a v obchodě s KN 0402 „Zahuštěným mlékem a smetanou“ (o 458,0 mil. Kč na 1,8 mld. Kč), jehož odbyt vzrostl nejen na jednotném trhu EU, ale i v třetích zemích (zejména v Thajsku, Makedonii a Číně). Pokles pasivní bilance zaznamenal ve stejné době obchod s KN 0406 „Sýry a tvarohy“ (o 236,9 mil. Kč na 3,0 mld. Kč), neboť nárůst hodnoty vývozu i jeho dynamika byly u této komodity v porovnání s dovozem vyšší. Export sýrů se zvýšil nejvíce do Itálie a na Slovensko.

V rámci obchodu s živými zvířaty došlo v roce 2011 k meziročnímu nárůstu netto-vývozu KN 0102 „Skotu“ (způsobenému především vyšší hodnotou exportu býků nad 300 kg), dále ke zvýšení netto-vývozu KN 0105 „Drůbeže“ a k poklesu netto-dovozu KN 0103 „Prasat“ (zejména v důsledku vyšší hodnoty vývozu prasat nad 50 kg).

Velmi výraznou změnou byla v roce 2011 změna bilančního pasíva na aktivum v obchodě s KN 2309 „Přípravky používanými k výživě zvířat“. Neobvykle aktivní bilance dosáhla 110,4 mil. Kč. V rámci zpracovaných výrobků se také významně snížil netto-dovoz KN 2106 „Potravinových přípravků jiných“ a KN 2005 „Nezmražené zeleniny připravené a konzervované (ne v octě) ostatní“, k čemuž přispěl zejména vyšší vývoz při současně nižším dovozu bramborových chipsů.

Negativním jevem v AZO ČR byl v roce 2011 další nárůst netto-dovozu KN 0203 „Vepřového masa“ na 8,7 mld. Kč. Intenzivnější dovoz této komodity (množstevní objem byl vyšší o 8,8 % a jeho hodnota o 10,7 %) byl zaznamenán z Nizozemska, Rakouska, Polska, Dánska, Belgie a Španělska. V případě Německa, které je hlavním dodavatelem „vepřového masa“ do ČR, hodnota dovozu stagnovala. Export „vepřového masa“, které směřuje především na Slovensko, rovněž vzrostl, avšak jeho hodnota je nepoměrně nižší. Obdobná situace nastala u KN 0207 „Masa a drobbů drůbeže“. Importované množství v roce 2011 vzrostlo o 14,5 % a hodnota dovozu vzrostla o 23,4 % (zatímco hodnota vývozu se zvýšila jen o 7,3 %).

K nejvíce patrným bilančním změnám patřila v roce 2011 změna aktiva na pasivum (ve výši 620,9 mil. Kč) u KN 2207 „Ethylalkoholu min. 80 % a denaturovaného“. V rámci této agregace došlo k velmi výraznému poklesu netto-vývozu KN 2207 10 „Ethylalkoholu min. 80 %“ při současném nárůstu netto-dovozu KN 2207 20 „Ethylalkoholu denaturovaného“.

Poprvé byla v roce 2011 zaznamenána pasivní bilance v obchodě s KN 2202 „Limonádami“, a to ve výši 396,5 mil. Kč. V meziročním porovnání došlo k nárůstu hodnoty dovozu o 463,2 mil. Kč při současném poklesu vývozu o 425,8 mil. Kč.

K významným bilančním změnám ve sledovaném období patřilo dále prohloubení pasivní bilance v obchodě s KN 0901 „Kávou“ (o 838,8 mil. Kč 2,0 mld. Kč). Vyšší dovozní ceny vedly k vysokému meziročnímu nárůstu hodnoty importu „kávy“ na dosavadní maximum (o 35 % na 3,6 mld. Kč), třebaže dovoz v množstevním vyjádření naopak nepatrně poklesl. Cenový růst se promítl dále do vysokého meziročního nárůstu bilančního schodku obchodu s KN 2101 11 a 12 „Výtažky a koncentráty z kávy“.

Výrazně nižší byl v roce 2011 vzhledem k předchozím čtyřem letům netto-vývoz KN 1205 „Semen řepky“ (v meziročním porovnání došlo k poklesu bilančního přebytku o 714,5 mil. Kč na 424,6 mil. Kč). Stejně jako obiloviny vykazala také „řepka“ ve sledovaném roce vysokou průměrnou vývozní a dovozní cenu.

Netto-vývoz tradiční české exportní komodity KN 12010 „Chmele“ se v roce 2011 opět meziročně snížil na 714,3 mil. Kč, minima z roku 2007 však nedosáhl. Velký vliv na hodnotu vývozu měly v roce 2011 velmi nízké ceny této komodity. Zřetelný nárůst exportu do Číny, Ruska a Belgie přitom převážil výrazný pokles exportu do Japonska. Aktivní bilance obchodu s KN 2203 „Pivem“ se v roce 2011 meziročně zvýšila, a to zejména v důsledku nižší hodnoty importu, neboť export ve stejné době stagnoval, v porovnání s hodnotami po vstupu ČR do EU je však její hodnota nižší.

Bilanční schodek českého AZO v roce 2011 příznivě ovlivnil také pokles netto-dovozu zeleniny z extrémně vysokých hodnot roku 2010. Týká se to konkrétně KN 0702 Rajčat, KN 0707 „Okurek a nakládaček“ a KN 0703 „Cibulové zeleniny“ (s výjimkou šalotky se týká všech druhů). Naopak netto-dovoz ovoce se meziročně zvýšil, a to především v důsledku vyššího netto-dovozu KN 0808 10 „Jablek“ a KN 0803 „Banánů“, neboť záporná bilance KN 0805 „Citrusových plodů“ (s výjimkou klementinek a citrusových hybridů, které však zaujímají v rámci importu citrusů menší podíl) a KN 0809 „Peckovinového ovoce“ (zejména broskví a nektarinek) se ve stejné době snížila.

Od vstupu ČR do EU mají v českém agrárním vývozu v porovnání s dovozem mnohem vyšší podíl velkoobjemové komodity a vyšší zastoupení je typické také pro částečně zpracované výrobky. Jak na straně vývozu, tak dovozu pak mají poměrně stabilní podíl zpracované potravinářské výrobky, s nimiž obchodují velké nadnárodní společnosti. Průměrná kilogramová cena českého agrárního vývozu je přes malé meziroční zlepšení v roce 2011 trvale výrazně nižší než odpovídající cena na straně dovozu. Tato situace platí především pro obchod ČR s ostatními členy EU 27, ale i v rámci obchodu s třetími zeměmi je vývozní cena v porovnání s dovozní (ačkoliv ne tak výrazně) nižší.

Vedle nekompetitivních produktů se v českém agrárním dovozu velkou měrou prosazují i kompetitivní komodity. V posledních letech se celá řada dříve netto-vývozních položek stala netto-dovozními, zatímco naopak k tomu dochází spíše výjimečně, popř. u komodit, které jsou z hlediska českého AZO méně významné.

Podpůrná a dotační politika MZe

Přehled o financování z rozpočtové kapitoly MZe na podporu agrokomplexu v roce 2011

Ukazatel	Rozpočet pro rok 2011		Limit ¹⁾ k čerpání (tis. Kč)	Čerpání rozpočtu	
	Schválený (tis. Kč)	Upravený (tis. Kč)		(tis. Kč)	(v %)
Podpory podle „Zásad“ ²⁾	676 746	690 214	1 293 214	1 290 767	99,81
NV č. 505/2000 Sb. ³⁾	1 800	1 800	1 800	1 247	69,28
Podpora zemědělství celkem	678 546	692 014	1 295 014	1 292 014	99,77
Vinařský fond ⁴⁾	40 500	40 500	40 500	35 692	88,13
PGRLF ⁵⁾	130 000	130 000	130 000	130 000	100,00
Podpora agrokomplexu úhrnem	849 046	862 514	1 465 514	1 457 706	99,47

Pramen: MZe

Poznámky:

- 1) Limit = upravený rozpočet + použití nároků z nespotřebovaných výdajů roku 2010 v rámci ukazatele Podpora agrokomplexu, povolené překročení na Podovně 2010 a prostředky z příjmu PF
- 2) Zásady MZe, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2010 na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů
- 3) Nařízení vlády č. 505/2000 Sb., kterým se stanoví podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny, programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí a kritéria pro jejich posuzování, ve znění nařízení vlády č. 500/2001 Sb. a nařízení vlády č. 203/2004 Sb.
- 4) Prostředky převedené na Vinařský fond podle zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství
- 5) Prostředky převedené na podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.

Podpůrné a dotační programy podle Zásad

Cílem podpůrných a dotačních programů podle „Zásad“ je udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru a zajištění konkurenceschopnosti českého zemědělství na evropském i světovém trhu.

Dotace a podpory podle „Zásad“ poskytované v roce 2011 v zásadě navazovaly na obdobné, nebo stejné programy předchozích let.

Podpůrné programy pro zemědělství podle „Zásad“ MZe + Povodně v letech 2010 a 2011

Program	Název programu	Podpory 2010	Podpory 201	Index 2011/2010
		(tis. Kč)		(v %)
1.	D. Podpora včelařství	69 951	54 872	78,44
	I. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích a vinicích	19 629	19 132	97,47
	R. Podpora restrukturalizace ovocných sadů	60 534	49 998	82,59
2.	A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat	209 978	183 829	87,55
3.	Podpora ozdravování polních a spec. Plodin	149 245	92 007	61,65
5.	Podpora NH Kladruhy n. L., ZH Písek a ZH Tlumačov	50 544	27 000	53,42
6.	Podpora genetických zdrojů	63 000	59 999	95,24
8.	Nákazový fond	160 758	444 180	276,30
9.	A. Speciální poradenství	39 079	25 833	66,10
	E. Školní závody	14 708	6 980	47,46
	F. Podpora poradenství v zemědělství	14 747	6 961	47,20
	H. Podpora marketingu a propagace	78	29	37,18
10.	D. Podpora evropské integrace nevládních organizací	12 668	10 046	79,30
	E.a. Podpora české technologické platformy-potraviny	9 991	9 922	99,31
	E.b. Podpora české technologické platformy-biosložky	974	730	74,95
	E.c. Podpora české technologické platformy-ekol. zeměd.	987	750	75,99
13.	Zpracování zemědělských produktů	180 000	120 734	67,07
15.	Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků	0 ¹⁾	69 910	
Celkem PP podle „Zásad“		1 056 871	1 182 912	111,9

Pramen: MZe

Poznámky: 1) Program nebyl v roce 2010 realizován

1.D. Podpora včelařství

Účelem dotace bylo zabezpečení opylování zemědělských hmyzosnubných plodin a tento účel byl splněn. Zásluhou tohoto dotačního programu se daří držet takový stav včelstev, který je nutný pro minimální zabezpečení opylování zemědělských hmyzosnubných plodin. Příjemcem dotace byl včelař chovající včely na území ČR. Výše dotace činila 97,50 Kč/včelstvo. Byla přijata pouze 1 žádost, kterou podává souhrnně Český svaz včelařů, o. s. a která byla schválena. Podpořeno bylo celkem 563 673 včelstev a vyplaceno 54 958 tis. Kč.

1.I. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách

Systém kapkové závlahy je způsob zavlažování, kterým se docílí stabilita produkce a zvýšení její kvality, při minimalizaci spotřeby vody. Účelem dotace bylo zvýšení konkurenceschopnosti a kvality ovoce, chmele, vinných hroznů a školkařských výpěstků. Účel dotace byl splněn. Příjemci dotací byli podnikatelé (dle § 2 zákona č. 513/1991 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě. Výše dotace činila v roce 2011 celkem 60 000 Kč/ha. Bylo přijato 29 a schváleno 27 žádostí. Podpořeno bylo 35 ha vinic, 25 ha chmelnic a 267 ha ovocných sadů. Celkem bylo vyplaceno 19 132 tis. Kč.

1.R. Podpora restrukturalizace ovocných sadů

Účelem dotace byla restrukturalizace ovocných sadů, resp. nezbytné zlepšení zdravotního stavu ovocných stromů a zlepšení kvality produkovaného ovoce. Účel dotace byl splněn, z důvodu snížení celkového stáří sadů a pro zabezpečení vhodné odrůdové skladby v sadech vzhledem k následné produkci zdravého ovoce v systému integrované produkce je nezbytně nutné v této podpoře nadále pokračovat. Pokud by restrukturalizace sadů nebyla podpořena přímou dotací, výsadba v nutném rozsahu by se nerealizovala vzhledem k vysokým investičním nákladům a dlouhé době návratnosti investice. Příjemci dotace byli podnikatelé (podle § 2 zákona č. 513/1991 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě.

V rámci 1.R.a - výsadba ovocných sadů obhospodařovaných podle směrnic pro integrované systémy pěstování na půdách, které nepřekročí limity těžkých kovů činila výše dotace 145 240 Kč/ha u sadů s min. počtem stromů 800/ha, 72 620 Kč/ha u sadů s min. počtem stromů 400/ha a 36 310 Kč/ha u sadů drobného ovoce. Počet přijatých žádostí činil 63, všechny byly schváleny. Podpořeno bylo celkem 364 ha a vyplaceno celkem 49 998 tis. Kč.

2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat

Cílem programu bylo zabezpečit udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat na základě zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči. Příjemci dotací byly oprávněné osoby, uznaná chovatelská sdružení a chovatelé. Podpory byly vypláceny na ověřování původu (vyplaceno 1 403 tis. Kč), zavádění a vedení plemenných knih dle plemen vyjmenovaných hospodářských zvířat (vyplaceno 23 151 tis. Kč), kontrolu užitkovosti, výkonnostní zkoušky, výkonnostní testy a kontrolu dědičnosti užitkových vlastností a zdraví u vyjmenovaných hospodářských zvířat (vyplaceno 159 275 tis. Kč). Účel dotace byl ve všech vyjmenovaných směrech plněn. Na tento podpůrný program bylo vyplaceno celkem 183 829 tis. Kč. Přijato bylo 223 žádostí, 223 bylo schváleno.

3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Cílem programu bylo zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření karanténních virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem. Biologická ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin byla podpořena částkou 2 167 tis. Kč při uplatnění pravidla „de minimis“. Podpora prostorových a technických izolátů množitelského materiálu ovocných plodin, révy vinné a chmele se zaměřením na ochranu proti šíření hospodářsky závažných virových chorob byla podpořena ve výši 5 599 tis. Kč. Testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických a metod PCR bylo podpořeno v celkové částce 3 440 tis. Kč. Tvorba rostlinných genotypů s vysokou rezistencí proti škodlivým biotickým a abiotickým činitelům byla podpořena částkou 52 200 tis. Kč. Podpora používání certifikované sadby brambor na produkčních plochách u pěstitelů hospodařících v uzavřené sadbové oblasti vymezené zákonem č. 219/2003 Sb. o uvádění osiva a sadby do oběhu, jako prevence proti šíření bakterióz, byla poskytnuta ve výši 24 181 tis. Kč. Použití uznané certifikované sadby chmele ve zdravotní třídě „VT“ nebo „VF“ (dle vyhlášky č. 147/2004 Sb.) bylo podpořeno částkou 4 171 tis. Kč. Použití uznaného a mořeného osiva přadného lnu odrůd registrovaných na základě užitné hodnoty v ČR pro osev produkčních ploch (dle vyhlášky č. 384/2006 Sb., kterou se stanoví podrobnosti uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu) bylo podpořeno částkou 248,1 tis. Kč. Účel dotace byl ve všech uvedených směrech plněn. Celková částka podpory podle tohoto programu dosáhla částky 92 007 tis. Kč.

5. Podpora Národnímu hřebčínu Kladruby nad Labem, státní podnik, Zemskému hřebčinci Písek, státní podnik a Zemskému hřebčinci Tlumačov, státní podnik

Účelem této dotace bylo zajištění plnění úkolů státní péče o rozvoj plemenářství v chovu koní ČR v Zemském hřebčinci Písek, státní podnik a v Zemském hřebčinci Tlumačov, státní podnik. Účel dotace byl plněn, úkoly státní péče o rozvoj plemenářství v chovu koní ČR jsou plněny v požadované kvalitě. Jsou zajištěni plemeniči pro reprodukci ohrožených či málo početných plemen a plemenných rázů koní dle požadavků plemenných plánů chovatelských sdružení a potřeb chovatelů. V rámci tohoto programu bylo celkem vyplaceno 27 000 tis. Kč, z toho 14 500 tis. Kč Zemskému hřebčinci Písek, s.p. a 12 500 tis. Kč Zemskému hřebčinci Tlumačov, s.p.

6. Podpora genetických zdrojů

Cílem dotace byla ochrana genetických zdrojů pro výživu a zemědělství. Tento program zahrnoval tři samostatné podprogramy: Národní program ochrany a využití genetických zdrojů hospodářských zvířat a ostatních živočichů využívaných pro výživu a zemědělství, Národní program konzervace a využívání genetických zdrojů rostlin a agrobiodiversity a Národní program konzervace a využití genetických zdrojů mikroorganismů a drobných organismů hospodářského významu. Účel podpory je plněn; těmito národními programy plní MZe závazky vyplývající z mezinárodní Dohody o biologické rozmanitosti, která se stala součástí legislativy ČR jako sdělení MZV č. 134/1999 Sb. a závazky vyplývající z členství ČR ve FAO. Zahrnuje veškeré subjekty zabývající se ochranou genetických zdrojů pro výživu a zemědělství. Příjemci podpory byly fyzické osoby, právnické osoby, university, soukromé a veřejné výzkumné instituce. Přijato a schváleno bylo celkem 49 žádostí. V rámci programu bylo celkem vyplaceno 59 999 tis. Kč.

8. Nákazový fond

Cílem programu byla podpora vybraných činností zaměřených proti rozšiřování nebezpečných nález hospodářských zvířat a částečná úhrada nákladů spojených s neškodným odstraňováním kadáverů - udržení příznivé nálezové situace v chovech hospodářských zvířat a minimalizace rizik šíření nález přenosných ze zvířat na člověka. Program byl rozdělen do těchto podprogramů:

8.A. Podpora vybraných činností zaměřených proti rozšiřování nebezpečných nález hospodářských zvířat, v rámci kterého bylo podpořeno vyšetření na paratuberkulózu skotu částkou 35 Kč za jedno serologické vyšetření provedené v akreditované laboratoři - max. 1 vyšetření u 1 kusu za kalendářní rok. Celkem bylo podáno a schváleno 7 žádostí a vyplaceno 146 tis. Kč. Účel podpory byl plněn, postupné vyřazování pozitivně vyšetřených jedinců nadále vedlo k ozdravování chovů od paratuberkulózy skotu pod epizootologickou kontrolou KVS.

8.B. Podpora chovatelům na částečnou úhradu nákladů spojených s neškodným odstraňováním kadáverů. Neškodné odstraňování kadáverů bylo podpořeno částkou 34 698 tis. Kč (1,10 Kč/kg hmotnosti kadáveru). Účel podpory byl plněn. Podpora na částečnou úhradu nákladů spojených s neškodným odstraňováním kadáverů byla stanovena po legislativní úpravě, která zakazuje využití těchto odpadů ke krmným účelům.

8.E. Národní ozdravovací program od infekční rinotracheitidy skotu (IBR). Dotace činila 13 Kč za provedení odběr krve laboratorně vyšetřené na IBR skotu od 1 ks zařazeného do ozdravovacího programu stáda a dále 40 Kč na 1 dávku markerové vakcíny proti IBR skotu a její aplikaci skotu zařazenému do individuálního ozdravovacího programu stáda. Podpořeno bylo 25 049 odběrů krve částkou 326 tis. Kč a 765 260 aplikovaných dávek markerových vakcín částkou 30 610 tis. Kč. Účel programu byl plněn; postupné vyřazování pozitivně vyšetřených jedinců a vakcinace vedlo k zahájení ozdravování chovů pod epizootologickou kontrolou OVS. Zároveň je zajištěna depistáž IBR v celé České republice.

8.F.a) Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasnic. Celkově bylo schváleno 21 žádostí a podpořeno 2 625 ozdravených ustajovacích porodních míst prasnic. Celková výše dotace činila 56 575 tis. Kč. Účel dotace je plněn; podpora vybraných opatření zaměřených proti rozšiřování chorob prasat souvisejících s plněním „Ozdravovacího programu od vyjmenovaných nález prasat“ je pod kontrolou Krajské veterinární správy (dále jen „KVS“) a podpora je vyplácena poté, co u chovů došlo k rozsáhlé rekonstrukci technologických a stavebních zařízení završené kontrolou prostředí i zvířat ze strany epizootologa příslušné KVS.

8.F.b) Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasat. Bylo přijato a schváleno celkem 220 žádostí a ozdraveno 3 83 657 ustajovacích míst. Celková dotace činila 269 026 tis. Kč. Účel dotace je plněn; podpora vybraných opatření zaměřených proti rozšiřování chorob prasat souvisejících s plněním „Ozdravovacího programu od vyjmenovaných nález prasat“ je pod kontrolou KVS a podpora je vyplácena poté, co u chovů došlo k rozsáhlé rekonstrukci technologických a stavebních zařízení završené kontrolou prostředí i zvířat ze strany epizootologa příslušné KVS.

8.F.b) Podpora vybraných činností zaměřených na preventivní opatření proti výskytu zoonóz v chovech drůbeže. Celkově bylo přijato 285 žádostí a vyplaceno 52 799 tis. Kč na 1 609 340 ošetřených m² ploch hal pro drůbež. Účel dotace je plněn. Podpora souvisí s tlumením výskytu původců zoonóz (salmonel, aviární chřivky, campylobaktery) zvýšením biologické bezpečnosti v chovech drůbeže je pod kontrolou KVS. Podpora je vyplácena poté, co byla u chovů provedena preventivní opatření k tlumení výskytu zoonóz zvýšením biologické bezpečnosti završené kontrolou prostředí i zvířat ze strany epizootologa příslušné KVS.

Celkově bylo na program Nákazový fond vyplaceno 444 180 tis. Kč.

9. Poradenství a vzdělávání

Cílem programu bylo poskytnout podnikatelům v resortu zemědělství dostatek informací a vzdělání potřebné k jejich podnikání a dále zajistit vzdělávání nastupující generace zemědělců a pracovníků v zemědělství. Účel dotací byl ve všech následujících směrech plněn. Finanční prostředky na jednotlivé podprogramy byly poskytnuty následovně:

9.A. Speciální poradenství, zaměřené na podporu pořádání seminářů a školení pro pěstitele i chovatele, pořádání výstav pěstovaných rostlin a chovatelských výstav zajištění samostatných zkoušek odrůd po registraci bylo podpořeno částkou 25 833 tis. Kč.

9.E. Školní závody, které sloužily k vytvoření podmínek pro zajištění praktické přípravy ve vybraných zemědělských, lesnických a potravinářských oborech, byly podpořeny částkou 6 979 tis. Kč.

9.F. Podpora poradenství v zemědělství, zaměřená na pomoc zemědělským podnikům při plnění zákonných požadavků a správné zemědělské praxe, šíření informací o opatřeních Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a o aktuálních problémech při realizaci Společné zemědělské politiky EU, představovala celkem částku 6 961 tis. Kč.

9.H. Podpora marketingu a propagace na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí, zaměřená na podporu marketingu a propagace vystavovatelů z České republiky, jejich výrobků, případně služeb na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí. Částečná úhrada nájmu výstavní plochy bez vybavení, u subjektů účastnících se české národní expozice organizované pod gescí MZe v době od 1. 10. 2010 do 31. 8. 2011, byla podpořena částkou 28 574 Kč.

10. D. Podpora evropské integrace nevládních organizací

Účelem dotace bylo zlepšení efektivnosti a odborné úrovně činnosti nevládních organizací formou podpory integrace v rámci EU. Příjemci dotací byly české stavovské agrární nevládní organizace s významnou celostátní působností v zemědělsko-potravinářském komplexu. Účel dotace byl plněn, program napomáhá začleňování českých nevládních agrárních organizací do evropských struktur. Na tuto podporu bylo poskytnuto 10 046 tis. Kč.

10. E. Podpora technologických platform v působnosti rezortu MZe

Účelem dotace byla podpora činnosti České technologické platformy (ČTP) zaměřená na posílení její funkčnosti, budování vnitřní struktury, personálního zajištění a zapojení do národních i evropských struktur. Informační a propagační činnost sloužící k propagaci cílů, aktivit a výsledků práce platformy, včetně zajištění přenosu informací mezi vědou, výzkumem a podnikatelskou praxí s důrazem na malé a střední podnikání z oblasti výroby potravinářských produktů.

10.E.a. Podpora České technologické platformy pro potraviny – v rámci tohoto dotačního titulu bylo vyplaceno 9 922 tis. Kč. Účelu je dosahováno, podpora napomáhá ČTP k posílení funkčnosti, budování vnitřní struktury, personálního zajištění a zapojení do národních i evropských struktur, informační a propagační činnosti sloužící k propagaci cílů, aktivit a výsledků práce ČTP, včetně zajištění přenosu informací mezi vědou, výzkumem a podnikatelskou praxí s důrazem na malé a střední podnikání z oblasti výroby potravinářských produktů.

10. E.b. Podpora České technologické platformy pro využití biosložek v dopravě a chemickém průmyslu – v rámci tohoto dotačního titulu bylo vyplaceno 730 tis. Kč. Účel dotace byl splněn, podpora přispěla k rozvoji činnosti České technologické platformy pro využití biosložek v dopravě a chemickém průmyslu, podpora byla čerpána na mzdové náklady pracovníků platformy, náklady týkající se zabezpečení a provozu, náklady vztahované k informačním, propagačním a vzdělávacím činnostem a na náklady spojené s jednáním orgánů platformy.

10.E.c. Podpora České technologické platformy pro ekologické zemědělství – v rámci tohoto dotačního titulu bylo vyplaceno 750 tis. Kč. Účelu je dosahováno, podpora přispěla k rozvoji činnosti České technologické platformy pro ekologické zemědělství, podpora byla čerpána na mzdové náklady pracovníků platformy, náklady týkající se zabezpečení a provozu, náklady vztahované k informačním, propagačním a vzdělávacím činnostem a na náklady spojené s jednáním orgánů platformy.

13. Podpora zpracování zemědělských produktů

Účelem dotace bylo zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů a krmiv a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářských podniků na evropském trhu z hlediska jakosti, nezávadnosti a dohledatelnosti výrobků a zabezpečení funkčnosti a účinnosti jakostních systémů, vč. integrované prevence a omezování znečištění. Příjemci dotace byli výrobci potravin podle zákona č. 110/1997 Sb. o potravinách a tabákových výrobcích a registrovaní výrobci hotových krmiv podle zákona č. 91/1996 Sb., o krmivech. Účel dotace byl plněn; realizované projekty vedly ke zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů. Na tuto podporu bylo poskytnuto 120 734 tis. Kč.

15. Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků

Cílem této dotace byla částečná kompenzace újmy rybářským subjektům vzniklé zajišťováním vodohospodářských a celospolečenských funkcí rybníků (akumulace vody v krajině, retenční účinek při povodních, zajišťování sportovních a rekreačních účelů apod.). Příjemci dotací byli podnikatelé (§ 2 zákona č. 513/1991 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě. Účel dotace byl plněn; zásluhou tohoto programu jsou plněna rozhodnutí vydaná vodohospodářskými orgány, nebo orgány ochrany přírody. V rámci tohoto programu bylo vyplaceno celkem 69 910 tis. Kč.

Státní zemědělský intervenční fond

Státní zemědělský intervenční fond byl zřízen zákonem č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu, v platném znění, je právnickou osobou se sídlem v Praze a náleží do působnosti Ministerstva zemědělství.

V současné době je SZIF tvořen centrálním pracovištěm a 7 regionálními odbory SZIF (Praha, České Budějovice, Ústí nad Labem, Hradec Králové, Brno, Olomouc a Opava). Statutárním orgánem SZIF je ředitel SZIF. Činnost a hospodaření SZIF kontroluje Dozorčí rada SZIF.

V roce 2004 byla SZIF udělena akreditace jako Platební agentura pro provádění opatření Společné zemědělské politiky financovaných ze záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu. Dne 10. října 2007 udělilo Ministerstvo financí SZIF akreditaci jako Platební agentura pro provádění opatření Společné zemědělské politiky financovaných z Evropského zemědělského záručního fondu a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

SZIF jako Platební agentura přispívá k plnění závazků vyplývajících ze Společné zemědělské politiky a v souladu s právními předpisy, právem Evropských společenství a mezinárodními smlouvami zajišťuje zejména následující činnosti:

- rozhoduje o poskytnutí dotace a kontroluje plnění podmínek poskytnutí dotace,
- provádí intervenční nákupy zemědělských výrobků a potravin a zajišťuje skladování, případně zpracování takto nakoupených zemědělských výrobků a potravin,
- prodává nebo jiným způsobem převádí intervenčně nakoupené zemědělské výrobky a potraviny,
- provádí vládou schválené programy zaměřené na nepotravinářské využití a zpracování zemědělských výrobků,
- provádí činnosti související se systémem produkčních kvót,
- poskytuje subvence při vývozu zemědělských výrobků a potravin,
- rozhoduje o poskytnutí licence při dovozu a vývozu zemědělských výrobků a potravin a kontroluje plnění podmínek poskytnutí licence,
- provádí činnosti související se systémem záruk pro zemědělské výrobky a potraviny,
- ukládá, vybírá a odvádí finanční dávky z výroby cukru a v odvětví mléka a mléčných výrobků,
- provádí programy strukturální podpory a Program rozvoje venkova,
- provádí činnosti související se systémem schvalování, registrace, evidence nebo uznávání producentů zemědělských výrobků nebo potravin v oblasti společných organizací trhu a strukturálních opatření,
- vykonává dozor nad plněním povinností vyplývajících pro fyzické a právnické osoby z přímo použitelného předpisu ES,
- provádí podporu marketingu zemědělských výrobků a potravin,
- provádí činnosti zprostředkujícího subjektu podle přímo použitelných předpisů ES upravujících strukturální fondy nebo Evropský rybářský fond.

Na základě § 4 odst. 1 písm. b) zákona č. 256/2000 Sb., o SZIF a v souladu s vyhláškou č. 419/2001 Sb., o rozsahu, struktuře a termínech údajů předkládaných pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu a o rozsahu a termínech sestavení návrhů závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu, ve znění vyhlášky č. 581/2004 Sb., vyhlášky č. 342/2009 Sb. a vyhlášky č. 24/2012 Sb., byla zpracována Výroční zpráva o činnosti Státního zemědělského intervenčního fondu za rok 2011.

Rozpočet SZIF a jeho čerpání v roce 2011 (1.1. až 31. 12. 2011) (tis. Kč)

Ukazatel	Rozpočet schválený PSP	Rozpočet po změnách	Čerpání rozpočtu	Plnění (%)
Výdaje na SZP EU celkem	42 054 645	51 347 341	36 272 619	70,6
- Přímé platby celkem	18 604 000	25 136 045	19 954 158	79,4
- Společná organizace trhu celkem	1 158 444	1 465 971	922 258	63,0
- Program rozvoje venkova vč. HRDP celkem	21 889 000	23 531 678	14 198 316	60,3
- Ostatní výdaje (splátky úvěrů) celkem	403 201	1 216 647	1 197 887	98,5
Marketingová podpora celkem	167 000	203 855	203 453	90,8
Správní výdaje SZIF celkem	1 369 144	1 401 258	1 272 864	90,8
Výdaje úhrnem	43 590 789	52 952 454	37 748 935	71,3

Pramen: SZIF

Hodnocení Společné zemědělské politiky

V rámci Společné zemědělské politiky jsou v hodnocení zahrnuty přímé platby, společná organizace trhu a Program rozvoje venkova včetně Horizontálního plánu rozvoje venkova. Zabezpečování Společné zemědělské politiky v roce 2011 lze stručně charakterizovat následovně:

Podrobný přehled o výdajích SZIF na SZP a marketing za rok 2011 (tis. Kč)

Druh podpory	Použito prostředků		Celkem
	ČR	EU	
I. Přímé platby celkem (PP)	2 136 813	17 817 595	19 954 408
Dotace z kapitoly MZe na rok 2011	576 008	16 101 116	16 677 124
v tom: Jednotná platba na plochu (SAPS)	0	15 663 522	15 663 522
Oddělená platba za cukr (SSP)	0	432 062	432 062
Oddělená platba za rajčata (STP)	0	5 232	5 232
Zvláštní podpora (SS)	0	0	0
Národní doplňková přímá platba (Top-Up)	576 008	0	576 008
Doplatek z dotace z nespoteb. výdajů MZe a zůstatku z roku 2010	1 560 555	1 716 479	3 277 034
v tom: Jednotná platba na plochu (SAPS)	0	373 268	373 268
Oddělená platba za cukr (SSP)	0	558 395	558 395
Oddělená platba za rajčata (STP)	0	3 713	3 713
Zvláštní podpora (SS)	0	781 103	781 103
Národní doplňková přímá platba (Top-Up)	1 560 555		1 560 555
Splátka půjčky PGRLF na Top-UP	250	0	250
II. Společná organizace trhu (SOT) celkem	1 521 347	398 548	1 919 895
1) Finanční podpory celkem	118 456	173 471	291 927
v tom: Podpora spotřeby „školního mléka“	43 257	10 356	53 613
Podpora soukromého skladování másla	0	0	0
Podpora soukromého skladování vepřového masa	0	2 781	2 781
Podpora zlepš. výroby včel. produktů, vč. uvedení na trh	30 615	30 616	61 231
Podpora organizací producentů ovoce a zeleniny s OP	0	47 068	47 068
Podpora předběž. uzn. organizací producentů ovoce a zel.	4 202	12 738	16 940
Ovoce do škol	40 382	64 492	104 874
Dočasná mimořádná podpora pro odvětví ovoce a zeleniny	0	5 420	5 420

Druh podpory	Použito prostředků		Celkem
	ČR	EU	
2) Vývozní subvence celkem	0	20 015	20 015
v tom: Vývozní subvence na zpracované výrobky	0	0	0
Vývozní subvence na nezpracované výrobky	0	20 015	20 015
3) Dotace a odvody celkem	177 794	140 859	318 653
v tom: Prémie pro výrobce bramborového škrobu	0	14 659	14 659
Národní doplňková platba pěstitelům brambor	57 149	0	57 149
Odvod dávek z cukru	120 645	0	120 645
z toho: Odvod dávek z cukru do EU	90 484	0	90 484
Převod části dávek z cukru do správních výdajů	30 161	0	30 161
Investice v rámci SOT s vínem	0	32 827	32 827
Prémie za vykloučení vinice	0	0	0
Podpora pro zpracování lnu a konopí pěstovaných na vlákno	0	0	0
Podpora na zpracování sušených krmiv	0	21 344	21 344
Podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic	0	72 029	72 029
4) Intervenční nákupy (IN) celkem	1 216 414	58 823	1 275 237
v tom: IN cukru	4	1	5
IN obilovin	82 933	52 460	135 393
IN másla	0	0	0
IN SOM	1 015	944	1 959
Splátka úvěrů na IN	997 637	0	997 637
Odvod DPH z prodeje	130 424	0	130 424
Refundace poměrné části nákladů na IN	4 401	5 418	9 819
5) Podpora propagace zemědělských produktů celkem	4 000	5 377	9 377
Propagace spotřeby medu	2 244	3 740	5 984
Propagace spotřeby medu	983	1 637	2 620
Propagace ekologického zemědělství a jeho produktů	773	0	773
6) Ostatní náklady související se SOT celkem	4 683	3	4 686
v tom: Distribuce potravin nejchudším osobám v ČR	0	3	3
Ostatní výdaje	4 683	0	4 683
III. Program rozvoje venkova (PRV) celkem	3 331 144	11 067 172	14 398 316
z toho: Osa I. Celkem	895 940	2 687 817	3 583 757
Osa II. celkem	1 410 973	5 643 715	7 054 688
Osa III. celkem	529 293	1 587 880	2 117 173
Osa IV. celkem	213 968	855 867	1 069 835
Osa V. celkem	10 304	30 913	41 217
OP Zemědělství–Zalesňování zemědělsky nevyužívaných půd	29	115	144
HRDP-Agroenvironmentální opatření (AEO)	44 083	176 035	220 118
HRDP-Lesnictví (LES)	5 166	20 662	25 831
HRDP-Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)	12 038	36 116	48 154
HRDP-Zakládání skupin výrobců (ZSV)	9 350	28 049	37 399
Splátka půjčky PGRLF na PRV	200 000	0	200 000
Výdaje na Společnou zemědělskou politiku celkem	6 989 304	29 283 315	36 272 619
Marketing celkem	203 453	0	203 453
v tom: Marketingová podpora.	203 453	0	203 453

Přímé platby

Směnný kurz pro výplaty přímých plateb je stanoven nařízením Rady vždy k poslednímu směnnému kurzu stanovenému Evropskou centrální bankou před 1. říjnem kalendářního roku. Tento kurz je závazný pro výplaty žádostí podaných v příslušném roce a pro žádosti 2011 činí 24,754 Kč/€.

Jednotná platba na plochu

Legislativa platná pro žádosti SAPS 2005:

○ nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, nařízení Komise (ES) č. 796/2004, nařízení vlády ČR č. 144/2005 Sb., v platném znění.

Legislativa platná pro žádosti SAPS 2007 a 2008:

○ nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, nařízení Komise (ES) č. 796/2004, nařízení vlády ČR č. 47/2007 Sb., v platném znění.

Legislativa platná pro žádosti SAPS 2009:

○ nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 796/2004, nařízení vlády ČR č. 47/2007 Sb., v platném znění.

Legislativa platná pro žádosti SAPS 2010 a 2011:

○ nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009, nařízení vlády ČR č. 47/2007 Sb., v platném znění.

V roce 2011 bylo podáno 26 866 žádostí na celkovou plochu 3 524 970,07 ha, žádosti byly podávány do 16. května 2011. Sazba byla stanovena na 4 686,50 Kč/ha zemědělské půdy.

Národní doplňková platba k přímým podporám

Legislativa platná pro žádosti Top-Up 2005:

○ nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, nařízení Komise (ES) č. 796/2004, nařízení vlády ČR č. 145/2005 Sb., v platném znění.

Legislativa platná pro žádosti Top-Up 2008 a 2009:

○ nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 796/2004, nařízení vlády ČR č. 112/2008 Sb., v platném znění.

Legislativa platná pro žádosti Top-Up 2010 a 2011:

○ nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009, nařízení vlády ČR č. 112/2008 Sb., v platném znění.

V souladu s Přístupovou smlouvou EU je členským státům povoleno dorovnávat přímé platby (Top-Up) z vlastních zdrojů do výše 30 % unijního průměru. S ohledem na potřebu cílené podpory u některých komodit, které by byly v systému SAPS výrazněji poškozeny, byly vybrány komodity, které budou cíleně dorovnány v maximálně možné výši.

V roce 2011 bylo podáno 12 501 žádostí. Žádosti byly podávány do 16. května 2011.

Pro rok 2011 stanovilo Ministerstvo zemědělství a dopisem č.j.: 210192/2011-MZE-19241 ze dne 24. listopadu 2011 oznámilo sazby národních doplňkových plateb k přímým podporám pro tyto komodity:

Přehled komodit podporovaných v rámci Národních doplňkových plateb v roce 2011

Komodita	MJ	Sazba (Kč/jednotka)	Počet jednotek
Chmel - decouplovaný	ha	7 540,90	5 577,16
Přezvýkavci	VDJ	910,80	1 011 590,05
Ovce/kozy	VDJ	650,80	19 130,85
Krávy bez tržní produkce mléka	VDJ	1 393,80	172 619,60
Bramborový škrob - couplovaný	tuny	1 641,40	33 660,00
Bramborový škrob - decouplovaný	tuny	378,80	33 254,53

Oddělená platba za cukr

Podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízení vlády ČR č. 45/2007 Sb., v platném znění.

Na oddělenou platbu za cukr bylo podáno 822 žádostí a žádosti byly podávány do 16. května 2011. Sjednané množství cukrové řepy A+B, na které byly žádosti podány, činilo 3 187 396,59 t. Sazba byla stanovena na 343,60 Kč/t cukrové řepy. Výplata těchto žádostí byla zahájena v prosinci 2011.

Oddělená platba za rajčata

Podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízení vlády ČR č. 95/2008 Sb., v platném znění.

V roce 2011 bylo podáno 14 žádostí na sjednané množství 11 930 t rajčat a žádosti byly podávány do 16. května 2011. Sazba dotace byla stanovena ve výši 859,00 Kč/t. Výplata žádostí tohoto opatření byla zahájena v prosinci 2011.

Zvláštní podpora

Podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízení vlády ČR č. 87/2010 Sb., v platném znění.

Na platbu na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka bylo v roce 2011 podáno 2 015 žádostí na celkový počet 364 764 VDJ. Žádosti byly podávány do 16. května 2011 a sazba dotace byla stanovena na 2 370,90 Kč/VDJ.

Celkový přehled vyplacených prostředků na přímé platby v roce 2011

Přímé platby		Počet jednotek	Počet vyplacených žádostí	Finanční prostředky vyplacené v roce 2011 (v tis.Kč)		
				ČR	EU	Celkem
SAPS	žádosti 2005	10,84 ha	1	0	23	23
	žádosti 2007	28,76 ha	2	0	80	80
	žádosti 2008	211,68 ha	3	0	651	651
	žádosti 2009	2 352,18 ha	6	0	1 043	1 0543
	žádosti 2010	91 477,32 ha	1 280	0	371 471	371 471
	žádosti 2011	3 342 264,4 ha	24 787	0	15 663 522	371 471
	SAPS celkem		24 787	0	15 663 522	15 663 522
SSP	žádosti 2010	1 633 975 t	586	0	558 395	558 395
	žádosti 2011	1 257 457 t	174	0	432 062	432 062
	SSP celkem 11		760	0	990 457	990 457
STP	žádosti 2010	4 347 t	10	0	3 713	3 713
	žádosti 2011	6 440 t	2	0	5 532	5 532
	STP celkem		12	0	9 245	9 245
SS	žádosti 2010	369 517 VDJ	2 093	0	781 103	781 103
	SS celkem		2 093	0	781 103	781 103
TOP -UP	žádosti 2005	(viz poznámka)	1	20	0	20
	žádosti 2008		6	490	0	490
	žádosti 2009		5	286	0	286
	žádosti 2010		21 581	1 559 759	0	1 559 759
	žádosti 2011		1 426	576 008	0	576 008
	TOP-UP celkem		23 019	2 136 563	0	2 136 563
Přímé platby celkem			51 963	2 136 563	17 817 595	19 954 158

Pramen: SZIF

Poznámka: Top-Up žádosti 2005 byly vyplaceny na 8,47 jednotek (VDJ/ha), žádosti 2008 na 372,69 jednotek (VDJ/ha), žádosti 2009 na 241,47 jednotek (VDJ/ha), žádosti 2010 na 2 108 541,55 jednotek (VDJ/ha) a žádosti Top-Up 2011 na 592 004,45 jednotek (VDJ/ha).

Celkem bylo v rámci přímých plateb vyplaceno 19 954 158 tis. Kč, z toho 2 136 563 tis. Kč ze státního rozpočtu a 17 817 595 tis. Kč z rozpočtu EU.

Společná organizace trhu

Podle nařízení Komise (ES) č. 1913/2006, v platném znění a některých dalších nařízení pro jednotlivá opatření a podpory poskytované v rámci společné organizace trhu je stanovena tzv. rozhodná skutečnost, ke které se váže použití platného směnného kurzu mezi € a Kč (povinně použitelný směnný kurz je obvykle kurz stanovený Evropskou centrální bankou před dnem rozhodné skutečnosti). Např. rozhodnou skutečností v případě intervenčních nákupů je den převzetí produktu, u vývozních subvencí den přijetí celního prohlášení. Z uvedeného vyplývá, že konkrétní směnný kurz je pro každou žádost o jednotlivé druhy podpor nebo pro každou nabídku produktů jiný.

Finanční podpory

Podpora spotřeby školního mléka

Podpora spotřeby mléka a vybraných mléčných výrobků žáky je v ČR poskytována v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízením Komise (ES) č. 657/2008, v platném znění. Dne 1. srpna 2009 nabylo účinnosti nařízení vlády ČR č. 238/2009 Sb., kterým se změnilo nařízení vlády ČR č. 205/2004 Sb. Toto nařízení obnovilo od školního roku 2009/2010 poskytování národní podpory na vybrané mléčné výrobky.

Ve školním roce 2010/2011 bylo do programu Podpora spotřeby školního mléka zapojeno 6 mlékárenských subjektů, které dodávaly podporované mléčné výrobky do cca 2 800 škol. Počty škol a odebírajících žáků se v jednotlivých obdobích školního roku měnily. Žáci ve školách plně nevyužívali možnosti odběru podporovaných mléčných výrobků 5x v týdnu.

V porovnání se školním rokem 2009/2010 se celkové dodávky podporovaných mléčných výrobků snížily o 6 %. Důvodem tohoto snížení bylo zúžení sortimentu dodávaných podporovaných mléčných výrobků u některých subjektů a nižší počet škol zapojených do programu (o 4 % méně v porovnání s předchozím školním rokem).

Přehled dodávek podporovaných mléčných výrobků do škol v rámci programu Podpora spotřeby školního mléka ve školním roce 2010/2011 je uveden v následující tabulce:

Podpora spotřeby školního mléka ve školním roce 2010/2011

Období	Počet škol	Počet žáků	Podíl žáků, kteří výrobky odebírali (%)	Počet dodaných mléčných výrobků (ks)	Celkové dodané množství (kg)	Celková výše podpory (tis. Kč)	
						Z rozpočtu ČR	Z rozpočtu EU
IX.-XII. 2010	2 902	545 255	13,68	5 576 612	1 143 488	18 455	4 640
I.-III. 2011	2 857	542 558	13,49	4 243 968	858 708	14 120	3 449
IV.-VI. 2011	2 699	525 843	9,65	3 124 682	598 492	10 682	2 267
Celkem	x	x	12,37	12 945 262	2 600 688	43 257	10 356

Pramen: SZIF

Podpora na neochucené a ochucené mléko činila dle předpisů ES 18,15 €/100 kg, podpora na ovocné jogurty 16,34 €/100kg a podpora na čerstvé a tavené sýry 54,45 €/100 kg. Platby byly uskutečněny za 3 období školního roku 2010/2011.

V roce 2011 bylo na podporu spotřeby školního mléka **vyplaceno celkem 53 613 tis. Kč, z toho 43 257 tis. Kč ze státního rozpočtu a 10 356 tis. Kč z rozpočtu EU.**

Podpora výroby kaseinu a kaseinátů

Tato podpora je poskytována na základě nařízení Komise (ES) č. 2921/1990 a v souladu s nařízením vlády ČR č. 225/2004 Sb., v platném znění.

V průběhu roku 2011 nebyla na tento program vyplacena **žádná finanční podpora**. Tato situace trvá již od roku 2006, kdy byla nařízením Komise (ES) č. 1487/2006 snížena podpora na výrobu kaseinu a kaseinátů na 0 €/100kg odstředěného mléka.

S uvedeným programem souvisí i program Použití kaseinu a kaseinátů při výrobě sýrů. Program vychází z nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 760/2008 a dále je upraven nařízením vlády ČR č. 225/2004 Sb., v platném znění. Dne 24. června 2009 vyšlo nařízení Komise (ES) č. 548/2009, které upravuje vydávání povolení používat kasein a kaseináty při výrobě sýrů pod podmínkou, je-li stanovena podpora pro odstředěné mléko zpracované na kasein nebo kaseináty podle čl. 100 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007. V tomto programu není podpora vyplácena, pouze v případě porušení podmínek daných nařízením se vypočítává a ukládá sankce.

Podpora soukromého skladování másla

Režim soukromého skladování másla je každoročně vyhlašován nařízením Komise. V roce 2011 byl režim soukromého skladování másla vyhlášen nařízením Komise (EU) č. 172/2011. Podpora je dále poskytována na základě nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízení Komise (ES) č. 826/2008, v platném znění.

V období od 1. března do 15. srpna 2011, kdy byl režim soukromého skladování vyhlášen, neobdržel SZIF žádnou žádost o podporu soukromého skladování másla. Na soukromé skladování másla tedy nebyly čerpány **žádné finanční prostředky**.

Podpory na ostatní užití mlékárenských výrobků

Poskytování podpory pro odstředěné mléko a sušené odstředěné mléko využívané jako krmivo a prodej takového sušeného odstředěného mléka

Program vychází z nařízení Komise (ES) č. 2799/1999, v platném znění. Nařízením Komise (ES) č. 1558/2006 byla podpora snížena na 0 €/100 kg odstředěného mléka určeného jako krmivo. V roce 2011 nebyly na tento program vyplaceny **žádné finanční prostředky**.

Podpora soukromého skladování hovězího a telecího masa

Tato podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 826/2008 a nařízení vlády ČR č. 249/2004 Sb., v platném znění.

Vzhledem k stabilizované situaci na trhu jatečného skotu a příznivým cenám placeným chovatelům nebylo nutné opatření vedoucí ke stabilizaci trhu vyhlásit. Na soukromé skladování hovězího a telecího masa tedy nebyly v roce 2011 čerpány **žádné finanční prostředky**.

Podpora soukromého skladování vepřového masa

Opatření vyplývá z nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 826/2008 a nařízení vlády ČR č. 249/2004 Sb., v platném znění.

V roce 2011 byl režim soukromého skladování vepřového masa vyhlášen nařízením Komise (EU) č. 68/2011. Žádosti o podporu bylo možné podávat v období od 1. února do 4. března 2011.

V rámci režimu podpory soukromého skladování bylo v roce 2011 skladováno celkem 264 tun vepřového masa a **vyplaceny** finanční prostředky ve výši **2 781 tis. Kč z rozpočtu EU**.

Zlepšení výroby včelařských produktů a jejich uvádění na trh

Poskytování dotací chovatelům včel se řídí nařízením Rady (ES) č. 1234/2007, nařízením Komise (ES) č. 917/2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 797/2004, v platném znění a nařízením vlády ČR č. 197/2005 Sb., ve znění nařízení vlády ČR č. 285/2007 Sb., nařízení vlády ČR č. 373/2010 Sb. a nařízení vlády ČR č. 173/2011 Sb.

Jediným žadatelem o dotaci za všechny chovatele včel je Český svaz včelařů, o.s.

Na jednotlivé podpory byly vyplaceny následující finanční prostředky (50 % ze státního rozpočtu a 50 % z rozpočtu EU):

Přehled podpor na zlepšování včelařských produktů v roce 2011

Opatření	Vyplacené prostředky (v tis. Kč)
Obnova včelstev	8 805
Racionalizace kočování	5 017
Úhrada nákladů na rozboru medu	1 837
Boj proti varroáze	11 112
Technická pomoc	34 460
Celkem	61 231

Pramen: SZIF

Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny s OP

Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny s OP je administrována v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1234/2007, nařízením Komise (ES) č. 1580/2007, nařízením Komise (EU) č. 543/2011 a nařízením vlády ČR č. 318/2008 Sb., v platném znění.

V roce 2011 se na tuto podporu **vyplatilo celkem 47 068 tis. Kč z rozpočtu EU**, z toho 32 320 tis. Kč na výdaje operačních programů realizované v roce 2010 a 2009 a 14 748 tis. Kč na částečné pokrytí výdajů operačních programů roku 2011.

Podpora pro předběžně uznané organizace producentů ovoce a zeleniny

Podpora je administrována v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1234/2007, nařízením Komise (ES) č. 1580/2007, nařízením Komise (EU) č. 543/2011 a nařízením vlády ČR č. 318/2008 Sb., v platném znění.

Seskupení producentů mohou žádat o podporu za roční či semestrální období. Podpora je stanovena na základě hodnoty obchodované produkce uvedené na trh určitou procentní sazbou. Na podpoře se podílí 25 % členský stát a 75 % je financováno ze zdrojů EU. V roce 2011 bylo v rámci této podpory **vyplaceno celkem 16 940 tis. Kč, z toho 4 202 tis. Kč ze státního rozpočtu a 12 738 tis. Kč z rozpočtu EU**.

Ovoce do škol

Podpora je administrována v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1234/2007, nařízením Komise (ES) č. 288/2009 a nařízením vlády ČR č. 478/2009 Sb., v platném znění.

Ve školním roce 2010/2011 bylo schváleno 16 žadatelů, kteří dodávali produkty v rámci projektu Ovoce do škol do 3 143 základních škol s počtem 370 241 žáků 1. až 5. ročníků a bylo dodáno 9,9 mil. porcí ovoce a zeleniny. Ve školním roce 2011/2012 dodává v rámci programu Ovoce do škol 15 schválených žadatelů do 3 243 škol s počtem 387 176 žáků 1. až 5. ročníků.

V roce 2011 bylo za školní roky 2009/2010, 2010/2011 a 2011/2012 **vyplaceno celkem 104 874 tis. Kč, z toho 40 382 tis. Kč ze státního rozpočtu a 64 492 tis. Kč z rozpočtu EU**.

Vývozní subvence

Ve výši vyplacených prostředků na vývozní subvence se odráží reforma Společné zemědělské politiky EU a dohody v rámci WTO. Na jejich základě jsou sazby vývozních subvencí EU postupně snižovány. U některých komodit byly již v roce 2011 nulové. V roce 2011 byly v ČR subvencovány vývozy hovězího masa a skotu, drůbežích vajec a jednodenních kuřat.

Vývozní subvence na zpracované výrobky

Vývozní subvence na zpracované výrobky vycházejí z nařízení Komise (EU) č. 578/2010, nařízení Komise (ES) č. 612/2009, nařízení Komise (ES) č. 376/2008 a nařízení vlády ČR č. 181/2004 Sb., v platném znění.

Vývozní subvence se poskytuje na základní výrobky obsažené ve zpracovaných výrobcích. Seznam zpracovaných výrobků je uveden v příloze II nařízení Komise (EU) č. 578/2010. Základní výrobky jsou uvedeny v příloze I tohoto nařízení.

Výši sazby vývozní subvence vyhláší Evropská komise v Úředním věstníku EU přibližně každý měsíc, u některých základních výrobků častěji (obiloviny, mléko a cukr), u některých po delší době (vejce). Výše subvence se stanoví na 100 kg základního výrobku. Celková suma vývozních subvencí požadovaná v rámci jednotlivých tranší je zasílána Evropské komisi, která rozhoduje o výši čerpání subvence v rámci každé jednotlivé tranše. Malovývozci mohou do výše 100 000 € vyvážet bez osvědčení. Částka, kterou si nárokují, se hlásí Evropské komisi.

V roce 2011 byly pro zpracované výrobky vypsány sazby vývozních subvencí pouze na vaječný albumin ve zpracovaných výrobcích. Na tuto komoditu nejsou v ČR vývozní subvence požadovány.

Na vývozní subvence na zpracované výrobky nebyly v roce 2011 **vyplaceny žádné finanční prostředky**.

Vývozní subvence na nezpracované výrobky

Vývozní subvence na nezpracované výrobky vycházejí z nařízení Komise (ES) č. 612/2009, nařízení Komise (ES) č. 376/2008, nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízení vlády ČR č. 181/2004 Sb., v platném znění.

Sazba vývozní subvence se u jednotlivých komodit v průběhu roku mění. V daných intervalech je stanovována Evropskou komisí a publikována v Úředním věstníku EU.

V roce 2011 byly vyplaceny z rozpočtu EU tyto vývozní subvence na nezpracované výrobky:

Komodita	Vyplacená subvence (tis. Kč)
Mléko a mléčné výrobky - SPM	819
Hovězí maso	16 713
Drůbeží maso	139
Vejce	2 344
Celkem vyplaceno	20 015

Pramen: SZIF

Dotace a odvody

Prémie pro výrobce bramborového škrobu

Prémie pro výrobce bramborového škrobu je vyplácena dle nařízení Rady (ES) č. 72/2009, nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 571/2009, nařízení Komise (ES) č. 2235/2003 a nařízení vlády ČR č. 115/2004 Sb., v platném znění. Sazba výrobní prémie je stanovena na 22,25 €/t bramborového škrobu.

Národní produkční kvóta bramborového škrobu pro hospodářský rok 2010/2011 činila 33 660 tun. Výše prémie pro výrobce bramborového škrobu odpovídá objemu skutečně vyrobeného škrobu.

Celkem bylo v roce 2011 **vyplaceno 14 659 tis. Kč z rozpočtu EU** na 26 710 t bramborového škrobu.

Národní doplňková platba pro pěstitele brambor

Podmínky poskytování doplňkové platby jsou uvedeny v nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1121/2009, nařízení Komise (ES) č. 571/2009, nařízení Komise (ES) č. 2235/2003 a nařízení vlády ČR č. 115/2004 Sb., v platném znění.

V souvislosti s přímými platbami aplikuje Česká republika systém zjednodušené platby na plochu zemědělské půdy (SAPS), ve kterém jsou přímé platby poskytované ze zdrojů EU rozděleny na celkovou zemědělskou plochu bez ohledu na plodiny, kterých se týká přímá platba v rámci Společné zemědělské politiky EU. ČR může v odvětví bramborového škrobu přímé platby dorovnat do 100 % úrovně přímých plateb v EU s tím, že část podpory je vázána na produkci a část je od produkce oddělena.

Pro hospodářský rok 2010/2011 a 2011/2012 činila národní produkční kvóta bramborového škrobu pro ČR 33 660 tun. Sazba podpory byla stanovena na 66,32 €/t bramborového škrobu. Dle podaných žádostí v zákonných lhůtách byla v roce 2011 doplacena národní doplňková platba pěstitelům brambor za hospodářský rok 2010/2011 a započata výplata za hospodářský rok 2011/2012.

Celkem bylo v roce 2011 **vyplaceno 57 149 tis. Kč ze státního rozpočtu**.

Odvod finančních dávek z cukru

Výběr výrobních dávek z cukru a poplatku z přebytku provádí SZIF dle nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, v platném znění. Výrobní dávka je stanovena ve výši 12 €/t cukru podléhajícího kvótám. Platbu výrobní dávky odvádí každý cukrovarnický podnik z kvóty cukru přidělené pro daný hospodářský rok.

Celkové částky vybrané na výrobních dávkách z cukru a poplatku z přebytku jsou považovány za tzv. vlastní zdroje Evropské unie ve smyslu čl. 2 odst. 1 rozhodnutí Rady 2007/436/ES. Z vybrané částky zůstává 25 % na účtu SZIF a 75 % se odvádí přes účet Ministerstva financí do EU.

Do konce února 2011 vybral SZIF od cukrovarnických podniků částku 109 950 tis. Kč za celou kvótu 372 459 tun cukru, z toho 27 487 tis. Kč zůstalo na účtu SZIF a 82 463 tis. Kč bylo odvedeno do EU.

Poplatky z přebytku jsou vybírány v souvislosti s výrobou nadkvótového cukru. V roce 2011 bylo od cukrovarů vybráno celkem 68 172 tis. Kč. Do EU bylo odvedeno 8 021 tis. Kč a na správní výdaje převedeno 2 674 tis. Kč. Zbývajících částka vlastních zdrojů byla v souladu s evropskými nařízeními odvedena v roce 2012.

Celkem bylo v roce 2011 vybráno 178 122 tis. Kč. Do EU bylo odvedeno 90 484 tis. Kč a na správní výdaje převedeno 30 161 tis. Kč.

Podpora pro zpracování lnu a konopí pěstovaných na vlákno

Podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 507/2008 a nařízení vlády ČR č. 248/2004 Sb., v platném znění.

Hospodářský rok začíná 1. července a končí 31. června roku následujícího. Sazba dotace byla Evropskou komisí stanovena na 160 €/t dlouhého lněného vlákna a 90 €/t krátkého lněného vlákna a konopného vlákna. Národní garantované množství pro dlouhé lněné vlákno je 1 923 tun a pro krátké lněné vlákno a konopné vlákno 2 866 tun.

V roce 2011 nebyly na podporu pro zpracování lnu a konopí pěstovaných na vlákno čerpány **žádné finanční prostředky**.

Podpora na zpracování sušených krmiv

Tato podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 382/2005 a nařízení vlády ČR č. 198/2005 Sb., v platném znění.

Hospodářský rok začíná 1. dubna a končí 31. března roku následujícího. Sazba dotace pro hospodářský rok 2011/2012 byla stanovena Evropskou komisí na 33 €/t uměle sušeného krmiva. Dotace je poskytována na 1 tunu uměle sušeného krmiva, které opustilo zpracovatelský podnik. Národní garantované množství pro ČR na krmiva sušená umělým teplem činí 27 942 tun.

V roce 2011 bylo na krmiva sušená umělým teplem **vyplaceno celkem 21 344 tis. Kč z rozpočtu EU**.

Podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic

Tato podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 555/2008 a nařízení vlády ČR č. 245/2004 Sb., v platném znění.

Hospodářský rok začíná 1. srpna a končí 31. července roku následujícího. Výši podpory na 1 ha na jednotlivá opatření upravuje nařízení vlády ČR č. 245/2004 Sb., v platném znění. Z důvodu vyššího objemu požadovaných finančních prostředků žadateli byly sazby dotace kráceny přepočítávacím koeficientem.

Za hospodářský rok 2010/2011 bylo **vyplaceno celkem 72 029 tis. Kč z rozpočtu EU** na 1 133,81 ha restrukturalizované výměry.

Prémie za vykloučení vinice

Podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 555/2008 a nařízení vlády ČR č. 245/2004 Sb., v platném znění.

Hospodářský rok začíná 1. srpna a končí 31. července roku následujícího. Sazby pro režim kloučení jsou stanoveny v příloze XV nařízení Komise (ES) č. 555/2008. Prémie je poskytována žadatelům (dle pořadí) do vyčerpání prostředků.

Za hospodářský rok 2010/2011 nebyly vyplaceny **žádné finanční prostředky**.

Investice v rámci SOT s vínem

Podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 555/2008 a nařízení vlády ČR č. 245/2004 Sb., v platném znění.

Hospodářský rok začíná 1. srpna a končí 31. července roku následujícího. Výše podpory na investice je upravena nařízením vlády ČR č. 245/2004 Sb.

Za hospodářský rok 2010/2011 bylo **vyplaceno celkem 32 827 tis. Kč z rozpočtu EU** na 127 žádostí/zařízení.

Intervenční nákupy a související výdaje

Mlékárenské výrobky

Intervenční nákup mlékárenských výrobků

Intervenční nákup másla a SOM je realizován na základě nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízení Komise (EU) č. 1272/2009, v platném znění.

Evropská komise vyhláší nákup mlékárenských výrobků každoročně bez ohledu na vývoj cen na trhu EU a v období od 1. března do 31. srpna garantuje nákupní cenu másla 2 217,5 €/t a SOM 1 698,0 €/t. Vzhledem k vývoji tržních cen v EU a ČR nebyl v roce 2011 o intervenční nákup másla a SOM zájem.

Intervenční skladování mlékárenských výrobků

Intervenční skladování másla a SOM probíhá v souladu s nařízením Komise (ES) č. 884/2006, v platném znění.

K 1. lednu 2011 bylo v intervenčních skladech 0 tun másla a 2 946,025 tun SOM a k 31. prosinci 2011 0 tun másla a 330,350 tun SOM. Průměrná sazba nákladů u SOM je stanovena ve výši 14 Kč/t za naskladnění a vyskladnění, 90 Kč/t/měsíc za skladování. **V roce 2011 byly za skladování a vyskladnění SOM vynaloženy finanční prostředky ve výši 1 959 tis. Kč** včetně 20 % DPH, z toho 1 015 tis. Kč ze státního rozpočtu a 944 tis. Kč z rozpočtu EU.

Na základě nařízení Komise (EU) č. 945/2010 bylo v roce 2011 vyskladněno celkem 500 tun SOM v rámci programu potravinové pomoci nejchudším osobám ve Společenství pro intervenční agenturu Slovinska.

Tržby z prodeje mlékárenských výrobků

Intervenční prodej másla a SOM probíhá v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízením Komise (EU) č. 1272/2009, v platném znění.

V roce 2011 pokračoval prodej intervenčních zásob SOM nakoupených v ČR v roce 2009. Z celkového množství 2 946,025 tun skladovaných na začátku roku, bylo do prodeje uvolněno a prodáno 2 115,675 tun SOM. **Tržby z prodeje SOM činily 138 174 tis. Kč** včetně 10 % DPH.

Obiloviny

Intervenční nákup obilovin

Na základě nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, v platném znění, kterým jsou stanoveny zejména druhy intervenčně nakupovaných obilovin a výše intervenční ceny, nařízení Rady (ES) č. 72/2009, kterým se stanoví množstevní stropy pro intervenčně nakupované obiloviny a nařízení Komise (EU) č. 1272/2009 bylo v roce 2011 možné realizovat intervenční nákup pšenice obecné. Realizace intervenčního nákupu obilovin dále probíhá na základě nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb., v platném znění.

Vzhledem k situaci na světovém i evropském obilném trhu a výši tržních cen nebyl v hospodářském roce 2010/2011 intervenční nákup obilovin realizován.

Intervenční skladování obilovin

Intervenční skladování obilovin probíhá v souladu s nařízením Komise (ES) č. 884/2006, v platném znění.

K 1. lednu 2011 bylo v intervenčních skladech celkem 323 832,963 t obilovin (včetně obilovin prodaných v prosinci 2010, které byly vyskladněny v lednu 2011 - lhůta na vyskladnění činí 30 dní od data prodeje), z toho 41 367,008 t pšenice a 282 465,955 t ječmene a k 31. prosinci 2011 celkem 0 t obilovin. Průměrná sazba nákladů za naskladnění a vyskladnění činí 70 Kč/t a za skladování 50 Kč/t/měsíc.

Celkové výdaje za skladování a vyskladnění obilovin v roce 2011 činily 135 393 tis. Kč včetně 20 % DPH, z toho 82 933 tis. Kč ze státního rozpočtu a 52 460 tis. Kč z rozpočtu EU.

Na základě nařízení Komise (EU) č. 945/2010 bylo v roce 2011 vyskladněno celkem 146 056,846 t ječmene v rámci programu potravinové pomoci nejchudším osobám ve Společenství pro intervenční agenturu Rumunsko. Pro Českou republiku bylo v rámci tohoto programu vyskladněno 400,240 t pšenice.

Tržby z prodeje

Prodej intervenčně nakoupených obilovin probíhá dle nařízení Komise (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (EU) č. 1272/2009, nařízení Komise (ES) č. 127/2009 a nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb. Výběrová řízení pro prodej pšenice a ječmene na vnitřní trh EU byla vyhlášena nařízením Komise (EU) č. 1017/2010.

Od listopadu 2010 do dubna 2011 probíhala trvalá výběrová řízení na prodej celkem 197 tis. t obilovin, z toho 61 tis. t pšenice a 136 tis. t ječmene. **V roce 2011 bylo prodáno 162 tis. t obilovin**, z toho 30 tis. t pšenice a 132 tis. t ječmene **celkem za 852 425 tis. Kč** včetně 10 % DPH.

Cukr

Intervenční nákup cukru

V souladu s čl. 11 odst. c) nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, v platném znění, se od hospodářského roku 2010/2011 intervenční nákup cukru neprovádí. V roce 2011 tedy nebyl nakoupen žádný cukr.

Intervenční skladování cukru

Intervenční skladování cukru probíhá v souladu s nařízením Komise (ES) č. 884/2006, v platném znění.

K 1. lednu 2011 bylo v intervenčních skladech celkem 9,050 t cukru a k 31. prosinci 2011 celkem 0 t cukru. Sazba nákladů za naskladnění činí 23 Kč/t, skladování 40 Kč/t/měsíc a vyskladnění 236 Kč/t.

Celkové výdaje za skladování a vyskladnění intervenčních zásob cukru v roce 2011 činily celkem 5 tis. Kč včetně 20 % DPH, z toho 4 tis. Kč ze státního rozpočtu a 1 tis. Kč z rozpočtu EU.

V souladu s nařízením Komise (EU) č. 945/2010 bylo v roce 2011 vyskladněno 9,050 t cukru v rámci programu potravinové pomoci nejchudším osobám pro Českou republiku.

Ostatní výdaje související s intervenčními nákupy

V roce 2011 byl **splacen úvěr na intervenční nákupy ve výši 997 637 tis. Kč** a **odvedena DPH ve výši 130 424 tis. Kč**.

Do zdrojů správních výdajů byly **převedeny** finanční prostředky ve výši **9 819 tis. Kč** na úhradu úroků z úvěru na intervenční nákupy.

Podpora propagace zemědělských výrobků

Propagace ekologického zemědělství a jeho produktů

Podpora byla vyplácena na základě nařízení Komise (ES) č. 1071/2005, v platném znění a rozhodnutí Komise (ES) K(2007) 3299.

V roce 2011 byly **vyplaceny** finanční prostředky **ve výši 773 tis. Kč ze státního rozpočtu**, které se vztahují k provádění programu v roce 2010.

Propagace spotřeby medu

Program je administrován na základě nařízení Komise (ES) č. 501/2008, v platném znění a rozhodnutí Komise (EU) K(2010) 4312.

V roce 2011 program zahrnoval následující propagační aktivity: PR aktivity (komunikace s médii, vydávání tiskových zpráv, články v tisku), Internet (www stránky, Facebook), Roadshow - ochutnávky medu, inzerci v tisku, propagační materiály (letáky, drobné dárky), komunikaci s odbornou veřejností aj.

Celkem byly v roce 2011 **čerpaný** finanční prostředky **ve výši 5 984 tis. Kč, z toho 2 244 tis. Kč ze státního rozpočtu a 3 740 tis. Kč z rozpočtu EU.**

Propagace spotřeby mléka

Tento program vychází z nařízení Komise (ES) č. 501/2008, v platném znění a rozhodnutí Komise (EU) K(2010) 4312.

V roce 2011 program zahrnoval následující propagační aktivity: PR aktivity (komunikace s médii, vydávání tiskových zpráv, články v tisku), Internet (www stránky, Facebook), Roadshow - ochutnávky produktů a inzerci v tisku.

Celkem byly v roce 2011 **vyplaceny** finanční prostředky **ve výši 2 620 tis. Kč, z toho 983 tis. Kč ze státního rozpočtu a 1 637 tis. Kč z rozpočtu EU.**

Ostatní výdaje související se SOT

Distribuce potravin nejchudším osobám v ČR

Distribuce potravin nejchudším osobám se řídí nařízením Komise (EU) č. 807/2010 a nařízením vlády ČR č. 306/2006 Sb., v platném znění.

V průběhu roku 2011 bylo na základě uzavřené smlouvy na dodávku potravin z intervenčních zásob ve prospěch nejchudších osob dodáno do skladů distributorů celkem 24,400 tun hladké mouky a 36,544 tun těstovin. Z intervenčních zásob v ČR bylo odebráno 400,240 tun pšenice (započtená hodnota činila 1 097 tis. Kč). Dále bylo v rámci programu potravinové pomoci nejchudším osobám v ČR dodáno 3,5 tun cukru. Z intervenčních zásob v ČR bylo odebráno 9,050 tun cukru (započtená hodnota činila 79 tis. Kč).

V roce 2011 byla **vyplacena** podpora na administrativní náklady **ve výši 3 tis. Kč z rozpočtu EU**, které se vztahují k realizaci programu v roce 2010.

Ostatní výdaje

V roce 2011 byla společnosti AGROFERT HOLDING, a. s. **uhrazena** částka **2 648 tis. Kč**, představující slevu z uhrazené ceny zboží v roce 2006, jež bylo reklamováno pro skryté vady, včetně úroků z prodlení ve výši **1 114 tis. Kč**.

V roce 2011 byla **uvolněna část záruky** k žádosti o vydání vývozní licence na obiloviny z roku 2006 ve výši **281 tis. Kč**.

Do zdrojů správních výdajů bylo dle nařízení Komise (ES) č. 1848/2006 **převáděno** 20 % z vrácených prostředků, tj. **640 tis. Kč**.

Celkem bylo v rámci společné organizace trhu vynaloženo 1 919 895 tis. Kč, z toho 1 521 347 tis. Kč ze státního rozpočtu (zdrojové krytí těchto výdajů je podrobně uvedeno v příloze A/2 tohoto materiálu) **a 398 548 tis. Kč z rozpočtu EU.**

Hodnocení marketingové činnosti

Marketingovou podporu a propagaci značky kvality KLASA v období 2009 až 2011 zajišťovaly 3 marketingové agentury vybrané na základě řádného výběrového řízení. Mediální kampaň značky KLASA zajišťovala agentura MediaCom Praha, s.r.o., služby v oblasti tiskové, rozhlasové a televizní reklamy poskytovala agentura McCANN - ERICKSON PRAGUE, spol. s.r.o. a pro zajištění PR podpory značky KLASA byla vybrána agentura Crest Communications, a.s.

V roce 2011 byla zvolena komunikační strategie, která měla přímý vliv na podporu prodeje potravin označených logem KLASA a zvyšování spotřebitelské preference v okamžiku nákupu. Mezi hlavní aktivity patřily zejména spotřebitelské soutěže, regionální prezentace v místě prodeje, zviditelnění potravin s logem KLASA v maloobchodní síti, veletrhy a výstavy a KLASA noviny s regionální distribucí.

Marketingové aktivity

Podpora prodeje a propagace

- příprava marketingového plánu na rok 2011,
- realizace a výroba hlavního vizuálu kampaně,
- výroba promo materiálů - drobné dárkové předměty s logem KLASA,
- výroba a produkce reklamních a informačních letáků KLASA,
- venkovní reklama,
- spotřebitelská soutěž „Sbírej loga KLASA a vyhraď!“,
- podpora prodeje výrobků KLASA v řetězcích Globus, Kaufland, COOP a Albert,
- Roadshow (prodejní akce v regionech za přítomnosti výrobců) - celkem 54 akcí,
- realizace a vyhodnocení soutěže „O nejoblíbenější výrobek KLASA roku 2011“.

PR aktivity

- celkem bylo vydáno 13 tiskových zpráv o značce KLASA,
- publikace článků v odborných titulech (Potravinářský zpravodaj, Potravinářská revue, Svět potravin, Zemědělec, Agrobaze),
- elektronický bulletin „Newsletter KLASA“ (noviny určené pro výrobce).

Webová prezentace

- databáze receptů,
- aktualizace výrobků a výrobců KLASA na www.eklasa.cz a www.klasa.eu - probíhá kontinuálně,
- aktualizace článků, prezentace připravovaných aktivit,
- archiv fotodokumentace akcí,
- provoz infolinky KLASA,
- Facebook KLASA.

Veletrhy a výstavy

- květen - veletrh PLMA's World of Private Label 2011 - společná expozice výrobců KLASA (Amsterdam, Nizozemsko),
- srpen - Země živitelka 2011 - společná expozice KLASA/SZIF (České Budějovice),
- říjen - mezinárodní veletrh ANUGA 2011 - společná expozice výrobců KLASA (Kolín nad Rýnem, Německo).

Mediální propagační kampaň

- tisková inzercie ve specializovaných potravinářských titulech (Potravinářská revue, Potravinářský zpravodaj, Zemědělec, Agrobaze, Řeznicko-uzenářské listy, Regal),
- rezervace mediálních ploch na prodejních místech a výstavách,
- venkovní reklama - konkrétní vozy (vůz s instalovanou reklamní plochou), Billboardy, Citylight (prosvětlené reklamní plochy),
- regionální deníky VLTAVA-LABE-PRESS,
- KLASA noviny,
- internetová kampaň,
- rozhlasová kampaň na podporu Roadshow.

Ostatní aktivity

- Presstripy (exkurze pro novináře přímo do provozu výrobce):
- červenec - Drůbežářské závody (Klatovy),
- říjen - Fernet Stock (Plzeň),
- duben - KLASA a region Jižní Čechy,
- listopad - KLASA a region Ústecký kraj,
- duben - Velikonoční trhy (Praha),
- prosinec - Vánoční trhy KLASA (Praha, Zlín),
- Vánoční setkání výrobců KLASA (Praha - Žofín).

Souhrnné čerpání rozpočtu na marketingovou činnost

Celkové zdroje na marketingovou činnost v roce 2011 **dosáhly výše 204 314 tis. Kč**. Dotace z kapitoly Ministerstva zemědělství na marketing činila 117 000 tis. Kč. Dalšími zdroji byl zůstatek z roku 2010 ve výši 86 855 tis. Kč, poplatky za výstavní činnost ve výši 295 tis. Kč a příjmy z úroků ve výši 164 tis. Kč.

Na marketingové aktivity byly v roce 2011 vynaloženy finanční prostředky **celkem ve výši 203 453 tis. Kč ze státního rozpočtu**.

K 31. prosinci 2011 byl na účtech marketingu **vykázán zůstatek** finančních prostředků **ve výši 861 tis. Kč**, který byl v souladu s ustanovením § 6a odst. 4 zákona č. 256/2000 Sb., v platném znění, převeden do roku 2012 na financování marketingových činností.

Program rozvoje venkova (PRV), včetně Horizontálního plánu rozvoje venkova

Program rozvoje venkova

Program rozvoje venkova České republiky (PRV) je nástrojem pro získání podpory poskytované Evropskou unií z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (dále EZFRV).

PRV je realizován na základě nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z EZFRV. Čerpání finančních prostředků z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova probíhá v souladu s programovým dokumentem na období 2007 - 2013, který byl schválen usnesením vlády ČR č. 948 ze dne 16. srpna 2007, Výborem pro rozvoj venkova Evropské komise dne 23. května 2007 a následně rozhodnutím Evropské komise ze dne 17. 7. 2007.

PRV je členěn do čtyř základních skupin opatření se stejným cílem - tzv. os. Ke zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství, potravinářství a lesnictví napomáhá první skupina opatření - osa I, zahrnující zejména projektová opatření obdobně jako osa III. Zvýšit biologickou rozmanitost, chránit vodu a půdu a zmírnit klimatické změny je společný cíl druhé skupiny opatření – osy II. Úkolem opatření osy III je pak zkvalitnit život ve venkovských oblastech a podpořit diverzifikaci hospodářství venkova. Cílem osy IV je napomoci obyvatelům venkovských mikroregionů principem „zdola-nahoru“ vypracovat vlastní strategii rozvoje území, ve kterém žijí a podpořit projekty pro jeho rozvoj – metod LEADER.

Celkový objem finančních prostředků určených pro dotace z PRV tvoří spolu s příspěvkem ze státního rozpočtu cca 90 mld. Kč (cca 3,6 mld. EUR) na období 2007–2013.

V roce 2011 probíhal příjem žádostí o dotaci pro projektová opatření PRV na regionálních odborech platební agentury SZIF v následujících termínech (kolech):

12. kolo příjmu žádostí

V rámci 12. kola příjmu žádostí byly přijímány Žádosti o dotaci z PRV od 15. do 28. února 2011 s výjimkou opatření I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců, u kterého byly žádosti předkládány v termínu od 17. února do 2. března 2011.

V opatření I.1.3.2 Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií (resp. inovací) v potravinářství bylo v tomto kole registrováno 14 žádostí s požadavkem na spolufinancování v částce 217 451 tis. Kč, v opatření I.3.2 Žádosti 731 s požadavkem na spolufinancování v částce 803 645 tis. Kč. V opatření III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova bylo zaregistrováno 284 žádostí v částce spolufinancování 679 315 tis. Kč a opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie 570 projektů ve výši spolufinancování 278 929 tis. Kč.

13. kolo příjmu žádostí

13. kolo příjmu žádostí bylo zahájeno dne 14. června 2011 a probíhalo do 27. června 2011. V opatření I.1.1 Modernizace zemědělských podniků bylo zaregistrováno 1 451 žádostí v částce spolufinancování 4 256 141 tis. Kč, opatření I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům 395 žádostí s požadavkem na spolufinancování v částce 1 772 431 tis. Kč a v opatření I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost 151 žádostí ve výši spolufinancování 110 959 tis. Kč. V opatření I.3.4 Využívání poradenských služeb bylo zaregistrováno 1 671 žádostí v částce spolufinancování 60 966 tis. Kč.

V rámci opatření II.2.4 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů bylo registrováno 129 žádostí v částce spolufinancování 173 931 tis. Kč, opatření III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy 255 žádostí v částce 2 131 050 tis. Kč, opatření III.1.3 Podpora cestovního ruchu bylo zaregistrováno 473 žádostí s požadavkem na spolufinancování v částce 1 561 148 tis. Kč, opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie 735 projektů s požadavkem dotace ve výši 316 839 tis. Kč a na opatření IV.2.1 Realizace projektů spolupráce bylo zaregistrováno 50 projektů s požadavkem dotace ve výši 98 013 tis. Kč.

14. kolo příjmu žádostí

V termínu od 25. října do 7. listopadu 2011 byly přijímány Žádosti o dotaci z PRV v rámci 14. kola příjmu žádostí. V opatření I.1.2 Investice do lesů bylo v tomto kole registrováno 1 137 žádostí s požadavkem na spolufinancování projektů ve formě dotace v celkové výši 855 478 tis. Kč, opatření I.1.4 Pozemkové úpravy 185 žádostí v částce spolufinancování 1 522 991 tis. Kč, opatření I.3.4 Využívání poradenských služeb 938 žádostí s požadavkem na spolufinancování projektů ve formě dotace ve výši 35 198 tis. Kč.

Na opatření III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje bylo zaregistrováno 1 056 žádostí v částce 2 073 844 tis. Kč, opatření III.2.1 Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby 1 131 žádostí v částce dotace 6 416 852 tis. Kč a opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie celkem 763 žádostí s výší dotace 314 176 tis. Kč.

OSA I - Zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

Osa I je zaměřena na podporu konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví a posílení dynamiky podnikání v zemědělské výrobě a v navazujícím potravinářství. Finanční alokace na osu I činí 22,53 % celkových prostředků EAFRD, tedy podílu EU.

Opatření I.1.1 Modernizace zemědělských podniků

Opatření vyplývá ze strategického cíle zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a svým zaměřením je určeno na podporu modernizace zemědělských podniků, kde je nedostatečná úroveň investic, jak stavebních tak technologických, v rostlinné i živočišné výrobě.

Celkem bylo za rok 2011 v rámci tohoto opatření vyplaceno 2,1 mld. Kč na 742 projektů.

Opatření I.1.2 Investice do lesů

Opatření sleduje strategický cíl zlepšení konkurenceschopnosti lesnictví, zejména se zaměřuje na podporu rozvoje dynamického podnikání v lesnictví, vyšší výkonnosti lesnických podniků, na restrukturalizaci lesnického sektoru a zlepšení ochrany životního prostředí v lesnictví. Podporované akce by měly řešit problematické oblasti, jako nízkou úroveň investic v lesnickém sektoru a zastaralé a technicky nevyhovující vybavení lesnických podniků. Dále podpora napomáhá řešit problémy spojené s nedostatečnou infrastrukturou v lesnictví.

Celkem bylo za rok 2011 vyplaceno 256 mil. Kč na 434 projektů.

Opatření I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům

Opatření se zaměřuje na podporu výkonnosti zpracovatelských podniků, dále na rozvoj nových odbytišť pro zemědělské produkty, vývoj nových produktů, procesů a technologií vztahených k produktům, na podporu marketingu zemědělských výrobků, rozvoje inovací v rámci zemědělsko–potravinářské výroby, a to spoluprací se subjekty podílejícími se na výzkumu a vývoji.

Celkem bylo za rok 2011 vyplaceno 574 mil. Kč na 137 projektů.

Opatření I.1.4 Pozemkové úpravy

Prostřednictvím tohoto opatření je řešena problematika vlastnických vztahů pozemkové držby, nedostatečná zemědělská infrastruktura či absence prvků ekologické stability krajiny. Opatření také nepřímo napomáhá rozvoji podnikání a má nesporný efekt v oblasti udržitelného rozvoje krajiny. Opatření Pozemkové úpravy napomáhá k racionálnímu prostorovému uspořádání pozemků všech vlastníků půdy v daném katastrálním území.

Celkem bylo za rok 2011 vyplaceno 206 mil. Kč na 56 projektů.

Opatření I.2.1 Seskupení producentů

Opatření řeší zejména problém slabého postavení zemědělců na trhu, slabou vyjednávací pozici vůči zpracovatelům a odběratelům. Podpora se poskytuje na zakládání a činnost organizací výrobců, zejména na následující činnosti:

- přizpůsobení produkce členů seskupení požadavkům trhu,
- společné uvádění zboží na trh, včetně jeho přípravy k prodeji, centralizace prodeje a dodávky odběratelům,
- stanovení společných pravidel pro informace o produkci.

V rámci tohoto opatření nebyl v roce 2011 vyhlášen příjem žádostí o dotaci z Programu rozvoje venkova.

Opatření I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost

Opatření sleduje jeden ze strategických cílů Společenství, kterým jsou investice do lidského kapitálu. Proto je podpora zaměřena na připravenost a informovanost v oblasti inovací vedoucích jak ke zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, tak k potřebné a různorodé diverzifikaci zemědělské činnosti.

Celkem bylo za rok 2011 vyplaceno cca 56 mil. Kč na 87 projektů.

Opatření I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Opatření je zaměřeno na podporu podnikání začínajícím zemědělcům do 40 let. Na základě posouzení plnění podnikatelského záměru dostane zemědělec dotaci na zahájení činnosti.

V roce 2011 byla u 285 projektů doplacena druhá splátka dotace v hodnotě cca 286 mil. Kč.

Opatření I.3.3 Předčasné ukončení zemědělské činnosti

Opatření I.3.3 má za cíl zlepšit věkovou strukturu zemědělců a přispět tak k vyšší výkonnosti zemědělských podniků a intenzivnějšímu zavádění inovací. Opatření motivuje starší zemědělce po dosažení věku 55 let ukončit aktivní zemědělskou činnost a vytvořit tak prostor pro nástup mladších zemědělců, což může přispět k posílení ekonomické a sociální dimenze trvalé udržitelnosti zemědělství a venkova.

V roce 2011 bylo proplaceno celkem 445 žádostí v celkové částce cca 78 mil. Kč.

Opatření I.3.4 Využívání poradenských služeb

Opatření má průřezový charakter a předmětem dotace je:

- finanční podpora pro zemědělce ke krytí nákladů při využívání služeb zemědělského poradenského systému, který bude zemědělcům poskytovat poradenské služby k hospodaření a dodržování zásad Společné zemědělské politiky.
- finanční podpora vlastníkům lesa a nájemcům lesa pro poradenství v okruzích platné legislativy.

Celkem bylo za rok 2011 vyplaceno cca 46 mil. Kč na 1 361 projektů.

OSA II – Zlepšování životního prostředí a krajiny

Osa II obsahuje tři priority a její váha na celkové finanční alokaci EAFRD, tedy podílu EU, činí 55,2 %. Celkový rozpočet veřejných zdrojů na osu II za celé programové období (2007–2013) je 1 945 738 851 EUR.

V roce 2011 bylo zaregistrováno 31 374 žádostí a 106 schválených projektů o podporu ve výši cca 7,376 mld. Kč (z toho 149 mil. Kč na schválené projekty).

Priorita 2.1 Biologická rozmanitost, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů s vysokou přidanou hodnotou a tradičních zemědělských krajín.

Priorita podporuje zvyšování biodiverzity v krajině a opatření jsou zaměřená na ochranu přírodních zdrojů. Je na ní alokováno 80,1 % prostředků osy II.

Priorita 2.2 Ochrana vody a půdy

Tato priorita podporuje zejména zachování kvalitního přirozeného vodního režimu v krajině pomocí vhodných zemědělských systémů. V rámci osy II je na ni určeno 14,76 % prostředků.

Priorita 2.3 Zmírňování klimatických změn

Priorita podporuje snižování emisí skleníkových plynů a zachování funkce lesů. Podíl priority na celkovém objemu osy II činí 5,14 %.

Neprojektová (nároková) opatření osy II Programu rozvoje venkova

Žádosti o zařazení a žádosti o dotaci jsou podávány do 15. května (výjimka: žádost o zařazení do opatření II.2.1 do 30. listopadu). Podpory v rámci osy II jsou poskytovány prostřednictvím následujících neprojektových opatření:

II.1.1 Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA)

Podpory na opatření „Méně příznivé oblasti“ jsou vypláceny na travní porosty a mají nejen charakter ekonomicko-sociálních podpor směřujících k udržení příjmové stability zemědělců hospodařících v horších přírodních podmínkách, ale také povahu restrukturalizačního opatření, které podporuje chov skotu a dalších hospodářských zvířat, využívajících travní porosty.

Podpora je poskytována celkem ve třech typech znevýhodněných oblastí, které jsou vymezeny na základě konkrétních kritérií. Jedná se o horské oblasti, ostatní méně příznivé oblasti (nízká výnosnost půdy) a oblasti se specifickými omezeními (nízká výnosnost půdy, vysoká sklonitost pozemků).

II.1.2 Platby v rámci oblastí Natura 2000

Opatření je zaměřeno na podporu zemědělců v oblastech Natura 2000 a současně v 1. zónách NP a CHKO, kteří hospodaří na druhově bohatých společenstvích luk a pastvin. Na těchto lokalitách je ze zákona omezeno hnojení, a proto existuje hrozba, že zde zemědělci upustí od hospodaření a tyto lokality budou degradovat. Cílem je přispět k zachování venkovské krajiny, podpořit systémy hospodaření šetrné k životnímu prostředí a pomoci zajistit pro zemědělce odpovídající úroveň příjmů.

II.1.3 Agroenvironmentální opatření

Opatření má za úkol podpořit způsoby využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí, krajiny a jejich vlastností. Dále podporuje zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržbu krajiny. Toto opatření se skládá ze třech podopatření:

Podopatření II.1.3.1 Postupy šetrné k životnímu prostředí podporuje zemědělce, kteří hospodaří v souladu s pravidly ekologického zemědělství nebo integrované produkce.

Podopatření II.1.3.2 Ošetřování travních porostů je zaměřeno na dodržení cílených managementů na plochách travních porostů podle specifických požadavků daného biotopu.

Podopatření II.1.3.3 Péče o krajinu podporuje zemědělce, kteří dodržují specifické podmínky hospodaření na určitých stanovištích, pro které byly vypracovány managementy ošetřování odpovídající daným potřebám. Podpory jsou poskytovány na zatravňování orné půdy, pěstování meziplodin a biopásky.

II.2.1 Zalesňování zemědělské půdy

Opatření umožňuje zemědělcům, popřípadě vlastníkům zemědělské půdy, získat podporu na zalesnění jejich pozemků. Tato podpora vytváří prostor pro diverzifikaci výroby a snižuje podíl zornění půdy, a to bez rizika zvýšení podílu neobhospodařované zemědělské půdy. Žadatel může žádat o dotaci na založení lesního porostu, dotaci na péči o založený porost a o náhradu za ukončení zemědělské výroby na zalesněném zemědělském pozemku.

II.2.2 Platby v rámci Natura 2000 v lesích

Toto opatření podporuje zachování stávajícího porostního typu hospodářského souboru resp. optimální druhové skladby (listnaté a jedlové porosty a tzv. nízký les) lesních porostů v soukromém vlastnictví na území Natura 2000.

II.2.3 Lesnicko-environmentální platby

Podpora je poskytována na pěstování porostů odpovídající druhové a prostorové skladby a na zajištění udržení a rozvoje biodiverzity v soukromých a obecních lesích. Jedná se o posílení zastoupení melioračních a zpevňujících dřevin, které se vyznačují vyšší tolerancí ke škodlivým činitelům a melioračními účinky na půdu.

Přehled vyplacených prostředků na žádosti neprojektových opatření PRV v roce 2011

PRV/HRDP		Finanční prostředky vyplacené 1.1.-1.12.2011 (v tis. Kč)			Počet vyplacených žádostí
		EU	ČR	Celkem	
LFA	žádosti 2009	53 566	13 392	66 957	12
	žádosti 2010	28 311 891	7 077 983	35 389 856	231
	žádosti 2011	2 097 190 001	524 298 557	2 621 488 558	11 649
	celkem	2 125 555 441	531 389 931	2 656 945 372	11 882
Natura 2000	žádosti 2009	240	60	300	1
	žádosti 2010	501 820	125 455	627 275	11
	žádosti 2011	8 600 586	2 150 153	10 750 739	260
	celkem	9 102 646	2 275 668	11 378 314	272
AEO	žádosti 2008	219 852	54 963	274 815	2
	žádosti 2009	1 756 196	439 049	2 195 245	23
	žádosti 2010	3 457 250 436	886 930 318	4 434 180 754	15 649
	celkem	3 549 226 484	887 424 330	4 436 650 814	15 674
Zalesňování	žádosti 2008	87 924	21 981	109 905	1
	žádosti 2009	1 854 848	463 712	2 318 560	15
	žádosti 2010	52 126 892	13 031 743	65 158 634	1 839
	žádosti 2011	7 065 872	1 766 471	8 832 342	858
	celkem	61 135 536	15 283 907	76 419 443	2 713
Leso - envi	žádosti 2009	1 832 831	458 224	2 291 055	27
	žádosti 2010	1 520 053	380 026	1 900 080	29
	celkem	3 352 885	838 250	4 191 135	56
Natura 2000 v lesích	žádosti 2009	162 392	40 598	202 990	1
	žádosti 2010	1 387 361	346 842	1 734 203	15
	celkem	1 549 753	387 440	1 937 193	16
Neprojektová opatření celkem		5 749 922 743	1 437 599 526	7 187 522 270	30 613

Pramen: MZe

Poznámka.: Od roku 2007 jsou žádosti o zařazení podávány v rámci Programu rozvoje venkova na období 2007–2013. Na základě zařazení do HRDP v letech 2004–2006 bylo možno v roce 2011 podávat pouze žádosti o dotace u opatření zalesňování na náhradu za ukončení zemědělské výroby (bude možno až do roku 2025). V tabulce jsou pro jednotlivé roky uvedeny finance, které byly v roce 2011 vyplaceny na žádosti zařazené v rámci PRV. Finanční prostředky byly v roce 2011 vyplaceny z finanční alokace PRV.

Projektová opatření osy II Programu rozvoje venkova

II.2.4 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů

Pomocí tohoto opatření mohou vlastníci a nájemci lesů financovat preventivní opatření proti přírodním kalamitám a nápravy škod, které byly způsobené přírodními kalamitami a požáry. Opatření také podporuje činnosti vedoucí ke zvyšování společenské hodnoty lesů, které zároveň přispívají k ochraně vod, půd a lesního prostředí před neukázněným pohybem návštěvníků lesa. V roce 2011 bylo v rámci 13. kola příjmu žádostí zaregistrováno 129 žádostí (projektů) ve výši 174 mil. Kč a schváleno 106 žádostí v celkové výši 149 mil. Kč. Celkem bylo uzavřeno 105 Dohod se žadateli/příjemci dotací ve finančním objemu 145 mil. Kč. SZIF v roce 2011 proplatil 92 projektů zaregistrovaných převážně v roce 2011 ve výši 115 mil. Kč.

OSA III - Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

Rozvojová osa III je zaměřena na tvorbu pracovních příležitostí a podporu využívání OZE, na růst a kvalitu života na venkově a na vzdělávání. Finanční alokace na osu III činí 16,95 % celkových prostředků EAFRD, tedy podílu EU.

Opatření III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy

Podpora v rámci tohoto opatření je zaměřena na diverzifikaci činností zemědělských subjektů směrem k nezemědělským činnostem s cílem dosažení výrazného posílení ekonomického potenciálu a zajištění podmínek pro kvalitní život místních obyvatel a stability venkovského prostoru.

Celkem bylo za rok 2011 vyplaceno cca 597 mil. Kč na 74 projektů.

Opatření III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje

Oblastí podpory je drobná výroba, řemesla a služby pro hospodářství a obyvatelstvo. Dále je podpora zaměřena na výstavbu decentralizovaných zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie s cílem energetické soběstačnosti venkova a naplnění závazků ČR k dosažení 8 % energie z obnovitelných zdrojů. Žadateli mohou být podnikatelské subjekty nejmenší velikosti – mikropodniky.

Celkem bylo za rok 2011 vyplaceno cca 361 mil. Kč na 188 projektů.

Opatření III.1.3 Podpora cestovního ruchu

Podpora je určena na vybudování pěších a lyžařských tras, vinařských stezek a hippostezek, výstavbu malokapacitních ubytovacích a stravovacích zařízení, půjčoven sportovního vybavení a objektů a ploch pro sportovně rekreační využití.

Celkem bylo za rok 2011 vyplaceno cca 183 mil. Kč na 80 projektů.

Opatření III.2.1 Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby

Předmětem opatření je podpora malých obcí v oblasti základní dopravní a technické infrastruktury včetně vodohospodářské. Podpora je také určena na zlepšení vzhledu obcí. Žadateli tohoto opatření mohou být obce, svazky obcí, nestátní neziskové organizace, zájmová sdružení právnických osob a církve a jejich organizace. Projekty na výstavbu vodovodů, kanalizací a čistíren odpadních vod mohou být realizovány v obcích do 2 000 obyvatel, ostatní projekty v obcích do 500 obyvatel.

Celkem bylo za rok 2011 vyplaceno 788 mil. Kč na 139 projektů.

Opatření III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova

Podpora je určena na vypracování studií obnovy a využití kulturního dědictví (kulturních památek, památkových rezervací, památkových zón, kulturních prvků vesnic a krajiny, památek místního významu, historických parků, zahrad, alejí a skupin stromů), dále zpracování programů regenerace památkově chráněných území a plánů péče o krajinné památkové zóny.

Dále je podporováno budování nových stálých výstavních expozic a muzeí s vazbou na místní historii, zajímavosti, kulturní a umělecké aktivity a tradiční lidovou kulturu. Žadateli mohou být obce, svazky obcí, nestátní neziskové organizace, zájmová sdružení právnických osob a církve a jejich organizace.

Celkem bylo za rok 2011 vyplaceno 159 mil. Kč na 54 projektů.

Opatření III.3.1 Vzdělávání a informace

Podpora v rámci tohoto opatření je zaměřena na vzdělávání a informování fyzických a právnických osob, které mají vážný zájem zahájit nebo rozšířit podnikání, případně jiné působení, na venkově v rámci aktivit podporovaných v ose III.

Celkem bylo za rok 2011 vyplaceno cca 14 mil. Kč na 27 projektů.

OSA IV – Leader

Osa IV. Leader je osou metodickou a je uskutečňována prostřednictvím realizace cílů jednotlivých opatření os I.–III. Hlavním přínosem osy IV. Leader je způsob, jakým jsou akce rozvoje venkova realizovány a vzájemně propojeny.

Účelem osy IV Leader je především zlepšení kvality života ve venkovských oblastech, posílení ekonomického potenciálu a zhodnocení přírodního a kulturního dědictví venkova, spolu s posílením řídicích a administrativních schopností na venkově.

Principy Leaderu jsou pro rozvoj venkova zvlášť dobrou metodou, neboť vedou k pozitivním efektům, plynoucím ze spojení různých subjektů, které ve venkovském prostoru působí. Místní akční skupiny, využívající principu Leaderu, nejsou protikladem k místní samosprávě, ale vhodně ji doplňují v úsilí o obnovu a rozvoj obcí a přispívají i k rozvoji zemědělství a péči o přírodu a krajinu.

Opatření IV.1.1 Místní akční skupina (MAS)

V rámci tohoto opatření realizují místní akční skupiny svůj Strategický plán Leader (SPL). Podpora je poskytována místním akčním skupinám, které splnily kritéria přijatelnosti posuzovaná Státním zemědělským intervenčním fondem a byly vybrány Hodnotitelskou komisí složenou ze jmenovaných expertů. Opatření se realizuje na základě principů Leader.

V programovacím období 2007–2013 realizuje svůj Strategický plán Leader celkem 112 MAS. Vybrány k podpoře z Programu rozvoje venkova byly ve dvou kolech. Prvních 48 MAS bylo vybráno v rámci 2. kola příjmu žádostí v roce 2007 (svůj SPL realizují od roku 2008), zbylých 64 MAS bylo vybráno v 5. kole příjmu žádostí v roce 2008 (SPL realizují od roku 2009). Na režie místních akčních skupin bylo v roce 2011 vyplaceno cca 159 mil. Kč.

Opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie

Podporu lze poskytnout na projekty, které jsou v souladu se schváleným Strategickým plánem Leader místní akční skupiny a příslušnými podmínkami opatření Programu rozvoje venkova ČR. Projekty k realizaci vybírá na základě předem stanovených bodovacích kritérií místní akční skupina prostřednictvím své výběrové komise. Výběr projektů místními akčními skupinami probíhá minimálně jednou do roka. Kategorie příjemců podpory jsou specifikovány ve Strategickém plánu Leader.

Za rok 2011 bylo proplaceno cca 815 mil. Kč na 1 655 projektů.

Opatření IV.2.1 Realizace projektů spolupráce

Podpora je poskytována na projekty spolupráce mezi územími na národní nebo nadnárodní úrovni s cílem povzbudit spolupráci mezi místními akčními skupinami v rámci členských států a na území třetích zemí. Smyslem tohoto opatření je využít příkladů nejlepší praxe k posílení inovačních postupů a přenosu znalostí. Příjemcem dotace jsou místní akční skupiny.

Za rok 2011 bylo proplaceno 30 projektů v celkové částce cca 98 mil. Kč.

Celkový přehled vyplacených prostředků na Program rozvoje venkova v roce 2011

Program rozvoje venkova		Finanční prostředky vyplacené v roce 2011 (v tis. Kč)		
		EU	ČR	Celkem
Osa I.	I.1.1. Modernizace zemědělských podniků	1 592 997	530 999	2 123 996
	I.1.2. Investice do lesů	192 178	64 059	256 237
	I.1.3. Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům	430 894	143 631	574 525
	I.1.4. Pozemkové úpravy	154 821	51 607	206 428
	I.3.1. Další odborné vzdělávání a informační činnost	42 219	14 073	56 292
	I.3.2. Zahájení činnosti mladých zemědělců	214 528	71 509	286 037
	I.3.3 Předčasné ukončení zeměděl. činnosti	58 213	19 404	77 617
	I.3.4. Využívání poradenských služeb	34 526	11 509	46 035
	Osa I. Celkem	2 720 376	906 791	3 627 167

Program rozvoje venkova		Finanční prostředky vyplacené v roce 2011 (v tis. Kč)		
		EU	ČR	Celkem
Osa II.	II.1.1. Opatření LFA	2 125 555	531 390	2 656 945
	II.1.2. Platby v rámci oblastí NATURA 2000	9 102	2 276	11 378
	II.1.3. Agroenvironmentální opatření	3 549 226	887 424	4 436 650
	II.2.1. Zalesňování zemědělské půdy	61 135	15 284	76 419
	II.2.2. Platby v rámci NATURA 2000 v lesích	1 550	387	1 937
	II.2.3. Lesnicko-enviromentální platby	3 353	838	4 191
	II.2.4. Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesa	92 113	23 028	114 141
	Osa II. Celkem	5 842 034	1 460 627	7 302 661
Osa III.	III.1.1. Diverzifikace činností nezeměděl. povahy	448 077	149 359	597 436
	III.1.2. Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje	270 901	90 300	361 201
	III.1.3. Podpora cestovního ruchu	137 224	45 741	182 965
	III.2.1. Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby	591 115	197 038	788 153
	III.2.2. Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova	119 316	39 772	159 088
	III.3.1. Vzdělávání a informace	10 873	3 625	14 498
	Osa III. Celkem	1 577 506	525 835	2 103 341
Osa IV.	IV.1.1. Místní akční skupina	127 056	31 764	158 820
	IV.1.2. Realizace místní rozvojové strategie	652 052	163 014	815 066
	IV.2.1. Realizace projektů spolupráce	78 147	19 537	97 684
	Osa IV. Celkem	857 255	214 315	1 071 570
Osa V.	V.1. Příprava, sledování, hodnocení, informování a kontrola v rámci programu	28 147	9 383	37 530
	V.2.1. Struktury potřebné pro provoz sítě	463	154	617
	V.2.2. Akční plán	2 302	768	3 070
	Osa V. Celkem	30 912	10 305	41 217
Program rozvoje venkova - celkem		5 278 162	1 680 274	6 958 436

Pramen: IS SZIF

Operační program Rybářství 2007–2013

Nařízením Rady (ES) č. 1198/2006 ze dne 27. července 2006 o Evropském rybářském fondu (dále jen „EFF“) byl zřízen EFF a stanoveny podmínky pro poskytování finančních prostředků do odvětví rybářství. Jeho prováděcím předpisem je nařízení Komise (ES) č. 498/2007 ze dne 26. března 2007. MZe zpracovalo Národní strategický plán pro odvětví rybářství na léta 2007–2013 (dále jen „NSP“) a Operační program Rybářství 2007–2013 (dále jen „OP Rybářství“). NSP byl schválen usnesením vlády ČR č. 854 ze dne 25. 7. 2007, předložen EK a po dopracování dle požadavků EK byl EK vzat na vědomí. OP Rybářství byl schválen usnesením vlády ČR č. 855 ze dne 25. 7. 2007, předložen EK a po dopracování dle požadavků EK byl schválen rozhodnutím Komise K(2007) 6441 dne 11. 12. 2007.

ČR využívá v OP Rybářství tři prioritní osy: osu 2 Akvakultura, zpracování produktů rybolovu a akvakultury a jejich uvádění na trh, osu 3 Opatření společného zájmu a osu 5 Technická pomoc.

V ose 2 jsou dotovány především investice do chovu ryb, jejich zpracování a uvádění na trh prostřednictvím opatření 2.1. Opatření pro produktivní investice do akvakultury a 2.4. Investice do zpracování a uvádění na trh. Dále opatření 2.2. Opatření na ochranu vodního prostředí má za cíl ochranu a zlepšování životního prostředí, udržování krajiny a tradičních charakteristik akvakulturních oblastí.

V ose 3 největší část zaujímá všeobecná propagace ryb a rybářství, dalšími dotovanými činnostmi jsou pilotní projekty, vysazování úhoře říčního do řek Labe a Odry, některé vzdělávací aktivity a propagace produktů uznaných podle nařízení Rady (ES) č. 510/2006. Osa 3 je realizována opatřeními 3.1. Společné činnosti, 3.2. Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin, 3.3. Podpora a rozvoj nových trhů a propagační kampaně a 3.4. Pilotní projekty.

Osa 5 Technická pomoc je určena pro účinnou a efektivní realizaci OP Rybářství a pro přípravu navazujícího programovacího období.

Žádosti o dotaci z OP Rybářství byly poprvé registrovány v roce 2008. V roce 2009 bylo proplaceno prvních 30 projektů v částce 17 486 tis. Kč dotace, z toho podíl EU činí 13 114 tis. Kč a podíl ČR 4 371 tis. Kč.

V roce 2010 bylo proplaceno 163 projektů v částce 172 668 tis. Kč dotace, z toho podíl EU činí 129 501 tis. Kč a podíl ČR 43 167 tis. Kč.

V roce 2011 bylo proplaceno 221 projektů v částce 217 735 tis. Kč dotace, z toho podíl EU činí 163 302 tis. Kč a podíl ČR 54 434 tis. Kč.

Celkový přehled vyplacených prostředků na OP Rybářství v roce 2011

Osa / opatření		Finanční prostředky vyplacené v roce 2011 (v tis. Kč)			Počet projektů
		EU	ČR	Celkem	
Osa 2	2.1. Opatření pro produktivní investice do akvakultury	74 672	24 891	99 562	146
	2.2. Opatření na ochranu vodního prostředí	0	0	0	0
	2.3. Opatření v oblasti zdraví zvířat	0	0	0	0
	2.4. Investice do zpracování a uvádění na trh	7 509	2 503	10 012	10
	Osa 2 celkem	82 181	27 394	109 574	156
Osa 3	3.1. Společné činnosti	421	140	561	3
	3.2. Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin	9 209	3 070	12 279	46
	3.3. Podpora a rozvoj nových trhů a propagační kampaně	61 338	20 446	81 783	4 ¹⁾
	3.4. Pilotní projekty	7 834	2 611	10 446	11
	Osa 3 celkem	78 802	26 267	105 069	64
Osa 5	5.1. Technická pomoc	2 319	773	3 092	1 ¹⁾
	Osa 5 celkem	2 319	773	3 092	1
OP Rybářství celkem		163 302	54 434	217 735	221

Zdroj: MZe

Poznámka: 1) Projekt Ryba domácí a některé projekty Technické pomoci jsou předfinancovány etapově, do počtu projektů byly započteny již v roce 2010.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

V roce 2011 byly Fondem poskytovány podpory v rámci následujících dotačních titulů (programů):

INVESTIČNÍ PROGRAMY

Formou podpory je poskytování finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení.

Investiční programy podpory podnikání jsou zaměřené zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivnosti, modernizaci, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a další rozvoj zemědělských subjektů.

Podpora se poskytuje pouze na investice, které nejsou považovány za přijatelné výdaje v rámci Programu rozvoje venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

Program ZEMĚDĚLEC (podpora je poskytována od 15. 8. 1999).

Základní sazba podpory v roce 2011 činila 4 % a mladým zemědělcům (podnikatelům-fyzickým osobám, které v roce podání žádosti nedosáhly věku 40 let a právnickým osobám, kde fyzická osoba která plní funkci statutárního orgánu a zároveň se podílí na základním kapitálu z více než 50 % a která nedosáhne v roce podání žádosti věku 40 let), byla podpora navýšena o 1 %. Navýšení se poskytuje nejdéle do konce roku, ve kterém Žadatel dovrší věku 40 let.

Program PODPORA NÁKUPU PŮDY

Tento program navazoval na stávající investiční program PGRLF, a.s. Půda, do kterého bylo možné podávat žádosti o poskytnutí podpory do 30. září 2009. Příjem žádostí v roce 2011 byl po prodloužení legislativního rámce Evropské komise obnoven 8. dubna 2011 a podpora ve formě dotace části úroků z úvěru je poskytována na splátky úvěru uhrazené žadatelem do 31. prosince 2013. Příjem žádostí o poskytnutí podpory byl ukončen 14. prosince 2011.

Jedná se o program poskytování podpory Podpůrným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a.s. ve formě finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení v případě úvěru na nákup zemědělské půdy, která není ve vlastnictví státu. Cílem programu bylo přispět k řešení přechodného nedostatku vlastních finančních zdrojů zemědělských prvovýrobců za finanční a hospodářské krize a umožnit tím nákup nestátní zemědělské půdy, jako primárního výrobního prostředku zemědělských prvovýrobců.

PROVOZNÍ PROGRAMY

S ohledem na potřebu využití PGRLF, a.s. jako jednoho z nástrojů k řešení dopadů ekonomické krize v oblasti zemědělství schválila Poslanecká sněmovna dne 18. února 2009 na 48. schůzi ve 3. čtení novelu zákona č. 252/1997 Sb. o zemědělství. Uvedený návrh byl zaslán Senátu dne 27. února 2009 a zařazen na pátou schůzi Senátu konanou dne 26. března 2009 pod bodem 9 návrhu programu jako senátní tisk č. 34. Uvedené návrhy úpravy zákona měly za cíl umožnit PGRLF, a.s. poskytovat finanční prostředky zemědělským, lesnickým a potravinářským podnikům na provozní financování podle programů, které dne 9. března 2009 schválila vláda ČR usnesením č. 288/2009 a které byly realizovány neprodleně po nabytí účinnosti výše uvedených návrhů úpravy zákona. Cílem programů bylo poskytování finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení v případě úvěru („dotace“) a poskytnutí zajištění úvěru („garance“) podnikatelským subjektům v oblasti zemědělství a zpracování zemědělské produkce a tím přispět k řešení přechodného nedostatku vlastních finančních zdrojů na provozní účely u zemědělských prvovýrobců, podnikatelů zabývajících se hospodařením v lese a u podnikatelů provozujících činnosti v oblasti zpracování produkce ze zemědělské výroby.

Jedná se o následující programy:

Program PROVOZ

Program ZPRACOVATEL – PROVOZ

Příjem žádostí v rámci těchto dotačních titulů byl obnoven 8. dubna 2011 a byl ukončen 14. prosince 2011.

Podpora je poskytována ve formě dotace části úroků z úvěru a garance.

Program PODPORA KRÁTKODOBÉHO FINANCOVÁNÍ (nový program roku 2009)

Cílem programu Podpora krátkodobého financování bylo přispět k řešení přechodného nedostatku vlastních finančních zdrojů u zemědělských prvovýrobců způsobených dlouhou dobou splatnosti faktur ze strany zpracovatelů zemědělských produktů a tím také částečně umožnit zpracovatelům disponovat s finančními prostředky bez nutnosti čerpání provozních úvěrů, čímž sekundárně došlo k úspoře finančních prostředků také na straně zpracovatelů zemědělských produktů. Podpora je poskytována ve formě dotace části úroků z úvěru a garance.

Příjem žádostí v rámci těchto dotačních titulů byl, stejně jako v případě programu Podpora nákupu půdy, po prodloužení legislativního rámce Evropské komise obnoven 8. dubna 2011 a byl ukončen 14. prosince 2011.

ELIMINACE RIZIK ZEMĚDĚLSKÉHO PODNIKÁNÍ

Program PODPORA POJIŠTĚNÍ

Cílem těchto programů je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám. Účelem podpory je částečná kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění a dosažení vyšší propojištěnosti.

○ podprogram Podpora pěstitelů na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin

○ podprogram Podpora chovatelů na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat

Žádosti o poskytnutí finanční podpory na úhradu nákladů spojených s pojištěním ostatních plodin a hospodářských zvířat, která byla stanovena na 47 % a na úhradu nákladů spojenou s pojištěním speciálních plodin, která byla stanovena na 50 % celkových nákladů spojených s pojištěním, byly přijímány od 1. března 2011 do 1. listopadu 2011.

○ podprogram Poskytování finanční podpory pojištění produkce škošek s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin

Žádosti o poskytnutí finanční podpory na úhradu nákladů spojených s pojištěním produkce škošek s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin, která byla stanovena na 30 % celkových nákladů spojených s pojištěním, byly přijímány 1. března 2011 do 1. listopadu 2011.

OSTATNÍ PROGRAMY

Program poskytování podpory Podpůrným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a.s. ve formě finančních prostředků určených pro dokončení projektových záměrů obcí v Programu rozvoje venkova a ČR na období 2007–2013 (program OBCE)

Cílem programu je zlepšení životních podmínek v obcích, rozvoj obcí a zvýšení atraktivity vesnic pro bydlení, relaxaci, dále pak ochrany kulturního dědictví venkova a zázemí pro společenské, kulturní, sportovní a jiné aktivity včetně zvyšování společenské hodnoty lesů.

Konkrétní výši podpory, která bude žadateli poskytnuta, stanoví PGRLF, a.s. na základě potvrzení SZIF.

Výše podpory se odvozuje od DPH příslušné ke způsobitelným výdajům, ze kterých je stanovena dotace z PRV, maximálně však do částky odpovídající DPH k proplacené dotaci z PRV. Výše podpory poskytnuté PGRLF nepřesáhne v součtu s proplacenou dotací z PRV částku původně přiznané dotace.

Příjem žádostí v rámci tohoto dotačního titulu byl zahájen 14. září 2009 jeho ukončení se předpokládá v roce 2012.

Program PODPORA VE FORMĚ ÚROČENÝCH POVODŇOVÝCH PŮJČEK (nový program od roku 2010)

Cílem programu je poskytnout finanční prostředky na obnovu provozu podniků zemědělských prvovýrobců a zpracovatelů zemědělské produkce, kterým byla způsobena škoda na neinvestičním majetku povodní, záplavou či přívalovým deštěm, přičemž účelem je pořízení neinvestičního majetku a základního stáda.

První kolo přijímání žádostí o poskytnutí podpory ve formě úročené půjčky bylo zahájeno 18. listopadu 2010 a ukončeno ke dni 31. prosince 2010. Posuzování žádostí přijatých v rámci prvního kola a poskytnutí podpory formou úročených půjček bylo realizováno v roce 2011. Celkem bylo schváleno 14 povodňových půjček v objemu 57,5 mil. Kč.

Výsledky PGRLF, a.s. v roce 2011

Dle typu organizace/ dle typu programu	Počet žádostí	Z toho schvá- lených	Výše podpor. úvěrů (tis. Kč)	Vydané garance (tis. Kč)	Přislíbené podpory (tis. Kč)	Dosud vyplacené podpory (tis. Kč)
SHR	16 208	15 063	25 004 235	6 129 411	5 058 343	4 404 001
s.r.o.	7 812	7 812	24 938 665	7 581 877	4 066 532	3 772 410
a.s.	9 468	8 994	54 119 126	12 118 682	7 847 865	7 452 453
ZD	8 851	8 472	32 395 731	7 957 356	5 330 278	5 048 963
ostatní	247	213	1 047 215	213 718	141 978	134 519
ČR celkem	42 586	39 924	137 504 972	34 001 044	22 444 996	20 812 346
Provoz	8 598	8 212	28 635 865	7 283 123	2 520 506	2 525 176
Vyrovnění úrokového zatížení	1 068	1 030	4 659 690	1 717 558	87 019	86 952
Krize – Provoz	940	908	4 723 215	879 719	123 583	52 034
Krize – Zpracovatel – Provoz	140	125	3 157 400	782 750	49 079	19 552
Krize – PKF	6	2	28 000	25 670	1 906	1 403
Krize – Půda	302	288	495 353	0	34 519	5 951
LFA	419	411	809 078	720 098	59 464	59 464
Investice celkem	30 027	27 993	80 233 837	19 561 628	17 596 232	16 094 194
Zemědělec	8 579	7 781	31 181 540	16 009 660	10 189 855	10 207 603
I-zemědělec	19 826	18 855	45 541 192	3 300 201	6 491 952	5 341 229
I-zpracovatel	37	27	337 083	39 895	53 156	53 220
I-odbytová organizace	10	6	205 750	67 693	35 708	35 085
I-hygiena	27	19	546 096	144 179	113 414	112 590
I-půda	1 548	1 305	2 422 176	0	712 147	344 467
Export	122	90	7 114 725	0	405 326	405 326
Lesy	71	61	294 356	52 468	44 508	46 874
Služby	536	475	3 782 088	2 780 912	1 249 056	1 241 616
Restituent	14	13	17 869	0	3 487	3 487
Nabyvatel	30	22	34 373	34 193	0	0
Krajina ¹⁾	4 220	3 963				
Mláďí ¹⁾	6 264	5 897				
Agroregion ¹⁾	1 841	1 702				
Povodně ¹⁾	450	439				
KPV ¹⁾	1	1				
Skot ¹⁾	634	589				

Pramen: PGRLF, a.s.

Poznámky: 1) Tyto programy nejsou zahrnuty do součtu ČR celkem

Přehled o úhradách ze záruky v roce 2011

Programy	Počet žádostí	Celková garance (tis. Kč)	Úhrady ze záruky	
			Uhrazeno (tis. Kč)	Vráceno (tis. Kč)
I – Zemědělec	0	0	0	168
Provoz	0	0	0	349
Služby	0	0	0	2 476
TOZ	0	0	0	121
Zemědělec	0	0	0	12 266
Celkem	0	0	0	15 380

Pramen: PGRLF, a.s.

Poznámka: TOZ = Trvale se obracející zásoby.

Přehled pojištění podle podprogramů v roce 2011

Podprogram	Počet schvál. žádostí	Pojistné (Kč)	Výše podpory (Kč)	Výše podpory (%)
Ostatní plodiny	1 302	701 593	329 749	47,0%
Speciální plodiny	148	179 955	89 978	50,0%
Hospodářská zvířata	841	164 574	77 350	47,0%
Lesní školky	2	178	54	30,0%
Celkem	2 293	1 046 301	497 130	47,51%

Pramen: PGRLF, a.s.

Poznámka: Hodnoty jsou uvedeny k 31. 12. 2011, zpracovány a vypláceny budou v 1.Q roku 2012; výše pojistného i podpory bude v průběhu roku 2012 upřesňována

Změny národní a evropské legislativy v roce 2011

Národní legislativa

Legislativní změny v právních předpisech, které se bezprostředně týkají Ministerstva zemědělství, publikované ve Sbírce zákonů v období od 1. 1. 2011 do 1. 3. 2012 (rozdělené podle jednotlivých oblastí):

Ekonomické nástroje k podpoře podnikatelských aktivit v zemědělství

Zákon č. 95/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 61/1997 Sb., o lihu a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona České národní rady č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o lihu), ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 5. 2011)

Zákon č. 247/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 222/2009 Sb., o volném pohybu služeb

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 11. 2011)

Lesní hospodářství

Vyhláška č. 423/2011 Sb., o způsobu výpočtu nákladů na činnost odborného lesního hospodáře v případech, kdy jeho činnost hradí stát

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2012)

Ochrana zvířat proti týrání

Vyhláška č. 205/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 411/2008 Sb., o stanovení druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2011)

Potravinářská výroba

Zákon č. 256/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 9. 2011, část od 1. 1. 2012)

Vyhláška č. 115/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 335/1997 Sb., kterou se provádí § 18 písm. a), d), h), i), j) a k) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro nealkoholické nápoje a koncentráty k přípravě nealkoholických nápojů, ovocná vína, ostatní vína a medovinu, pivo, konzumní líh, lihoviny a ostatní alkoholické nápoje, kvasný ocet a droždí, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 5. 2011, část od 1. 5. 2012)

Vyhláška č. 117/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2011)

Půda, Pozemkový fond a pozemkové úpravy

Zákon č. 254/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2012)

Zákon č. 345/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 29. 11. 2011)

Nařízení vlády č. 237/2011 Sb., o stanovení rezervy státních pozemků pro uskutečňování rozvojových programů státu

(pozn.: účinnost předpisu od 24. 8. 2011)

Vyhláška č. 358/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 412/2008 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2012)

Rostlinné komodity

Zákon č. 256/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 9. 2011, část od 1. 1. 2012)

Zákon č. 54/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2012)

Vyhláška č. 61/2011 Sb., o požadavcích na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby

(pozn.: účinnost předpisu od 15. 3. 2011)

Vyhláška č. 168/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 369/2009 Sb., o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu, ve znění vyhlášky č. 298/2010 Sb.

(pozn.: účinnost předpisu od 28. 6. 2011)

Vyhláška č. 404/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 449/2006 Sb., o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2012)

Rostlinolékařská péče

Zákon č. 245/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 9. 2011)

Vyhláška č. 380/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 328/2004 Sb., o evidenci výskytu a hubení škodlivých organismů ve skladech rostlinných produktů a o způsobech zjišťování a regulace jejich výskytu v zemědělských veřejných skladech a skladech Státního zemědělského intervenčního fondu

(pozn.: účinnost předpisu od 9. 12. 2011)

Vyhláška č. 381/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 333/2004 Sb., o odborné způsobilosti na úseku rostlinolékařské péče

(pozn.: účinnost předpisu od 9. 12. 2011)

Vyhláška č. 382/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 215/2008 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 9. 12. 2011)

Vyhláška č. 383/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 175/2005 Sb., o náhradách nákladů za odborné úkony provedené Státní rostlinolékařskou správou

(pozn.: účinnost předpisu od 15. 12. 2011)

Vyhláška č. 384/2011 Sb., o technických zařízeních a o označování dřevěného obalového materiálu a o změně vyhlášky č. 334/2004 Sb., o mechanizačních prostředcích na ochranu rostlin

(pozn.: účinnost předpisu od 15. 12. 2011)

Vyhláška č. 32/2012 Sb., o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 2. 2012)

Vyhláška č. 33/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 327/2004 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin

(pozn.: účinnost předpisu od 30. 1. 2012)

Rybářství

Zákon č. 104/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2011)

Strukturální politika a ekologie v zemědělství

Zákon č. 344/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2012)

Nařízení vlády č. 282/2011 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 10. 2011)

Nařízení vlády č. 283/2011 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 75/2007 Sb., o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 10. 2011)

Nařízení vlády č. 61/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 87/2010 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování platby na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka, ve znění nařízení vlády č. 369/2010 Sb., a nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2012)

Státní zemědělský intervenční fond

Zákon č. 251/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu), ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 9. 2011)

Nařízení vlády č. 87/2011 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2011)

Nařízení vlády č. 173/2011 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 197/2005 Sb., o stanovení podmínek poskytnutí dotace na provádění opatření ke zlepšení obecných podmínek pro produkci včelařských produktů a jejich uvádění na trh, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 30. 6. 2011)

Nařízení vlády č. 282/2011 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 10. 2011)

Nařízení vlády č. 283/2011 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 75/2007 Sb., o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 10. 2011)

Nařízení vlády č. 60/2012 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování zvláštní podpory zemědělcům

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2012)

Nařízení vlády č. 61/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 87/2010 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování platby na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka, ve znění nařízení vlády č. 369/2010 Sb., a nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2012)

Včelařství

Nařízení vlády č. 173/2011 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 197/2005 Sb., o stanovení podmínek poskytnutí dotace na provádění opatření ke zlepšení obecných podmínek pro produkci včelařských produktů a jejich uvádění na trh, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 30. 6. 2011)

Veterinární péče

Zákon č. 308/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2012, část od 21. 10. 2011)

Nařízení vlády č. 125/2011 Sb., o stanovení informačních povinností příjemcům živočišných produktů v místě určení

(pozn.: účinnost předpisu od 15. 5. 2011)

Vyhláška č. 143/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 344/2008 Sb., o používání, předepisování a výdeji léčivých přípravků při poskytování veterinární péče

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 6. 2011)

Vyhláška č. 309/2011 Sb., o stanovení podmínek vyšetřování skotu na bovinní spongiformní encefalopatii v rámci prohlídky jatečných zvířat a masa

(pozn.: účinnost předpisu od 21. 10. 2011)

Vyhláška č. 26/2012 Sb., kterou se stanoví výše paušální částky nákladů spojených s vytištěním veterinárního osvědčení k vývozu a výše paušální částky nákladů spojených s prováděním pohraniční veterinární kontroly

(pozn.: účinnost předpisu od 24. 1. 2012)

Vyhláška č. 51/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 291/2003 Sb., o zákazu podávání některých látek zvířatům, jejichž produkty jsou určeny k výživě lidí, a o sledování (monitoringu) přítomnosti nepovolených látek, reziduí a látek kontaminujících, pro něž by živočišné produkty mohly být škodlivé pro zdraví lidí, u zvířat a v jejich produktech, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2012)

Vodní hospodářství

Zákon č. 151/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 7. 6. 2011)

Vyhláška č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik

(pozn.: účinnost předpisu od 4. 3. 2011)

Vyhláška č. 49/2011 Sb., o vymezení útvarů povrchových vod

(pozn.: účinnost předpisu od 15. 3. 2011)

Vyhláška č. 93/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 20/2002 Sb., o způsobu a četnosti měření množství a jakosti vody

(pozn.: účinnost předpisu od 27. 4. 2011)

Vyhláška č. 98/2011 Sb., o způsobu hodnocení stavu útvarů povrchových vod, způsobu hodnocení ekologického potenciálu silně ovlivněných a umělých útvarů povrchových vod a náležitostech programů zjišťování a hodnocení stavu povrchových vod

(pozn.: účinnost předpisu od 15. 5. 2011)

Vyhláška č. 120/2011 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 428/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 6. 5. 2011, část od 1. 1. 2012)

Vyhláška č. 155/2011 Sb., o profilech povrchových vod využívaných ke koupání
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2011)

Vyhláška č. 216/2011 Sb., o náležitostech manipulačních řádů a provozních řádů vodních děl
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2011)

Vyhláška č. 336/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 432/2001 Sb., o dokladech žádosti o rozhodnutí nebo vyjádření a o náležitostech povolení, souhlasů a vyjádření vodoprávního úřadu, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 6. 12. 2011)

Živočišné komodity

Zákon č. 32/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2011)

Zákon č. 33/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2011)

Vyhláška č. 57/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 448/2006 Sb., o provedení některých ustanovení plemenářského zákona
(pozn.: účinnost předpisu od 15. 3. 2011)

Vyhláška č. 198/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 356/2008 Sb., kterou se provádí zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 15. 7. 2011)

Vyhláška č. 25/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 356/2008 Sb., kterou se provádí zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 8. 2. 2012)

Evropská legislativa

V návaznosti na provádění Lisabonské smlouvy pokračoval v r. 2011 především proces tzv. **sladění právních předpisů** v oblasti zemědělství (kupř. nařízení k přímým platbám, rozvoji venkova, Společné organizace trhu a tzv. horizontální nařízení) s ohledem na čl. 290 a čl. 291 **Smlouvy o fungování Evropské unie**, která rozděluje přijímání prováděcích předpisů Komisí na dva druhy: tzv. akty v přenesené pravomoci („delegated acts“) podle čl. 290 a tzv. prováděcí akty („implementing acts“) podle čl. 291 SFEU. Je nutné v této souvislosti zdůraznit, že tzv. proces sladění neznamena pouze „přerozdělení“ způsobu, jakým budou prováděcí předpisy přijímány, ale tento proces je nutné chápat především jako nezbytnost vytvoření legislativního základu i pro některá již existující ustanovení – např. v implementačních nařízeních Komise, resp. obecně tam, kde je nutné považovat je za natolik zásadní, že by měla být uvedena v nařízení Rady. Do skupiny aktů přijímaných v přenesené pravomoci („delegated acts“) spadají prováděcí předpisy obecné povahy, kterými se doplňují nebo mění některé prvky legislativního aktu, které mají horizontální charakter a nejsou podstatné. Po četných jednáních bylo pro přijímání tzv. prováděcích předpisů („implementing acts“) Evropským parlamentem a Radou přijato Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí. Dřívější poradní postup (advisory procedure) zůstává poradním postupem a řídicí postup (management procedure) se stal přezkumným postupem (examination procedure). Přezkumný postup se dle čl. 2, odst. 2, použije zejména při přijímání prováděcích aktů s obecnou působností a ostatních prováděcích aktů týkajících se Společné zemědělské politiky a Společné rybářské politiky. Čl. 6 zavádí i nový institut – odvolací výbor.

V oblasti **bezpečnosti potravin** byla přijata tato nařízení (pozn.: i když ne všechna jsou v přímé gesci MZe): Nařízení Komise (EU) č. 16/2011 ze dne 10. ledna 2011, kterým se stanoví prováděcí opatření k systému včasné výměny informací pro potraviny a krmiva, Nařízení Komise (EU) č. 208/2011 ze dne 2. března 2011, kterým se mění příloha VII nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 a nařízení Komise (ES)

č. 180/2008 a (ES) č. 737/2008, pokud jde o seznamy a názvy referenčních laboratoří EU, Nařízení Komise (EU) č. 619/2011 ze dne 24. června 2011, kterým se stanoví metody odběru vzorků a laboratorního zkoušení pro úřední kontrolu krmiv z hlediska přítomnosti geneticky modifikovaného materiálu, u něž probíhá postup povolování nebo u něž uplynula platnost povolení, Dokument Rady č. 12867/11 (E. coli crisis: follow up to the Council („Agriculture and Fisheries“) meeting on 28 June 2011 - Request from the Belgian, Dutch and Spanish delegations), Nařízení Komise č. 749/11 ze dne 29. července 2011, kterým se mění nařízení (EU) č. 142/2011, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, a provádí směrnice Rady 97/78/ES, pokud jde o určité vzorky a předměty osvobozené od veterinárních kontrol na hranici podle uvedené směrnice, Nařízení Komise (EU) č. 835/2011 ze dne 19. srpna 2011, kterým se mění nařízení (ES) č. 1881/2006, pokud jde o maximální limity polycyklických aromatických uhlovodíků v potravinách, Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 926/2011 ze dne 12. září 2011 pro účely rozhodnutí Rady 2009/470/ES, pokud jde o poskytnutí finanční podpory Unie referenčním laboratořím EU pro potraviny, krmiva a odvětví zdraví zvířat, Prováděcí rozhodnutí Komise 2011/889/EU ze dne 21. prosince 2011 o finanční podpoře Unie na rok 2012 pro referenční laboratoře Evropské unie a Rozhodnutí Komise o uvedení na trh produktů obsahujících, sestávajících nebo vyrobených z GM plodin, podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003.

V rámci **financování SZP** byly přijaty tyto nejdůležitější předpisy:

Obecné předpisy: Prováděcí rozhodnutí Komise, kterým se opravilo rozhodnutí, kterým se z financování Evropské unie vylučují některé výdaje vynaložené členskými státy v rámci záruční sekce EZOF, EZZF a EZFRV a o vyloučení některých výdajů uskutečněných členskými státy v rámci záruční sekce EZOF, v rámci EZZF a v rámci EZFRV z financování Evropské unie. Z hlediska nastavení pravidel v rámci podmíněnosti bylo přijato Nařízení Komise (EU) č. 65/2011 ze dne 27. ledna 2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, pokud jde o provádění kontrolních postupů a podmíněnosti s ohledem na opatření na podporu rozvoje venkova.

Evropský zemědělský záruční fond: Nařízení Komise (EU) č. 157/2011 ze dne 21. února 2011, kterým se mění nařízení (ES) č. 884/2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1290/2005, pokud jde o financování intervenčních opatření v souvislosti s operacemi veřejného skladování.

Evropský zemědělský orientační a záruční fond (EZOF): Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1036/2011 ze dne 17. října 2011, kterým se pro účetní období 2012 Evropského zemědělského záručního fondu stanovují úrokové sazby používané pro výpočet nákladů na financování intervenčních opatření ve formě nákupu, skladování a odbytu zásob

Ve **veterinární** oblasti nebyla v r. 2011 přijata žádná směrnice. Bylo však přijato 36 nařízení (Nařízení Komise (EU) č. 142/2011 ze dne 25. února 2011, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, a provádí směrnice Rady 97/78/ES, pokud jde o určité vzorky a předměty osvobozené od veterinárních kontrol na hranici podle uvedené směrnice, Nařízení Komise (EU) č. 150/2011 ze dne 18. února 2011, kterým se mění příloha III nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004, pokud jde o volně žijící zvířata a farmovou zvířata a maso z volně žijících nebo farmových zvířat, Nařízení Komise (EU) č. 749/2011 ze dne 29. července 2011, kterým se mění nařízení (EU) č. 142/2011, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, a provádí směrnice Rady 97/78/ES, pokud jde o určité vzorky a předměty osvobozené od veterinárních kontrol na hranici podle uvedené směrnice) a 82 prováděcích rozhodnutí Komise (Rozhodnutí Komise 2011/214/EU ze dne 1. dubna 2011, kterým se mění přílohy II až IV směrnice Rady 2009/158/ES o veterinárních podmínkách pro obchod s drůbeží a násadovými vejci uvnitř Společenství a jejich dovoz ze třetích zemí, Prováděcí rozhodnutí Komise 2011/358/EU ze dne 17. června 2011, kterým se mění rozhodnutí 2009/719/ES, kterým se některým členským státům povoluje přezkoumat jejich roční programy sledování BSE), přičemž některé měnily i směrnice.

V oblasti **ochrany proti škodlivým organismům** byly přijaty tzv. prováděcí předpisy - rozhodnutí Komise k platným fytosanitárním předpisům a týkaly se finančních příspěvků členských států, dovozních dočasných odchylek a změn v chráněných zónách. V oblasti **přípravků na ochranu rostlin** byly v roce 2011 přijaty předpisy EU týkající se provádění nařízení (ES) č. 1107/2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin a nařízení (ES) č. 1185/2009 o statistice pesticidů.

Pokud jde o **krmiva**, byly z hlediska důležitosti přijaty tyto předpisy: Nařízení Komise (EU) č. 574/2011, kterým se mění příloha I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/32/ES, pokud jde o maximální limity

dusitanů, melaminu, Ambrosia spp. a o křížovou kontaminaci určitými kokcidostatiky a histomonostatiky, a kterým se konsolidují přílohy I a II, Nařízení Komise (EU) č. 515/2011, o povolení vitaminu B6 jako doplňkové látky pro všechny druhy zvířat a Nařízení Komise (EU) č. 575/2011 ze dne 16. června 2011 o Katalogu pro krmné suroviny.

V oblasti **obilovin** byly v r. 2011 přijaty tyto nejdůležitější nařízení: Nařízení Komise (EU) č. 177/2011 ze dne 24. února 2011 o dočasném pozastavení dovozních cel na některé obiloviny pro hospodářský rok 2010/2011, Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 633/2011 ze dne 29. června 2011 o dočasném pozastavení dovozních cel na některé obiloviny pro hospodářský rok 2011/12, Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 560/2011 ze dne 10. června 2011, kterým se uzavírají prodeje podle nařízení Komise (EU) č. 1017/2010 o zahájení prodeje obilovin ze zásob intervenčních agentur členských států na vnitřním trhu a Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1253/2011 ze dne 1. prosince 2011, kterým se mění nařízení (ES) č. 2305/2003, (ES) č. 969/2006, (ES) č. 1067/2008 a (ES) č. 1064/2009 o otevření a správě celních kvót Unie pro dovoz obilovin ze třetích zemí.

V oblasti **hnojiv** průběhu roku 2011 bylo novelizováno Nařízení ES č. 2003/2003 o hnojivech a to Nařízením Komise (EU) č. 137/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2003/2003 o hnojivech za účelem přizpůsobení příloh I a IV technickému pokroku.

Aby bylo možné zajistit sledování **produkčního potenciálu** a situace na trhu a byla k dispozici strukturální statistika trvalých kultur, bylo přijato Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1337/2011 ze dne 13. prosince 2011 o evropské statistice trvalých kultur a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 357/79 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/109/ES.

ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA

ROSTLINNÁ VÝROBA

Výrobní faktory RV

Počasí

Počasí roku 2011 v České republice můžeme charakterizovat jako teplotně nadprůměrné, ale srážkově podprůměrné. Teploty v lednu byly nevyrovnané, na počátku měsíce se držely pod nulou s oteplením v polovině měsíce, které s sebou přineslo tání sněhu a dešťové srážky. Kombinace tání sněhu s deštěm a vysokými teplotami byla příčinou místního stoupání hladiny řek. Ve třetí dekádě ledna znovu teploty poklesly pod bod mrazu a přišly silné sněhové přeháňky. Únor byl velmi chladný, i když počátek února přinesl oteplení a opětovné odtávání sněhové přikrývky, ale od poloviny února klesaly teploty pod bod mrazu až na minimální teplotní rekord - 20 °C. V březnu pak přišlo jarní počasí s výkyvy teplot, ale celkově teplotně nadnormální. Srážky nedosáhly dlouhodobého průměrného březnového úhrnu. Konec března umožnil zahájit jarní práce na polích a ukončit je v průběhu velmi teplého a suchého dubna. Květnové počasí sice začalo relativně nízkými teplotami a v horských oblastech napadlo až 30 cm sněhu, v polovině měsíce už ale padaly teplotní rekordy a jeho závěr přinesl i tropické teploty. Průměrné teplotní a srážkové podmínky měsíce června měly kladný vliv na pěstované plodiny, které se v těchto podmínkách dobře vyvíjely. Následující letní měsíce byly teplotně průměrné a srážkově nadprůměrné, celkově hodně proměnlivé. Žně započaly v polovině měsíce července a vzhledem k častým srážkám se protahovaly až do začátku měsíce září. Přesto byly ve srovnání s předchozím rokem žně ukončeny o 14 dní dříve. V závěru srpna přišly tropické teploty. Podmínky závěru léta a podzimu umožnily setí ozimů v agrotechnických lhůtách i dobré vzejití porostů přestože šlo o období srážkově podprůměrné. Září patřilo k nejkrásnějším měsícům v roce 2011 dokonce občas i s teplotami dosahujícími tropických 30 °C. Na přelomu září a října ještě padaly mnohé teplotní rekordy, kdy se teplota vzduchu stále blížila ke 30 °C. Po prvních velmi teplých a jasných říjnových dnech však přišlo ochlazení, takže říjen byl teplotně a srážkově průměrný. Listopadové počasí bylo extrémně suché a v některých částech České republiky se srážky za celý měsíc, až do 29. listopadu nevyskytly vůbec. Měření v pražském Klementinu, ukázalo, že listopad 2011 byl nejsušším listopadem od roku 1804, tedy od počátku souvislého měření srážek na této stanici. Stejně podmínky panovaly na mnoha dalších místech České republiky a v celé střední Evropě.

Prosinec byl velmi teplý, kdy v závěru měsíce šplhaly nejvyšší odpolední teploty až k 10 °C a sníh v nížinách a středních polohách zcela chyběl a ani v horských oblastech sněhová pokrývka nebyla příliš vydatná. Porosty ozimů šly tak do dalšího období zimy bez sněhové přikrývky, zcela neotuzilé a s deficitem srážek z podzimu a počátku zimy roku 2011.

Výživa rostlin

Ve srovnání s rokem 2010 došlo, jak vyplývá z níže uvedené tabulky, k výraznému zvýšení spotřeby živin v minerálních hnojivech. Celková spotřeba čistých živin dodaných minerálními hnojivy činila 118,5 kg na 1 ha zemědělské půdy. Hlavním důvodem tak razantního zvýšení v aplikaci minerálních hnojiv je zejména okolnost, že byla očekávána nadprůměrná sklizeň zemědělských plodin. Na základě informací ČSÚ bylo v roce 2011 kalkulováno s výměrou tzv. „využívané zemědělské půdy“ 3 504 tis. hektarů.

Spotřeba živin v kg na 1 ha zemědělské půdy – minerální hnojiva

Rok	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	Celkem/ha	Celkem tis. tun čistých živin
2001	72,6	12,3	7,3	92,2	394,716
2002	72,3	12,2	7,7	92,2	368,850
2003	60,6	11,7	7,3	79,6	318,604
2004	75,8	13,7	9,9	99,4	401,708
2005	73,2	11,7	7,7	92,6	370,529
2006	77,4	11,7	9,4	98,5	393,956
2007	83,8	15,3	9,9	109,1	436,114
2008	85,4	13,8	11,4	110,6	442,377
2009	63,4	4,3	0,3	68,0	270,000
2010	76,7	8,9	7,5	93,2	327,968
2011	100,7	11,3	6,5	118,5	415,175

Pramen: MZe

Spotřeba vápenatých hmot v ČR

Rok	Celková spotřeba (v tis. t)
2001	212
2002	201
2003	171
2004	141
2005	93,1
2006	103
2007	229
2008	180
2009	200
2010	118
2011	173

Pramen: MZe

Hnojení statkovými hnojivy

V roce 2011 bylo statkovými hnojivy dodáno 21,3 kg N, 13,3 kg P₂O₅ a 22,4 kg K₂O na hektar zemědělské půdy. Celkový vnos čistých živin ze statkových hnojiv byl 57 kg/ha. (zdroj VÚRV,v.v.i.)

Velikost kapacity a stav zařízení na skladování hnojiv

Nové údaje svědčí o tom, že kapacita skladovacích prostor se postupně dostává do souladu s legislativními požadavky. Je to z důvodů možnosti čerpat dotace na výstavbu, nebo rekonstrukci těchto prostor v rámci Operačního programu Zemědělství.

Ochrana rostlin

Výskyt škodlivých organismů a poruch v roce 2011

Obilniny

V zimním období byly na mnoha lokalitách poškozeny porosty ozimých plodin holomrazy nebo naopak dlouhotrvající sněhovou pokrývkou a zamokřením. Porosty byly vystaveny stresujícím podmínkám střídání chladných a teplých period a později během vegetace např. zamokřením nebo suchem. V ojedinělých případech byly silně poškozené a mezerovité porosty přesety nebo zaorány a vysety náhradní plodiny, zejména v okresech Česká Lípa, Havlíčkův Brod a Chrudim.

Na podzim 2010 a v jarním období roku 2011 potvrdily laboratorní testy vzorků odebraných z porostů obilnin převažující výskyty rostlin infikovaných virem zakrslosti pšenice (WDV), naopak virus žluté zakrslosti ječmene (BYDV) činil v podílu infekcí jen čtvrtinu. Nejčastější výskyty viróz byly zaznamenány v Jihomoravském kraji. Intenzita výskytu přenašeče WDV kříška polního se pohybovala na úrovni spíše slabého až středního výskytu. V místech s dlouhotrvající sněhovou pokrývkou či pokrytím ledem došlo následně k silnému a rovněž časnému výskytu růžové sněžné plísnovitosti obilnin /plíseň sněžná/, např. v okrese Kladno bylo na některých lokalitách napadeno až 80 % rostlin, větší výskyt choroby byl obecně zjišťován ve vyšších polohách. Poměrně časně, již v polovině března, byly zaznamenány příznaky houbových chorob na listech, jako např. padlí pšenice nebo tečkované listové skvrnitosti pšenice /braničnatka pšeničná/ v důsledku podzimních infekcí. Během vegetace převažovaly slabé výskyty padlí, škodlivé výskyty na pšenici byly zaznamenány výjimečně, a to pouze ohniskově v kraji Královéhradeckém, Libereckém, Moravskoslezském, Pardubickém, Středočeském a Ústeckém. Během vegetace převažovaly slabé výskyty „braničnatky pšeničné“, ojedinělé škodlivé výskyty byly na území Čech pozorovány pouze v Pardubickém, Ústeckém a Středočeském kraji, na Moravě a ve Slezsku pak rovněž ojediněle na několika lokalitách v Moravskoslezském a Olomouckém kraji. Obdobně velmi časně byly zaznamenány příznaky spály ječmene /rhynchosporiová skvrnitost/ a padlí ječmene z podzimních infekcí nebo síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene /hnědá skvrnitost/ na ozimém ječmeni. Napadení ječmene padlím bylo většinou slabé, škodlivé výskyty byly pozorovány pouze v kraji Královéhradeckém a Plzeňském. Výskyt „hnědé skvrnitosti“ byl rovněž slabý, škodlivé výskyty byly zjištěny pouze ojediněle v Moravskoslezském, Olomouckém, Pardubickém a Středočeském kraji. Škodlivé výskyty fuzariózy byly taktéž ojedinělé, a to ve středních Čechách, na Českomoravské vysočině a na jižní a severní Moravě. Četnost napadení klasů původcem růžovění klasů pšenice byla srovnatelná s předchozím rokem 2010. Stejně tak rozborů potvrdily jen o několik málo procent nižší podíl vzorků se zvýšeným obsahem DON (deoxynivalenol). Průměrný stupeň napadení pozitivních vzorků klasů se však v roce 2011 zvýšil z 1,9 na 3,1 (stupeň 1 = velmi slabé napadení, stupeň 10 = velmi silné napadení). Počet vzorků překračující hygienický limit množství DON pro zrna byl o 46 % vyšší než v roce předchozím. Celkově lze konstatovat, že průměrný stupeň napadení porostů chorobou, počet vzorků překračující hygienický limit množství DON pro zrna a průměrný obsah DON na pozorovacích bodech pšenice ozimé byly v roce 2011 vyšší než v roce 2010. U kukuřice byly zaznamenány škodlivé výskyty bělorůžové hniloby obilí /fuzariózy palic/ především na Moravě – v kraji Jihomoravském, Olomouckém a Zlínském; v Čechách pak pouze lokálně v kraji Středočeském.

V případě živočišných škůdců bylo zjištěno nejvíce středních až silných výskytů u hraboše polního a kohoutků. Ve středním rozsahu byly pozorovány významnější výskyty třásněnek, mšic, kyjatek osenní a obaleče obilního. Na rozdíl od minulého roku byl zaznamenán jen slabší výskyt bejlmorky sedlové a plodomorky plevové. Nezvykle silný výskyt klopšky chlupaté v klasech byl zaznamenán na lokalitě Chroustov (okres Trutnov). Celkem bylo na území ČR odchyceno 22030 dospělců regulovaného škodlivého organismu bázlivce kukuřičného, což je v porovnání s rokem 2010 přibližně třikrát vyšší hodnota. Nejvyšší počet odchycených dospělců bázlivce byl zaznamenán na jižní Moravě a naopak nejnižší počet byl pozorován v jižních Čechách. Výskyty byly potvrzeny celkem na 80 pozorovacích bodech (PB), z nichž 48 bylo umístěno v nárazníkové zóně (ve 14 okresech). V součtu se v této zóně odchytilo 684 brouků bázlivce. Dále byly zjištěny výskyty škůdce na 2 PB v nezamořené oblasti – jeden brouk v okrese Mladá Boleslav (katastr Týnec u Dobrovice) a jeden brouk v okrese Tachov (katastr Pernolec). V případě dvou výskytů bázlivce kukuřičného v nezamořené oblasti byla nařízena mimořádná rostlinolékařská opatření. Příčinou výskytů v okresech Mladá Boleslav a zejména Tachov byl s největší pravděpodobností přenos škůdce dopravními prostředky.

Olejníky

U olejnin byly již na počátku druhé dekády března zjištěny na některých lokalitách první výskyty fomového černání stonku řepky /fomová hniloba/, lokální škodlivé výskyty byly zjištěny v Jihočeském, Královéhradeckém, Libereckém, Pardubickém, Plzeňském a Středočeském kraji, na Moravě vzácně pouze v kraji Jihomoravském a Zlínském. První výskyty šedé plísnovitosti brukvovitých /plíseň šedá/ byly zjištěny již koncem první dekády června v okrese Břeclav, škodlivé výskyty byly zjištěny na území Čech v krajích Ústeckém, Libereckém a Královéhradeckém. Výskyt alternariové skvrnitosti brukvovitých /čern řepková / byl poprvé zjištěn již koncem první dekády června v okrese Znojmo, ale na rozdíl od předchozí choroby byl výskyt zaznamenán na celém území republiky s výjimkou Zlínského kraje. Lokální škodlivé výskyty bílé hniloby brukvovitých /hlízenka obecná/ byly zaznamenány plošně na celém území, četnější byly především v severních Čechách a na Českomoravské vysočině. V okresech Havlíčkův Brod a Chrudim byly v podzimních měsících zjištěny lokálně až střední výskyty plazmodioforové nádorovitosti brukvovitých. Průzkum v okrese Svitavy však potvrdil silné napadení porostů v lokalitách Horní Hynčina, Rychnov na Moravě, Opatov v Čechách a Hradec nad Svitavou na výměře 85 ha; na dalších cca 250 ha jako slabé až střední. Již 12. 3. byl zjištěn první výskyt krytonosce čtyřzubého a krytonosce řepkového v okrese Jičín. Silné výskyty byly zaznamenány v okresech Brno-venkov, Olomouc, Uherské Hradiště a Zlín. Co se týče náletů krytonosce šešulového, střední až silné výskyty byly pozorovány na území Brněnska, na Jesenicku, Liberecku, Lounsku, Pardubicku a Znojmsku. Naopak nejnížší výskyt byl zaznamenán v západních Čechách. Slabá až střední intenzita napadení porostů řepky byla pozorována u bejlomorky kapustové a mšice zelné. Lokálně silný výskyt bejlomorky byl zaznamenán pouze na jižní Moravě. Místy až silné výskyty housenic pilatky řepkové byly pozorovány na Břeclavsku, Svitavsku a Trutnovsku. Silné výskyty blýskáčka řepkového v Mörickeho miskách byly hlášeny po výrazném oteplení v druhé polovině dubna v okresech Česká Lípa, Havlíčkův Brod, Jeseník, Jičín, Liberec, Litoměřice, Louny, Svitavy, Šumperk, Ústí nad Orlicí a Žďár nad Sázavou. Většina porostů byla ošetřena insekticidy. Téměř ze všech okresů byl v jarním období hlášen lokálně střední až silný výskyt hraboše polního, především na okrajích pozemků. Po zbytek roku byly výskyty většinou slabé až nulové. Střední výskyt plísně máku /plíseň maková/ v porostech máku setého byl pozorován např. v okrese Český Krumlov. Pleosporová hnědá skvrnitost máku /helminthosporiová skvrnitost/ byla zjištěna již koncem května v okrese Kladno. Škodlivé výskyty choroby byly zjištěny například v okrese Uherské Hradiště. Lokálně škodlivý výskyt padlí máku byl zjištěn již na počátku druhé dekády července v okrese Brno-venkov. Slabé až střední výskyty mšice makové, krytonosce kořenového, krytonosce makovicového a krytonosce kořenového byly zaznamenány v průběhu sezóny na celém území Čech a Moravy. V případě slunečnice byly zaznamenány ojedinělé škodlivé výskyty bílé hniloby slunečnice /hlízenka obecná/ v jižní části Moravy (kraj Jihomoravský a Zlínský). Škodlivý výskyt šedé plísnovitosti slunečnice /plíseň šedá/ byl zjištěn pouze v Ústeckém a Jihomoravském kraji.

Okopaniny

První výskyt plísně bramboru /plíseň bramborová/ na listech byl zjištěn již počátkem června v okrese Uherské Hradiště. Choroba se vyskytovala plošně na celém území, škodlivé výskyty byly zjištěny v kraji Jihočeském, Královéhradeckém, Olomouckém, Plzeňském, Středočeském a v kraji Vysočina, obecně pak v porostech drobných pěstitelů. V závěru vegetace došlo vlivem srážek ve všech oblastech pěstování k nárůstu výskytů bakteriálního černání stonku a měkké hniloby hlíz bramboru /mokrá hniloba, černání stonků/. Pravidelné výskyty mandelinky bramborové se tento rok pohybovaly na většině území pouze ve střední úrovni, silné výskyty byly zaznamenány pouze na Tachovsku; u drobných pěstitelů však na celém území ČR. Během sklizně byla v okresech Břeclav, Havlíčkův Brod a Náchod pozorována nižší kvalita konzumních hlíz způsobená drátovci. V průběhu srpna bylo objeveno lokálně střední až silné poškození hlíz hrabošem polním v okrese Břeclav. První výskyt cercosporií /skvrnatička řepná/ byl zjištěn v okrese Opava již koncem první dekády července, v okrese Znojmo až počátkem srpna. Škodlivé výskyty choroby byly zjištěny v Královéhradeckém kraji (okresy Hradec Králové, Náchod a Semily), dále v krajích Jihomoravském, Libereckém a především v kraji Moravskoslezském. Škodlivé výskyty padlí řepy /padlí řepné/ byly zjištěny v okrese Hradec Králové.

Luskoviny

Porosty luskovin vzcházely, z důvodu sucha v jarním období, nevyrovnaně a poté byly během letních měsíců na mnoha místech poškozeny zamokřením půdy, při němž docházelo k jejich žloutnutí a slabšímu růstu. Luskoviny, které nebyly sklizeny včas, byly mnohdy vlivem přívalových srážek a bouřek polehlé, lusky se otevíraly a semena vypadávala. Během vegetace byly na celém území Čech zaznamenány slabé až střední výskyty plísně hrachu, rzivosti hrachu a hnědé skvrnitosti. Na Liberecku byl zjištěn výskyt virózy, pravděpodobně žluté mozaiky sóji (Bean yellow mosaic virus). Z živočišných škůdců byly zaznamenány silné výskyty kyjatky hrachové v okresech Beroun, Kladno, Plzeň a Praha-západ. Ve feromonových lapácích byly detekovány slabé výskyty obaleče hrachového. Stejně tak byly pozorovány slabé až střední výskyty listopase čárkovaného.

Chmel

Od počátku května byly ve chmelnicích v okrese Rakovník nalezeny první výhony poškozené plísní chmele. Tyto výhony byly již při zavádění odstraňovány. Od druhé dekády června byl v okrese Rakovník pozorován silný výskyt plísně chmele. Plíseň byla nejvýznamnějším škodlivým organismem chmele v roce 2011. Na Rakovnicku padlo před sklizní celkem 130 ha chmelnic. Část sklizňových ploch nebyla sklizena z důvodu vysokého výnosu a kvality chmele. Na Lounsku bylo zaznamenáno silné mechanické poškození, jež bylo způsobeno silným větrem a prudkými srážkami. Vlivem těchto silných lokálních srážek a nárazového větru došlo před sklizní k popadání chmelnic, na Žatecku nebylo pro nadbytek úrody či špatný zdravotní stav sklizeno cca 10 % z celkové výměry chmelnic. V okrese Litoměřice a Louny bylo zjištěno střední až silné napadení plísní chmele. Slabé a střední výskyty mšice chmelové byly zaznamenány na Kladensku a Rakovnicku, na Litoměřicku a Lounsku se výskyty pohybovaly na silné úrovni. Stejná situace probíhala i u svlušky chmelové a dřepčika chmelového, navíc mšice se na Lounsku objevili neobvykle o 10–14 dní dříve. U lalokonosce libeckového byly v tomto roce zaznamenány především slabé až střední výskyty.

Réva

Počátkem května došlo k poškození vinic mrazem a to především ve Vinařské oblasti Čechy, kde byly několik dní velmi nízké přízemní teploty (–2 až –6 °C). Na Berounsku, Mělnicku a Slánsku došlo k 95 až 100% poškození vinic, na Litoměřicku a Mostecku bylo mrazy poškozeno asi 90 % vinic a na Kutnohorsku a Roudnicku mrazy poškodily asi 50 % vinic. Příznaky výskytu fytoplazmového žloutnutí a červenání listů révy byly zjištěny v okrese Břeclav. Výskyt choroby byl však v menším plošném rozsahu než v minulých letech a rovněž intenzita napadení byla menší. První výskyty choroby plísně révy na listech i květenstvích byly zaznamenány již na počátku června v okresech Břeclav, Uherské Hradiště a Znojmo. Intenzita napadení byla lokálně rozdílná, v závislosti na kvalitě ošetření. Výskyt choroby však byl během vegetační sezóny obecně slabý. Intenzita napadení padlí révy byla lokálně rozdílná, oproti předchozí vegetační sezóně nebylo plošné poškození vinic zaznamenáno. Teplé a slunečné počasí beze srážek, které trvalo od počátku září do října, omezilo šíření houbových chorob na hroznech, umožnilo dobré dozrávání hroznů a zajistilo vysokou kvalitu hroznů, zejména pozdních odrůd. Silné výskyty dospělců obaleče mramorovaného a obalečika jednopásého ve feromonových lapácích byly zjištěny v okresech Beroun, Břeclav, Litoměřice, Mělník, Most a Uherské Hradiště. Lokálně střední výskyty různorožce trnkového, zobonosky révové, hálčivce révového a vlnovníka révového byly zjištěny v okresech Břeclav a Znojmo. Všeobecně silný výskyt vos a následně silné poškození hroznů v období zrání bylo zaznamenáváno v rámci celé Vinařské oblasti Morava od druhé poloviny srpna. Z hlediska výskytu škodlivých organismů rostlin byl rok 2011 poměrně příznivý, plošné škodlivé výskyty chorob ani škůdců révy nebyly zaznamenány.

Ovoce

Po květnových mrazech bylo na území Čech pozorováno v některých lokalitách až 100% poškození plodů jabloní v sadech. Střední a silný výskyt padlí jabloně byl pozorován u pěstitelů v okresech Břeclav, Liberec, Litoměřice, Louny a Uherské Hradiště. Slabé výskyty strupovitosti jabloně na listech byly pozorovány ve Středních a Západních Čechách. Střední a silné výskyty byly zaznamenány na Brněnsku, Břeclavsku, Děčínsku, Liberecku, Litoměřicku, Znojmsku a Uherskohradištsku. Výskyt moniliniové hniloby jablek na Děčínsku, Olomoucku, Příbramsku, Plzeňsku a Tachovsku obecně dosahoval slabých až středních hodnot, silné napadení bylo detekováno na Jesenicku a Opavsku. Slabé výskyty vajíček svlušky ovocné, mšice jabloňové, mšice jitrocelové a vlnatky krvavé byly obecně zaznamenány v Jihočeském kraji a v kraji Vysočina, lokálně silné počty těchto přezimujících stadií byly detekovány na jižní Moravě. Během sezóny se pohybovaly výskyty savých škůdců na střední úrovni na celém území Čech, ohniskově silné výskyty byly potvrzeny v oblasti jižní Moravy, Olomoucka a Jesenicka. Téměř na všech lokalitách se v mimořádném množství koncem měsíce srpna vyskytovala vosa obecná, která poškozovala jablka, čímž se druhotně zvyšoval nárůst hnilob a následně narostl výskyt skládkových chorob. Slabé výskyty obaleče jabloňového byly během sezóny pozorovány v okresech České Budějovice, Plzeň, Prachatice, Tábor a Tachov, střední výskyty byly pozorovány na Litoměřicku, Kolínsku, Kutnohorsku a Znojmsku. Silný výskyt obaleče jablečného v období letových vln byl detekován ve všech oblastech, ovšem poškození tímto škůdcem bylo pouze slabé. Ostatní škůdci (obaleč zimolezový, květoper jabloňový, píďalka podzimní) byli pozorováni v silné intenzitě pouze v oblastech Liberec a Kutná Hora. V okrese Kladno došlo počátkem června k holožírům způsobeným housenkami bekyně zlatořitné. Koncem července a v srpnu byly zjištěny silné výskyty moniliniové hniloby plodů peckovin v okrese Opava. Výskyty obalečů na peckovinách resp. na slivoni domácí se v době vrcholu letové vlny pohybovaly v silné intenzitě především v okresech Jeseník, Jihlava, Litoměřice, Louny, Opava, Prostějov, Přerov a v oblasti jižní Moravy. Ohniskový silný výskyt svlušky ovocné a svlušky chmelové byl na listech zjištěn

v okrese Břeclav. Ohniskový silný výskyt housenic pilatky švestkové a pilatky žluté v plodech byl zaznamenán v okrese Uherské Hradiště. Slabé výskyty moniliniové spály byly zjištěny v extenzivních výsadbách meruněk v okrese Kutná Hora, lokálně střední výskyt byl zaznamenán v okrese Břeclav. Ojedinelý silný výskyt mšice švestkové byl zaznamenán na okrese Břeclav. Střední a silný výskyt dospělců obaleče meruňkového byl zaznamenán v okresech Mladá Boleslav, Zlín a Znojmo. Střední intenzita poškození plodů housenkami byla zaznamenána na okrese Břeclav. U ostatních druhů peckovin (třešně a višně) byly na dozrávajících plodech zaznamenány na mnoha lokalitách příznaky moniliniové hniloby. Na Mělnicku došlo až k 70 % poškození plodů višní a třešní mrazem. Ohniskově silný výskyt pídalky podzimní a vrtule třešňové byl pozorován v okrese Litoměřice. Lokálně střední výskyt štítenky zhoubné byl zjištěn na okrese Znojmo. V okrese Beroun došlo k úplnému zničení úrody červených peckovin způsobenému hejny špačka obecného.

Zelenina

Vlhké počasí v létě vedlo k nárůstu výskytu houbových chorob na zelenině. Střední až silné výskyty infekcí plísňe rajčete byly detekovány prakticky u všech drobných pěstitelů stejně tak u plísňe okurky na Břeclavsku, Litoměřicku, Olomoucku, Přerovsku a Uherskohradištsku. U cibulovin byl zaznamenán obecně silný až střední výskyt plísňe cibule (Litoměřicko, Přerovsko). U košťálové zeleniny byly obecně zaznamenány slabé výskyty plísňe brukvovitých v okrese Ústí n. Labem, střední výskyt byl zjištěn v okrese Semily s tradičním pěstováním Vysockého zelí. Silný výskyt tohoto patogenu byl pozorován v okresech Litoměřice a Ústí n. Labem. Z živočišných škůdců dominovaly v tomto roce ohniskové výskyty bělásky zelného, svlušky chmelové, třásněnky zahradní a molice vlašovičnickové, dále silné výskyty dřepčků v okrese Ústí n. Labem a na Děčínsku.

Přípravky na ochranu rostlin

Za rok 2011 byla data o spotřebě přípravků na ochranu rostlin a rostlinných produktů získána cca od 3200 subjektů, které představují cca 78 % celkové výměry orné půdy, 81 % výměry chmelnic, 50 % výměry vinic, 43 % výměry sadů a 41 % výměry travních porostů v ČR. Sběr dat za rok 2011 byl proveden v souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 1185/2009 a byl především zaměřen na zemědělské plodiny, u kterých je prováděno zjišťování podle čl. 4 směrnice 2009/128/ES. Výběr subjektů probíhal ve spolupráci s ČSÚ. Níže uvedené údaje jsou dopočtem k celkové výměře orné půdy, chmelnic, sadů a vinic na území ČR.

Spotřeba přípravků na ochranu rostlin a rostlinných produktů v ČR (kg,l)

Kategorie	2011
Aditiva a adheziva	110 307
Adjuvant	89 277
Akaricidy	15 530
Antitranspiranty	99 442
Biopreparáty	30 222
Deficienční kompenzace a komoditní substance	942
Herbicidy a desikanty	7 296 644
Mořidlo fungicidní	46 116
Fungicidy	3 216 199
Mořidlo insekticidní	1 373
Insekticidy	606 673
Moluskocidy	245 223
Pasivní pomocný protředek	33 516
Podpora zdravotního stavu rostlin	41 048
Regulátory růstu a vývoje	1 373 929
Repelenty	15 000
Rodenticity	114 932
Celkem	13 336 373

Celková výměra ošetřená přípravky na ochranu rostlin v roce 2011 činila 14 332 500 ha (včetně dopočtu k celkové výměře orné půdy, chmelnic, sadů a vinic).

Ošetřená plocha biologickými přípravky na bázi mikroorganismů činí 38 240 ha.

U biologických přípravků „Bioagens na bázi makroorganismů“ činila ošetřená plocha v polních kulturách kukuřice 760 ha. Vzhledem k tomu, že sběr dat o spotřebě přípravků v roce 2011 byl zaměřen na vybrané zemědělské plodiny podle čl. 4 směrnice 2009/128/ES, nelze u ostatních biologických přípravků „Bioagens na bázi makroorganismů“ ošetřenou plochu kvalifikovaně odhadnout. V roce 2010 byl sběr dat o spotřebě přípravků proveden od více subjektů a bylo možné kvalifikovaně odhadnout spotřebu přípravků „Bioagens na bázi makroorganismů“.

Výměra ošetřená přípravky na ochranu rostlin letecky v roce 2011 činila 23 172 ha. Tato data byla získána od 7 subjektů v porovnání se sběrem dat za rok 2010, ve kterém byla data získána od dvou subjektů (5 294 ha).

Osivo a sadba

Výrobu osiv v roce 2010 provázela nepřízeň počasí. Nedostatek vláhy v měsíci červenci ovlivnil vývoj rostlin v období nalévání zrna a dozrávání. Deštivé období, které následovalo v měsíci srpnu, vedlo k oddálení sklizně a mělo negativní vliv na kvalitu zrna a výskyt houbových chorob. Celková přihlášená plocha množitelských porostů obilovin 54 658 ha byla o 17 % nižší než v roce 2009. Naopak uznáno z této plochy bylo 154 803 t osiva tzn. o 6 % více. U přihlášených množitelských ploch luskovin byl zaznamenán mírný nárůst o 500 ha asi o necelé 1 %, ale porosty byly mezerovité napadené komplexem houbových chorob. Naproti tomu porosty sóji byly dobře zapojené. Množitelské porosty trav byly postiženy klimatickými podmínkami v zimním období, vyskytovalo se zde poškození v důsledku chorob, zejména plísňové sněžné nicméně, porosty zregenerovaly a byly přihlášeny jako množitelské plochy. Podmínky tržního uplatnění travních osiv vedly ke snížení celkové přihlášené plochy o 27 % ve srovnání s rokem 2009. Méně, asi o 10 %, se snížila plocha jetelovin. Výrazný propad množitelských ploch o 50 % lze zaznamenat u olejnin po nárůstu v předchozím roce. U brambor došlo k poklesu plochy pro výrobu sadby brambor o necelých 300 ha (8 %).

Vývoj rozsahu množitelských ploch a objemu výroby uznaného osiva

Druh osiva a sadby	Uznaná množitelská plocha (ha)				Uznané osivo (t)			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Obiloviny	81 178	84 136	66 900	54 658	202 511	187 181	145 693	154 803
Kukuřice	1 145	1 154	1 214	996	1 316	2 440	2 179	1 028
Luskoviny	4 460	4 713	6 734	7 346	5 161	6 965	9 387	8 913
Olejníky	11 364	12 705	18 032	9 010	6 142	10 494	13 354	4 375
Jeteloviny a trávy	10 151	26 069	23 707	18 291	2 025	11 234	8 285	6 997
Brambory	2 823	3 253	3 465	2 610	59 292	59 776	59 977	50 925

Pramen: ÚKZÚZ

Rostlinné komodity

Obiloviny

Klimatické podmínky pro vývoj porostů obilovin byly následující. Příprava půdy a setí ozimů pro sklizeň 2011 byla na většině území ČR ztížena nadprůměrnými srážkami, neboť v měsíci září spadlo v průměru 84 mm srážek, což činí 162 % dlouhodobého normálu. Přesto se zemědělcům podařilo založit porosty v odpovídající kvalitě a ozimy v průměru vzházely za 10 až 13 dnů. Naopak říjen byl na srážky velmi chudý, neboť spadlo pouze 13 mm srážek (31 % dlouhodobého normálu). Odnožení ozimých obilovin probíhalo cca v polovině měsíce listopad, který byl extrémně teplý. Průměrná teplota v tomto měsíci byla ve výši 5 °C a spadlo 65 mm srážek. Obiloviny v tomto období vykazovaly velmi slabou odolnost k mrazu a nebyly dobře otuženy. Mimořádně studený byl prosinec, kdy průměrná teplota ČR v tomto měsíci dosáhla úrovně -4,9 °C a byla o 3,9 °C pod dlouhodobým normálem. Mrazy byly zmírňovány sněhovou pokrývkou, když první sníh napadal 29. 11. 2010 a vydržel do poloviny měsíce ledna 2011. Teplotně byla zima ročníku 2010/2011 v mezích normálu.

Na počátku měsíce ledna se denní teploty pohybovaly pod bodem mrazu a místy vystoupily až k 1 °C. Následně došlo k oteplení a postupnému odtávání sněhu. Obleva vrcholila přibližně v polovině ledna, kdy byly časté i dešťové přeháňky. Od 19. 1. 2011 se zásadně změnil charakter počasí. Teploty se znovu dostaly pod bod mrazu a tento pokles teplot byl doprovázen intenzivními sněhovými přeháňkami. V únoru (cca od 4. 2. 2011) nastalo opět oteplení (teploty stoupaly až k +10 °C) a začalo odtávání sněhové pokrývky. Další změna nastala okolo poloviny února, kdy napadl na většině území ČR nový sníh a teploty znovu klesly pod bod mrazu. Nejnižší ranní teploty atakovaly -20 °C. Ke konci měsíce února však sníh na většině sledovaného území velmi rychle roztál. Po 10. březnu začaly ranní teploty stoupat a pohybovaly se mezi -2 až 2 °C, odpolední maxima 10 až 14 °C. Od 18. 3. 2011 na většině území ČR byly zaznamenány vydatné dešťové přeháňky. Místy napršelo až 40 mm. V tomto období docházelo ke střídání mrazivých a mírnějších období. Kritickým obdobím tohoto sledovaného období se stal konec února, kdy byly velmi silné mrazy a porosty obilovin čelily holomrazům hlavně v nížinách, které již byly bez sněhové pokrývky.

V druhé dekádě měsíce března sice započaly jarní práce, ale byly přerušeny již zmiňovanými dešti. A tak naplno se příprava a setí jařin rozběhly ke konci měsíce března. Přesto jarní obiloviny byly (s výjimkou kukuřice na zrno) zasety v termínu do 20. dubna. Do 12. dubna 2011 panovalo velmi suché a teplé počasí. Průměrné teploty se pohybovaly o 3,2 °C nad dlouhodobým normálem a přšlo jen sporadicky. Po tomto termínu se citelně ochladilo a teprve ke konci měsíce se teploty pomalu zvyšovaly. Porosty jařin ke konci dubna se nacházely ve fázi odnožování. Na lehkých půdách se projevil nedostatek vláhy a docházelo ke žloutnutí porostů. Na začátku května přišlo výrazné ochlazení s potřebnými srážkami (ve vyšších polohách byly sněhové). Porostům obilovin toto ochlazení výrazně prospělo (delší doba odnožování, formování výnosových prvků). Přesto byl měsíc květen teplotně i srážkově normální (průměrná měsíční teplota 13,6 °C, srážky 54 mm). Následující červnové počasí bylo pro vegetaci obilovin velmi příznivé, neboť se teploty i srážky pohybovaly v obvyklém průměru. Srážky vykazovaly velmi rozdílnou intenzitu a lokálně byly zaznamenány i kroupy. Cca v první polovině měsíce července započaly žně (sklizeň ozimého ječmene). Postup sklizně byl velmi často přerušován srážkami a tak se sklizeň neustále protahovala. Na některých porostech obilovin se začaly vyskytovat v různé míře černě (Alternaria sp.). Žně byly v podstatě ukončeny ke dni 6. 9. 2011, kdy bylo v ČR sklizeno 99,7 % výměry základních obilovin

Obiloviny vstupovaly do minulého marketingového roku 2010/2011 se zvýšeným množstvím počátečních zásob (1 510,7 tis. t). Svým objemem se blíží k marketingovému ročníku 1999/2000, kdy byla obdobná úroveň počátečních zásob ve výši 1 682,4 tis. tun. Po průměrné sklizni v roce 2010, která však dostatečně pokrývala potřeby bilance pro marketingový rok 2010/2011, jak v užití na potraviny tak i na krmiva, pokračovalo období, kdy stále převažovala nabídka nad poptávkou. Cenový vývoj však nebyl touto tendencí ovlivněn (projevila se však nepříznivá situace v produkci obilovin v Rusku a na Ukrajině a také pokles světových zásob obilovin) a měl u všech obilovin v ČR stupající trend.

Celková výše sklizně obilovin v roce 2011 v množství 8 284,8 tis. t je v ČR svoji úrovní řazena mezi nadprůměrné sklizně (čtvrtá nejvyšší sklizeň od roku 1990). Takto vysoká produkce obilovin výrazně překrývá domácí poptávku ve všech základních obilných surovinách. Na domácím trhu se tak opětovně objeví přebytky veškerých druhů obilovin. Letošní přebytky obilovin v ČR (na rozdíl od jiných ročníků) zatím velmi mírně ovlivňují cenový pokles jednotlivých obilných druhů a to především vzhledem k situaci na světových a evropských trzích, kde ceny obilovin míří pozvolna dolů.

Sklizeň obilovin v roce 2011

U	Pšenice			Žito	Ječmen			Oves	Tritic.	Kuk.	Ostatní obilov.	Obiloviny celkem
	ozim.	jar.	celk.		ozim.	jar.	celk.					
P	805,8	57,4	863,1	25,0	100,8	272,0	372,8	45,2	43,5	121,0	8,8	1 479,5
V	5,78	4,41	5,69	4,74	4,64	4,95	4,87	3,63	4,52	8,79	1,67	5,60
S	4 660,2	252,9	4 913,0	118,5	467,7	1 345,9	1 813,7	164,2	196,9	1 063,7	14,7	8 284,8

Pramen: ČSÚ

Poznámka: U = ukazatel, P = plocha sklizně (tis.ha), V = výnos (t/ha), S = sklizeň (tis.t).

Celková osevní plocha obilovin podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2011 velmi nepatrně vzrostla proti předchozímu roku o 8,6 tis. ha na 1 468,1 tis. ha. Z dlouhodobého pohledu se tak osevní plocha pěstovaných obilovin příliš nemění a stále osciluje kolem výměry 1 550 tis. ha. V procentickém meziročním vyjádření jde o navýšení o 0,6 %.

Průměrný výnos všech obilovin v roce 2011 je na úrovni 5,60 t/ha a ve srovnání s předchozím rokem jde o zvýšení o 0,90 t/ha (19,2 %). Navýšení výměry pěstovaných obilovin spolu s výrazným zvýšením průměrného hektarového výnosu ovlivnilo celkovou produkci obilovin. Došlo k nárůstu o 1 407,2 tis. t obilovin (20,5 %) na celkových 8 284,8 tis. t.

V marketingovém roce 2011/2012 bylo v České republice sklizeno celkem 8 284,8 tis. t obilovin. Celková produkce obilovin v letošním roce se řadí ve srovnání s konečnými sklizněmi předchozích let mezi rekordní sklizně, které byly zaznamenány v letech 1990, 2004 a 2008. Takto vysoká produkce obilovin výrazně překrývá domácí poptávku ve všech základních obilných surovinách. Na domácím trhu se tak opětovně objeví přebytky veškerých druhů obilovin. Letošní přebytky obilovin v ČR (na rozdíl od jiných ročníků) zatím velmi mírně ovlivňují cenový pokles jednotlivých obilných druhů a to především vzhledem k situaci na světových a evropských trzích, kde ceny obilovin míří pozvolna dolů.

Bilance obilovin podle jednotlivých druhů pro marketingový rok 2010/2011

Ukazatel	MJ	Pšenice celkem	Žito	Ječmen celkem	Oves	Triticale	Kukuřice	Ostatní obiloviny	Celkem
Osevní plocha	tis. ha	833,6	30,2	388,9	52,3	45,9	103,3	8,7	1 462,8
Výnos	t/ha	4,99	3,91	4,07	2,64	3,73	6,71	1,31	4,70
Počáteční zásoby	tis. t	924,0	36,3	359,7	25,3	75,5	89,2	0,7	1 510,7
Výroba	tis. t	4 161,6	118,2	1 584,5	138,2	171,2	692,6	11,3	6 877,6
Dovoz	tis. t	23,5	22,6	34,6	0,0	0,0	19,5	1,2	101,6
Celková nabídka	tis. t	5 109,1	177,1	1 978,8	163,7	246,7	801,3	13,2	8 489,9
Domácí spotř.celkem	tis. t	3 005,0	142,0	1 520,0	115,0	213,0	479,0	6,0	5 480,0
Z toho - potraviny	tis. t	1 285,0	122,0	650,0	25,0	0,0	16,0	3,0	2 101,0
- osiva	tis. t	195,0	8,0	95,0	13,0	13,0	13,0	1,0	338,0
- krmiva	tis. t	1370,0	12,0	770,0	74,0	150,0	390,0	2,0	2 768,0
- tech. užití	tis. t	155,0	0,0	5,0	3,0	50,0	60,0	0,0	273,0
Vývoz	tis. t	1 180,0	25,6	310,7	33,5	8,7	226,1	6,9	1 791,8
Intervenční nákup	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej intervenč. zásob	tis. t	61,3	0,0	263,4	0,0	0,0	0,0	0,0	19,1
Zůstatek interv. zásob	tis. t	0,0	0,0	19,1	0,0	0,0	0,0	0,0	19,1
Celkové užití	tis. t	4 124,0	167,6	1 567,3	148,5	221,7	705,1	12,9	6 947,1
Konečné zásoby	tis. t	985,1	9,5	411,5	15,2	25,0	96,2	0,3	1 542,8

Pramen: ČSÚ

Poznámky:

Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

Marketingový rok u obilovin začíná 1.7. běžného roku a končí 30.6. následujícího roku.

V marketingovém roce 2010/2011 byl intervenční nákup obilovin realizován dle nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (jednotné nařízení o společné organizaci trhů), dále nařízení Komise (EU) č. 1272/2009 ze dne 11. prosince 2009, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o nákup a prodej zemědělských produktů v rámci veřejné intervence a nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb., kterým se stanoví bližší podmínky při provádění opatření společné organizace trhu s obilovinami.

Na základě nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 v aktuálním znění byl v ČR v marketingovém roce 2010/2011 realizován **intervenční nákup pšenice s množstevním omezením 3 miliony t pro celou EU27**. Ke každé nabídce pšenice je nabízející povinen složit na účet SZIF v české měně nabídkovou záruku ve výši 20 EUR na každou nabídnutou tu.

V marketingovém roce 2010/2011 **nebyl**, vzhledem k výši tržních cen, **intervenční nákup pšenice realizován**.

K 31. srpnu 2011 SZIF vyskladnil veškeré zásoby obilovin nakoupené v marketingovém roce 2009/2010 v celkovém objemu 343 tis. t, z toho 61 tis. t pšenice a 282 tis. t ječmene, které SZIF průběžně vyskladňoval v roce 2011. Tyto intervenční zásoby byly zčásti určeny pro dodávky potravin z intervenčních zásob ve prospěch nejchudších osob ve Společenství a zčásti na prodej na vnitřní trh EU.

Celková smluvní skladová kapacita pro intervenční skladování obilovin v ČR ke dni 30. září 2011 vykazovala 578 tis. t, z toho Loco vlastní činí 408 tis. t, Loco cizí 34 tis. t, destinace 136 tis. t. Skladovatelé mohou operativně snižovat či navyšovat smluvní skladové kapacity. Za držení volných skladových kapacit SZIF skladovatelům nehradí žádné poplatky. SZIF měl ke dni 30. září 2011 uzavřeno 56 smluv ve 100 skladech, přičemž jsou všechny smlouvy dlouhodobého charakteru.

Ozimá pšenice si svojí výměrou pěstování stále zachovává mezi ostatními obilovinami své výjimečné postavení, které se bezprostředně promítá do celkových výsledků sklizně s vlivem na celkovou bilanci obilovin. Celková výroba pšenice vzrostla proti skutečnosti předchozího roku o 751,4 tis. t, tj. o 18,1 %. Tento nárůst vyplývá především ze zvýšené produkce pšenice ozimé o 667,2 tis. t, tj. o 16,7 %. Na nárůstu výroby pšenice v roce 2011 se podílí především meziroční nárůst průměrného hektarového výnosu ozimé pšenice, ale také její mírné zvýšení osevních ploch. Úroveň výroby pšenice v roce 2011 ve výši 4 913 tis. t je srovnatelná se sklizňovým ročníkem 2004 (5 042,5 tis. t).

Nadprůměrná úroveň sklizně pšenice bude znamenat, že celkový charakter našeho vnitřního trhu se v zásadě nebude měnit (vzhledem k neustále se snižující domácí spotřebě), trh bude mít stále rysy převažující nabídky nad poptávkou, ale s poptávkou po kvalitní surovině. Pro dosažení bilanční rovnováhy se předpokládá vývoz do zahraničí celkem 1 840 tis. t této komodity (vše z volného trhu) a zpracování na technické užití 150 tis. t.

Podle výsledků monitoringu hodnocení kvality letošní produkce (celkem bylo analyzováno 612 sklizňových vzorků) vyplývá, že z celého souboru analyzovaných vzorků ze sklizně 2011 byly potvrzeny nevyrovnané, ale celkově dobré výsledky kvality potravinářské pšenice. Soubor byl hodnocen celkem 6 parametry (vlhkost, objemová hmotnost, sedimentační index, obsah N-látek, číslo poklesu a obsah příměsí a nečistot). Ve všech hodnocených parametrech vyhovělo celkem 49 % vzorků z letošní sklizně, což je stejně jako v roce 2007 (v loňském roce to bylo 43 %). Letošní výsledky ukazují na celkově uspokojivé hodnoty objemové hmotnosti a kvality bílkovin a problémy s číslem poklesu a obsahem bílkovin. Větší rozdíly v kvalitě pšenice se projevují na úrovni jednotlivých krajů.

Obecně je tedy možné konstatovat, že i v marketingovém roce 2011/2012 nebude limitujícím faktorem pro užití potravinářské pšenice celková produkce pšenice, ale její kvalita. Dá se očekávat, že potravinářská pšenice bude mít určité problémy pro splnění všech kvalitativních požadavků pro zajištění domácí spotřeby, ale vzhledem k její produkci by toto nemělo činit problém.

Pšenice, respektive pšeničná mouka je výchozím produktem k výrobě pšeničného škrobu. V tabulce je uvedena výroba pšeničných škrobů v ČR v jednotlivých ročnících. Do roku 2006 výroba pšeničných škrobů rostla, aby pak nastal v dalších dvou ročnících výrazný pokles ve výrobě. V roce 2009 nastalo mírné oživení ve výrobě pšeničných škrobů, které pokračovalo také v roce 2010. V roce 2011 však byl zaznamenán mírný pokles. V české legislativě je problematika společné organizace trhu se škrobem zpracována v Nařízení vlády č. 115/2004 Sb., kterým se stanoví některé postupy při provádění opatření společné organizace trhu se škrobem v platném znění.

Vývoj výroby pšeničného škrobu s dopadem na osevní plochy a obilnou bilanci ČR

ROK		2006	2007	2008	2009	2010	2011
1.	Výroba pšeničných škrobů v ČR v tis. tunách	21,9	20,5	18,4	19,3	19,9	19,2
2.	Spotřeba pšenice (ř. 1x2,7) v tis. tunách	59,1	55,4	49,7	52,2	53,8	51,8

Pramen: Český škrobářský svaz

Podle soupisu ploch osevů dosáhla celková osevní plocha ječmene pro rok 2011 výměry 372,8 tis. ha. Ve srovnání se skutečností předchozího roku znovu poklesla o 16,1 tis. ha (tj. o 4,1 %). Důvodem tohoto poklesu bylo nejen snížení osevních ploch jarního ječmene o 6,7 tis. ha (tj. o 2,4 %) na 272,0 tis. ha), ale také osevních ploch ozimého ječmene, které poklesly o 9,4 tis. ha (tj. o 8,6 %) na 100,8 tis. ha. Příčiny poklesu osevních ploch jarního i ozimého ječmene lze hledat jednak v mírném zvýšení osevních ploch ozimé pšenice a také v minimu jarních zaorávek ozimých.

Zastoupení osevních ploch jarního ječmene meziročně velmi mírně vzrostlo. Dosáhlo tak v letošním roce 73,0 % z celkových ploch ječmene. Přesto je jedno z nejnižších od roku 1990. Avšak ani toto navýšení nezabránilo dalšímu snížení zastoupení této naší druhé nejrozšířenější obiloviny ve struktuře obilovin na 18,5 %. Přes uvedený pokles neztrácí jarní ječmen svoji atraktivitu pro pěstitele, která je dána nejen rozvinutým trhem, ale též dlouhodobě velmi vysokou ziskovou marží v poměru k ostatním obilovinám.

Kvalita ječmene je výsledkem komplexního pohledu a při respektování všech parametrů. V roce 2011 bylo dosaženo velmi dobrých hodnot u přepadu zrna na síť 2,2 mm, kdy požadavkům na hodnoty přepadu v průměru vyhovělo 93,7 % analyzovaných vzorků. Většina ječmene určeného pro potravinářské použití slouží jako surovina k výrobě sladu. Významná část takto vyrobeného sladu je každoročně předmětem exportu do zahraničí.

V roce 2011 došlo k dalšímu významnému poklesu osevních ploch žita o 5,2 tis. ha (tj. o 17,4 %) ve srovnání s předchozím rokem. Toto snížení nastolilo znovu problém poklesu pěstebních ploch žita, které zde byly zaznamenány ve sklizňových ročnících 1998 až 2002 a souvisely se zhoršenými odbytovými podmínkami na přelomu tisíciletí. Současný velmi kolísavý vývoj osevních ploch žita však přímo souvisí s cenovým vzestupem a pádem této tradiční plodiny. Přesto se vlivem změněných možností ve šlechtění žita a získávání nových hybridních odrůd v hlavních pěstebních oblastech žita stále otevírají nové možnosti pro jeho rozšíření a uplatnění nejen jako chlebového obilí, ale i pro krmné účely a popřípadě pro produkci na výrobu bioetanolu. Kvalitu žita ze sklizně 2011 lze podle konečných výsledků (38 vzorků) monitoringu kvality hodnotit v dlouhodobé časové řadě jako velmi nekvalitní (v hodnocených parametrech dle ČSN 461100-4 vyhovělo pouze 34 % vzorků, z toho v Čechách 31 % vzorků a na Moravě 36 % vzorků). Kvalita žita určeného pro potravinářské zpracování je velmi špatná a řadí se jako v loňském roce mezi nejhorší v dlouhodobém hodnocení. Mezi nejvíce problematický jakostní parametr letošní sklizně patří velmi nízké číslo poklesu, které je ještě horší než v minulém ročníku. Další parametr kvality – objemová hmotnost splnila ve všech případech požadavek ČSN.

Osevní plocha ovsa v ČR v roce 2011 po dvou letech růstu poklesla o 7,1 tis. ha (tj. o 13,5 %) na 45,2 tis. ha. Plocha ovsa představuje jen 3,1 % plochy obilovin.

Podle soupisu osevních ploch prováděného ČSÚ k 31. 5. 2011 dosáhla výměra pěstování pro sklizeň roku 2011 výše 43,5 tis. ha. To představuje meziroční pokles o 2,4 tis. ha (tj. o 5,2 %). Jedná se o přiblížení k osevní ploše triticales, která zde byla v roce 2006. Triticale si stále zachovává svůj význam jako plodina velmi vhodná pro krmné užití a na výrobu bioetanolu.

Podle údajů ČSÚ (k 31. 5. 2011) bylo pro sklizeň roku 2011 kukuřicí na zrna oseto 109,7 tis. ha. Při porovnání osevní plochy s předchozím ročníkem se jedná o nárůst o 9,9 tis. ha (tj. 9,8 %). Tento nárůst znovu potvrdil trend nebývalého rozmachu pěstování kukuřice na zrna v České republice. Osevní plochy kukuřice zjišťované ČSÚ k datu 31. 5. daného roku většinou nesouhlasí s údaji sklizňových ploch kukuřice, které jsou uvedeny v definitivní sklizni (část ploch kukuřice určených pro sklizeň na siláž je ponechána zemědělci pro sklizeň na zrna). Plochy uvedené v definitivní sklizni činí u kukuřice na zrna pro rok 2011 výměru ve výši 121,0 tis. ha. Velmi výrazný nárůst hektarového výnosu způsobilo, že došlo k celkovému zvýšení celkového objemu produkce kukuřice na úroveň 1 063,7 tis. tun. Kukuřice tak stále potvrzuje, že patří mezi plodiny, v jejichž výrobě je ČR soběstačná s možností vývozních dispozic. Je však nutné brát v úvahu, že ČR má omezenou výměru oblastí, pro které je pěstování kukuřice skutečně vhodné a konkurenceschopnost našich pěstitelů je do značné míry závislá na příznivých klimatických podmínkách daného pěstebního roku.

Cukrová řepa, cukr

Pěstování cukrové řepy a výroba cukru v roce 2011 vstoupily již do třetího století své existence. Česká republika tak patří mezi nejstarší výrobní regiony EU s výbornými půdně-klimatickými podmínkami, které jí umožnily překonat všechny dosavadní překážky. V roce 2004 se Česká republika stala vstupem do EU i součástí Společné organizace trhů v odvětví cukru (SOTC). Byl tím umožněn i volný bezcelní obchod v rámci celé EU. Dosud první velká reforma SOTC, od založení tohoto systému v roce 1967, proběhla v letech 2006–2009. Během tohoto procesu došlo k zásadním a významným změnám trhu s cukrem uvnitř EU

i ve vztahu ke třetím zemím. Významně se poklesem o 5,8 miliónů tun ročně změnilly produkční kvóty cukru, isoglukózy a inulínu ve všech produkčních členských státech zejména pomocí tzv. režimu restrukturalizace cukrovarnického průmyslu (v 5 státech výroba zcela skončila), dále v průměru o 40 % se snížila zaručená minimální cena cukrové řepy (na současných 26,29 EUR/t) a cena cukru. Přímou ve výrobě cukru to představovalo snížení ze 17,4 mil. t cukru ročně na 13 336,7 t současného stavu. Doprovodným efektem bylo z celkového počtu 190 cukrovarů EU zrušení 82 z nich, což je redukce o 42 %. Omezení nebo úplné ukončení pěstování cukrové řepy v EU se dotklo cca 46 tisíc zemědělců. Důležitým doprovodným opatřením reformy bylo zavedení tzv. oddělené platby za cukr, kterou je pěstitelům cukrové řepy kompenzována ztráta na příjmech ze snížené minimální ceny řepy. Tato platba je vyplácena z prostředků EU každoročně všem kompetentním žadatelům. V roce 2011 byla přiznána platba v celkové výši 341,65 Kč/t, čímž došlo k meziročnímu zvýšení o 1,96 Kč/t.

Provedená cukerní reforma výrazně dopadla také na Českou republiku. Rozhodnutím jednoho tuzemského cukrovarnického podniku o odevzdání jím držené kvóty došlo ke snížení kvóty České republiky o více jak 102 tisíc tun cukru. Po následném připočtení dodatečně nakoupené kvóty v celkové výši 20 070 t kvóta ČR poklesla s platností od roku 2007/2008 na každoroční hodnotu 372 459,207 t. Hlavním výsledkem reformy je skutečnost, že z pohledu výše roční kvóty cukru se z EU, což platí i pro Českou republiku, stal nesoběstačný region. Ve skutečnosti se však cukru v EU v roce 2011/12 vyrobilo o cca 5 miliónů tun více, tedy i nad spotřebu.

Platný legislativní stav v SOTC byl již v době schvalování cukerní reformy navržen na zrušení po uplynutí hospodářského roku 2014/2015 a oddělená platba za cukr již po roce 2013. Proto také v rámci diskutované nové SZP a SOT na období 2014-2020 byl uvedený zrušovací záměr zahrnut do připravovaných legislativních návrhů.

Z pohledu vykázaných teplot a zejména srážek nenasvědčuje výsledek roku 2011/12 výjimečným a rekordním výsledkům dosaženým v praxi. Lze jej hodnotit jako suchý a teplý. Nicméně srážková činnost probíhala v ideálních růstových fázích cukrové řepy, a tak konečné výsledky pěstování cukrové řepy a následně i výroby cukru umožnily rok 2011 zařadit mezi historicky nejlepší. Období sklizně se odehrálo za velmi příznivých klimatických podmínek, velká nadvýroba řepy protáhla cukrovarnickou kampaň až do druhé poloviny ledna roku 2012.

Setí cukrové řepy bylo v Čechách provedeno prakticky v měsíci březnu na ploše přes 90 % ploch. I přes mrazíky v době vzcházení porosty vzešly velmi dobře a výsledný průměrný počet rostlin na jeden hektar umožnil úvahy o velmi dobrých vyhlídkách budoucí sklizně. Porosty cukrové řepy vykazovaly vesměs velmi dobrý stav na celém území státu až do sklizně včetně měsíce října.

Plocha cukrové řepy se po reformě stabilizovala, přispěla k tomu také plocha cukrové řepy pro výrobu kvasného lihu, jelikož v roce 2006 zahájil výrobu lihovar právě na zpracování cukrové řepy. V roce 2011/12 dosáhla v ČR sklizňová plocha cukrové řepy 59 243 ha, z čehož 9 059 ha bylo použito na výrobu kvasného lihu.

V cukrovarnické kampani 2011/12 pracovalo opět sedm cukrovarů, z toho dva cukrovary v Čechách a pět na Moravě. Kampaň byla zahájena 8. září 2011 a skončila 23. ledna 2012. Průměrná délka kampaně dosáhla 114 dnů, byla nejdéle od vstupu ČR do EU. Zpracováno bylo celkem 3 576 082 t cukrové řepy na výrobu cukru při rekordním výnosu bulev 71,26 t/ha. Výroba cukru z řepy dosáhla celkem 564 440 t, meziročně se tak opět zvýšila (o 23,3 %). Mimo uvedeného cukru byl v rámci předpisů EU v režimu výroby cukru nad kvótu vyroben i cukr mimo území ČR v množství 51 000 tun a stal se cukrem ČR. Veškeré toto množství je pokryto vývozními licencemi na vývoz mimo EU. Průměrná cukernatost řepy se zvýšila na průměr 17,32 %, o 0,67 % oproti roku předchozímu. Vlivem zvýšené cukernatosti zaznamenala nárůst i hodnota výnosu polarizačního cukru na 12,34 t/ha a výtěžek bílého cukru z řepy na 15,78 %. V přímé vazbě na tyto veličiny dopadl i parametr nejsledovanější, výnos bílého cukru z hektaru hodnotou 11,25 t/ha (nárůst o 2,46 t/ha). Lze však předpokládat, že dosažené výsledky roku 2011 mohou být výjimečné, že není reálné jejich opětovné očekávání, naproti tomu udržení trendu růstu alespoň v průměrných hodnotách očekávatelné je. Výroba melasy zaznamenala v roce 2011/12 opět pokles na 78 220 t (meziročně o 10 281).

Monitorováním pohybu a zásob cukru a výkonnou organizací trhu s cukrem jsou ve členských zemích EU pověřeny příslušné platební agentury, v ČR je to SZIF. Podle jeho informací bylo na trh EU v roce 2010/11 prodáno z českých cukrovarů celkem 511 169 t cukru. Z tohoto množství připadá 308 028 t na prodej na tuzemském trhu a 111 003 t bylo prodáno do ostatních zemí EU. Do třetích zemí nebylo v daném roce prodáno žádné množství cukru vyrobeného v kvótě (cukr prodaný mimo kvótu SZIF nesleduje).

Oblast minimální ceny cukrové řepy v EU je od hospodářského roku 2009/10 stabilní stanovením každoroční hodnoty ve výši 26,29 EUR/t při standardní jakosti. V roce 2011 dosáhla průměrná CZV cukrové řepy podle údajů ČSÚ hodnoty 704 Kč/t, průměrná CPV krystalového cukru v ČR v roce 2011 dosáhla hodnoty 15,47 Kč/t. V obou případech došlo k nárůstu o 1,3 %, resp. o 15,4 %.

Bilance výroby a spotřeby cukru včetně cukru ve výrobcích a substituentů¹⁾ (tis. t)

Ukazatel	2006/07 ²⁾	2007/08 ³⁾	2008/09 ³⁾	2009/10	2010/11	2011/12
Počáteční zásoba	105,0	119,8	62,5	86,4	41,1	70,9
Výroba cukru z řepy	470,5	353,9	414,7	431,8	432,8	564,4
Dovoz celkem	364,0	222,2	237,0	261,9	278,8	215,0
- dovoz cukru	91,6	138,8	91,9	88,9	76,5	50,0
- cukr ve výrobcích	272,4	138,8	145,1	173,0	202,3	165,0
Celková nabídka	939,5	695,9	714,2	780,1	752,7	850,3
Domácí spotřeba	514,0	295,5	351,3	393,1	399,3	358,3
Vývoz celkem	305,7	238,2	276,5	346,0	282,5	390,0
- vývoz cukru	166,0	147,7	155,3	213,3	164,5	240,0
- cukr ve výrobcích	139,7	90,5	121,2	132,7	118,1	150,0
Celková poptávka	819,7	633,4	627,8	739,0	681,8	748,3
Konečná zásoba	119,8	62,5	86,4	41,1	70,9	102,0

Pramen: MZe, ČSÚ, SZIF

Poznámky:

1) Všechny údaje až do roku 2003/04 jsou uvedeny za období kvótového roku, tedy od 1. 9. do 31. 8. násled. roku

2) od 1. 7. 2006 do 30. 9. 2007 (výjimečně celkem 15 měsíců)

3) od 1. 10. do 30. 9. příštího roku

Tak jako v předchozích letech, i v roce 2010/11 si Česká republika udržela charakter čistého vývozce cukru, neboť nejenom že vyrobila znovu značné množství cukru nad svoji kvótu (191 981 t, tj. o 34 % více), ale velké množství prodala na trh EU (111 003 t). Aktivní saldo bilance obchodu s cukrem tak bylo potvrzeno a udrženo. Do ČR bylo dovezeno celkem 278,8 tis. t cukru včetně cukru obsaženého ve výrobcích. Dovoz se z nových členských zemí významně snížil, již tradičně nejvíce se jej dovezlo téměř ve stejném množství ze Slovenska (17 841 t) a z Polska (17 343 t).

Z ČR bylo vyvezeno celkem 282,5 tis. t cukru, čímž se dynamika vývozu vrátila do průměrných hodnot. Stejně jako u dovozu cukru (15,24 Kč/kg) i u vývozu průměrná cena vzrostla, a to na průměr 14,78 Kč/kg. Vývoz na Slovensko se oproti předchozímu roku snížil na 23 672 t.

Brambory

V roce 2011 začala výsadba raných brambor v Polabí a na jižní Moravě v polovině března, na Vysočině v první dekádě dubna. Obecně lze uvést, že agronomické podmínky pro výsadbu byly velmi dobré. Vzhledem k nízkému výskytu srážek nebyly jarní práce přerušovány a výsadba na Vysočině byla plynulá a až na výjimky byla ukončena do 5. května, tedy v agrotechnickém termínu. Přes toto sušší počáteční období porosty suchem netrpěly, pěstitelé ale hlásili nižší počet nasazených hlíz pod trsem. Následné rozložení srážek během vegetace bylo velmi dobré a porosty vykazovaly velmi dobrý stav. Sklizeň v Polabí a v ranobramborářských oblastech byla zahájena v první dekádě června. Vhodné vláhové podmínky příznivě ovlivnily hektarové výnosy.

Nabídka konzumních hlíz v letních měsících byla vysoká, poptávka však jako obvykle v době prázdnin a dovolených nižší. Některé produkční plochy konzumních brambor se nepodařilo včas desikovat, a proto podíl velkých hlíz byl vyšší než obvykle. Pro přerostlé hlízy pěstitelé obtížně hledali uplatnění na trhu. Některé partie, které byly na podzim sklizeny ve vlhčích podmínkách a pozdě po skončení vegetace, vykazovaly vnější vady slupky. Takto poškozené hlízy pak byly méně vhodné na mytí a konečnou úpravu k nabídce spotřebitelům.

Produkční plochy brambor zemědělského sektoru a domácností činily v roce 2011 úhrnem 33 580 ha.

Celkové plochy, hektarové výnosy a produkce brambor pěstovaných v ČR

Rok	Produkční plochy v ha	Průměrný výnos v t	Celková produkce v t
2004	42 141	23,57	993 203
2005	41 207	28,05	1 155 996
2006	38 549	21,70	836 614
2007	40 244	24,79	997 671
2008	37 816	25,00	945 234
2009	36 722	25,29	928 752
2010	35 050	23,45	821 862
2011	33 580	29,00	973 859

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Plochy a produkce za zemědělský sektor a domácnosti.

Celková sklizeň brambor v roce 2011 ve výši 973,9 tis. t byla oproti sklizni v roce 2010 o 152,0 tis. t vyšší (o 18,5 %), přičemž průměrný hektarový výnos 29,00 t/ha byl o 5,55 t/ha vyšší. Bylo sklizeno 52,6 tis. t raných brambor a 836,8 tis. t brambor ostatních. Produkce sadbových brambor činila 84,4 tis. t.

Struktura celkové produkce brambor v ČR v roce 2011

	Zemědělský sektor (ha)	Domácnosti	Průměrný výnos (t/ha)	Celková sklizeň (t)
Brambory rané *	1 575	1 462	17,32	52 603
Brambory ostatní	21 332	5 668	30,99	836 838
Brambory sadbové	3 452	-	23,83	84 418
Brambory celkem	26 450	7 130	29,00	973 859

Pramen: ČSÚ

Poznámky: * Brambory sklizené do 30.6.

Sklizně za zemědělský sektor a domácnosti.

Dovoz a vývoz brambor v roce 2011

	Položka celního sazebníku	Množství (t)
Dovoz	0701 Brambory čerstvé chlazené	151 256
Vývoz	0701 Brambory čerstvé chlazené	42 594

Pramen: ČSÚ

Bramborový a pšeničný škrob

Bramborový škrob

Celková sklizňová plocha brambor na výrobu škrobu v roce 2011 dosáhla 3 104 ha. Bylo vyrobeno 30 552 t bramborového škrobu. Národní výrobní kvóta, která činí 33 660 t, byla naplněna z 90,77 %.

Výroba bramborového škrobu

Rok	Zpracované brambory (t)	Množství vyrobeného škrobu (t)	Průměrná škrobnatost v %
2004	147 898	33 644	20,11
2005	166 353	36 281	18,80
2006	110 576	25 016	19,81
2007	147 878	32 692	18,86
2008	136 177	30 105	19,18
2009	136 581	29 618	18,70
2010	125 686	26 710	18,20
2011	148 441	30 552	17,60

Pramen: Český škrobářský svaz

Pšeničný škrob

Pšenice, respektive pšeničná mouka je výchozím produktem k výrobě pšeničného škrobu.

Vývoj výroby pšeničného škrobu s dopadem na osevní plochy a obilnou bilanci ČR

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1. Výroba pšeničných škrobů v ČR (tis. tun)	20,9	21,9	20,5	18,4	19,3	19,9	19,2
2. Spotřeba pšenice (ř. 1x2,7) (tis. tun)	56,4	59,1	55,4	49,7	52,2	53,8	51,8

Pramen: Český škrobářský svaz

Olejnin

V České republice bylo v roce 2010/11 sklizeno celkem 490,4 tis. ha olejin, které zaujímaly celkem 16,2% orné půdy ČR. Podle definitivních údajů ČSÚ o sklizni zemědělských plodin dosáhla celková produkce olejin 1160 tis. t.

Pro marketingový rok 2011/12 bylo v České republice podle údajů ČSÚ oseto olejinami 464,4 tis. ha a předpokládaná produkce by měla vzhledem k mírnému poklesu hektarových výnosů činit přibližně 1184 tis. t olejnatých semen.

Sklizňová plocha řepky dosáhla v roce 2010/11 celkem 368,8 tis. ha a produkce řepkového semene byla 1042,4 tis. t, tedy mírný nárůst produkce oproti minulému roku o 14 tis. t. Koncem marketingového roku 2010/11 cena řepkového semene u zemědělských výrobců překonala 11 900 Kč/t. Tento stav je zdůvodněn vysokým domácím zpracováním. S tím souvisí i vývoz řepkového semene, dochází ke snížení na 250 tis. t, tj. meziroční snížení o 44,3%.

Pro marketingový rok 2011/12 bylo oseto řepkou olejkou 373,4 tis. ha. Průměrný hektarový výnos dosáhl 2,8 t a celková produkce řepkového semene 1046 tis. t. Předpokládaný meziroční pokles světové, evropské produkce semene řepky olejné znamenal růst cen na domácích i zahraničních trzích.

Slunečnice v ČR byla v marketingovém roce 2010/11 sklizena z 27,2 tis. ha. To nedosahuje ani 1 % z celkové orné plochy, i přes to vzrostla proti minulému roku sklizňová plocha o 6 %. Celková produkce dosáhla 57,3 tis. t semene. Průměrná cena zemědělských výrobců (dále jen CZV) v tomto roce vzrostla na 9 600 Kč/t, to je o 3 500 Kč/t více než v minulém roce. Z ČR bylo vyvezeno celkem 36,4 tis. t slunečnicového semene a deklarovaná vývozní hodnota činila 9 266 Kč/t. Dovezeno do ČR bylo 13,3 tis. t a průměrná deklarovaná dovozní hodnota semene na zpracování činila 14 499 Kč/t. Pro marketingový rok 2011/12 bylo slunečnicí oseto 28,5 tis. ha, tj. o 1,3 tis. ha více než v roce minulém.

Pěstitelé máku reagovali v roce 2010/11 na snižující se poptávku a mákem oseli 51,1 tis. ha, tj. pokles ploch proti minulému roku o 2,5 tis. ha. Sklizeň makového semene byla 23,7 tis. t. Makového semene bylo do ČR dovezeno 5,3 tis. t a vyvezeno 28,3 tis. t. Deklarovaná hodnota při vývozu semene na zpracování byla obdobná jako předcházející marketingové období a to 25 850 Kč/t.

Při stále se snižující poptávce a nízká CZV makového semene měla velký vliv na osevní plochy. Pro marketingový rok 2011/12 bylo podle údajů ČSÚ oseto pouze 31,5 tis. ha makovým semenem. I přes malou osevní plochu byla sklizeň vyšší než v minulé sezóně a to 27 tis. t.

Zvýšená nabídka semene hořčice ovlivnila CZV jak minulou sezonu, tak i marketingový rok 2010/11. CZV klesla na 9 816 Kč/t, tj. o 1 694 Kč/t méně než v roce 2009/10. Tento pokles způsobil snížení osevní plochy na 26,8 tis. ha. V marketingovém roce 2011/12 činila osevní plocha pouze 18,1 tis. ha a cena se klesla pod 9000 Kč/t.

Lnem olejným bylo v roce 2010/11 oseto v ČR 4,1 tis. ha s výnosem 0,96 t/ha a produkcí 3,9 tis. t. V porovnání s rokem 2009/10 dochází k poklesu produkce i průměrná CZV v marketingovém roce 2010/11 klesla na 12 110 Kč/t. Pro rok 2011/12 bylo podle údajů ČSÚ oseto lnem olejným 2,5 tis. ha s produkcí lněného semene 2,47 tis. t.

Luskoviny

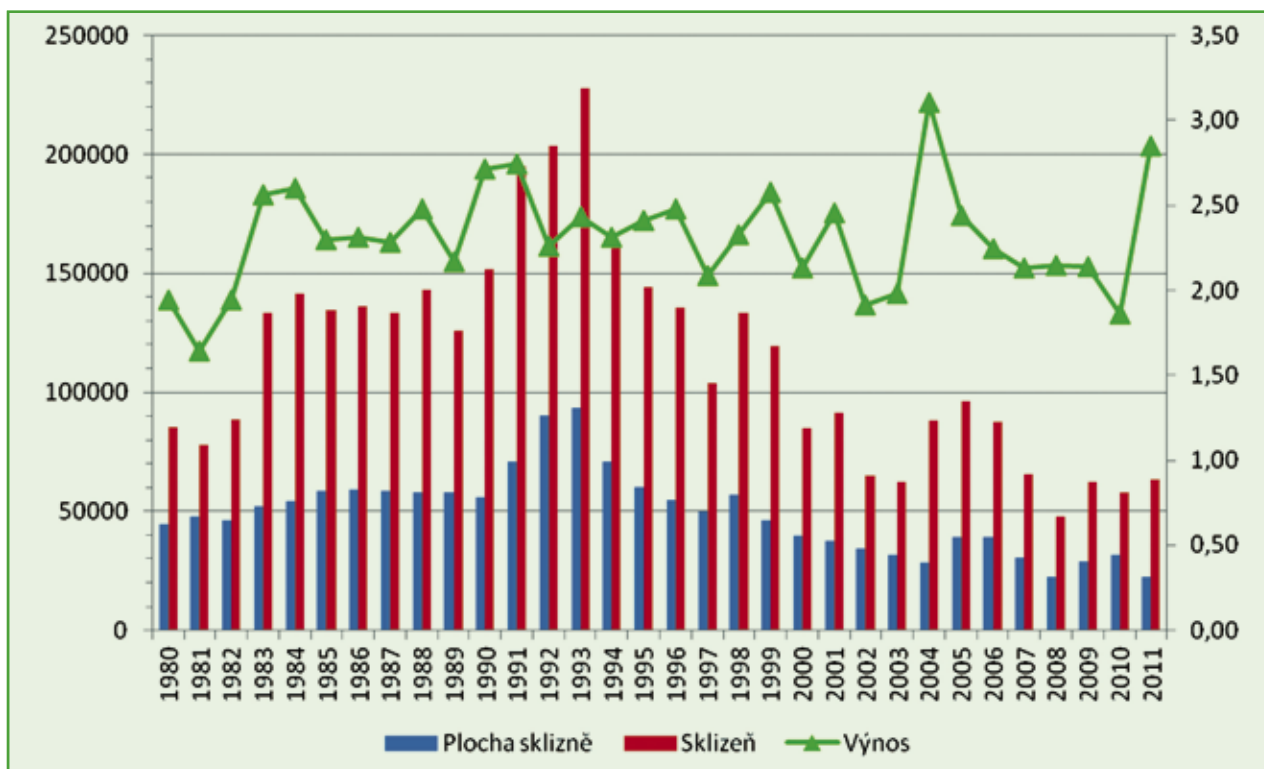
Pěstování luskovin má v ČR dlouholetou tradici. Plochy luskovin byly v dávné minulosti několikanásobně vyšší než nyní. V posledních letech se nicméně luskoviny v ČR i ve většině evropských zemí dostávají do útlumu a menšího pěstitelského zájmu, neboť se často nedaří dosahovat vyšších výnosů, dobré kvality produkce a příznivé realizace na trhu. V ČR poklesly plochy luskovin až na úroveň kolem 1 % orné půdy a v EU na 2–3 % orné půdy. Toto výrazné omezení ploch většinou není kompenzováno růstem výnosů. Hlavní překážkou rozšiřování ploch luskovin je silná konkurence ze strany importu sojových bobů, či jejich pokrutin do EU a ČR a jiné převážně ekonomické faktory.

V minulých letech stagnovala výměra pěstování luskovin na zrno na úrovni kolem 30 tis. ha. V roce 2011 však došlo podobně jako v roce 2008 k dalšímu výraznému propadu osevní plochy luskovin na 22 316 ha. Celková osevní plocha luskovin tak meziročně klesla o 9 002 ha (tj. 29 %) a luskoviny v roce 2011 zaujímaly 0,9 % z 2,49 mil. ha orné půdy v České republice. V roce 2011 činil hrách s osevní plochou 17 189 ha převážnou část výměry luskovin pěstovaných na zrno (77 %). Osevní plocha lupiny klesla 1 547 ha (7 %) a plocha ostatních luskovin na zrno (mimo sóji) byla 3 580 ha (16 %).

Přes výrazný propad ploch byly na rozdíl od roku minulého podmínky pro pěstování luskovin v roce 2011 příznivé a to v průběhu jara i sklizně. V roce 2011 tak bylo dosaženo na území ČR rekordního výnosu hrachu nad 3 t/ha a podle dostupných informací bylo dosaženo i velmi dobré kvality sklizené produkce. Při průměrném výnosu 2,85 t/ha činila v roce 2011 celková produkce luskovin na zrno 63 564 t a byla tak o 5 426 t (tj. o 9,3 %) vyšší než v roce předešlém. Z toho produkce hrachu setého činila 52 341 t, produkce lupiny 3 333 t a produkce ostatních luskovin 7 892 t. Hrachu, našeho hlavního zástupce luskovin, tak bylo při průměrném výnosu 3,05 t/ha sklizeno o 4 099 t (tj. o 8,5 %) více než v roce předchozím. Z ostatních luskovin byla samostatně sledována ještě lupina pěstovaná na zrno, které bylo při průměrném výnosu 2,15 t/ha sklizeno 3 333 t, což je o 779 t (30,5 %) více než v roce 2010.

Podle údajů ČSÚ se během roku 2011 pohybovaly ceny hrachu krmného v rozmezí od 4 197 Kč/t do 5 450 Kč/t. Průměr cen za celý rok byl 4 779 Kč/t. Ceny potravinářského hrachu byly o něco vyšší, zde průměrná cena za rok 2011 dosahovala podobně jako vloni 5 564 Kč/t.

Vývoj výroby luskovin

Pramen: ČSÚ

Len a konopí seté

V posledních několika letech nastal pokles osevních ploch lnu přadného v celém světě. Výjimkou nebyly ani tradiční lnářské západoevropské země – Francie, Belgie a Nizozemí, kde se pěstitelské plochy snižují již od roku 2006. Největší pokles ploch přadného lnu byl zaznamenán v České republice a také v Litvě, kde pěstování lnu pro průmyslové zpracování bylo ukončeno. Od roku 2005 byl v ČR zaznamenán pokles pěstebních ploch přadného lnu, který dále pokračoval až po prakticky úplný zánik pěstování, který nastal v roce 2011. Pěstební plocha se pohybuje v řádu pouze několika málo hektarů určených pro účely udržování osiva českých odrůd a produkci osiva pro export. Ceny lnářských surovin byly na světových trzích v posledních letech velmi nízké, což bylo pro české lnářství likvidační a způsobilo praktický zánik pěstování lnu přadného. V roce 2011 bylo v ČR zaseto pouze 3,15 ha přadného lnu odrůdy Rina.

Pěstební plochy lnu olejného v ČR meziročně kolísají. V roce 2005 došlo ke skokovému nárůstu na 7 335 ha, v roce 2006 na 7 869 ha a v roce 2007 se plochy výrazně snížily na 2 642 ha. Tento pokles byl způsoben odbytovými problémy semene a poklesem ceny. V roce 2011 bylo olejným lnem oseto 2 475 ha, tj. 60,0 % skutečnosti roku 2010.

Pěstováním konopí setého se od roku 2000 začalo zabývat stále více pěstitelů. V roce 2006 činily osevní plochy 1 155 ha, v roce 2007 bylo oseto technickým konopím 1 538 ha a v roce 2008 jen 518 ha. Důvodem poklesu bylo snížení ceny krátkého vlákna v důsledku celosvětové hospodářské krize. V roce 2009 se plocha snížila až na cca 200 ha zejména kvůli odbytovým problémům.

V roce 2011 bylo oseto 266,4 ha konopím setým, v meziročním srovnání o 32,4 ha více než v roce 2010. Sklizeno bylo 2 229,0 t stonku a 85,3 t semene (v roce 2010 – 452 t stonku a 59,3 t semene). Způsob sklizně a vhodná sklizňová technika byly dosud slabým článkem pěstitelské technologie konopí na vlákno, v současné době jsou to především zpracovatelské technologie. V roce 2011 ukončila činnost i poslední lnářská tůňa Lenka Kácov s.r.o., která disponovala zařízením schopným zpracovat nejen stonky přadného lnu, ale i stonky lnu olejného a konopí setého. Zájem o konopné vlákno má v současné době především papírenský a automobilový průmysl. Roste také použití pro výrobu tepelných izolačních rohoží pro stavebnictví a nábytkářství. Od roku 2009 je ve zkušebním provozu nová výrobní kapacita ve firmě Canabest s.r.o. Břeclav. Firma uvádí na trh izolační rohože a stavební izolační panely z konopného vlákna a konopného pazdří určené především pro ekologické stavby. Tato výrobní kapacita je zcela závislá na dovozu vhodných

kvalit konopného vlákna ze zahraničí, protože v tuzemsku zatím chybí výrobní kapacita na nezbytnou prvotní úpravu surového konopného vlákna. Je zřejmé, že v ČR velice chybí zpracovatelská kapacita konopného stonku, alespoň pro plochu kolem 500 ha.

V rámci národních dotací podle Zásad kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství na dotační titul 3.i. podpora použitého uznaného a mořeného osiva lnu a uznaného osiva konopí setého bylo vyplaceno celkem 248 tis. Kč. V rámci tohoto dotačního programu lze využít finanční prostředky do výše 18 000 Kč/t uznaného a mořeného osiva lnu a do výše 60 000 Kč/t uznaného osiva konopí setého při splnění daných podmínek, které jsou uvedeny v „Zásadách“. V rámci tohoto dotačního titulu bylo oseto 71,6 ha konopím setým a 266,5 ha lnem při sazbě 30 000 Kč/t pro uznaná osiva konopí setého a 9 000 Kč/t pro uznaného a mořeného osiva lnu. Od roku 2011 lze tento dotační titul i pro uznané osivo lnu, doposud bylo možno dotaci využít pouze pro osivo lnu přadného.

Zelenina

Vydatné podzimní srážky a brzký příchod zimy v roce 2010 zkomplikovaly na mnoha místech podzimní orbu. Mnoho pozemků bylo zoráno pozdě a za nevhodných vlhkostních podmínek, na některých pozemcích zůstaly podmačené nezorané plochy až do jara.

Jaro roku 2011 bylo pro zelináře velice příznivé a všichni měli dostatek času na kvalitní založení porostů, které až na výjimky probíhalo za příznivých klimatických podmínek a v řádných termínech. Pěstitelé pod dojmem vyšších realizačních cen v průběhu celého skladovacího období roku 2010/11 vsadili na ranost zelenin. Podíl ploch nakrytých netkanou textilií se v roce 2011 zvýšil a přesáhl 500 ha. Jednalo se zejména o pozemky s nejranějšími odrudami brambor, košťálové zeleniny (zelí, květák a kapusta) a také celerem určeným na sklizeň bulev s natí.

Pozdní jarní mrazy v květnu 2011 nezpůsobily zelinářům výraznější škody, poškození porostů nepřesáhlo 10 % a listy zelenin spálené mrazem opět zregenerovaly. Slunečné počasí a optimální rozložení srážek za občasného užití doplňkové závlahy umožnilo zdárný vývoj porostů a brzkou sklizeň zeleniny v té nejvyšší kvalitě.

Čerstvá zelenina se začala na pultech obchodních řetězců objevovat zhruba od poloviny května 2011, prodej probíhal uspokojivě až do výskytu bezprecedentní krize v důsledku výskytu smrtelné nákazy způsobené enterohemoragickou Escherichii coli (E. coli), která vypukla ke konci května v Německu a byla spojována s konzumací čerstvé zeleniny (zejména salátových okurek). Zpočátku se zdálo, že bude tato situace pro české zelináře přínosná, že budou zákazníci preferovat nezávadnou, zdravou a čerstvou zeleninu od našich farmářů, kterou poznají např. podle označení ochrannou známkou IPZ. Silný mediální tlak a následná panika obyvatel ze strachu z nákazy touto bakterií však měla za následek náhlou ztrátu zájmu spotřebitelů o konzumaci veškeré čerstvé zeleniny (ale i ovoce), což způsobilo propad odbytu stejně jako propad jejich cen téměř na minimum.

Na tuto situaci, která nastala i v ostatních zemích EU a způsobila velmi významné narušení unijního trhu, zareagovala evropská Komise dne 17. června vydáním výjimečného krizového opatření ve formě nařízení č. 585/2012 na pomoc producentům zeleniny všech členských států EU. Toto nařízení nastavilo přesné podmínky kompenzace za vzniklé ztráty a udělilo mimořádnou podporu pěstitelům, kteří o tuto podporu požádali prostřednictvím organizací producentů v daném termínu. Jednalo se o pěstitele rajčat, paprik, cuket, salátových okurek, salátů a endivie kadeřavé letní a endivie zimní, které byly producenty v období od 26. 5. do 30. 6. 2011 buď staženy z trhu, nebo nesklizeny z polí. Celková výše podpory pro členské státy EU byla stanovena na 226 mil. EUR, ČR byla v konečném výsledku přiznána kompenzace ve výši 226,5 tis. EUR (tj. 5,4 mil. Kč).

Trend poklesu pěstebních ploch zeleniny posledních let v roce 2011 nepokračoval, naopak došlo k více jak 5% meziročnímu nárůstu na 14 108 ha. Zvýšily se především plochy pro pěstování celeru, kapusty, květáku, hlávkového zelí a dále také plochy mrkve a česneku. Po nízkých sklizních v letech 2008, 2009 a 2010 bylo v roce 2011 sklizeno 277,6 tis. t zeleniny.

Od počátku roku 2011 se průměrné ceny zemědělských výrobců (CZV) většinou pohybovaly výrazně nad úrovní cen stejného období roku 2010, a to zejména u hlávkového zelí, celeru a cibule. Výrazný propad cen, který nastal od konce měsíce května 2012 u všech druhů zelenin v souvislosti s vypuknutím paniky kolem nákazy bakterií E.coli, se už do konce roku nekompenzoval. Průměrné roční CZV u všech druhů zeleniny – s výjimkou cen česneku a póru – byly výrazně nižší v porovnání s průměrem cen roku 2010 zhruba v rozmezí 17 až 40 %.

Průměrné roční ceny zemědělských výrobců v ČR v Kč/t

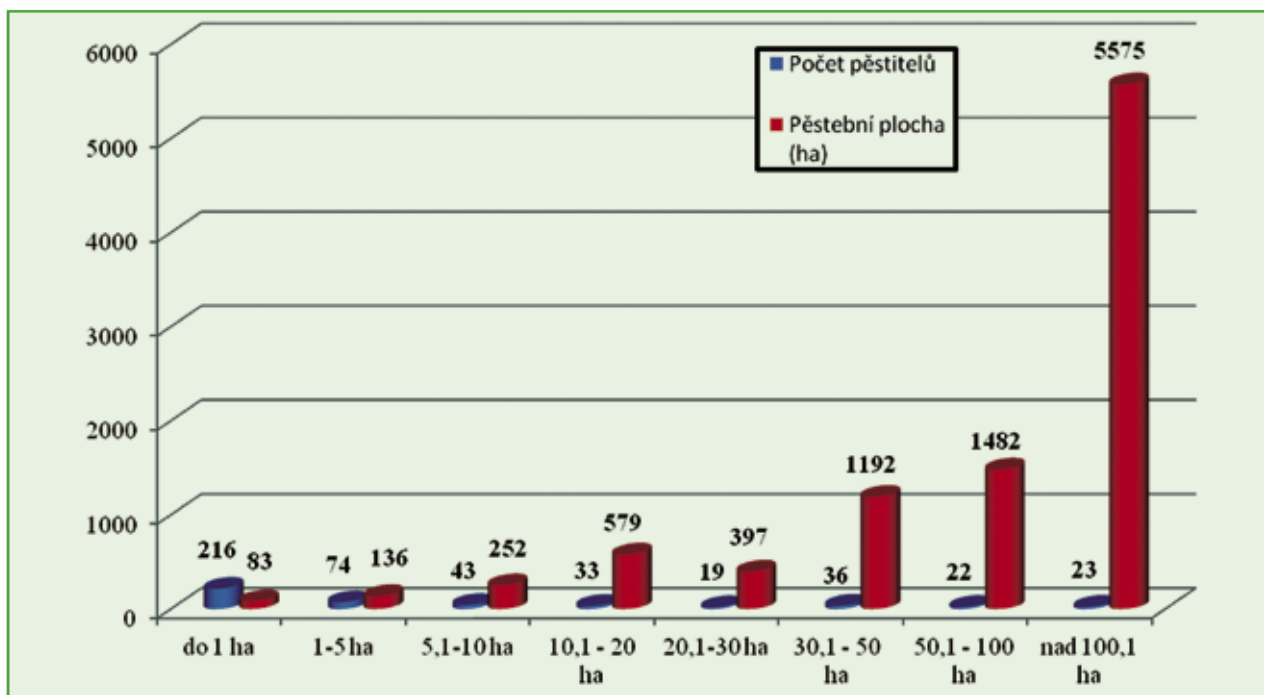
Druh zeleniny	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Celer bez natě	10 347	8 597	7 176	9 905	9 400	8 405	7 861	11 502	7 829
Cibule suchá	5 655	7 024	3 119	5 311	7 688	5 307	4 325	6 320	5 212
Česnek	32 050	40 131	44 744	43 268	53 622	66 183	58 423	59 340	113 892
Kapusta hlávková ²⁾	7 732	5 693	5 857	7 264	7 028	6 379	5 967	8 166	5 953
Kedlubny bez natě	5 420	21 223	23 641	22 407	-	24 000	23 231	25 597	21 597
Kedlubny s natí ¹⁾	30 063	28 895	30 861	26 156	22 266	21 905	20 332	23 239	21 162
Květák	11 661	10 490	12 386	12 939	12 094	11 171	10 902	14 127	10 870
Mrkev bez natě	5 990	5 618	5 306	6 328	6 515	6 107	4 655	6 509	5 400
Okurky nakládačky	11 001	13 630	10 657	11 237	13 000	-	14 166	14 000	13 000
Okurky salátové	15 446	18 474	17 740	16 527	19 723	19 203	17 772	18 786	18 832
Paprika zeleninová	14 583	16 303	13 480	16 846	17 067	18 291	14 023	18 603	15 188
Petržel bez natě	12 959	11 107	10 377	12 967	13 503	14 351	15 871	18 203	14 113
Pór	16 151	13 785	14 044	15 478	12 936	12 026	11 064	13 510	15 000
Rajčata	21 836	16 169	21 748	19 239	19 986	18 597	17 502	20 716	14 616
Ředkvička ³⁾	32 964	38 503	33 240	28 069	26 966	26 996	28 877	30 152	29 740
Salát ⁴⁾	32 587	32 503	33 586	34 667	27 293	23 498	21 487	28 639	23 488
Špenát	3 000	3 256	3 232	3 323	2 451	2 450	2 462	2 492	2 505
Zelí hlávk. červené ⁵⁾	5 584	4 355	4 650	6 628	6 216	4 801	4 573	7 012	5 189
Zelí hlávkové bílé ⁵⁾	4 658	3 007	4 496	5 054	4 577	3 520	3 246	4 996	3 100

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ 6 ks = 1 kg, ²⁾ 1 ks = 1 kg, ³⁾ 6 svazků = 1 kg, ⁴⁾ 6 ks = 1 kg, ⁵⁾ 1 ks = 1 kg

V roce 2011 se v porovnání s předchozím rokem mírně zvýšil celkový počet zelinářů na 466 (zejména pěstitelů pod 1 ha) s výměrou 9 696 ha pro pěstování tržní zeleniny. Mírný nárůst byl zaznamenán i u výměry skleníků a fóliovníků určených pro rychlení zeleniny a produkci zeleninové sadby, a to na 49 ha. Pro pěstování zeleniny ve sklenících a fóliovnících je stále více limitujícím faktorem cena dodávek tepla. Perspektivou pro rozšíření pěstování zeleniny v krytých plochách je např. využití zbytkového tepla z bioplynových stanic.

Struktura pěstitelů zeleniny v ČR v roce 2011

Pramen: MZe

Trend stálého zvyšování dovozů čerstvé zeleniny do ČR v roce 2011 stagnoval na 567,0 tis. t, avšak hodnota dovezené zeleniny meziročně poklesla o více než 11 % na 8,3 mld. Kč, což je zejména důsledek již zmíněné krize ohledně nákazy bakterií E. coli, kdy se zelenina na trzích všech států EU obchodovala za minimální ceny. Dodávky ze zemí EU dosáhly 513 tis. t a na celkovém dovozu čerstvé zeleniny se podílely 90,7 %. Největšími dodavateli zeleniny bylo tradičně Nizozemsko (112,6 tis. t), Španělsko (98,8 tis. t), Německo (81,1 tis. t), Polsko (50,8 tis. t) a Itálie (47 tis. t).

Vývoz čerstvé zeleniny včetně reexportu z ČR meziročně poklesl o 7 % na objem 91,9 tis. t v hodnotě 1,6 mld. Kč, přičemž z 99,4 % směřoval do zemí EU. Nejvíce zeleniny bylo dodáno na trh Slovenska (68,6 tis. t), Německa (8,2 tis. t), Polska (4,4 tis. t), Rumunska (3,2 tis. t) a Rakouska (2,4 tis. t).

Ovoce

Průběh zimy 2010/11 byl mírný, bez velkých teplotních výkyvů a bez výskytu extrémně nízkých teplot. Sněhová pokrývka napadla neobvykle brzy, v některých lokalitách již koncem listopadu. Lednové teploty byly poměrně vysoké a ke konci měsíce v nižších a středních polohách sněhová pokrývka úplně roztála. V únoru ovšem přišlo několikadenní ochlazení, které z důvodu již pokročilého stádia vegetace vedlo k poškození některých ovocných kultur (zejména jahodníku), přestože pokles teploty zpravidla nedosahoval ani -20°C . V některých ovocných školkách došlo následkem únorových holomrazů k vymrznutí oček (zejména u broskvoní).

Nástup jara byl pak, podobně jako v předchozích letech, dosti prudký s velmi vysokými teplotami a s minimem dešťových srážek, což se negativně projevilo hlavně v ovocných školkách, kde bez možnosti závlahy hůře rašily zaškolované podnože a na jaře nově vysázené sady. Vynikající květní násada, vývoj porostů, dobré počasí a optimální aktivita včel dávaly u všech ovocných druhů předpoklad nejlepší sklizně za poslední desetiletí. První květnový týden s sebou ovšem přinesl ničivou studenou frontu, kdy na území severních, východních a západních Čech došlo k poklesu teplot hluboko pod bod mrazu po tři dny za sebou. Tyto pozdní jarní mrazy poškodily různou intenzitou cca 10 000 ha ovocných sadů. Na mnoha lokalitách došlo vlivem mrazu k deformaci jablek a hrušek (mrazové pásky, zvýšená rzivost a trhliny), takže toto ovoce nebylo možné obchodovat jako konzumní. Značné škody způsobily mrazy také na porostech rybízů a jahod. Takto plošné a značné poškození úrody jarními mrazy není na našem území podle pamětníků známo.

Další průběh jara byl velmi teplý a na většině území republiky jen s minimálními srážkami. Počátek léta s sebou přinesl četné výskyty lokálních bouřek, někdy provázených krupobitím, které zasáhlo i několik pěstitelských lokalit a způsobilo další škody na úrodě především jádrového ovoce.

V důsledku těchto skutečností dosáhla v roce 2011 celková produkce ovoce v ČR pouhých 273,9 tis. t, což je o 8 % méně v porovnání s velmi slabou sklizní ovoce v roce 2010. V produkčních ovocných sadech, které jsou rozhodující pro pěstování konzumního ovoce, byla úroda meziročně nižší o 16 % v objemu 101,2 tis. t ovoce, což je oproti pětiletému průměru pokles dokonce o 38 %.

Celková sklizeň ovoce v ČR (t)

Ovocný druh	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Jablka	209 214	263 566	219 259	274 075	258 946	193 552	158 883
Hrušky	11 389	13 542	17 746	17 171	23 947	16 157	17 044
Broskve	4 861	19 750	14 485	11 924	12 705	8 080	8 348
Meruňky	7 147	20 076	15 535	9 002	13 989	6 352	8 116
Švestky pravé	14 187	32 901	19 042	16 427	24 211	14 135	17 382
Třešně	9 094	15 484	16 701	14 369	15 090	9 366	12 570
Višně	12 955	12 433	13 818	10 422	10 612	6 719	9 210
Ostatní švestky, slívy, renklódy	5 981	13 246	14 367	13 494	17 815	9 943	12 039
Angrešt	3 568	2 092	3 087	3 201	3 326	2 837	2 836
Rybíz	15 057	11 730	15 884	17 088	16 259	13 868	13 692
Ořechy vlašské	4 903	9 347	9 563	10 148	9 784	7 112	4 992
OVOCE CELKEM (bez jahod)	298 356	414 167	359 487	397 320	406 683	288 121	265 112
Jahody	7 375	18 205	11 993	12 543	10 812	9 552	8 814

Pramen : ČSÚ

Poznámka: od roku 2003 jsou údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Produkce jablek, které jsou u nás hlavním ovocným druhem, byla nižší o 23 % v objemu 79,1 tis. t, což byla jedna z nejnižších sklízni za posledních 50 let (v porovnání s pětiletým průměrem se jedná o 42 % pokles). Tato skutečnost se odrazila i v nízkém objemu naskladněných jablek pro letošní obchodní sezónu, což znamená, že český trh bude zásoben tuzemskými jablky zřejmě jen do dubna 2012. Pak budou výraznou většinu nabídky na pultech obchodů tvořit jablka z dovozu.

Celková výměra ovocných sadů v ČR v roce 2011 mírně klesla na 22 339 ha, z toho je evidováno 16 413 ha plodných produkčních sadů. Přestože je restrukturalizace ovocných sadů finančně podporována v rámci dotační politiky státu, nedaří se snižovat jejich věkový průměr na optimální úroveň, ale alespoň umožňuje zachování stávajícího stavu (spolu s Estonskem je ČR ve věkové struktuře sadů na posledním místě v rámci EU). Podíl přestárých výsadeb s výměrou 8,3 tis. ha se v roce 2011 mírně zvýšil a dosahuje 46,4 %. Zvýšila se meziročně plocha sadů v plné plodnosti o 50,5 ha na 6,4 tis. ha a na celkové výměře produkčních sadů se tak podílí 36 %. Nevyhovující věkovou strukturu má nadále drobné ovoce stejně jako broskvoně, jabloně, višně a třešně. V období let 1995–2011 bylo v ČR nově vysázeno celkem 10 629 ha produkčních sadů, z toho s podporou v rámci dotační politiky státu 8 653 ha.

Restrukturalizace ovocných sadů s podporou MZe v letech 2001 - 2010

Pramen: MZe

Producenti ovoce v ČR jsou zapojeni do integrovaného způsobu pěstování ovoce (IPO). Podmínky a pravidla pěstování a poskytování podpory jsou od roku 2007 řešeny v rámci Programu rozvoje venkova dle NV č. 79/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů, které rovněž řeší podmínky a poskytování podpory v ekologickém ovocnářství. V roce 2011 bylo ve Svazu pro integrované systémy pěstování ovoce (SISPO), což je dobrovolné sdružení pěstitelů ovoce a zástupců výzkumu, registrováno celkem 283 členů s celkovou výměrou přesahující 11 tis. ha ovocných sadů a školek.

Dovoz čerstvého a sušeného ovoce do ČR v roce 2011 zaznamenal po několika letech 11% pokles v porovnání s předchozím rokem na celkových 552,8 tis. t v hodnotě 10,8 mld. Kč. K nejvýraznějšímu poklesu došlo u dovozu banánů, kiwi, jablek, pomerančů a ananasu. Ze zemí EU bylo na náš trh dodáno celkem 346,7 tis. t (tj. meziroční pokles o 8,3 %) a na celkovém objemu dovezeného ovoce dosáhly podílu 62,7 %. Největšími dodavateli ovoce bylo tradičně Španělsko (101,7 tis. t) a Itálie (91,2 tis. t), dále rovněž Německo (40,8 tis. t), Francie (30,3 tis. t), Řecko (24,7 tis. t) a Slovensko (15,5 tis. t).

Vývoz čerstvého a sušeného ovoce včetně reexportu v roce 2011 se oproti předchozímu roku rovněž snížil, a to o 21 % na celkových 131,8 tis. t v hodnotě 2,4 mld. Kč. Export do ostatních zemí EU poklesl na 130,3 tis. t

a na celkovém objemu vyvezeného ovoce z ČR představoval podíl 99 %. Největší množství ovoce směřovalo především na Slovensko (76,7 tis. t), dále pak do Německa (19,4 tis. t), Rakouska (13,4 tis. t), Polska (8,7 tis. t) a Rumunska (5,7 tis. t).

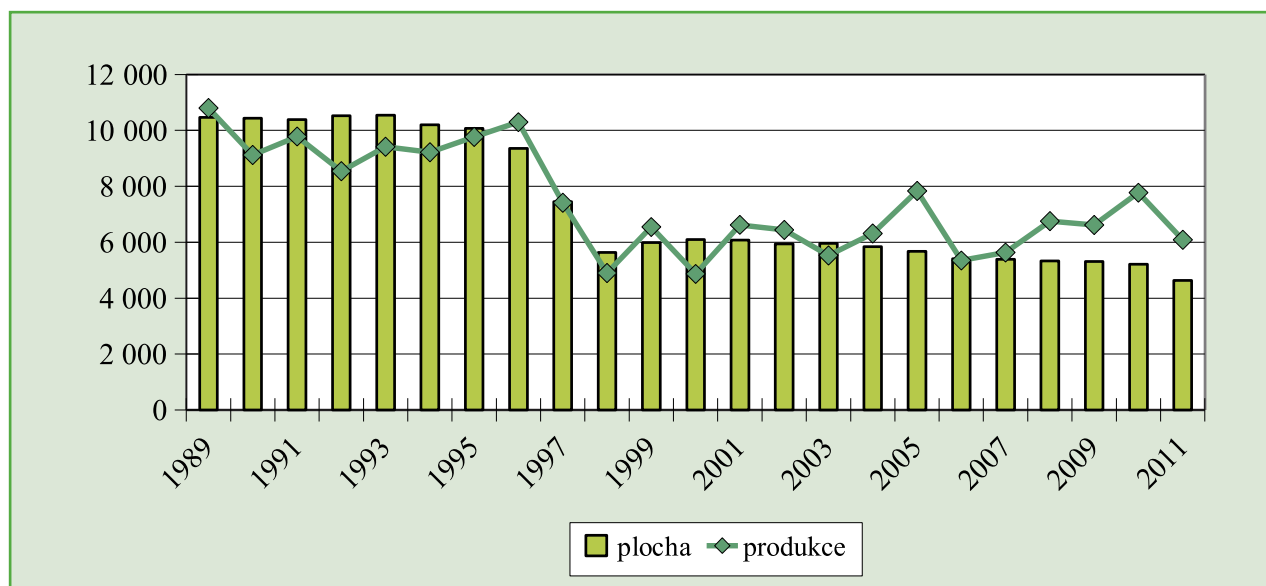
Chmel

Chmel bezpochyby vždy patřil mezi naše nejintenzivnější plodiny a velmi významné exportní zemědělské komodity. Česká republika se tradičně řadí mezi největší světové producenty chmele. Přes 80 % chmele je každoročně vyváženo, český chmel také tvoří kvalitativní základ českých a světových piv. Česká republika je čtvrtým největším producentem chmele na světě (za Německem, USA a Čínou) zároveň je největším producentem jemného aromatického chmele s nižším výnosovým potenciálem, ale specifickými aromatickými vlastnostmi a zemí s největší plochou jedné odrůdy na světě.

Obecně lze situaci popsat jako trvale krizovou a to zvláště v sektoru hořkých odrůd. Chmelařskému průmyslu se stále nedaří vyrovnat bilanci nabídky a poptávky, alespoň na únosnou mez. Rok 2011 se stal již třetím rokem, který nebyl pro sektor zcela příznivý. Snížení plochy o cca 3 500 ha (nejvíce v USA, ČR a Číně) na jedné straně a nadprůměrné výnosy v Evropě a průměrná sklizeň v USA na druhé straně tento pokles de facto vyrovnali. Další rok vysoké sklizně předurčoval problémy s realizací kupních smluv a poklesem cen nejen v ČR, ale také celosvětově. Ve světě je stále poměrně vysoké množství volného či neprodaného chmele, což je především dáno poklesem výstavu pivovarů zejména v tradičních pivovarských zemích. Velký přebytek chmele je také v Německu, kde již čtvrtý rok sklizeň chmele dosáhla rekordních výsledků a neočekává se, že se bude plocha pěstování chmele v Německu snižovat. V USA snížili plochu chmele a poptávka a nabídka je vyrovnaná. Tlak ze strany pivovarů na snížení ploch je silný, v současné době pivovary neuzavírají dlouhodobé kupní smlouvy.

V roce 2011 činila pěstitelská plocha podle údajů ÚKZÚZ 4 632 ha tj. 88,9 % skutečnosti roku 2010. Majoritní odrůdou stále zůstává Žatecký poloraný červeňák (ŽPČ), v roce 2011 jím bylo osázeno 87,2 % (tj. 4 040 ha) celkové pěstitelské plochy. Hybridní odrůdy zaujímají v odrůdové skladbě českých chmelů nadále relativně malý podíl, který činí celkem 12,3 % z celkové plochy (tj. 571 ha), což v porovnání s rokem 2010 je o 60 ha méně. Z hybridních odrůd chmele největší výměru zaujímají odrůdy Premiant (256 ha), Sládek (249 ha), Agnus (61 ha) a Fuggle (5 ha). Vzhledem ke světovému vývoji na trhu s chmelem výrazně poklesla plocha hybridních odrůd a celková výsadba chmele stagnovala. ÚKZÚZ eviduje v ČR 127 subjektů se sklizňovou plochou (88 v Žatecké oblasti, 27 v Úštěcké oblasti a 12 v Tršické oblasti). Nově byly v roce 2011 povoleny dvě nové české aromatické odrůdy a to Bohemie a Saaz Late.

Plocha a produkce chmele v ČR

Pramen: ÚKZÚZ

V ČR se v roce 2011 podle údajů ÚKZÚZ sklídilo celkem 6 087,9 t, tj. o 1 684 t (21,7 %) méně než v roce 2010. Průměrný výnos činil 1,31 t/ha (meziroční pokles o 12,1 %). V Žatecké chmelařské oblasti bylo vypěstováno celkem 4 556,2 t, tj. výnos 1,30 t/ha, v Ústěcké oblasti celkem 648,8 t, tj. 1,24 t/ha a v Tršické chmelařské oblasti celkem 882,9 t, tj. 1,49 t/ha. Největší podíl na produkci českého chmele měla v roce 2011 nadále jemná aromatická odrůda - ŽPČ (82,4 %) a zbytek (17,6 %) tvořily hybridní odrůdy. Další rok vysoké sklizně nezměnil situaci na trhu a nadále je vysoký nadbytek chmele, což tlačí prodejní ceny až pod hranici rentability pěstování chmele, což mělo za následek, že někteří pěstitelé chmele se rozhodli některé chmelnice vůbec nesklízet. Část volného chmele nebyla vykoupena a část smluvně nezajištěného chmele byla vzata do tzv. Poolu.

Průběh počasí ve sklizňovém roce 2011 byl ovlivněn tuhou zimou, avšak jarní práce proběhly již bez větších problémů. Na začátku května se objevily mrazy, které však způsobily minimální poškození. Příznivý vývoj počasí posunul vývoj zhruba o týden dopředu, avšak červnový charakter počasí vrátil tento náskok zpět. Právě červenec a srpen se vyznačoval vysokým počtem srážek. Nadprůměrné srážky a vichřice v srpnu způsobily značné škody, celkem tak spadlo přibližně 150 ha chmele a to zejména v Rakovnické části Žatecké oblasti.

Průměrná hodnota obsahu alfa hořkých kyselin dle Výzkumného ústavu pivovarského a sladařského (měřený metodou schválenou Evropskou pivovarskou asociací EBC 7,7) v roce 2011 u odrůdy ŽPČ byla 4,2 % hmot. v sušině (3,8 % hmot. v původním chmelu). Zjištěná průměrná hodnota byla o 0,6 % (15,1 % rel.) vyšší oproti průměru za posledních 18 let a o 1,2 % (40,5 % rel.) vyšší oproti roku 2010. Ve sklizni 2011 tak byl obsah alfa hořkých kyselin výrazně vyšší oproti sklizni 2010.

V roce 2011 Česká republika v rámci SOT s chmelem využila jednotné platby na plochu a národní doplňkové platby. V rámci jednotné platby na plochu zemědělské půdy (SAPS) dostali čeští zemědělci 4 686,50 Kč/ha. V rámci plateb TOP UP byla schválena po dlouhých nejistotách, zda vůbec bude platba v letošním roce vyplácena, sazba ve výši 7 540,90 Kč. Celkem bylo vyplaceno 42,06 mil. Kč na 5 577,16 oprávněných hektarů chmelnic.

V roce 2011 bylo v rámci dotačního programu 3.h.) podpora prevence šíření virových a bakteriálních chorob chmele vyplaceno celkem 4,2 mil. Kč, což je o 4,7 mil. Kč méně v porovnání s rokem 2010. Hlavním původem poklesu byla situace na trhu. Celkem bylo tak vysázeno 278 069 ks certifikované sadby na ploše 91,14 ha, což je o 95,2 ha méně v porovnání s rokem 2010. V rámci dotačního programu 1I - podpora vybudování kapkové závlahy ve chmelnicích byla vybudována kapková závlaha již na 838,8 ha chmelnic. V roce 2011 v rámci tohoto podpůrného programu bylo vybudováno závlahové zařízení na 25,28 ha chmelnic při sazbě 60 000 Kč/ha; dotační podpora MZe činila 1,5 mil. Kč. V rámci programu rozvoje venkova a to především s Osy I z opatření I.1.1 modernizace podniků za celou dobu jeho působení bylo celkem podáno 53 „chmelařských“ projektů a mezi tyto projekty bude celkem rozděleno 90,2 mil Kč. V roce 2011 podáno 5 úspěšných chmelařských projektů s požadovanou finanční částkou 18,0 mil. Kč.

Nově od roku 2012 lze využít podpor v rámci čl. 68 nařízení Rady (ES) č. 73/2009. Pro sektor chmele je zvláštní podpora dle článku 68 poskytována na zvláštní druhy zemědělské činnosti, které jsou důležité pro ochranu či zlepšení životního prostředí. Cílem opatření je podpořit pěstování aromatické odrůdy chmele, která má menší nároky na agrotechniku a ochranu než ostatní hořké a superhořké odrůdy chmele, čímž nedochází k nadměrnému zatěžování životního prostředí, a má také dlouhodobě pozitivní vliv na jeho zlepšování. Nařízení vlády, které stanovuje podmínky čerpání zvláštní podpory, vyšlo ve Sbírce zákonů pod číslem 60/2012 a nabylo účinnosti dnem 1. března 2012.

Extrémně vysoká sklizeň roku 2010 a celosvětový přebytek chmele spolu s poklesem světového výstavu piva negativně ovlivnil zahraniční obchod s chmelem. Od roku 1998 byl český chmel vyvezen přímo z České republiky již do 77 zemí celého světa. Největší část vývozu směřovala v roce 2011 opět do Japonska, a to cca 1 196,8 t. Celkově bylo v roce 2011 vyvezeno podle předběžných údajů 858 t surového chmele a 3 120 t granulovaného chmele. Vývoz chmele v roce 2011 činil 4 025,7 t, tj. 90,2 % skutečnosti roku 2010.

V roce 2011 se pokračoval pokles dovozu chmele. Dovoz surového lisovaného chmele v roce 2011 byl podle předběžných údajů realizován ve výši 11,0 t, tj. 12,4 % skutečnosti roku 2010 a dovoz granulovaného chmele v roce 2011 činil 171,8 t, tj. 88,1 % skutečnosti roku 2010. Největší část dovozů chmele byla realizována z Německa (170,9 t). V roce 2011 se objem dovozu chmelového extraktu naopak zvýšil na 161,9 t, tj. 133,8 % skutečnosti roku 2010.

Podle údajů ČSÚ průměrná CZV sušeného chmele ze sklizně 2011 činila 129 568 Kč/t (průměr za měsíce září-prosinec 2010) tj. 104,0 % skutečnosti srovnatelného období roku 2010. Cenová úroveň chmele ze sklizně roku 2011, zejména chmele prodávaného na volném trhu, se snížila v důsledku vysoké nabídky způsobené vysokou produkcí v ČR i na celém světě v předchozích dvou letech a nižší produkcí piva vlivem celosvětové krize.

Světový nadbytek posledních čtyř let, vysoké výnosy a dobré sklizně ve světě nedovolují absorbování produkce pivovarským průmyslem. Již na jaře roku 2011 někteří pěstitelé učinili opatření pro přechodné snížení produkce jako například zavádění na jeden chmelovodič, nezavádění okrajových řádků, samozavádění pro úsporu nákladů nebo ponechání chmelnice bez produkce. Tyto opatření mají dočasný charakter. Úmyslná redukce chmelnic tvoří přibližně dvě třetiny z celkového poklesu ploch. I přes všechna dočasná opatření je důvod k obavám, aby se trend dramatického snižování nestal trvalým. Tato rozhodnutí ovlivňují především dlouhodobé vysoké investiční nároky na pěstování chmele a tlak ze strany pivovarů na snižování kupní ceny a nasmlouvaného množství chmele.

Réva vinná, víno

Leden byl teplotně mírně nadnormální, průměrná měsíční teplota byla $-1,2\text{ }^{\circ}\text{C}$, to je $1,6\text{ }^{\circ}\text{C}$ nad normálem. Nadnormální byl konec první a celá druhá dekáda měsíce s průměrnými denními teplotami $2\text{--}4\text{ }^{\circ}\text{C}$ a maximální denní teplotou až $13\text{ }^{\circ}\text{C}$. Teplotně podprůměrná byla 3. dekáda měsíce s průměrnými teplotami v závěru měsíce v rozmezí -4 až $-9\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Srážkově byl leden normální, průměrný srážkový úhrn byl 41 mm a napršelo 99 % normálu. Nejvyšší srážky byly v severních a východních Čechách, nejnižší na jižní Moravě (pouze 74 % normálu). Nejvíce srážek spadlo ve 2. dekádě, sněhová pokrývka byla nejvyšší (1–10 cm) na počátku měsíce, později po výrazném oteplení ve 2. dekádě nastalo tání a sněhu postupně ubývalo. Souvislá pokrývka zůstala v závěru měsíce pouze na horách. Sluneční svit byl téměř normální, slunce svítilo průměrně 41 hod., tj. 91 % normálu.

Únor byl teplotně opět téměř normální, průměrná měsíční teplota byla $-1,9\text{ }^{\circ}\text{C}$, s odchylkou minus $0,8\text{ }^{\circ}\text{C}$ pod normálem, nadnormální byla první dekáda měsíce a především její závěr s průměrnými denními teplotami $5\text{--}9\text{ }^{\circ}\text{C}$ nad normálem, maximální teplota dosáhla na některých stanicích až $15\text{ }^{\circ}\text{C}$. V průběhu 2. dekady došlo k postupnému ochlazení, teploty se pohybovaly kolem normálu a během 3. dekady bylo velmi chladné počasí s průměrnými teplotami $59\text{ }^{\circ}\text{C}$ pod normálem. V závěru měsíce došlo ke zmírnění mrazů.

Srážkově byl únor podnormální, průměrný srážkový úhrn byl 11 mm a napršelo pouze 28 % normálu. Nejvyšší srážky byly na začátku 2. dekady, nejméně srážek spadlo opět na jižní Moravě. Sněhová pokrývka, která napadla na počátku měsíce, od 2. dekady postupně odtávala a v závěru měsíce přetrvávala jen na horách. Sluneční svit byl v únoru nadnormální, slunce svítilo průměrně 96 hod., tj. 137 % normálu.

Březen byl teplotně nadnormální, průměrná měsíční teplota byla $3,9\text{ }^{\circ}\text{C}$, tj. $1,4\text{ }^{\circ}\text{C}$ nad normálem. První dekáda byla teplotně podprůměrná s průměrnými denními teplotami až $5\text{ }^{\circ}\text{C}$ pod normálem, 2. dekáda měsíce byla naopak teplotně nadnormální s průměrnými denními teplotami $4\text{--}9\text{ }^{\circ}\text{C}$, což je $2\text{--}5\text{ }^{\circ}\text{C}$ nad normálem a rovněž i 3. dekáda a především její závěr. Maximální denní teplota dosáhla více než $20\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Srážkově byl březen podnormální, průměrný srážkový úhrn byl 30 mm, což je 75 % normálu. V březnu spadlo méně srážek na území Čech (25 mm, 53 %) než na Moravě a ve Slezsku (33 mm, 89 %), méně napršelo zejména v západních Čechách a na Moravě v oblasti Jeseníku. Na jižní Moravě spadlo průměrně 37 mm srážek, tj. 112 % normálu. Nejvíce srážek spadlo ve 2. dekádě března.

Sluneční svit byl v březnu opět nadnormální, slunce svítilo v průměru 181 hod, tj. 160 % normálu.

Duben byl teplotně silně nadnormální, průměrná měsíční teplota byla $10,5\text{ }^{\circ}\text{C}$, tedy $3,2\text{ }^{\circ}\text{C}$ nad normálem. S výjimkou první poloviny 2. dekady byly po celý měsíc nadprůměrné teploty, především na přelomu 2. a 3. dekady. Maximální denní teplota dosáhla více než $26\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Srážkově byl duben téměř normální, průměrný srážkový úhrn byl 35 mm a napršelo 74 % normálu. Více srážek opět spadlo na Moravě a ve Slezsku (46 mm, 98 %; Čechy 27 mm, 61 %).

Sluneční svit byl v dubnu slabě nadnormální, Slunce svítilo v průměru 191 hod, tj. 122 % normálu.

Květen byl teplotně mírně nadnormální, průměrná měsíční teplota byla $13,3\text{ }^{\circ}\text{C}$, tj. $1,0\text{ }^{\circ}\text{C}$ nad normálem. Nejtepleji bylo na přelomu 1. a 2. dekady, dále 2. a 3. dekady a v závěru měsíce.

Odchylka od normálu byla v Čechách $+0,7\text{ }^{\circ}\text{C}$ a na Moravě a ve Slezsku $+0,3\text{ }^{\circ}\text{C}$. Maximální denní teplota dosáhla více než $30\text{ }^{\circ}\text{C}$. V období od 2. 5. do 8. 5. byly minimální noční teploty 0 až $-5\text{ }^{\circ}\text{C}$, minimální přizemní teploty dosáhly dokonce -5 až $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$. U některých plodin došlo k částečnému poškození rostlin, u většiny ovocných dřevin došlo k zničení květů, vyvíjejících se plodů i vegetativních orgánů (orešáky). Na většině území Čech byla úplně zničena květní náseva, na Moravě pouze částečně na některých lokalitách.

Srážkově byl květen téměř normální, průměrný srážkový úhrn byl 67 mm a spadlo 91 % normálu. V květnu spadlo na území Čech 61 mm, tj. 92 %, na Moravě a ve Slezsku 69 mm, tj. 97 % normálu. Nejvíce srážek spadlo na severní Moravě, nejméně ve středních Čechách.

Na počátku měsíce napadl ojediněle sníh i ve středních a nižších polohách.

Sluneční svit byl nadnormální, slunce svítilo v průměru 270 hod, tj. 128 % normálu.

Červen byl teplotně mírně nadnormální, průměrná měsíční teplota byla 16,9 °C, tedy 1,4 °C nad normálem. Docházelo však k častému střídání teplých a chladných období. Nejtepleji bylo opět v polovině 1. a 2. dekády a na počátku 3. dekády a potom až v závěru měsíce. Maximální denní teplota dosáhla více než 31 °C.

Srážkově byl červen normální, průměrný srážkový úhrn byl 82 mm a napršelo 98 % normálu. Maximální srážky spadly ve Zlínském a Moravskoslezském kraji v bouřkách a přeháňkách na konci měsíce (80–100 mm, maximum 135 mm).

Sluneční svit byl mírně nadnormální, slunce svítilo v průměru 209 hod, tj. 105 % normálu.

Měsíc **červenec** byl teplotně téměř normální, průměrná měsíční teplota byla 16,4 °C, tedy 0,5 °C pod normálem. Nejchladněji bylo na počátku měsíce a nejtepleji na konci 1. dekády.

Srážkově byl červenec silně nadnormální, průměrný srážkový úhrn byl 146 mm a napršelo 185 % normálu. Nejvíce srážek spadlo v severních a východních Čechách, nejméně na jižní Moravě a to především na přelomu 2. a 3. dekády.

Sluneční svit byl v červenci podnormální, slunce svítilo v průměru 169 hod, tj. 78 % normálu.

Měsíc **srpen** byl teplotně nadnormální, průměrná měsíční teplota byla 18,0 °C, tedy 1,6 °C nad normálem. Podnormální byl především závěr 1. dekády a potom konec měsíce. Naopak nejtepleji bylo uprostřed 3. dekády. Maximální denní teplota dosáhla více než 36 °C.

Srážkově byl srpen téměř normální, průměrný srážkový úhrn byl 70 mm a napršelo 89 % normálu. V první polovině měsíce byly četné srážky, ale s poměrně nízkými úhrny. Nejvíce srážek spadlo ve druhé polovině 2. a 3. dekády.

Sluneční svit byl normální, slunce svítilo v průměru 217 hod, tj. 101 % normálu.

Měsíc **září** byl teplotně nadnormální, průměrná měsíční teplota byla 14,6 °C, tedy 1,8 °C nad normálem. Nejtepleji bylo v polovině 1. a 2. dekády a ve druhé polovině 3. dekády.

Maximální denní teplota dosáhla více než 31 °C. Na konci měsíce byly na mnoha místech dokonce překonány dlouhodobé teplotní rekordy. Naopak nejchladněji bylo v polovině 2. dekády.

Září bylo srážkově téměř normální, průměrný srážkový úhrn byl 49 mm a spadlo 94 % normálu srážek. Nejvíce srážek spadlo ve druhé polovině 1. dekády (25–70 mm, maximum 115 mm) a na přelomu 2. a 3. dekády, nejméně v první polovině 2. dekády a na konci měsíce.

Sluneční svit byl nadnormální, slunce svítilo v průměru 199 hod, tj. 137 % normálu. Nejvíce slunečního svitu bylo na jižní Moravě, nejméně v západních Čechách.

Měsíc **říjen** byl teplotně normální (průměrná měsíční teplota 8,1 °C), na území Čech nepatrně teplejší (+0,2 °C), na Moravě a ve Slezsku bylo chladněji (–0,2 °C). Nejtepleji bylo na počátku a v závěru měsíce. Chladné období trvalo od konce první dekády nepřetržitě až do počátku třetí dekády října.

Srážkově byl říjen téměř normální, napršelo v průměru 42 mm, což je 93 % normálu. Více srážek spadlo v Čechách (46 mm, 100 % normálu), méně na Moravě a ve Slezsku (34 mm, což je pouze 81 % normálu). Nejvíce srážek spadlo v jižních a východních Čechách, nejméně na jižní Moravě. Největší srážkové úhrny byla na přelomu první a druhé dekády. Na konci první a na začátku třetí dekády již začal v horských oblastech padat sníh.

Sluneční svit byl nadnormální, slunce svítilo v průměru 119 hodin, to je 110 % normálu.

V **listopadu** se vyskytovalo na území ČR dlouhodobé inverzní počasí, v nižších polohách bylo chladno s častými smogovými situacemi a minimem slunečního svitu, v horských polohách naopak byla délka slunečního svitu nadnormální.

Listopad byl teplotně téměř normální (průměrná měsíční teplota 2,6 °C), na území Čech nepatrně teplejší (+0,1 °C), na Moravě a ve Slezsku bylo chladněji (–0,6 °C).

Srážkově byl listopad velmi silně podnormální, během měsíce vůbec nepršelo s výjimkou posledního dne. Listopad 2011 tak byl na mnoha stanicích nejsušším měsícem za dobu měření.

Prosinec byl teplotně i srážkově silně nadnormální. Průměrná měsíční teplota byla 1,9 °C, tedy o 2,9 °C vyšší než je dlouhodobý teplotní normál pro měsíc prosinec (-1,1 °C). Spadlo celkem 57 mm srážek, to je 120 % normálu.

Rok 2011 byl v ČR celkově teplotně nadnormální, průměrná roční teplota byla o 1,1 °C vyšší než dlouhodobý normál teplot. Srážkově byl rok naopak podnormální, spadlo o 40 mm srážek méně, což představuje pouze 94 % dlouhodobého ročního normálu srážek.

Odrůdová skladba registrovaných vinic v roce 2011 v závislosti na velikosti osázených ploch zahrnovala nejčastěji pěstované odrůdy: Veltlínské zelené (1 662,3 ha), Müller Thurgau (1 603,8 ha), Ryzlink rýnský (1 234,6 ha) a Ryzlink vlašský (1 193,6 ha) z bílých odrůd, Svatovavřínecké (1 334,9 ha), Frankovku (1 190,4 ha), Zweigeltrebe (830,0 ha) a Rulandské modré (718,6 ha) z modrých odrůd.

Vinohradnictví a vinařství je provozováno též v podmínkách regulovaného hospodaření. V systému ekologického hospodaření je zařazeno pro rok 2011 884 ha v rámci programu EAFRD a v rámci programu HRDP se již nevyplácelo. V systému integrované produkce hroznů a vína se hospodaří na 11 535 ha v rámci programu EAFRD a v rámci programu HRDP se již nevyplácelo.

Na základě splnění podmínek nařízení vlády č. 242/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů by mělo být v rámci integrované produkce za rok 2011 přiděleno celkem 146 721 708 Kč a v sektoru ekologického zemědělství 18 839 167 Kč.

Dle ČSÚ bylo v roce 2011 sklizeno přibližně 91 253 tun hroznů při průměrném výnosu 5,70 t/ha. Průměrná cukernatost hroznů se v roce 2011 dle šetření SV ČR pohybovala kolem 21°NM. SZPI ověřila cukernatost u 39 988 695 kg hroznů, z toho 99,33 % na Moravě a 0,67 % v Čechách. Tyto hrozny byly následně použity na výrobu přívlastkových vín.

Ve vinařském roce 2010/2011 bylo vyrobeno cca 390 tis. hl vína, z toho cca 234 tis. hl bílého a cca 126 tis. hl červeného vína. Produkce v roce 2011/2012 se odhaduje na 750 tis. hl vína.

Dle odhadu SV ČR se spotřeba vína na osobu pohybovala kolem 20 litrů na osobu za rok, v budoucnu lze předpokládat zvyšování spotřeby jak vína, tak i stolních hroznů.

Dle zjišťování Svazu vinařů ČR se průměrná cena placená zemědělským výrobcům pohybovala ve výši 17,30 Kč/kg moštových hroznů.

Zatřídování tuzemských vín v roce 2011

Celkem proběhlo 82 zasedání komisí pro hodnocení a zatřídování vín, v nichž bylo předloženo 3 980 vzorků vín. Tyto vzorky reprezentovaly 167 099 hl vína. Na Moravě bylo celkem předloženo k zatřídění 162 125 hl vína (počet vzorků 3 863) a v Čechách to bylo 4 974 hl vína (počet vzorků 117). Celkem bylo zatříděno 3 919 vzorků vín, což představuje množství 165 576 hl vína. Z toho bylo hodnoceno ve druhém kole (opakovaně) celkem 53 vzorků v množství 2 092 hl a 61 vzorků bylo vyřazeno v celkovém množství 1 523 hl.

Ve vinařské oblasti Čechy byl podíl bílých odrůd z celkového počtu zatřídovaného vína 2 % a podíl modrých odrůd 1 % z celkového počtu zatřídovaného vína v rámci ČR, tj. 69 % podíl bílých odrůd a podíl modrých odrůd 31 % zastoupených v rámci vinařské oblasti Čechy.

Ve vinařské oblasti Morava byl podíl bílých odrůd 74 % z celkového počtu zatřídovaného vína a modrých odrůd 23 % z celkového počtu zatřídovaného vína v rámci ČR, tj. 76 % podíl bílých odrůd a podíl modrých odrůd 24 % zastoupených v rámci vinařské oblasti Morava.

Podle výsledků registrace ÚKZÚZ činí plocha vinic představující současný produkční potenciál ČR 19 633,45 ha, přičemž osázených ploch je celkem 17 198,05 ha. Ostatní plochy představují vykloučené vinice, práva na opětovnou výsadbu a státní rezervu.

Produkční potenciál vinic v ČR je k 31. 12. 2011 celkem 19 633,45 ha.

K 31. 12. 2011 byl tvořen součtem:

○ osázených ploch vinic:	17 198,05 ha
○ plochy vykloučených vinic:	107,71 ha
○ plochy s právem na opětovnou výsadbu vinic:	1 046,90 ha
○ stávající práva na výsadbu v rezervě:	1 280,79 ha

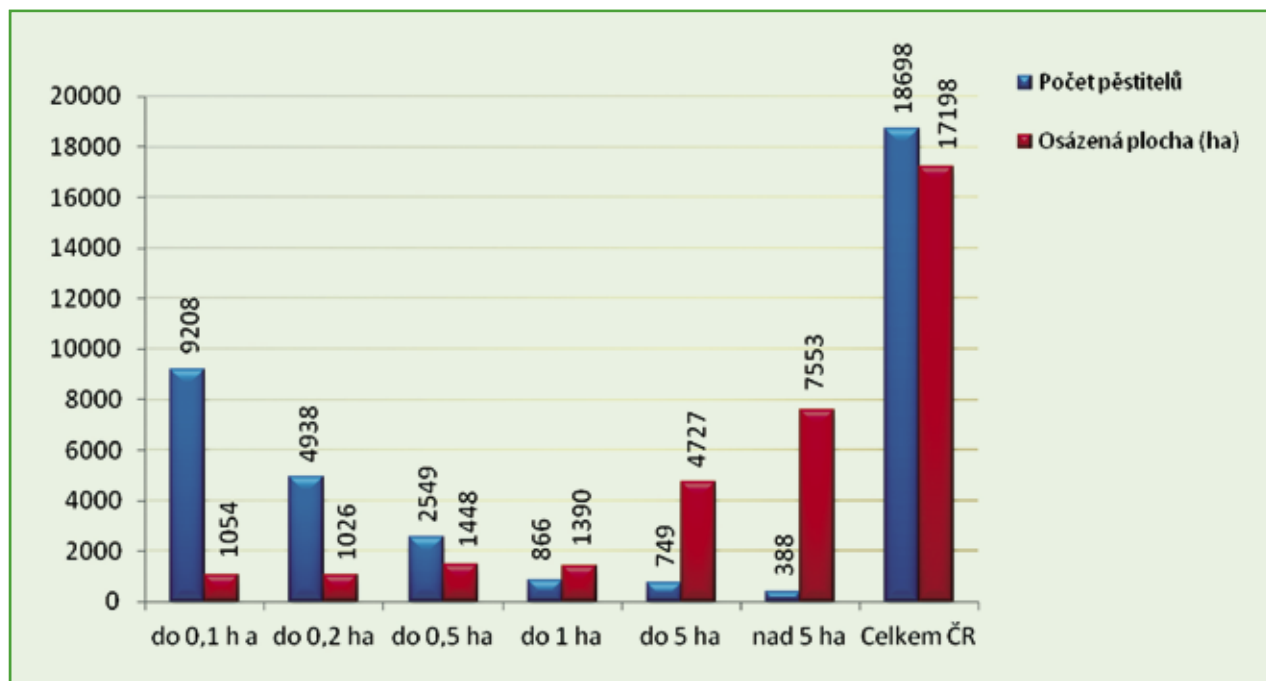
Rozdělení nové výsadby

V roce 2011 byla rozdělena část plochy státní rezervy. Celkem komise zasedala 9 krát a rozdělila 19,85 ha, z toho ve vinařské oblasti Čechy 2,15 ha a ve vinařské oblasti Morava 17,69 ha.

V kategorii „mladý vinař“ byly předloženy čtyři žádosti na plochu 2,26 ha. K dispozici je více než 1000 ha nerozdělených práv ze státní rezervy.

Z následujícího grafu s aktuální strukturou vinic v ČR dle jejich velikosti a počtu pěstitelů lze vysledovat, že 49 % z celkového počtu pěstitelů obhospodařuje vinice s plochou do 0,1 ha. Součet ploch těchto drobných vinic však tvoří pouze 6 % z celkové plochy vinic v ČR. Na druhé straně dochází ke koncentraci vinic o velké rozloze u malého počtu „velkých“ pěstitelů. Pěstitelů s vinicemi nad 5 ha osázené plochy jsou pouze 1 % z celkového počtu pěstitelů, ti obhospodařují 44 % celkové plochy vinic v ČR.

Struktura osázených ploch dle pěstitelů k 31. 12. 2011

Pramen: ÚKZUZ

Bilance vína ve vinařských letech (tis. hl)

Vinařský rok	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012*
Počáteční zásoba	441	385	502	556	490	890	1 016	893	802
Produkce	560	570	438	434	820	840	564	390	750
Z toho: bílé víno	380	376	290	286	508	530	367	258	510
červené víno	185	194	148	148	312	310	197	132	240
Dovoz	1 098	1 341	1 387	1 471	1 585	1 420	1 540	1 774	1 850
Celková nabídka	2 099	2 296	2 327	2 461	2 895	3 150	3 120	3 057	3 352
Spotřeba vína	1 684	1 751	1 730	1 888	1 828	1 950	2 005	2 005	2 012
Vývoz vína	30	43	41	83	177	182	222	250	270
Konečná zásoba	385	502	556	490	890	1016	893	802	850

Pramen: SV ČR

* odhad SV ČR

Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny

Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny (dále jen LAKR) se řadí mezi zajímavé komodity světového obchodu. V popředí zájmu jsou především pro své konečné využití, a proto stále více nabývá na významu kvalita výsledného produktu. Tato skutečnost je určující pro pěstování LAKR, kdy se právě způsob pěstování stal základem pozornosti pěstitelů, zpracovatelů i spotřebitelů. V posledních letech je kladen důraz na zavedení správné pěstitelské praxe včetně posklizňové úpravy a skladování jak v konvenčním, tak i ekologickém zemědělství – a to ve světovém, evropském i domácím prostředí. Vedle tradičního pěstování a sběru je novou zajímavou součástí českého pěstování LAKR pěstování tzv. zeleného koření (řezané natě).

Z údajů ČSÚ lze vypočítat v období posledních 10 let kolísání pěstebních ploch s maximy přes 11 tis. ha v letech 2003 a 2004 a propadem pod 4 tis. ha v roce 2008. Rok 2009 je prvním rokem období opětovného růstu ploch, které pokračovalo i v roce 2010 a v roce 2011.

Od roku 2009, kdy byly LAKR pěstovány na 5 674 ha se sklízí v objemu 3 900 t s velmi nízkým výnosem 0,69 t/ha vzrostly v roce 2010 pěstební plochy léčivých a kořeninových rostlin o 39 % oproti předcházejícímu roku na 7 864 ha, sklizeno bylo 5 605 t s výnosem 0,71 t/ha. V roce 2011 je zaznamenán další nárůst ploch na 8 588 ha, což představuje meziroční navýšení o dalších 9 %, za současného zvýšení hektarových výnosů a tím i celkové produkce u léčivých (o 16 %) i kořeninových (o 15 %) rostlin. Nejvýznamnějšími velkoplošně pěstovanými komoditami byly v roce 2011, podobně jako v předchozích letech, kmín s celkovou produkcí 3 475 t, ostropestřec, námel, heřmánek a mák (makovina).

Vývoj ploch produkce léčivých, aromatických a kořeninových rostlin

Rok	Léčivé rostliny			Kořeninové a aromatické rostliny			
	Sklizňová plocha (ha)	Produkce (t)	Výnos (t/ha)	Sklizňová plocha (ha)		Produkce (t)	Výnos (t/ha)
				celkem	z toho kmín		
2000	2 201	2 118	0,96	4 818	-	2 440	0,51
2001	1 500	974	0,65	5 144	-	3 292	0,68
2002	2 841	2 086	0,73	3 429	-	3 709	0,72
2003	5 162	3 003	0,58	2 815	-	4 286	0,68
2004	5 595	5 257	0,94	1 615	-	2 456	0,40
2005	3 211	4 421	1,38	5 144	-	3 245	0,63
2006	2 429	1 963	0,81	3 429	-	2 764	0,81
2007	2 369	1 892	0,80	2 815	2 319	2 033	0,72
2008	2 400	2 356	0,98	1 615	1 490	1 491	0,92
2009	3 539	2 387	0,67	2 135	1 944	1 513	0,71
2010	3 977	2 915	0,73	3 887	3 670	2 690	0,69
2011	4 063	3 381	0,83	3 887	4 327	3 635	0,80

Pramen: ČSÚ

Z přehledů zahraničního obchodu ČR, včetně vnitrouniního vyplývá dlouhodobá záporná bilance u skupiny koření i skupiny rostlin pro voňavkářství a farmacie, u které došlo v roce 2011 k výraznému nárůstu dovozů.

Bilance zahraničního obchodu s kořením a léčivými rostlinami ČR (KN 0904-0910, 1211)

Ukazatel	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Koření KN 0904-0910 (tis. Kč)	-297 218,8	-329 626,3	-301 532,7	-365 403,5	-384 195,0	-416 925,0
Rostliny pro voňavkářství a farmacie KN 1211 (tis. Kč)	-97 446,2	-57 869,7	-30 533,4	-48 716,8	-28 152,3	-110 037,0
Bilance celkem (tis. Kč)	-394 665,00	-387 496,00	-332 066,10	-414 120,30	-412 347,30	- 526 962,0

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Významnými exportními komoditami byl kmín a makovina. U kmínu poprvé v roce 2009 došlo k vyrovnání objemu dovozu a vývozu, v roce 2011 vývoz (1 176 t) převýšil dovoz (429 t), což představuje kladnou bilanci +18 789 tis. Kč.

Květiny a živé rostliny (včetně výpěstků okrasného a ovocného školkařství)

Okrasné zahradnictví včetně ovocného školkařství, jak dokazují šetření ČSÚ, je významnou složkou českého zemědělství, která si i v letech poklesu rostlinné výroby jako celku udržuje setrvalý trend. V horizontu posledních pěti let se tento sektor podílí na rostlinné výrobě 5–7 % a 2–3 % na celkové tuzemské zemědělské produkci. Konkrétně v roce 2010 dosáhl zmiňovaný podíl okrasného zahradnictví v rostlinné výrobě na 6,6 %, v roce 2011 se snížil na 5,1 %. Na celkové produkci zemědělského odvětví se v roce 2010 okrasné zahradnictví podílelo 3,58 %, 2,96 % v roce 2011.

Vývoj sektoru okrasného zahradnictví a školkařství produkce v mil. Kč

Kód	Ukazatel	Hodnotové množství (mil. Kč)				Index 2011/2010
		2008	2009	2010	2011	
04.2	sazenice a květiny	3 115,1	3 427,1	3 527,3	3 482,1	98,72 %
04.2/1	výpěstky školek	362,6	387,1	-	-	-
04.2/2	okrasné dřeviny a květiny (vč. vánočních stromků)	2 580,5	2 880,0	-	-	-
04.2/3	výsadby kultur	172,0	160,0	-	-	-
10	rostlinná produkce	62 191,4	50 801,6	53 477,3	68 621,0	128,32 %
18	produkce zemědělského odvětví	118 839,4	97 380,5	98 463,6	117 450,0	119,28 %

Pramen: ČSÚ – zemědělská produkce

Poznámka: údaj za rok 2010 a 2011 je pro podpoložky neuváděný

Produkce skupiny Sazenice a květiny v mil. Kč

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
v běžných cenách	2 402,1	2 900,6	2 903,9	3 141,3	3 427,1	3 527,3	3 482,1
v cenách roku 2000	2 292,2	2 453,1	2 350,0	2 332,6	2 427,6	2 645,8	2 606,0

Pramen: ČSÚ – souhrnný zemědělský účet

Tuzemské **květinářství**, dle údajů Svazu květinářů a floristů ČR (SKF), zaznamenává růst odvětví od roku 1997. V souladu s evropským trendem se mění struktura odvětví – stále větší podíl zaujímá pěstování záhonových a hrnkových rostlin, odklon je patrný u řezaných květin a zeleně.

Spotřeba květin od roku 2006 každoročně stoupá, v roce 2010 vzrostla na 8 866,7 mil. Kč, v roce 2011 na 9 530,3 mil. Kč (což představuje meziroční nárůst o 7,5 %). Největší zájem byl o řezané květiny, dále pak o hrnkové a záhonové rostliny.

Okrasné školkařství vykazuje dlouhodobě rostoucí tendenci, s mírnějším nárůstem než květinářství. Dle údajů Svazu školkařů ČR bylo v roce 2011 v ČR registrováno 98 členských organizací s výměrou 1 400 ha. Okrasné školkařské výpěstky se také pěstují v podnicích registrovaných ÚKZÚZ na výměře cca 1 950 ha. Po mnoha letech, kdy trvale stoupal odbyt okrasných rostlin nastal v roce 2010 pokles (v některých školkách až o 25 %), což se projevilo i na výměře školek. Pokles odbytu pokračoval i v roce 2011, především ze strany veřejné sféry.

Ovocné školkařství se v posledních letech stabilizovalo. V roce 2011 přihlásilo k uznávání své produkty 144 školkařských firem, na celkové výměře 422,2 ha. Produkce školkařských výpěstků neustále roste a zvyšuje se také kvalita produkce, která je určena především pro výsadby sadů a pokrytí poptávky zahradnictví a zahradních center, ovocné školky se specializují na různé segmenty trhu

Bilance zahraničního obchodu sektoru okrasného zahradnictví je ve všech třech oblastech výrazně pasivní. Pozitivní skutečností je trend růstu exportu květin.

ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA

Výrobní faktory ŽV

Plemenářská práce a evidence zvířat

Plemenářská práce a evidence v chovu hospodářských zvířat v roce 2011

Česká republika věnuje velkou pozornost chovu, šlechtění a ochraně genofondu hospodářských zvířat. Proto jsou pravidla pro tuto oblast zemědělské činnosti upravena zvláštním zákonem č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon). Zákon byl od doby svého schválení v roce 2000 již sedmkrát novelizován, především z důvodů harmonizace s předpisy Evropských společenství.

Poslední novela č. 32/2011 Sb. upravuje mimo jiné statut Národního hřebčína Kladruby, který se stal v minulém roce ze státního podniku státní příspěvkovou organizací.

Vypouští se povinnost chovatelských podniků prasat pravidelně testovat zvířata v testačních zařízeních. Vzhledem k tomu, že testování prasat v testačních zařízeních neprovádí ani uznané chovatelské sdružení, došlo k sjednocení povinností obou typů chovatelských subjektů.

K úpravě došlo v části týkající se povinnosti chovatelů a ostatních osob při evidenci zvířat. Povinnost evidovat svá zvířata v ústřední evidenci mají v souladu se zněním zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči, ve znění pozdějších předpisů, chovatelé „živočichů pocházejících z akvakultury“. Upřesňuje se zapisování údajů do průvodních listů skotu a průkazů koní v rozsahu a způsobem stanoveným jednak prováděcí vyhláškou k zákonu, jednak přímo použitelnými předpisy Evropské unie. Povinnost odeslat průvodní listy skotu a průkazy koní pověřené osobě mají nyní provozovatelé jatek po porážce zvířete i asanační podniky po zpracování uhynulých zvířat. Významnou změnou je i úprava způsobu poskytování údajů a jejich rozsahu do informačního systému ústřední evidence z ostatních veřejných registrů státní správy. Mezi povinnosti pověřené osoby nově patří i přidělování číselných řad pro elektronické identifikátory (tzv. čipy) používané pro identifikaci ovcí a částečně i koní.

Plemenářský zákon stanovuje pravidla při uznávání chovatelských sdružení, jejichž členy je rozhodující většina chovatelů plemenných zvířat. V roce 2011 ministerstvo evidovalo 23 uznaných chovatelských sdružení – v oblasti chovu skotu 5, chovu koní 12, drůbeže 2, a v chovu ovcí i koz, prasat, ryb a včel po 1. Uzaná chovatelská sdružení vedou plemenné knihy nebo plemenářské evidence (drůbeže, ryb a včel), vystavují potvrzení o původu plemenným zvířatům, stanovují chovné cíle a šlechtitelské programy jednotlivých plemen. Ve šlechtitelských programech jsou zakotveny vlastnosti a znaky jednotlivých plemen, postupy provádění kontroly užitkovosti, výkonnostních zkoušek a testování, způsoby hodnocení zvířat a další šlechtitelská opatření podle druhů hospodářských zvířat.

Ministerstvo také eviduje 4 chovatelské podniky prasat, které mají vlastní šlechtitelský program a svá prasata zapisují do chovného registru.

Souhlas k provádění odborné činnosti v chovu hospodářských zvířat v rozsahu kontroly užítkovosti, výkonnostních zkoušek, testů a posuzování hospodářských zvířat (§ 7 zákona) udělilo ministerstvo 119 oprávněným osobám. Souhlas k činnosti při ověřování původů a stanovování genetického typu plemenných zvířat ve svých imunogenetických laboratořích získaly 4 oprávněné organizace.

Souhlas s prováděním inseminace, případně s vlastním přenosem embryí (§ 17 zákona), získalo celkem 310 oprávněných osob, z větší části fyzických osob, podnikajících podle ustanovení § 3 plemenářského zákona, působících hlavně při plemenitbě skotu. 4 oprávněné osoby provozují střediska pro přenos embryí.

Za odbornou způsobilost osoby oprávněné podle § 7 a § 17 plemenářského zákona považuje zmíněná novela zákona též praxi v příslušném oboru po dobu nejméně 5 let.

Na novelu zákona navazuje též novela vyhlášky č.448/2006 Sb., o provedení některých ustanovení plemenářského zákona. Změny se týkají především záznamů vedených při registraci v Ústředním registru plemeníků, při plemenitbě hospodářských zvířat a označování obalů inseminačních dávek.

Další prováděcí předpisy k plemenářskému zákonu jsou:

- Vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů. Rozsáhlá novela z roku 2010 reagovala na úpravy přímo použitelných předpisů Evropské unie v oblasti označování a evidence turů, ovcí a koz.
- Vyhláška č. 370/2006 Sb., o odborných kurzech k výkonu některých odborných činností v oblasti šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat. Vyhláška stanovuje obsah jednotlivých kurzů a provádění odborné zkoušky.
- Vyhláška č. 447/2006 Sb., o genetických zdrojích zvířat významných pro výživu a zemědělství. Vyhláška obsahuje vzor žádosti o zařazení do Národního programu, podrobnosti o rozsahu a způsobu hodnocení genetických zdrojů a vedení dokumentace účastníkem Národního programu. Stanovuje též velikost vzorků genetických zdrojů zvířat, poskytovaných pro účely plemenitby.

Orgánem státní správy, přímo podřízeným ministerstvu, je Česká plemenářská inspekce, provádějící kontrolní činnost nad dodržováním plemenářského zákona. Dodržování povinností při označování a evidenci vykonávají též jednotlivé krajské veterinární správy Státní veterinární správy ČR.

Shromažďováním a zpracováváním údajů v informačním systému ústřední evidence a prováděním souvisejících odborných činností byla na základě veřejné zakázky z roku 2010 pověřena Českomoravská společnost chovatelů, a.s. Pověřená osoba také poskytuje chovatelům a ostatním povinným osobám veškeré potřebné formuláře k poskytování údajů, předává pokyny k vedení evidence a poskytuje poradenskou činnost. Přiděluje identifikační čísla a vede evidenci těchto čísel, vystavuje průvodní listy skotu a průkazy koní nebo jejich duplikáty a náhradní doklady a vede o nich evidenci. Významnou úlohu splňuje při kontrole identifikačních čísel a údajů předávaných chovateli, při opravách a doplňování databáze, archivaci a ochraně údajů.

Krmiva

Výroba krmných směsí

Celková výroba krmných směsí činila v roce 2011 2 205 188 t, to je pokles proti roku 2010 o 281 364 t (11,3 %).

Nejvíce krmných směsí se vyrobilo pro drůbež a pro prasata, méně pak pro skot, domácí zvířata a pro ostatní zvířata (viz tabulka). Vzhledem k výrobě předcházejícího roku byl zaznamenán v roce 2011 pokles výroby u všech krmných směsí. U krmných směsí pro prasata se výroba snížila proti roku 2010 o 139 621 t (15,0 %), u krmných směsí pro drůbež došlo v tomto srovnání ke snížení výroby o 106 338 t (10,7 %) podobně jako u krmných směsí pro skot, kde úbytek činil 21 224 t (4,6 %) a krmných směsí pro ostatní zvířata, kterých bylo v roce 2011 vyrobeno o 14 182 t méně (15,9 %). Výrazný pokles výroby v roce 2011 proti roku 2010 byl i u krmných směsí pro domácí zvířata a to o 116 670 t (43,1 %). Bylo zjištěno, že produkce pro uvedení do oběhu pro cizí odběratele výrazně převažuje nad produkcí pro vlastní spotřebu. Produkce pro vlastní spotřebu vzhledem k celkové produkci činí u krmných směsí pro prasata 11,2 %, pro drůbež 7,2 %, pro skot 20,5 % a pro ostatní zvířata 0,67 %.

Výroba krmných směsí v ČR pro ostatní a hospodářská zvířata (t)

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Prasata celkem	1 199 391	1 243 014	1 268 147	1 093 191	929 194	935 197	795 558
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	990 246	1 066 798	1 051 171	917 460	751, 92	766 338	715 122
Určené pro vlastní spotřebu	209 145	176 216	216 976	175 731	177 602	168 841	80 436
Drůbež celkem	905 237	961 968	1 074 327	1 073 615	1 039 020	993 296	886 958
Uváděno do oběhu pro cizí odběratele	822 903	855 823	967 603	958 254	921 721	889 778	827 112
Určeno pro vlastní spotřebu	82 334	106 145	106 724	115 361	117 299	93 518	59 846
Skot celkem	541 532	544 719	547 957	535 885	502 475	469 118	447 894
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	456 392	450 744	462 411	445 814	415 320	383 675	371 596
Určeno pro vlastní spotřebu	85 140	93 975	85 546	90 071	87 155	85 442	76 298
Ostatní zvířata	84 808	89 040	112 015	95 767	106 499	88 959	74 777
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	84 175	88 405	111 342	91 730	106 250	88 577	74 278
Určené pro vlastní spotřebu	633	635	673	4 037	249	382	499
Celkem	2 730 968	2 838 741	3 002 446	2 798 458	2 577 188	2 486 552	2 205 188

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Poznámka: Položka „Ostatní zvířata“ obsahuje ryby, koně, králíky, ovce, kozy, lesní zvěř a zvířata v ZOO.

Vývoj výroby krmných směsí v ČR pro domácí zvířata (t)

Druh krmné směsi	Skutečná výroba krmných směsí v tunách						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Psi a kočky	239 634	118 313	164 506	174 523	260 679	266 283	147 574
Ptactvo	1 446	1 257	1 373	1 416	1 277	1 373	1 793
Ostatní	9 642	2 948	8 797	4 481	1 821	3 194	4 815
Celkem	250 722	122 518	174 676	180 420	263 777	270 853	154 183

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Vývoj výroby krmných směsí celkem v ČR (t)

Druh krmné směsi	Výroba krmných směsí v tisících tunách						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Krmné směsi pro hospodářská zvířata a ost.	2 730 968	2 838 741	3 002 446	2 798 458	2 577 188	2 486 552	2 205 188
Krmné směsi pro domácí zvířata	250 722	122 518	174 676	180 420	263 777	270 853	154 183
Celkem krmné směsi	2 981 690	2 961 259	3 177 122	2 978 878	2 840 965	2 757 405	2 359 371

Pramen: MZe

Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí

V roce 2011 byla celková spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí zjištěna ve výši 2 278 732 t a došlo tak k meziročnímu poklesu o 256 928 t (10,2 %).

Nejvýznamnější surovinou pro výrobu krmných směsí byly z krmných surovin obiloviny (64,90 %) s tím, že obiloviny v roce 2011 byly tvořeny z 54,94 % pšenicí, 22,15 % ječmenem, 17,58 % kukuřicí, 3,28 % žitem a tritikale, 1,62 % ovsem a dále ostatními obilovinami, jejichž podíl je 0,43 %.

U obilovin byl oproti roku 2010 zaznamenán pokles celkové spotřeby k výrobě krmných směsí o 179 420 t (10,8 %). Ze spotřeby obilovin k výrobě krmných směsí klesly v roce 2011 proti roku 2010 pšenice o 8,0 %, ječmen o 22,0 %, oves o 10,9 %, žito a tritikale o 13,9 %, kukuřice o 2,0 % a ostatní o 11,6 %.

Pokles oproti roku 2010 byl zjištěn u luštěnin o 932 t (9,4 %), u mlýnských krmných surovin o 4 557 t (3,9 %) a u sušeného pivovarského mláta o 1 453 t (11,6 %).

Pokles byl zjištěn v roce 2010 také u krmných surovin z olejnatých semen a sice o 54 165 t (11,0 %), u ostatních produktů potravinářského průmyslu byl ale nárůst o 1 758 t (7,9 %), krmných surovin živočišného původu pokles o 8 548 t (12,7 %), který byl i u úsušků z píce o 144 t (1,2 %), u minerálních krmiv o 18 172 t (19,9 %) a u ostatních krmných surovin byl nárůst o 8 694 t (14,5 %).

Spotřeba premixů pro výrobu krmných směsí stoupla v roce 2011 proti roku 2010 o 327 t (1,8 %). Výrazně se zvýšila spotřeba nakoupených doplňkových krmiv určených pro výrobu krmných směsí o 11 940 t (94,5 %).

Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí (tis. t)

Druh krmné suroviny	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Obiloviny	1 747,6	1 877,9	1 993,5	1 862,5	1 681,9	1 658,3	1 478,9
pšenice	944,0	1 022,5	1 076,1	936,2	850,4	882,8	812,5
ječmen	434,4	485,8	524,7	413,2	391,9	419,9	327,5
oves	42,8	33,0	33,8	29,4	26,5	26,9	23,9
žito a tritikale	87,4	81,6	48,1	60,8	69,7	56,3	48,4
kukuřice	233,3	250,2	293,1	415,1	339,7	265,3	260,1
ostatní	5,7	4,9	17,6	7,8	3,7	7,2	6,3
Luštěniny	15,4	22,9	21,1	8,5	8,7	9,9	8,9
hrách	-	-	15,0	6,8	5,1	6,7	6,8
ostatní	-	-	6,1	1,7	3,6	3,1	2,2
Mlýnské krmné suroviny	312,8	123,4	154,0	134,8	117,9	117,9	113,3
krmná mouka	201,2	36,7	38,5	35,9	36,5	35,8	32,5
otruby	90,6	84,0	110,5	94,5	79,1	78,2	72,9
ostatní	21,0	2,7	4,9	4,4	2,3	3,9	7,9
Krmné suroviny z olej. semen	572,7	593,3	613,4	585,0	557,6	493,6	439,5
sojový extrahovaný šrot	438,6	453,1	462,5	430,9	365,1	352,6	311,9
řepkový extrahovaný šrot a výlisky	97,4	96,8	100,6	111,0	153,8	105,9	96,6
slunečnicový extrahovaný šrot a výlisky	13,5	11,8	15,4	10,7	12,4	9,8	10,8
ostatní	23,3	31,6	34,9	32,4	26,2	25,3	20,1
Sušené pivovarské mláto	1,0	1,0	0,5	1,1	1,4	1,6	0,2
Ostatní produkty potr. průmyslu	14,1	12,0	17,3	19,5	23,1	22,1	23,9
Krmiva živočišného původu	49,0	65,0	70,9	78,5	91,2	67,6	59,0
živočišné moučky	15,5	31,5	30,5	31,9	26,6	27,2	31,1
rybí moučka	9,5	10,7	9,3	9,8	9,4	5,9	3,5
sušené mléko	2,1	5,8	2,9	3,6	3,5	3,1	2,6
ostatní	22,0	16,9	28,2	33,2	51,7	31,2	21,9
Úsušky píce	13,8	15,3	19,4	16,7	16,3	13,0	12,9
Minerální krmiva	94,6	105,6	101,7	104,3	92,2	91,7	73,5
Ostatní krmné suroviny	70,2	77,6	78,7	73,0	83,4	59,9	68,7
Celkem krmné suroviny	2 890,8	2 893,6	3 070,4	2 884,0	2 673,6	2 535,7	2 278,7

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Spotřeba premixů pro výrobu krmných směsí (tis. t)

Ukazatel	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Spotřeba premixů celkem pro všechna zvířata	33,842	33,364	31,029	15,258	18,025	18,352

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Poznámka: Uvedené údaje nebyly do roku 2005, respektive 2006 součástí statistického zjišťování.

Spotřeba nakoupených doplňkových krmiv (DK) určených pro výrobu krmných směsí (tis. t)

Ukazatel	číslo řádku	2006	2007	2008	2009	2010	2011
DK pro prasata	501	9,19	9,19	11,834	3,664	4,097	7,210
DK pro drůbež	502	2,738	2,738	1,287	1,037	0,499	4,654
DK pro skot	503	12,957	12,957	10,357	7,333	7,497	12,056
DK pro ostatní zvířata	504	1,227	1,227	0,575	0,925	0,542	0,655
Celkem DK	505	26,112	26,112	24,053	12,959	12,635	24,575

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Poznámka: Uvedené údaje nebyly do roku 2005, respektive 2006 součástí statistického zjišťování.

Ochrana zvířat

Ochrana zvířat proti týrání je oblastí, která je upravena zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon OZT). Zákon OZT stanovuje tyto hlavní orgány ochrany zvířat: MZe a SVS ČR. Ochrana zvířat a péče o jejich pohodu (welfare) patří do kompetencí MZe, které pro tento účel zřídilo v rámci odboru živočišných komodit oddělení ochrany zvířat, a také odborný poradní orgán ministra zemědělství – ÚKOZ. Dozor na úseku ochrany zvířat provádějí orgány SVS ČR.

Během celého roku 2011 probíhaly intenzivní práce na novelizaci zákona na ochranu zvířat proti týrání.

Na schválených školicích střediscích proběhly kurzy k získání kvalifikace pro inspektory ochrany zvířat, osvědčení pro řidiče a průvodce, kvalifikace ke kontrole a řízení pokusů na zvířatech, odborné způsobilosti k péči o handicapovaná zvířata a kvalifikace pro zabezpečení odchytu toulavých zvířat a péči o ně. Na VFU úspěšně proběhla 18. konference s mezinárodní účastí „Ochrana zvířat a welfare 2011“. Témata vztahující se k životním podmínkám zvířat byla obsahem i 26. semináře „Aktuální otázky bioklimatologie 2011“.

Situace ochrany zvířat v ČR v roce 2011 je detailně rozvedena v Informačním bulletinu SVS ČR č. 4/2012 „Program ochrany zvířat - situace v roce 2011“, který vydalo MZe. Program ochrany zvířat SVS ČR je realizován již od roku 1993.

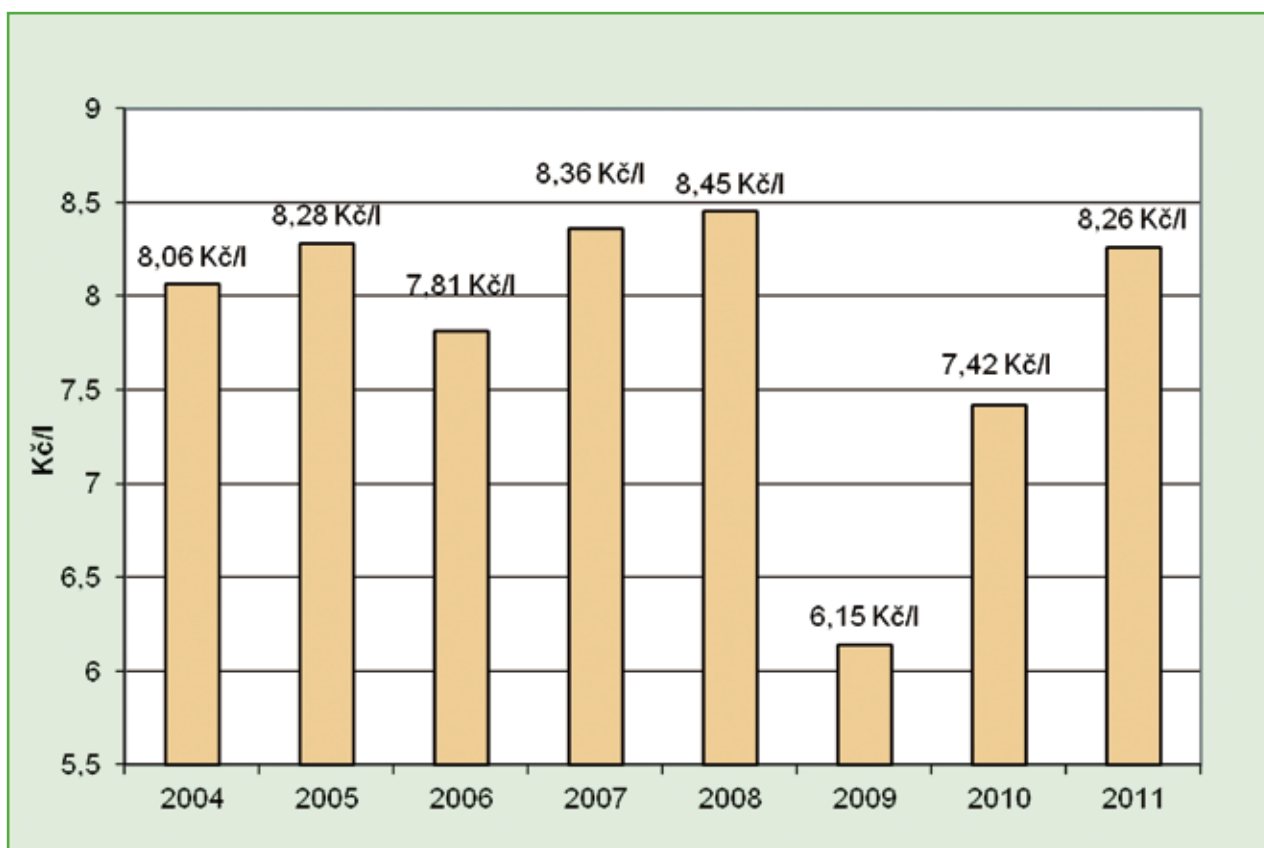
Živočišné komodity**Mléko, mléčné výrobky**

Na evropském trhu s mlékem a mléčnými výrobky došlo v roce 2011, pod vlivem příznivého vývoje na světových trzích, k nárůstu dodávek mléka, opětovnému oživení spotřeby po jejím propadu z roku 2000, nárůstu exportu zejména sušeného odstředěného mléka a syrovátky, redukci zásob a nárůstu farmářských cen opět na rekordní výši od roku 2008. Takto kompletní pozitivní vývoj na evropském trhu však nedosáhly všechny členské země Unie. K největšímu nárůstu dodávek mléka došlo ve Francii, Německu, Polsku a Velké Británii. Od poloviny roku 2011 začala na evropském trhu růst výroba másla, ve zpracování mléka došlo opět k návratu ke kombinaci máslo/sušené odtučněné mléko. Největší výrobci másla v Evropě (Německo, Francie) výrazně posílily výrobu másla. Výroba sušeného odtučněného mléka v roce 2011 významně oživila (zejména ve Francii, Německu, Belgii, Polsku) a zároveň vzrostl podíl exportu sušeného odtučněného mléka. Evropská unie se stala největším světovým dodavatelem sušeného odtučněného mléka, naopak začala ztrácet svou

pozici na trhu se sušeným plnotučným mlékem (meziroční pokles exportů o $-11,8\%$). Během roku 2011 se v Unii zpomalil růst trhu se sýry. Na světovém trhu se sýry došlo k větší konkurenci ze strany USA, Argentiny a Austrálie, přesto Unie zůstala se svým objemem exportu cca 624 000 tun největším světovým exportérem sýrů. Vážený průměr výkupní ceny mléka v Evropě dosáhl v prosinci 2011 úrovně 34,7 EUR/100 kg. Průměrná cena nákupu mléka (aritmetický průměr) se zvýšila z 33,85 EUR/100 kg v lednu 2011 na 35,73 EUR/100 kg v prosinci 2011. Pokles průměrné výkupní ceny od ledna do prosince zaznamenaly 4 země, Česká republika o $-0,7\%$ na 31,98 EUR/100 kg, Francie o $-3,0\%$ na 32,21 EUR/100 kg, Polsko o $-4,3\%$ na 28,74 EUR/100 kg a Švédsko o $-5,0\%$ na 37,57 EUR/100 kg. V Německu ve sledovaném období došlo k navýšení průměrné výkupní ceny mléka z 33,12 EUR/100 kg v lednu 2011 na 35,71 EUR/100 kg v prosinci 2011, tj. nárůst o $+7,8\%$.

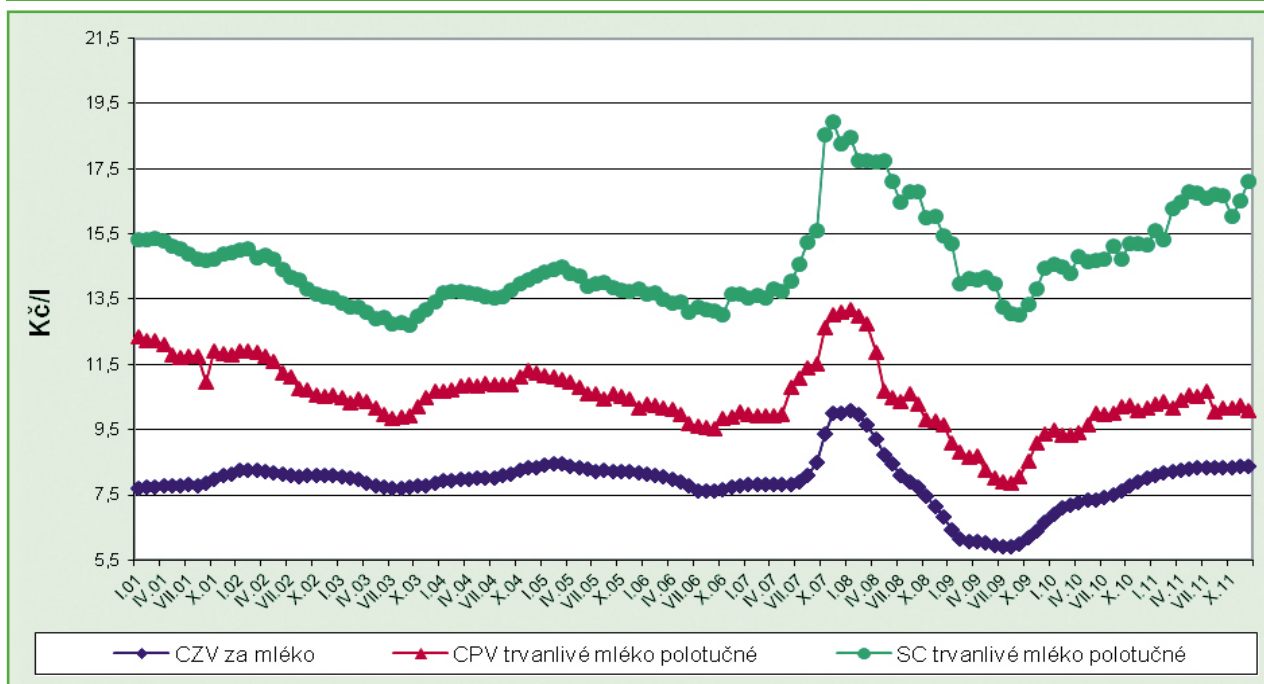
V České republice došlo v roce 2011 k meziročnímu nárůstu průměrné ceny zemědělských výrobců za mléčnou surovinu o $11,3\%$, na 8,26 Kč/l. Cena zemědělských výrobců za mléko I. tř. jakosti, jehož objem z nákupu mléka celkem představoval v roce 2011 podíl $97,1\%$, dosáhla průměrné roční úrovně 8,29 Kč/l, kdy od ledna 2011 (8,10 Kč/l) do prosince 2011 (8,39 Kč/l) byl patrný její nárůst o $3,6\%$, meziroční nárůst této ceny představoval $11,3\%$.

**Průměrné roční ceny zemědělských výrobců za mléko (vážený průměr za mléko celkem)
(Pramen: rezortní statistika Mlék MZe 6-12)**

Pramen: MZe

Cenový vývoj nákupu mléčné suroviny (CZV), obchodní ceny (CPV) a spotřebitelské ceny (SC) mléka polotučného trvanlivého v Kč/l
(Pramen: Rezortní statistika Mlék MZe 6-12)

Pramen: MZe

Vývoj v sektoru mléka v České republice

Ukazatel/rok	MJ	1989	2008	2009	2010	2011 ¹⁾
Zemědělství						
Průměrné stavy dojnic	tis.ks	1 228,5	402,5	394,1	378,4	373,7
Průměrná roční dojivost	l/ks	3 982,0	6 776,2	6 869,9	6 903,8	7 127,8
Průměrná denní dojivost	l/ks	10,91	18,51	18,82	18,91	19,53
Výroba mléka	mil.l	4 892,5	2 727,7	2 707,6	2 612,5	2 663,7
Tržnost	%	91,4	96,7	95,6	96,0	95,9
Celkový prodej mléka	mil.l	4 473,3	2 638,7	2 588,4	2 508,4	2 554,7
CZV za mléko I a vyšší třídy	Kč/1000 l	4 810,0	8 450,0	6 150,0	7 420,0	8 290,0
Mlékárenský průmysl a produkce hlavních výrobků						
Nákup syrového mléka	mil.l	4 473,3	2 368,6	2 291,7	2 251,4	2 303,9
Průměrný obsah tuku	%	3,999	3,86	3,85	3,86	3,88
Průměrný obsah bílkov.	%	-	3,35	3,36	3,37	3,38
Produkce						
Konzumní mléko	tis.l	920 701,0	644 087,7	663 420,1	620 702,1	622 222,0
Konzumní smetana	tis.l	44 744,0	45 623,5	50 067,5	50 601,0	46 779,4
Jogurty	tis.l	40 982,0	134 901,3	152 435,5	139 350,2	132 567,5
Ostatní kysané výrobky	tis.l	36 872,0	58 250,0	60 551,6	57 270,9	56 454,6
Tvarohy	tuny	52 846,0	29 493,5	28 223,1	29 550,3	30 448,3
Sýry	tuny	104 440,0	98 691,9	98 084,9	96 155,0	93 565,8
Máslo	tuny	119 18,0	48 634,6	45 775,9	40 688,5	39 287,2
Sušená mléka celkem	tuny	139 29,0	39 311,7	31 068,8	26 924,2	29 087,0
z toho: SOM ²⁾	tuny	-	22 518,2	19 420,4	15 570,7	14 511,2

Ukazatel/rok	MJ	1989	2008	2009	2010	2011 ¹⁾
Celková domácí spotřeba						
Konzumní mléko, smetana	tuny	965 445,0	553 473,8	591 458,3	550 996,2	557 921,4
Mléčné konzervy ³⁾	tuny	62 262,1	18 971,5	21 047,8	19 034,1	14 641,6
Kysané mléčné výrobky	tuny	77 854,0	170 793,6	175 061,7	169 880,8	161 521,6
Sýry, tvarohy	tuny	148 431,0	170 038,6	175 716,7	172 813,5	171 586,5
Máslo	tuny	94 161,0	49 601,0	52 219,9	51 507,9	51 570,6

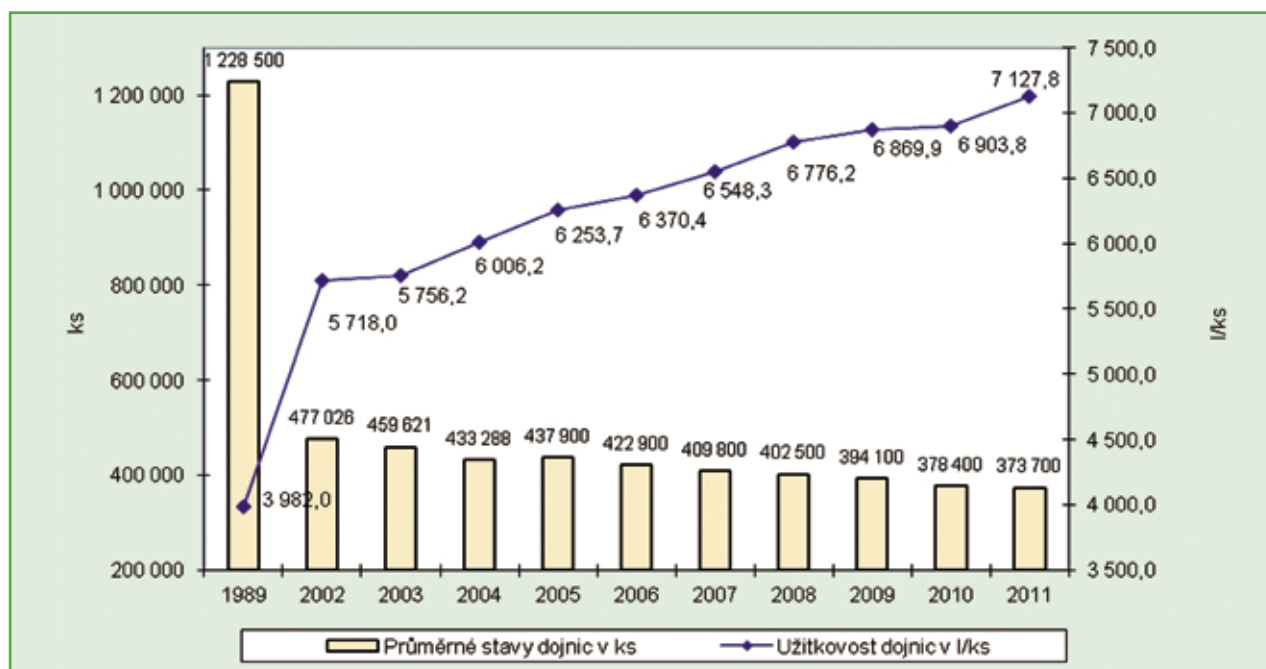
Pramen: Chov skotu ČSÚ, MZe - Výsledky statistického zjišťování Mlék (MZe) 6-12 Měsíční výkaz o nákupu mléka, o výrobě a užití vybraných mlékárenských výrobků, ČSÚ - Databáze zahraničního obchodu - celní statistika MZe, SZIF (celkový prodej mléka = dodávky a přímý prodej), propočty MZe

Poznámka: 1) předběžný údaj, 2) sušené odtučněné mléko, 3) sušená a zahuštěná mléka a smetany

Příznivý trend zpeněžování mléčné suroviny v průběhu roku 2011 se projevil u českých producentů omezením úbytku stavů dojených krav oproti předchozím rokům. Průměrné roční stavy dojených krav byly v roce 2011 meziročně nižší o 1,2 % (úbytek stavů z 378,4 tis. ks v roce 2010 na 373,7 tis. ks v roce 2011). Průměrné stavy dojených krav za rok 2011 se celkově snížily o 4 710 ks, tj. o 1,2 %. Na celkovém snížení průměrných stavů dojených krav se podílelo 9 krajů. Procentický pokles se pohyboval v rozmezí od 0,5 % (kraj Vysočina) do 6,5 % (kraj Moravskoslezský). Podle kusů se nejvíce snížily stavy dojených krav v kraji Jihočeském (o 2,4 tis. ks) a v kraji Moravskoslezském (o 1,4 tis. ks). Ve čtyřech krajích se průměrné stavy dojených krav meziročně zvýšily, nejvyšší nárůst o 5,4 % zaznamenal kraj Olomoucký.

Průměrná roční dojivost v roce 2011 činila 7 127,8 l/ks, tj. meziroční zvýšení užitkovosti o 3,2 % (o 224,0 l/ks). Na celkovém meziročním navýšení užitkovosti se podílelo celkem 13 krajů, v Karlovarském kraji došlo v roce 2011 k meziročnímu snížení mléčné užitkovosti o 0,5 % (na 5 921,9 kg/rok). Užitkovost 7 000 kg mléka/rok překročilo 8 krajů. Nejvyšší užitkovost byla v roce 2011 dosažena v kraji Zlínském (7 746,7 kg/rok), Moravskoslezském (7 655,6 kg/rok) a Hl.m.Praha+Středočeský kraj (7 529 kg/rok).

Průměrné stavy dojnic a vývoj užitkovosti dojnic v l/ks (Pramen: ČSÚ)

Pramen: ČSÚ

Roční produkce mléka v zemědělství v roce 2011 ve výši 2 663,7 mil. l představovala meziroční zvýšení o 2,0 % (o 51,2 mil. l). Rovněž i tržní produkce mléka (celkový prodej mléka) v roce 2011 oproti předchozímu roku vzrostla o 1,8 % (o 46,3 mil. l), a to na 2 554,7 mil. l. Z celkové tržní produkce mléka bylo zejména prostřednictvím odbytových organizací prodáno celkem 17,2 % mléka do zahraničních mlékáren, převážně do Německa.

Možnosti mlékárenské výroby v České republice byly v roce 2011 ovlivněny vysokými konkurenčními dovozy mlékárenských výrobků z evropských zemí a dále vývozem syrového mléka do zahraničí. Mlékárenský průmysl za rok 2011 nakoupil od českých producentů 2 303,9 mil. l mléka, tj. o 52,5 mil. l více oproti roku 2010. Z uvedeného nákupu bylo cca 176,0 mil. l (7,6 % z nákupu mléka) vyvezeno ke zpracování do zahraničí a 2 127,9 mil. l bylo zpracováno v tuzemských mlékárnách. V porovnání s rokem 2010 se v roce 2011 snížil objem mléka ke zpracování v tuzemských mlékárnách o 0,2 %. V souvislosti s vývojem poptávky došlo v roce 2011 k meziročnímu zvýšení výroby konzumního trvanlivého mléka (o 2,5 %), ostatních zakysaných mléčných výrobků – zákysy, jogurtová mléka, jogurtové nápoje, Bifi drinky, kefíry, acidofilní mléko apod. (o 1,8 %), tvarohů (o 3,0 %), tvarohových dezertů (o 16,1 %), mléčných dezertů (o 0,4 %) a sušeného plnotučného mléka (o 28,4 %). V porovnání s rokem 2010 se však v roce 2011 snížil objem výroby u řady mlékárenských výrobků. Podle sortimentu se v roce 2011 vyrobilo méně konzumního mléka pasteurovaného (o -5,9 %), konzumní smetany (o -5,3 %), jogurtů (o -4,9 %), másla (o -3,4 %), tavených sýrů (o -6,7 %), přírodních sýrů (o -1,9 %), smetanových krémů (o -2,7 %), sušeného odtučněného mléka (o -6,8 %), kondenzovaného mléka (o -6,6 %).

Podle předběžných výsledků se v roce 2011 snížila celková domácí spotřeba mléka a mléčných výrobků, došlo k meziročnímu snížení spotřeby mléčných konzerv o 23,1 %, kysaných mléčných výrobků o 4,9 %, sýrů a tvarohů o 0,7 %. Celková domácí spotřeba másla stagnovala na úrovni roku 2010, spotřeba konzumního mléka a smetany se meziročně zvýšila o 1,3 %.

Podíl celkového dovozu mléka a mléčných výrobků (v přepočtu na mléko) na celkové spotřebě se v roce 2011 zvýšil na 39,9 %. Podíl objemu dovozu přírodních sýrů na jejich spotřebě v roce 2011 představoval 55,1 %, u tavených sýrů podíl dovozu vykázal 45,3 %, u jogurtů 19,7 %, u ostatních kysaných mléčných výrobků 35,7 %, u másla 33,8 % a u smetan 22,4 %.

Vývoj zahraničního obchodu u mléka a mléčných výrobků v tunách

Ukazatel/rok	2004	2008	2009	2010	2011 ¹⁾
Vývoz					
Mléko, smetana, nezahuštěné	89 976,3 ²⁾	643 723 ²⁾	645 972 ²⁾	581 113 ²⁾	636 015 ²⁾
Mléko, smetana, zahuštěné	59 494,0	37 957	35 693	31 081	34 134
Jogurty, kefíry, podmásli apod.	16 520,9	60 756	75 963	68 775	69 098
Syrovátka	41 240,0	52 872	41 436	42 964	50 753
Máslo a tuky z mléka	19 263,3	14 950	14 105	8 115	4 957
Sýry, tvarohy	20 388,6	22 119	25 613	29 218	31 050
Dovoz					
Mléko, smetana, nezahuštěné	73 813,4 ²⁾	122 960 ²⁾	109 280 ²⁾	71 823	72 899
Mléko, smetana, zahuštěné	4 009,7	6 933	8 045	8 298	7 302
Jogurty, kefíry, podmásli apod.	29 651,7	38 522	38 017	42 053	41 597
Syrovátka	15 318,9	37 888	19 910	27 182	25 702
Máslo a tuky z mléka	4 519,5	15 625	20 149	19 251	18 826
Sýry, tvarohy	31 159,1	64 432	74 297	76 707	78 174
Saldo zahraničního obchodu					
Mléko, smetana, nezahuštěné	+ 16 162,9 ²⁾	+ 520 763 ²⁾	+ 536 692 ²⁾	509 290	563 116
Mléko, smetana, zahuštěné	+ 55 484,3	+ 31 024	+ 27 648	22 783	26 832
Jogurty, kefíry, podmásli apod.	- 13 130,8	+ 22 234	+ 37 946	26 722	27 501
Syrovátka	+ 25 921,1	+ 14 984	+ 21 526	15 782	25 051
Máslo a tuky z mléka	+ 14 743,8	- 675	- 6 044	- 11 136	- 13 869
Sýry, tvarohy	- 10 770,5	- 42 313	- 48 684	- 47 489	- 47 124

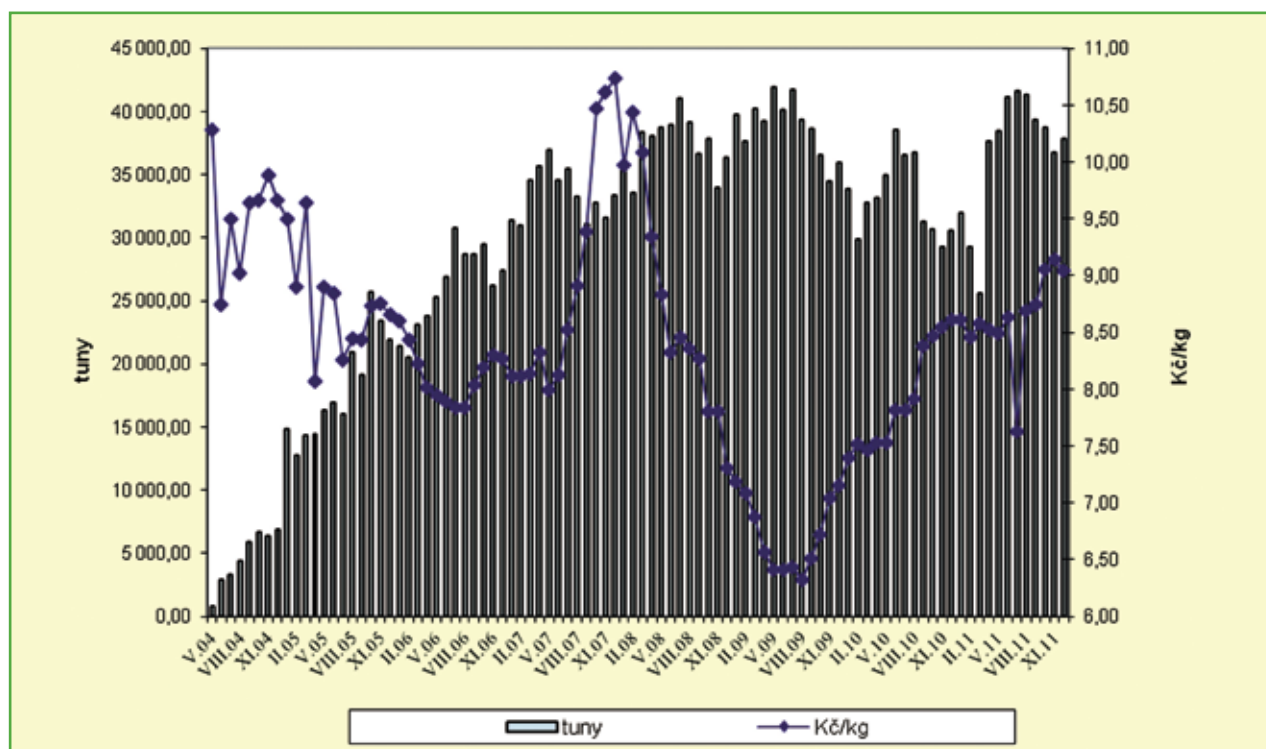
Pramen: ČSÚ - Databáze zahraničního obchodu - celní statistika MZe

Pozn.: 1) předběžný údaj – únor 2011, 2) včetně syrového mléka v „cisternách“ pro zpracování.

Dosažené celkové saldo zahraničního obchodu s mlékem a mléčnými výrobky za rok 2011 bylo oproti roku 2010 vyšší o 63,4 %, tj. nárůst salda z 2,597 mld. Kč v roce 2010 na 4,244 mld. Kč v roce 2011. Vysoká finanční hodnota vývozu byla dosažena zejména dalším nárůstem objemu vývozu mléčné suroviny a smetany k dalšímu zpracování v zahraničí, zvýšením vývozu sýrů a tvarohů a vyšší úrovní vývozních cen. Dovoz mléka a mléčných výrobků v roce 2011 dosahoval pomalejšího tempa růstu než vývoz. Meziroční nárůst finanční hodnoty dovozu za období roku 2011/2010 byl vyšší o 6,4 %, vývozu o 18,3 %. Avšak i přes pozitivní trend ve vývoji celkového zahraničního obchodu s mlékem a mléčnými výrobky, trvale převládá negativní záporná bilance zahraničního obchodu u másla a u sýrů.

Mléko a mléčné výrobky se z ČR, během roku 2011, vyvezly do 62 zemí světa. Tři čtvrtiny finančního objemu vývozu představoval export do 5 zemí (do Německa 32,1 %, na Slovensko 18,5 %, do Itálie 14 %, Maďarska 5,3 %, Polska 4,7 %). Do zemí EU-27 se v daném období vyvezlo 86,6 % finanční hodnoty vývozu mléka a mléčných výrobků, podíl vývozu do třetích zemí představoval v daném období 13,4 %. Vývoz do třetích zemí tvořily převážně destinace – Libanon (smetana v prášku, sýry – Eidam), Thajsko (převážně sušená mléka a syrovátka), Chorvatsko (mléčná surovina – nezahuštěné plnotučné mléko v balení nad 2 kg, sušená mléka, kondenzovaná mléka), Srbsko (sušené plnotučné mléko, máslo v blocích), Bangladéš a Malajsie (sušená syrovátka), Spojené arabské emiráty, Saudská Arábie (převážně bílé sýry) a Čína (převážně sušená syrovátka). Na celkové finanční hodnotě vývozu v daném období se vývoz tekutých mlék a smetan podílel 43,7 %. Podíl vývozu mléčné suroviny na celkové finanční hodnotě vývozu mléka a mléčných výrobků činil v daném období 25,8 %. Zvýšil se objem vývozu konzumního mléka (meziročně o 12,0 %), mléka v cisternách (o 10,4 %) a objem vývozu smetany v cisternách (o 62,9 % – nejvíce se vyvezlo smetany v cisternách na Slovensko a do Německa). Meziročně (rok 2011/rok 2010) se snížil objem vývozu konzumních smetan o 37 %. Významným vývozním artiklem mlékárenského zboží jsou sýry a tvarohy (podíl na celkové finanční hodnotě vývozu je 20,9 %). Meziročně se zvýšil vývoz čerstvých sýrů a tvarohů a bílých sýrů (o 61,5 %). Vývoz sušeného plnotučného mléka a smetany se v meziročním porovnání rok 2011/2010 zvýšil o 41,3 %, vývoz kondenzovaných mlék byl meziročně nižší o 10 %, vývoz sušeného odtučněného mléka byl vyšší o 2,4 %. Vývoz jogurtů se meziročně snížil o 0,7 %, posílil vývoz ostatních zakysaných mléčných výrobků o 4,3 %. Vývoz čerstvého másla ve spotřebitelském balení se meziročně snížil o 7,9 %, vývoz másla v blocích byl meziročně vyšší o 2,3 %, výrazně se propadl vývoz pomazánek z mléčných tuků.

Vývoz mléčné suroviny (položka CN 0401 20 99) v tunách a vývoj průměrné vývozní ceny v Kč/kg (Pramen - statistika zahraničního obchodu MZe)

Pramen: MZe

Dovozy mléka a mléčných výrobků ze tří zemí – z Německa (40,6 %), Polska (29,2 %) a Slovenska (13,2 %) představovaly celkem 83,0 % z celkového dovozu mléka a mléčných výrobků (z finančního vyjádření). V období leden – prosinec 2011 se mléko a mléčné výrobky dovezly do ČR z 39 zemí, ze zemí EU-27 celkem 99,8 %. V meziročním porovnání dochází ke zvýšení finanční hodnoty dovozu o 624,5 mil. Kč, tj. o 6,4 %.

Vysoké objemy dovozu sýrů (včetně tvarohů) se v meziročním porovnání rok 2011/rok 2010 dále navýšily, a to o 1 467 t na celkových 78 174 t. Toto množství představovalo cca 63,0 % objemu domácí výroby sýrů a tvarohů. Největší objemy sýrů a tvarohů se do ČR dovezly z Německa (celkem 34 997 t za průměrnou dovozní cenu 67,71 Kč/kg – z toho např. 13 757 t Eidamu za průměrnou dovozní cenu 75,79 Kč/kg, 12 116 t čerstvých sýrů a tvarohů za 44,36 Kč/kg) a z Polska (celkem 27 779 t za průměrnou dovozní cenu 77,57 Kč/kg, z toho např. tavené sýry – 4 848 t za 67,20 Kč/kg, Eidam – 6 566 t za 80,22 Kč/kg, Camembert – 4 997 t za 96,18 Kč/kg).

Meziročně vyšší byly i objemy dovozu jogurtů a ostatních zakysaných mléčných výrobků (o 456 t), které se v daném období dovážely do ČR především z Německa (22 865 t za 28,52 Kč/kg), Polska (13 051 t za 21,39 Kč/kg), Slovenska (1 831 t za 21,85 Kč/kg), Francie (1 491 t za 29,98 Kč/kg), Rakouska (1 313 t za 26,06 Kč/kg).

Dovozy másla v objemu 18 826 t představovaly 47,9 % podílu z domácí výroby másla. Za rok 2011 se máslo dováželo do ČR zejména z Německa (6 707 t za 100,12 Kč/kg), Polska (4 218 t za 96,36 Kč/kg) a z Belgie (3 191 t za 98,48 Kč/kg).

Podmínky systému mléčných kvót a jejich administrace jsou stanoveny nařízením Rady č. 1234/2007, v platném znění, nařízením Komise č. 595/2004, v platném znění a nařízením vlády č. 244/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Toto nařízení vlády zajišťuje implementaci režimu mléčných kvót.

V souladu s 1 % navýšením kvót (příloha IX nařízení Rady ES č. 1237/2007) byla České republice stanovena od 1. 4. 2011 vnitrostátní kvóta mléka na 2 877 310,908 t. Navýšení, které představovalo množství 28 488 227 kg mléka, bylo přerozděleno do rezervy pro dodávky (25 000 000 kg) a do rezervy přímého prodeje (3 488 227 kg). V souladu s § 6 nařízení vlády č. 244/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, vyčlenil Státní zemědělský intervenční fond pro zvýšení a přidělení nových individuálních kvót mléka k datu 1. 3. 2012 celkem 59 000 t mléka pro dodávky a 7 000 t mléka pro přímý prodej. **Výše vnitrostátní kvóty mléka pro dodávky v kvótovém roce 2011/2012 je 2 858 254 842 kg, pro přímý prodej 19 056 066 kg (celkem 2 877 310 908 kg).** Plnění vnitrostátní kvóty mléka pro dodávky za 10 měsíců kvótového roku 2011/2012 (duben 2011 až leden 2012) představuje 77,28 %, vnitrostátní kvóta mléka pro přímý prodej je plněna na 30,23 % tzn., že stanovená výše vnitrostátní kvóty pro dodávky i pro přímý prodej nebude v uvedeném kvótovém roce překročena.

Podpora spotřeby mléka a vybraných mléčných výrobků žáky (dále jen „program podpory školního mléka“) je v ČR poskytována v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízením Komise (ES) č. 657/2008, v platném znění a v souladu s nařízením vlády č. 205/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V České republice byl program podpory školního mléka zahájen v roce 1999.

Ve školním roce 2010/2011 bylo do programu podpory školního mléka zapojeno 6 mlékárenských subjektů, které dodávaly podporované mléčné výrobky do cca 2 800 škol. Počty škol a odebírajících žáků se v jednotlivých obdobích školního roku měnily. Žáci ve školách plně nevyužívali možnosti odběru podporovaných mléčných výrobků 5x v týdnu. V porovnání se školním rokem 2009/2010 došlo ke snížení celkových dodávek podporovaných mléčných výrobků do škol o 6 %. Důvodem snížení bylo zúžení sortimentu dodávaných podporovaných mléčných výrobků do škol ze strany některých subjektů a snížení počtu škol zapojených do programu meziročně o 4 %.

Podpora na neochucené a ochucené mléko činila dle předpisů Evropských společenství 18,15 € na 100 kg, podpora na ovocné jogurty 16,34 € na 100 kg a podpora na čerstvé a tavené sýry 54,45 € na 100 kg. Platby byly uskutečněny za 3 období školního roku 2010/2011.

V roce 2011 bylo na podporu spotřeby školního mléka **vyplaceno celkem 53 613 tis. Kč, z toho 43 257 tis. Kč ze státního rozpočtu a 10 356 tis. Kč z rozpočtu EU.**

Další tržní opatření společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky jsou prováděna v rámci ustanovení nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, v platném znění a nařízením vlády č. 225/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V průběhu roku 2010 nebyla vyplacena žádná finanční podpora na podporu výroby kaseinu a kaseinátů (nařízení Komise ES č. 2921/1990 v platném znění). Tato situace trvá již od roku 2006, kdy byla nařízením Komise (ES) č. 1487/2006 snížena podpora na výrobu kaseinu a kaseinátů na 0 €/100 kg odstředěného

mléka. S uvedeným programem souvisí i program použití kaseinu a kaseinátů při výrobě sýrů (nařízení Komise ES č. 760/2008 a nařízení Komise ES č. 548/2009). V rámci tohoto programu není vyplácena podpora, pouze v případě porušení podmínek daných nařízením se vypočítává a ukládá sankce.

V roce 2011 byl režim soukromého skladování másla vyhlášen nařízením Komise (EU) č. 172/2011, podpora je poskytována na základě nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízení Komise (ES) č. 826/2008, v platném znění. SZIF neobdržel žádné žádosti o podporu soukromého skladování másla, v roce 2011 nebyly tedy čerpány žádné finanční prostředky.

Podmínky poskytování podpory pro odstředěné mléko a sušené odstředěné mléko využívané jako krmivo a prodej takového sušeného odstředěného mléka jsou stanoveny nařízením Komise č. 2799/1999, v platném znění. Nařízením Komise (ES) č. 1558/2006 byla podpora snížena na 0 €/100kg odstředěného mléka určeného jako krmivo. V roce 2011 nebyly na tento program vyplaceny žádné finanční prostředky.

V roce 2011 rovněž nebyly vyplaceny z rozpočtu Evropské unie žádné finanční prostředky na vývozní náhrady na odbyt zpracovaných mlékárenských výrobků do třetích zemí.

Intervenční nákup másla a sušeného odstředěného mléka je realizován na základě nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízení Komise (EU) č. 1272/2009, v platném znění. Intervenční skladování másla a sušeného odstředěného mléka probíhá v souladu s nařízením Komise (ES) č. 884/2006, v platném znění. Vzhledem k vývoji tržních cen v Evropské unii nebyl v roce 2011 o intervenční nákup másla a sušeného odtučněného mléka zájem. K 1. lednu 2011 nebylo v intervenčních skladech České republiky žádné množství másla z roku 2010, sušeného odtučněného mléka bylo 2 946,025 t. K 31. prosinci 2011 zbylo v intervenčních skladech po vyskladnění 330,350 t. Průměrná sazba nákladů za naskladnění a vyskladnění sušeného odtučněného mléka představovala 14 Kč/t, za skladování 90 Kč/t/měsíc. V roce 2011 byly na skladování a vyskladnění sušeného odtučněného mléka vynaloženy finanční prostředky ve výši 1 959 tis. Kč, včetně 20% DPH, z toho 1 015 tis. Kč ze státního rozpočtu a 944 tis. Kč z rozpočtu Evropské unie. Na základě nařízení Komise (EU) č. 945/2010 bylo v roce 2011 vyskladněno celkem 500t sušeného odtučněného mléka v rámci programu potravinové pomoci nejchudším osobám ve Společenství pro intervenční agenturu Slovinska. Intervenční prodej másla a SOM probíhá v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízením Komise (EU) č. 1272/2009, v platném znění. V roce 2011 pokračoval prodej z intervenčních zásob sušeného odtučněného mléka, které bylo nakoupeno v České republice během roku 2009. Z celkového množství 2 946,025t na začátku roku 2011, bylo do prodeje uvolněno a prodáno 2 115,675t sušeného odtučněného mléka. Tržby z prodeje sušeného odtučněného mléka činily 138 174 tis. Kč, včetně 10% DPH.

Tříletý program propagace spotřeby mléka „**Bílé plus. Mléko. Velké plus pro Vás**“ vychází z nařízení Komise (ES) č. 501/2008, v platném znění a z rozhodnutí Komise (EU) K(2010)4312. V roce 2011 byly do programu zahrnuty propagační aktivity, PR aktivity (komunikace s médii, vydávání tiskových zpráv, články v tisku), Internet (www stránky, Facebook), Roadshow (ochutnávky produktů) a inzerce v tisku. V roce 2011 bylo v rámci tohoto programu celkem vyplaceno 2 620 tis. Kč, z toho 983 tis. Kč ze státního rozpočtu a 1 637 tis. Kč z rozpočtu EU.

V České republice jsou podpory zemědělským producentům vypláceny z rozpočtu EU v systému SAPS (Single Area Payment Scheme), tj. zjednodušeným systémem plateb. V ČR byla pro rok 2011 stanovena sazba 4 686,50 Kč/ha. Další přímé platby, tedy platby vyplácené dle nařízení Rady č. 1782/2003 a následně dle nařízení Rady č. 73/2009 v letech 2006–2011 jsou: platba na energetické podpory (vyplácena 2007–2009), oddělená platba za cukr, oddělená platba za rajčata a zvláštní podpora na dojnice dle čl. 68 nařízení Rady č. 73/2009.

V souladu s ustanovením **čl. 68** nařízení Rady (ES) č. 73/2009, které umožňuje členským státům využít 3,5 % finančních prostředků určených na SAPS, Česká republika rozhodla, že celou částku využije pro sektor mléka. V roce 2010 proto vstoupilo v platnost nařízení vlády č. 87/2010 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování platby na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka, ve znění pozdějších předpisů a pro tento rok byla stanovena sazba ve výši **2 444,40 Kč/VDJ** (1 dojnice = 1 VDJ), respektive 1 222,20 Kč/VDJ. V § 4 tohoto nařízení jsou uvedeny podmínky poskytnutí platby. Plná výše sazby (2 444,40 Kč/VDJ) byla vyplácena, pokud podíl příjmů nebo výnosů za prodané mléko na celkových příjmech nebo výnosech ze zemědělské výroby za kalendářní rok předcházející datu podání žádosti byl vyšší nebo roven 30 %. Pokud byl tento podíl vyšší nebo roven 15 % a nižší než 30 %, výše sazby byla poloviční (1 222,20 Kč/VDJ). Pro rok 2010 bylo o tuto platbu evidováno 2 118 žádostí pro 327,6 tis. VDJ (785 mil. Kč). Tyto podpory jsou plně hrazeny ze zdrojů EU. Podmínky nařízení vlády č. 87/2010, ve znění pozdějších předpisů platí i pro rok 2011. Plná výše sazby **pro rok 2011 představuje 2 370,90 Kč/VDJ**, poloviční výše sazby 1 185,45 Kč/VDJ. Od roku 2012 se použití čl. 68 rozšíří o další citlivé sektory. Výše finančních prostředků, využitelná podle čl. 68 v ČR, je 31 826 tis. EUR. Z této částky bude alokováno 59,33 % pro dojnice, 27,83 % pro krávy bez tržní produkce mléka, 4,50 % pro ovce a kozy, 2,65 % pro chmel a 5,69 % pro bramborový škrob.

Národní doplňkové platby z rozpočtu České republiky jsou vypláceny v systému TOP-UP. V rámci této podpory jsou producenti mléka podporováni formou platby na chov přežvýkavců. Sazba platby na chov přežvýkavců pro rok 2011 činila **910,80 Kč/VDJ**.

Další podpory producentům mléka z národních zdrojů byly vypláceny v podobě národních doplňkových plateb na zemědělskou půdu, v podobě plateb v rámci „zásad“ a dalších nepřímých podpor.

Skot, hovězí maso

V období od 1. dubna 2010 do 1. dubna 2011 došlo v chovu skotu oproti stejnému předchozímu období ke značně mírnějšímu poklesu početních stavů skotu než v předchozích letech. Pokles činil 5 600 kusů na konečný počet 1 343 686 kusů skotu (meziročně pokles o 0,4 %). V současné době se jedná o nejnižší počet kusů skotu chovaného v České republice od roku 1990, kdy byl naopak dosažen nejvyšší početní stav skotu – 3 506 222 kusy.

V uplynulém roce pouze v kategorii krav chovaných v systému bez tržní produkce mléka došlo opět k výraznějšímu vzestupu, a to o 9 982 kusů na 177 704 (meziročně vzestup o 5,6 %). Toto představuje nejvyšší dosažený počet krav v této kategorii od počátku jejího sledování, tj. roku 1996. V kategorii krav chovaných v systému s tržní produkcí mléka dochází i nyní, tak jako v celých uplynulých 20 letech k poklesu jejího početního stavu. V letošním sledování to bylo o 9 691 kusů na konečných 373 832 kusů (meziročně pokles o 2,5 %).

Toto snižování početních stavů krav chovaných v systému s tržní produkcí mléka je způsobeno vedle výkyvu poptávky po syrovém kravském mléce, také jednak vlivem zavádění nových výrobních technologií, ale zejména se na tomto poklesu dojnic projevuje vliv intenzivního šlechtění. V posledních 20 letech docházelo a dnes, sice v menší míře, ale stále dochází k navyšování mléčné užitkovosti skotu. Při růstu průměrné roční mléčné užitkovosti krav dochází vlivem působení systému mléčných kvót stále ke snižování počtu dojných krav. V rámci kontroly užitkovosti v posledním sledovaném kontrolním období 2010/2011 to byl pokles z 357 658 kusů dojnic na 353 299 kusů, tedy snížení o 4 359 kusů dojnic zapojených do kontroly mléčné užitkovosti (meziročně pokles o 1,2 %). Tento trend poklesu je v současné době nižší než v předchozích letech, kdy navíc působila zejména velmi nízká tržní cena syrového kravského mléka, která v období let 2008 a 2009 byla pod výrobními náklady producentů mléka.

Vývoj početních stavů skotu celkem a krav dle kategorií k 1. 4. (ks)

Kategorie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Skot celkem	1 520 136	1 473 828	1 428 329	1 397 308	1 373 645	1 391 393
Krávy dojné	495 962	466 173	436 806	432 578	424 017	410 349
Krávy bez tržní produkce mléka	100 333	124 149	136 081	141 146	139 706	154 337
Krávy celkem	596 295	590 322	572 887	573 724	563 723	564 686

Kategorie	2008	2009	2010	2011
Skot celkem	1 401 607	1 363 213	1 349 286	1 343 686
Krávy dojné	405 532	399 518	383 523	373 832
Krávy bez tržní produkce mléka	163 163	160 285	167 722	177 704
Krávy celkem	568 695	559 803	551 245	551 536

Pramen: ČSÚ – Soupis hospodářských zvířat

Poznámka: do roku 2002 je soupis hospodářských zvířat k 1. 3., od roku 2003 k 1. 4. daného roku

Chov masného skotu plně projevuje svou nezastupitelnou úlohu nejen ve svém potenciálu produkovat spotřebiteli žádané kulinářsky a dieteticky kvalitní maso, ale i v naplňování mimoprodukčních funkcí v krajině a vůbec celém českém venkově. Jedná se jak o přirozené protierozní udržování trvalých travních porostů s pozitivním vlivem na biodiverzitu a spoluvytváření kulturně-estetického vzhledu krajiny, tak také o vytváření pracovních příležitostí a podnikatelských aktivit, formou jak dodavatelských, tak i odběratelských vztahů

vztahujících se k chovu masného skotu. S tím úzce souvisí zachování osídlení našeho venkova a také rozvíjení se turistického ruchu v našich horských a podhorských oblastech s příznivým dopadem do mnoha dalších sociálních oblastí a to nejen v daných lokalitách, kde se chov masného skotu realizuje.

Kontroverzním a mnohokrát diskutovaným trendem, který se stále ve velké míře v chovu masného skotu projevuje, je mnoha jeho chovateli prováděný sezónní vývoz zástavového skotu do okolních zemí. Důsledkem je skutečnost, že se následně nedostatečně využívá potenciál naší krmivové základny a následná realizace přidané hodnoty masa, která vzniká při jeho porážení a zpracování, se rovněž uskutečňuje mimo území České republiky. Nehledě na skutečnost, že český konzument je ochuzen o značnou část produkce kulinářsky kvalitního hovězího masa.

Vývoz živého skotu – skupina celních položek 0102

Rok	Jedn.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Celkem
2004	kusy	4211	4 214	5756	4400	14290	9765	8050	12857	14957	13310	12453	10494	114 757
	tuny	506	607	811	662	3423	2295	1699	3148	3610	3422	3033	2542	25 758
2005	kusy	10395	8805	9498	9926	9489	7279	5446	12883	14444	15936	16878	26623	147 602
	tuny	2935	2530	2565	3093	2943	1907	1241	3977	4025	4668	4088	2737	36 709
2006	kusy	8992	7969	9852	8635	8783	8384	5530	13322	14208	16497	14797	9423	126 392
2007	kusy	11140	10182	10765	9109	8849	10013	9110	31472	31572	16721	14844	9611	173 388
2008	kusy	11637	11607	10358	12879	10617	10728	11541	17784	18077	18063	16839	16512	166 642
2009	kusy	15406	12690	12083	12661	10193	11253	14561	14981	16818	17328	14023	14795	166792
	tuny	4659	3972	3890	3971	3082	3691	4017	4780	5089	4920	4462	4649	51 182
2010	kusy	12143	9988	12124	12727	9 852	12 947	10 934	14 693	17 836	17 016	17 791	14 239	162 313
	tuny	3 552	3 000	3 824	3 689	3 045	3 450	2 777	4 275	6 037	5 118	5245	4 400	47 411
2011	kusy	11 638	11 770	12 026	11 099	11 118	9 801	11 581	16 492	20 217	18 745	20 683	15 663	170 839
	tuny	3 413	3 395	3 723	3 335	3 385	2 748	3 292	4 718	5 815	6 102	6 636	4 743	51 209

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

V rámci kontroly mléčné užitkovosti bylo v posledním kontrolním období v České republice z hlediska plemenné příslušnosti početně nejvíce zastoupeno plemeno holštýnského skotu. Jedná se v posledním uzavřeném kontrolním roce 2010/2011 o 155 576 normovaných laktací z 286 000 normovaných laktací všech plemen v České republice (54,4 %). Na holštýnský skot početním zastoupením hned navazuje naše národní plemeno českého strakatého skotu s možným výhodným využitím obou směrů jeho kombinované užitkovosti. Tyto krávy měly v roce 2010 uzavřeno celkem 110 436 normovaných laktací tj. 38,6 %.

V rámci celé České republiky bylo v uplynulém kontrolním roce 2010/2011 dosaženo v mléčné užitkovosti 7 811 kg mléka za normovanou laktaci, což představuje navýšení o 85 kg mléka oproti minulému kontrolnímu období. V rámci výše uvedených dvou nejzastoupenějších plemen se jednalo u holštýnského skotu o užitkovost 8 956 kg mléka (nárůst o 122 kg) a u plemene českého strakatého skotu byla dosažena užitkovost 6 797 kg mléka (nárůst o 115 kg).

V úzkém vztahu s touto zvyšující se užitkovostí je také výše mezidobí, které je jedním ze základních reprodukčních ukazatelů. To v uplynulém kontrolním roce 2010/2011 bylo na úrovni 407 dní tj. meziročně pokles o 3 dny. Přestože se tento ukazatel v posledních několika letech mírně snižuje – letos dokonce o 3 dny, je stále velmi vysoký a vlastní reprodukce včetně navazujícího ukazatele odchovu telat zůstává jedním z hlavních chovatelských problémů mnoha stád v České republice.

Ohledně bilance výroby hovězího masa lze konstatovat, že v roce 2010 byla výroba hovězího masa včetně telecího meziročně výrazněji snížena z 180,9 tis. t v roce 2009 na 170,6 tis. t živé hmotnosti zvířat. Dovozy se zvýšily o 3,6 tis. t na 40,7 tis. tun živé hmotnosti. Vývozy byly v roce 2010 nižší o 3,5 tis. tun, tedy na úrovni 59,5 tis. tun živé hmotnosti. Domácí spotřeba hovězího masa mírně vzrostla z 149,4 tis. t živé hmotnosti v roce 2009 na 152,3 tis. t. Soběstačnost se tedy v roce 2010 snížila o 9,1 % na 112 %. V rámci bilance výroby a spotřeby hovězího masa byla v roce 2011 soběstačnost České republiky na úrovni 118,4 %. V roce 2012 se soběstačnost v produkci hovězího masa odhaduje na výši 120 %.

Bilance výroby a spotřeby hovězího masa (tis. t jat. hm)

Ukazatel	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ¹⁾
Počáteční zásoba	9,0	8,9	9,0	7,7	11,9	12,0	7,1	9,1	11,8	11,3	12,0
Výroba	201,7	198,4	177,0	166,9	170,6	170,3	182,7	180,9	170,8	170,3	168,0
Dovoz	5,8	6,9	19,2	35,8	31,6	35,6	29,9	37,1	40,7	40,3	42,0
Celková nabídka	216,5	214,2	205,2	210,4	214,1	217,9	219,7	227,1	223,1	221,9	222,0
Domácí spotřeba	184,5	187,7	151,0	158,0	159,7	163,5	149,5	149,4	152,3	143,8	140,0
Vývoz	23,1	17,5	46,5	40,5	42,4	47,3	61,1	65,9	59,5	66,1	70,0
Celková poptávka	207,6	205,2	197,5	198,5	202,1	210,8	210,6	215,3	211,8	209,9	210,0
Konečná zásoba	8,9	9,0	7,7	11,9	12,0	7,1	9,1	11,8	11,3	12,0	12,0
Soběstačnost	109,3	105,7	117,2	105,6	106,8	104,2	122,2	121,1	112,0	118,4	120,0

Pramen: ČSÚ, ÚZEI, MZE, celní statistika

Poznámka: ¹⁾ odhad

V rámci cen hovězího masa lze v cenách zemědělských výrobců v posledních letech ve všech kategoriích jatečného skotu sledovat poměrně stabilní stav cen, kromě kategorie jatečných telat, kde dochází ke kolísání ceny. Tyto ceny se nyní pohybují okolo průměru roku 2006 – býci jateční cca 41–42 Kč, krávy jatečné cca 26–27 Kč a jalovice jatečné 31–32 Kč za 1 kg v živé hmotnosti v průměru tříd zmasilosti S, E a U. V kategorii jatečných býků bylo v prosinci 2011 v ceně zemědělských výrobců dosaženo historického maxima a to 43,36 Kč za 1 kg v živé hmotnosti.

CZV - býci jateční tř. j. E, U (Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2004	35,89	36,48	36,77	37,15	37,11	37,67	38,60	39,21	39,48	39,24	38,87	39,13	38,27
2005	39,54	39,84	40,87	41,44	41,93	41,92	42,29	42,15	42,09	41,18	40,83	40,72	41,31
2006	41,07	41,70	41,89	42,80	42,61	42,45	42,77	42,58	41,96	41,69	41,07	40,63	41,89
2007	40,58	40,48	40,77	40,71	40,57	40,38	39,81	39,27	39,27	39,08	38,62	38,57	39,84
2008	39,00	38,90	38,89	39,19	39,05	39,27	38,90	38,73	38,48	38,40	38,38	38,58	38,81
2009	39,27	40,71	41,72	41,74	41,22	40,75	39,92	39,44	39,32	38,47	38,16	38,64	39,95
2010	38,70	39,58	40,07	40,14	39,82	39,93	39,40	39,33	39,25	39,23	39,69	40,36	39,63
2011	41,70	42,44	42,39	42,42	42,10	41,46	41,20	41,46	41,45	42,32	42,64	43,53	42,08

Pramen: Měsíční ceny ČSÚ

Poznámka: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

CZV - krávy jatečné tř. j. S, E, U (Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2004	18,41	18,52	18,83	19,29	20,52	22,17	23,97	24,78	24,97	25,24	24,94	25,09	22,96
2005	25,24	25,87	26,38	27,16	27,52	27,84	28,21	28,12	28,35	27,57	26,95	26,39	27,26
2006	26,82	26,84	26,96	27,00	27,26	27,52	27,76	27,51	27,17	27,23	27,02	27,48	27,24
2007	27,03	27,25	27,09	26,66	27,12	27,07	27,06	27,15	27,26	26,94	26,78	26,88	27,02
2008	26,65	26,68	26,72	27,14	27,24	27,64	27,95	27,02	26,76	26,62	26,83	26,46	26,97
2009	26,24	26,56	27,22	26,95	27,04	26,74	27,13	26,70	26,05	25,86	25,21	25,24	26,41
2010	25,42	25,54	26,27	26,03	25,82	25,97	26,13	26,18	26,03	25,85	26,01	25,55	25,90
2011	26,09	26,53	26,57	26,79	27,38	27,83	27,66	27,76	28,08	28,17	28,82	29,05	27,56

Pramen: Měsíční ceny ČSÚ

Poznámka: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr

CZV - jalovice jatečné tř. j. S, E, U (Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2004	25,03	25,33	25,41	25,85	26,56	27,18	27,81	28,61	28,70	28,98	28,48	29,18	27,63
2005	28,97	29,46	30,06	30,10	30,79	31,32	31,74	31,47	31,27	31,11	30,75	30,50	30,77
2006	30,65	30,68	31,16	32,06	31,50	31,59	31,60	32,61	31,79	31,23	30,41	29,99	31,28
2007	30,15	30,43	30,31	29,98	30,46	29,74	30,39	31,00	30,79	30,78	30,11	30,22	30,36
2008	30,34	30,13	30,03	30,72	31,14	31,12	30,68	30,72	30,14	30,37	30,32	30,95	30,55
2009	29,99	30,34	30,81	30,84	31,24	30,49	31,04	31,16	30,07	30,28	30,06	30,62	30,58
2010	30,34	30,62	30,94	30,54	30,57	29,96	30,33	31,00	30,10	30,19	30,58	30,20	30,45
2011	30,87	30,91	31,13	31,60	31,68	31,46	31,71	31,57	32,41	32,14	32,85	33,14	31,79

Pramen: Měsíční ceny ČSÚ

Poznámka: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr

CZV - telata jatečná (Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2004	42,28	38,61	40,71	42,38	44,84	50,29	54,31	56,79	54,71	55,86	55,47	57,27	51,21
2005	56,73	62,32	61,79	65,56	69,66	70,41	68,51	69,72	63,95	64,21	65,25	61,73	65,29
2006	63,23	65,73	69,38	68,15	70,91	69,87	73,06	67,11	66,56	61,65	60,43	58,55	65,69
2007	58,57	59,38	60,44	59,84	59,54	60,28	60,04	58,77	58,05	58,25	55,31	55,53	58,67
2008	56,13	54,68	55,15	55,52	53,41	53,80	52,46	52,49	49,50	47,98	48,93	47,32	52,28
2009	47,28	47,27	49,37	52,19	54,53	56,33	59,41	58,88	58,70	58,50	57,69	58,37	54,88
2010	58,92	58,82	59,81	58,00	58,23	57,83	58,75	58,14	58,31	56,60	56,46	57,38	58,10
2011	57,40	53,84	56,74	56,92	57,70	58,11	58,40	58,46	58,62	58,35	58,81	58,28	57,64

Pramen: ČSÚ, průměr roku podle metodiky ČSÚ

Poznámka: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr

Ve sledovaných spotřebitelských cenách nejzastoupenějších druhů mas se v posledních 3 až 4 letech projevovala jejich celková vyrovnanost s postupným mírným vzestupem, který kulminoval koncem roku 2011. Například u hovězího zadního masa bez kosti se cena dlouhodobě pohybovala v průměru na cca 174 – 179 Kč za 1 kg. V roce 2010 průměr činil 175,31 Kč. V roce 2011 se cena pohybovala na úrovni do 178 Kč, ale ke konci roku se cena vyšplhala až na rekordních 187,21 Kč, což mělo nakonec vliv na konečný roční průměr, který byl ve výši 179,79 Kč.

Spotřebitelské ceny za hovězí maso zadní bez kosti (Kč/kg)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2004	147,39	147,79	147,92	147,69	146,93	147,48	151,16	152,57	153,86	155,08	153,25	153,73	150,40
2005	154,15	153,75	154,10	155,95	156,51	157,75	159,35	160,26	159,16	159,80	161,25	160,42	157,70
2006	160,88	161,42	162,77	164,40	164,49	165,44	165,75	166,24	166,69	167,51	167,91	167,41	165,08
2007	168,53	168,00	167,36	167,28	168,54	167,81	167,65	169,49	169,04	169,29	168,66	169,66	168,44
2008	172,84	173,22	172,32	173,65	174,17	174,62	175,49	176,47	175,83	174,79	176,23	176,17	174,65
2009	175,63	177,94	178,34	177,33	178,62	179,36	178,01	177,70	177,02	178,58	176,35	177,88	177,73
2010	177,89	176,73	175,29	175,23	175,67	174,87	176,92	175,09	173,75	173,53	173,03	175,27	175,31
2011	177,78	178,49	177,94	174,07	178,78	176,63	180,54	181,12	178,13	182,57	184,22	187,21	179,79

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

Z hlediska zdravotního stavu u nás chované populace skotu můžeme konstatovat snížení zjištěných výskytů zvířat pozitivních na BSE na nulu a zdárný dosavadní průběh Národního ozdravovacího programu od infekční rinotracheitidy skotu. K 31. 12. 2011 máme v České republice ozdraveno cca 65 % hospodářství chovajících skot. Nejlépe jsou na tom Kraj Vysočina 82,87 %, Plzeňský kraj 74,46 % a Hlavní město Praha se 100 % IBR prostých hospodářství. Naproti tomu v ozdravování dle počtu hospodářství zaostávají zejména Jihomoravský kraj 43,31 % a Olomoucký kraj 52,14 %. V současné době Česká republika vstupuje do závěrečné fáze ozdravování a lze konstatovat, že během dosud šestileté realizace NOP od IBR se dařilo a daří mezi MZe a SVS ČR na jedné straně a představiteli chovatelských svazů na straně druhé v celém průběhu realizace ozdravovacího programu hledat a přijímat společná řešení, která jsou předpokladem pro zdárné dokončení NOP IBR v horizontu 2 až 3 let tak, aby všechna hospodářství s chovem skotu v ČR mohla být prohlášena za úředně prostá nákazy.

Důvod pro provádění Národního ozdravovacího programu od infekční rinotracheitidy skotu je nejen zdravotní, ale i obchodní – cílem je zjednodušit českým chovatelům podmínky pro pohyb zvířat v rámci intrakomunitárního obchodu i pro obchod s třetími zeměmi. Trendem evropských chovatelů (nejen skotu) je ozdravovat od produkčních nákaz. Pokud jde o IBR, jsou naši bezprostřední sousedé Rakousko a Bavorsko a zároveň největší obchodní partneři IBR prostí. Zejména Rakousko dalo v závěru roku 2011 některým našim chovatelům jasný signál, že zásluky, které bude považovat za rizikové, nepřijme. Prostě této nákazy jsou kromě toho taktéž skandinávské země a Švýcarsko a celá západní Evropa ozdravuje.

V oblasti chovu skotu v České republice je nutno se zde zmínit, že se v současné době ve všech vyspělých zemích v návaznosti na domácí populace výzkumně připravují postupy stanovení plemenných hodnot na základě jednotlivých nukleotidů. Toto vede ke stanovení genomických plemenných hodnot a následně rozvoji nově zaváděné genomické selekci. Na úrovni světového žebříčku plemenných býků Interbullu se v nejbližší době očekává celosvětové genomické hodnocení. Každá země má své jedinečné chovatelské podmínky a své populace skotu, proto je třeba vytvořit vlastní metody hodnocení v každé zemi samostatně. V České republice se jedná o populace českého strakatého a holštýnského skotu. V rámci tohoto progresivního hodnocení plemenných hodnot skotu se za podpory zainteresovaných chovatelských svazů zahajuje výzkumný projekt, který má zabezpečit, aby Česká republika nezůstala pozadu ve šlechtění dojného skotu, či aby postupně díky vysokému ekonomickému přínosu genomického hodnocení plemenných hodnot nezankla tradiční česká plemenářská práce, která by byla v brzké budoucnosti chovatelsky vyspělým světem překonána.

Prasata, vepřové maso

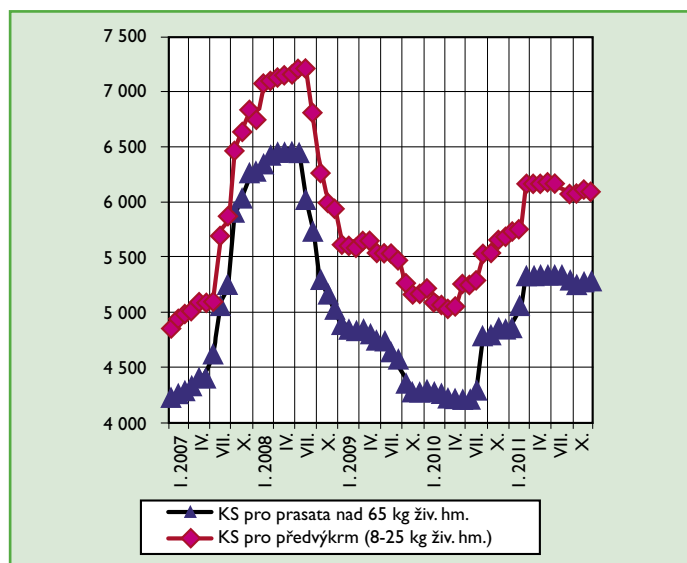
Vývoj chovu prasat v České republice v posledních letech lze charakterizovat poklesem celkových stavů prasat, který nastal především v důsledku zvýšení dovozů vepřového masa a živých prasat, především selat po zavedení velmi liberálního prostředí zahraničního obchodu na základě uzavřených mezinárodních smluv v posledním desetiletí. Nárůst dovozů, zvyšování nákladů, nevyrovnaná hladina výkupních cen a v důsledku toho pokles rentability vedl i k postupnému snižování celkových stavů prasat v průběhu roku 2011.

Důsledkem několikaletého poklesu celkových stavů prasat je stále se zvyšující záporné saldo zahraničního obchodu s vepřovým masem a živými prasaty, které v roce 2011 přesáhlo 9 mld. Kč.

Následkem několikaletého poklesu celkových stavů prasat je snížená soběstačnost ve výrobě vepřového masa, která se v roce 2011 snížila na hranici 60,8 %.

Významným vlivem na pokles celkových stavů prasat bylo zvyšování nákladů a z nich především rostoucí ceny krmných směsí. Především rok 2007, ale i rok 2011 se vyznačoval prudkým nárůstem cen obilovin, které jsou převažující složkou krmných směsí, tj. významné nákladové položky, která představuje například u prasat

Měsíční ceny průmyslových výrobců krmných směsí pro prasata 2007-2011

Pramen: ČSÚ

Náкупní cena jatečných prasat v České republice - Kč/kg masa od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2011 (za studena)

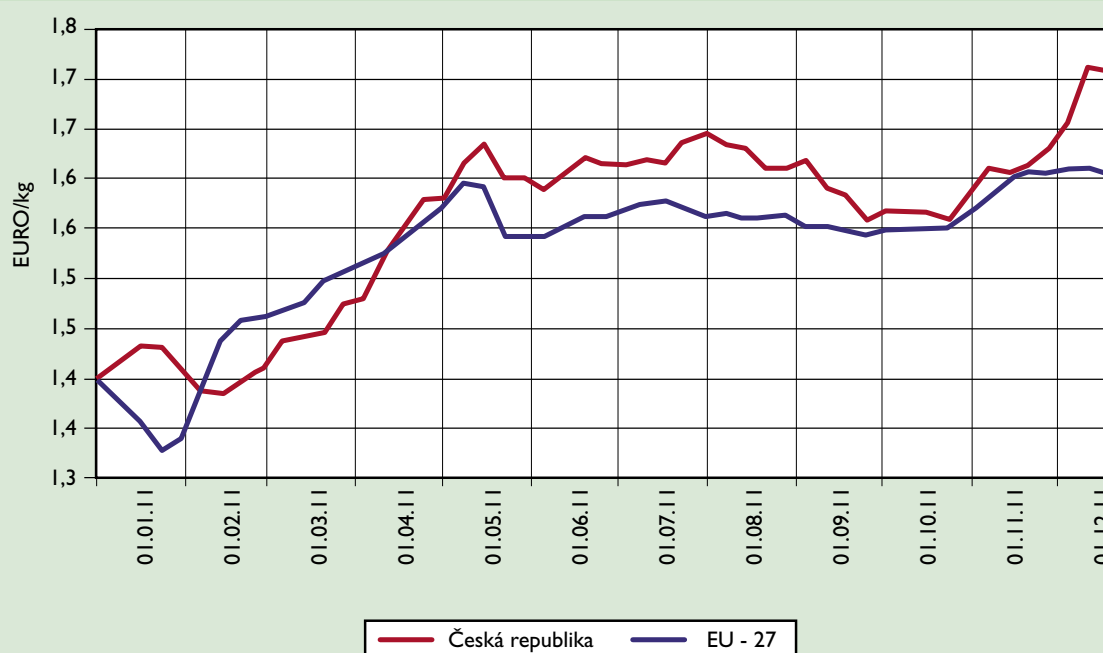

MZe

ve výkrmu 94 % přímých materiálových nákladů. Průměrná roční cena průmyslových výrobců v roce 2011 u krmné směsi pro prasata nad 65 kg činila 5 262 Kč za 1 tunu a cena pro předvýkrm 6 079 Kč za 1 tunu. V roce 2011 byly ceny druhé nejvyšší za posledních deset let po roku 2008, který růstem reagoval na prudké zvýšení cen obilovin od sklizně v roce 2007.

Dalším významným vlivem na pokles celkových stavů prasat je skutečnost, že výkyvy cen zemědělských výrobců, tedy cen, za které realizují chovatelé prasat své finální výrobky vykazují obrovské výkyvy. Rok 2011 začínal s nižší cenou nakupovaných jatečných prasat na počátku roku a vývoj cen směřoval vzhůru. Zřetelné zvyšování nad průměr rentability lze sledovat od počátku listopadu 2011, kdy se začal projevovat nedostatek jatečných prasat především na českém trhu. Cena v tomto období výrazně převyšovala průměr referenčních cen uváděných členskými státy EU.

Referenční ceny jatečných prasat v České republice a EU 27 od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2011 v Euro/1 kg

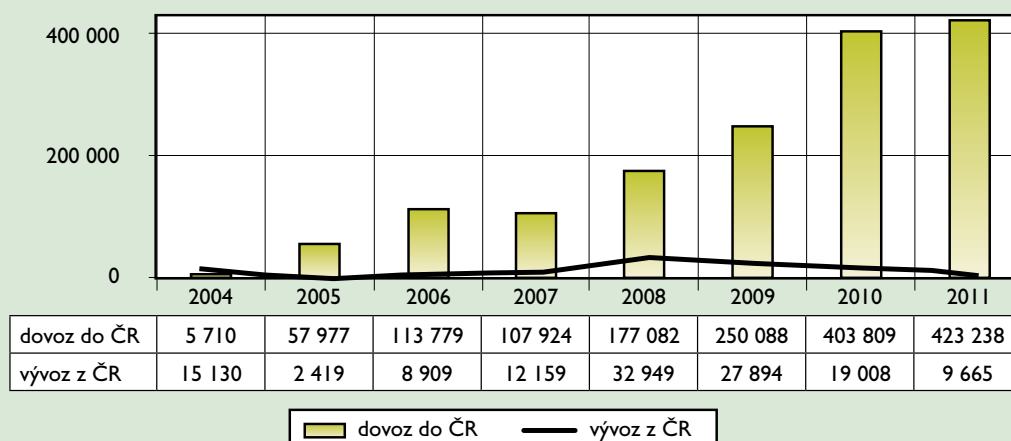
Pramen: EUROSTAT

Pokles stavů prasnic a v důsledku toho snižování celkového počtu narozených selat bylo kompenzováno dovozy selat, kterých bylo v roce 2011 dovezeno téměř 423 tisíc kusů, především z Dánska – 80 %. Průměrná hmotnost dováženého 1 kusu činila 25,50 kg. Průměrná cena 1 kusu byla 1 318 Kč a průměrná cena 1 kg živé hmotnosti činila 51,60 Kč.

Vyvezeno bylo 9 665 kusů selat (83 % na Slovensko, zbytek na Ukrajinu a Maďarska).

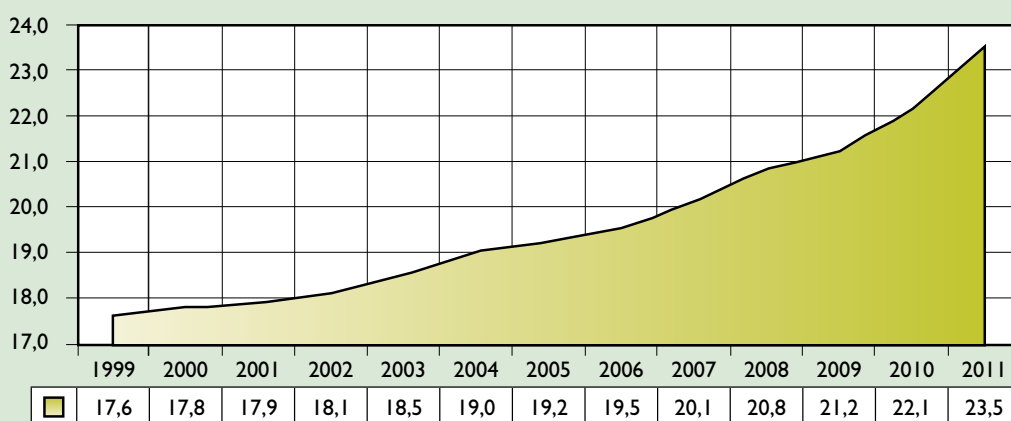
K pozitivním informacím patří skutečnost, že v sektoru chovu prasat došlo ke zlepšení reprodukčních ukazatelů a parametrů výkrmnosti a jatečné hodnoty prasat díky zintenzivnění plemenářské práce. Počet odchovaných selat na 1 prasnici se zvýšil ve většině krajů. Celkově bylo v roce 2011 dosaženo 23,5 odchovaných selat na prasnici a rok s tendencí dalšího zlepšování tohoto ukazatele.

Dovoz a vývoz selat v kusech

Pramen: Celní statistika

Počet odchovaných selat v České republice na 1 prasnici za kalendářní rok

Pramen: ČSÚ

Vývoj v chovu prasat a produkci vepřového masa v ČR

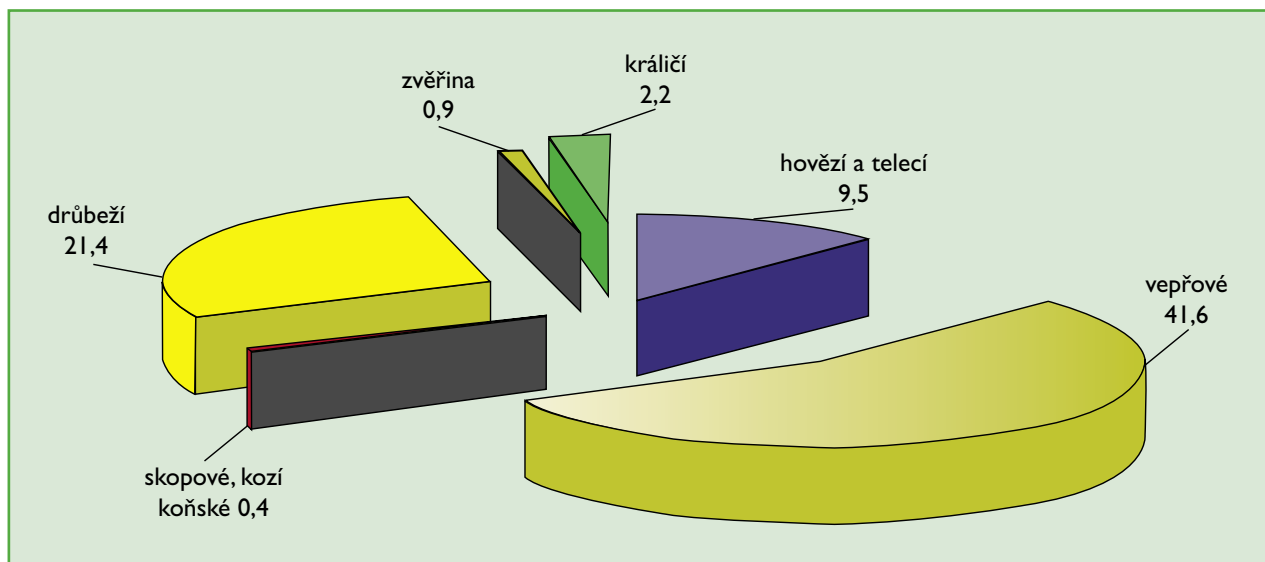
Ukazatel	Jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Stavy prasat k 1. 4.	tis. kusů	2 876	2 840	2 830	2 433	1 971	1 909	1 749
Stavy prasat celkem k 1.12.	tis. kusů	2 719	2 741	2 662	2 135	1 914	1 846	1 487
z toho stav prasnic k 1.12.	tis. kusů	244	221	197	149	136	122	97
Počet narozených selat	mil. kusů	5,63	5,27	5,15	4,17	3,59	3,47	3,02
Produkce jatečných prasat ¹⁾	tis. tun ž.hm.	472,0	449,3	463,7	431,6	370,3	366,4	350,0
Spotřeba vepřového masa ¹⁾	tis. tun ž.hm.	569,9	564,0	588,9	583,0	568,9	574,0	576,1
Spotřeba vepř. masa na kosti	kg/osoba/rok	41,5	40,7	42,0	41,3	40,9	41,6	x
Dovoz prasat a vepř. masa ¹⁾	tis. tun ž.hm.	147,0	154,6	177,7	212,4	256,2	279,5	301,7
Vývoz prasat a vepř. masa ¹⁾	tis. tun ž.hm.	44,7	42,3	51,5	64,6	58,8	68,6	77,0
Soběstačnost ČR v produkci vepřového masa	%	82,8	79,7	78,7	74,0	65,1	63,4	60,8

Pramen: ČSÚ, MZe

Poznámka: 1) po přepočtu na živou hmotnost

Vepřové maso je u obyvatel České republiky v oblibě. Průměrná domácnost vynaložila ve 4. čtvrtletí roku 2011 na potraviny a nealkoholické nápoje 1 995 Kč na osobu a kalendářní měsíc, z toho 24 % na maso a masné výrobky, z čehož vepřové maso tvoří polovinu. Spotřeba vepřového masa na 1 obyvatele České republiky činila v roce 2010 – v dosud posledním roce hodnoceném Českým statistickým úřadem – 41,6 kg na 1 obyvatele z celkové spotřeby masa 75,9 kg.

Spotřeba masa v kg na 1 obyvatele České republiky v roce 2010 - celkem = 75,9 kg/rok

Pramen: ČSÚ ročenky, Spotřeba potravin

Poznámka: Ryby (uváděna mrtvá hmotnost)

Poznámka: V roce 2010 bylo spotřebováno 4,1 kg vnitřností, které jsou však zahrnuty do spotřeb jednotlivých druhů mas

Ministerstvo zemědělství reagovalo na nepříznivou situaci v sektoru chovu prasat a v roce 2011 připravilo k složitému procesu notifikace v rámci dotačního programu 8. Nákazový fond nový podprogram, který se týkal podpory vybraných činností zaměřených na ozdravování chovů prasat. Preventivní podprogram „Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravování chovů prasat“ (dochovy selat, plemenných prasníček a kanečků) si kladl za cíl především ozdravení českých chovů prasat.

Pro uvedené kategorie prasat bylo v roce 2011 schváleno 241 žádostí o podporu z tohoto podprogramu a vyplaceno 325 mil. Kč.

Vzhledem k tomu, že sektor chovu prasat je vedením ministerstva zahrnut mezi citlivé sektory, tak v souladu s usnesením Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ze dne 14. prosince 2011, bylo navrženo i pro rok 2012 využívání výše uvedených podprogramů v rámci Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2012.

Drůbež, drůbeží maso a vejce

Drůbež, drůbeží maso

V roce 2011 poklesla produkce drůbežího masa proti roku 2010 o 10 %, a spotřeba drůbežího masa se snížila pouze o 3 %. Jedním z důvodů poklesu produkce jsou i dopady unijních standardů pohody kuřat chovaných na maso (směrnice Rady 2007/43/ES ze dne 28. června 2007 o minimálních pravidlech pro ochranu kuřat chovaných na maso). Domácí produkce nepokrývá poptávku a rozdíl byl řešen dovozy. Výše dovozů v roce 2011 se zvýšila proti roku 2010 o 15,7 %. Poptávka po tomto druhu masa mírně stoupla díky jeho cenovým relacím i snadné kuchyňské úpravě a řadí se na přední místo ve spotřebním koši.

Bilance výroby, spotřeby drůbeže a ceny kuřat (tis. t ž. hm. a Kč/kg)

Rok	Výroba	Dovoz	Vývoz	Spotřeba	Spotřeba obyv./rok	CZV kuřat	CPV kuřat	SC kuřat
1989	199,0	-	13,2	180,0	13,0	18,50	-	-
1990	210,0	-	21,5	188,0	13,6	18,50	-	-
1991	208,0	-	26,1	177,0	12,2	20,60	34,61	39,07
1992	170,0	0,6	20,8	168,0	12,0	21,31	37,98	43,02
1993	163,1	2,0	14,0	158,0	11,7	22,87	40,56	49,04
1994	165,0	6,4	10,2	160,7	11,6	22,37	44,77	54,60
1995	180,0	11,7	10,2	178,8	13,0	22,22	38,81	46,80
1996	178,0	18,3	10,6	187,2	13,6	23,64	47,32	57,00
1997	190,0	22,6	8,1	206,5	15,3	26,93	51,71	61,57
1998	241,0	16,1	8,1	246,0	17,8	27,58	55,32	66,22
1999	273,0	18,8	6,3	278,5	20,1	22,34	43,03	50,09
2000	294,0	21,6	9,6	307,0	22,2	21,82	43,72	53,63
2001	312,5	20,4	12,5	302,0	23,1	25,82	51,60	63,53
2002	317,0	26,0	16,0	335,0	24,2	21,95	40,98	51,42
2003	304,0	43,5	17,2	329,0	23,8	21,03	38,27	48,50
2004	310,0	72,4	32,9	349,5	25,3	22,11	40,55	52,15
2005	321,7	74,5	36,5	355,0	26,1	21,18	38,06	51,58
2006	305,5	80,6	31,5	356,4	25,9	19,22	35,40	46,80
2007	289,5	70,8	28,6	340,9	24,9	20,98	39,06	53,47
2008	282,5	87,5	30,4	339,1	24,8	22,82	42,58	60,47
2009	270,5	103,2	34,4	338,3	24,8	20,66	40,70	57,68
2010	263,0	103,9	35,6	332,6	24,1	20,38	39,06	56,79
2011	236,8	120,2	33,9	323,3	23,4 ¹⁾	22,11	40,56	57,97

Pramen: ČSÚ, SDP, celní statistika, Situační a výhledové zprávy MZe

Poznámka: ¹⁾ odhad, CZV – ceny zemědělských výrobců, CPV – ceny průmyslových výrobců, SC – spotřebitelské ceny

V roce **2005** došlo v ČR k rekordnímu zvýšení spotřeby drůbežího masa na **26,1 kg/obyv/rok** a vše nasvědčuje tomu, že je to pro tuzemské spotřebitele nejvyšší hranice. Pro srovnání se spotřeba drůbežího masa v průměru zemí EU pohybuje na cca 23 kg/obyv./rok.

V roce **2006** byla spotřeba tohoto druhu masa na úrovni 25,9 kg/obyv/rok, což znamenalo její stagnaci.

V roce **2007** došlo proti minulým letům ke snížení spotřeby a to o 4 % na 24,9 kg/obyv/rok (ČSÚ). Důvodem byla pravděpodobně dozrívající obava z ptačí chřipky. Od roku **2008** se spotřeba drůbežího masa ustálila a pohybuje se kolem 25 kg na obyvatele a rok.

V roce **2010** byla mírně nižší poptávka, která podle všeho vedla k nevýraznému poklesu spotřeby o cca 3 % na 24,1 kg/obyv./rok.

Pokračování poklesu spotřeby se očekává i v roce 2011 a to na cca 23,4 kg.

Vejce

V roce 2011 vzhledem k vyšším stavům nosnic v zemědělském sektoru stoupla produkce vajec o 2,2 % proti roku 2010. Stav nosnic se mírně zvýšily i přes dokončování úprav chovných systémů pro nosnice podle směrnice Rady 74/1999/ES, stanovující minimální standardy pro ochranu nosnic, které jsou platné od 1. 1. 2012. V roce 2011 se proti roku 2010 cena zemědělských výrobců vajec snížila o 12,3 %, což představuje snížení o 0,2 haléřů a spotřebitelská cena klesla ve stejném období o 6,5 %. Úroveň ceny zemědělských výrobců v roce 2011 se přiblížila ceně v roce 1993 a byla ještě o trochu nižší.

Poptávka po vejcích několik let převyšuje produkci a rozdíl byl řešen dovozem.

Bilance výroby a spotřeby vajec (mil. ks)

Rok	Výroba	z toho samozásobení	Dovoz	Vývoz	CZV	SC
2001	3 190	1 658	45,8	60,6	3 174,2	1,92
2002	3 150	1 321	64,3	140,7	3 073,6	1,58
2003	2 626	982	117,0	143,0	2 600,0	1,76
2004	2 423	944	290,4	175,6	2 537,8	1,80
2005	2 148	876	409,7	165,9	2 393,8	1,47
2006	2 191	968	497,2	154,3	2 528,3	1,48
2007	2 203	958	519,4	372,1	2 350,3	1,67
2008	2 647	926	421,6	180,1	2 888,5	1,75
2009	2 275	916	527,9	146,3	2 656,6	1,73
2010	2 125	888	615,7	191,7	2 549,0	1,63
2011	2 168	896	647,5	157,5	2 658,0	1,43

Pramen: ČSÚ – Výsledky chovu skotu, prasat a drůbeže, celní statistika, MZe

Poznámka: Koeficient pro přepočet kg na kusy vajec: skořápková vejce 17,4 ks
tekuté vaječné produkty 20 ks
sušené vaječné produkty 72 ks

Klesající ceny vajec na tuzemském trhu byly hlavní příčinou růstu spotřeby vajec o 1,7 %.

S cílem pomoci českým chovatelům drůbeže, na základě komplexních jednání MZe s nevládními organizacemi a SVS ČR byl připraven a uskutečněn ministerstvem zemědělství v roce 2011 nový dotační podprogram v rámci dotačního programu 8. Nákazový fond: „Podpora vybraných činností zaměřených na preventivní opatření proti výskytu zoonóz v chovech drůbeže“. Pro drůbež bylo v roce 2011 schváleno 285 žádostí o podporu z tohoto podprogramu a vyplaceno 52,8 mil. Kč. Vzhledem k tomu, že sektor chovu drůbeže je vedením ministerstva zahrnut mezi priority rezortu, tak v souladu s usnesením Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ze dne 14. prosince 2011, bylo navrženo i pro rok 2012 využívání výše uvedeného podprogramu v rámci Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2012.

Ostatní živočišné komodity

Ovce a kozy

Stavy ovcí se od roku 2010 do roku 2011 zvýšily ze 196 913 kusů na 209 052 kusů, tj. o 12 139 kusů, což představuje meziroční zvýšení stavu o 6,2 %. K nárůstu došlo také v početních stavech koz, které se zvýšily z 21 709 kusů v roce 2010 na 23 263 kusů v roce 2011, tj. o 1 554 kusů s meziročním nárůstem o 7,2 %. Na zvyšování stavů těchto zvířat má nemalý podíl i dotační politika státu - státní podpory, podpory z programu rozvoje venkova a národní doplňkové platby (Top-Up) pro přežvýkavce a přímo pro ovce a kozy.

V současné době je chována řada plemen ovcí, dovezených v období restrukturalizace tuzemských populací z užitkového zaměření na produkci vlny na současnou produkci masa. Tato plemena jsou vhodná pro diferencované přírodní podmínky České republiky a jejich užitkovost je srovnatelná s výsledky chovatelsky vyspělých zemí EU. Vedle čistokrevné plemenitby je chov ovcí zaměřen rovněž na užitkové formy křížení využívající heterózní efekt u kříženců a jejich odolnosti vůči vlivům počasí, především v pastevních systémech chovu. V roce 2011 bylo podle celní statistiky vyvezeno 36 tun skopového masa, zatímco dovoz činil 336 tun. Dále bylo vyvezeno 2 027 kusů živých ovcí a koz, převážně jehňat a dovezeno bylo 65 kusů. Objemy importu a exportu nejsou významné a jsou realizovány především pro účely sezónní poptávky. Přestože zejména staré členské země EU jsou významnými dovozci skopového masa, není významné navýšení exportu ze strany České republiky, zejména vzhledem k relativně nízkým stavům ovcí, v nejbližších letech předpokládané.

Spotřeba skopového a koziho masa (dle statistiky včetně koňského masa) je v České republice velmi nízká a pohybuje se na úrovni 0,4 kg na obyvatele za rok. Na jatečných porážkách je poráženo pouze kolem 15 % ovcí, jehňat, koz a kůzlat, zatímco v rámci samozásobení je poráženo 85 % jatečných zvířat.

Vedle produkce kvalitního a dieteticky hodnotného masa je chov ovcí nezastupitelný pro udržování oblastí s trvalými travními porosty v kulturním stavu pastvou.

Bilance výroby a spotřeby skopového a koziho masa ¹⁾

Ukazatel	MJ	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Stavy ovcí celkem k 1. 4.	ks	148 412	168 910	183 618	183 084	196 913	209 052
Stavy koz celkem k 1. 4.	ks	14 402	16 222	16 627	16 674	21 709	23 263
Výroba	tis. t j. hm.	1,60	1,70	1,94	1,94	2,15	2,38
z toho - domácí hospodářství	tis. t j. hm.	1,40	1,45	1,65	1,65	1,65	1,89
Dovoz²⁾	tis. t j. hm.	0,46	0,55	0,46	0,48	0,31	0,34
Celková nabídka	tis. t j. hm.	2,06	2,25	2,40	2,42	2,46	2,72
Domácí spotřeba	tis. t j. hm.	1,94	2,16	2,32	2,35	2,34	2,68
Vývoz²⁾	tis. t j. hm.	0,12	0,09	0,08	0,07	0,12	0,04
Celková poptávka	tis. t j. hm.	2,06	2,25	2,40	2,42	2,46	2,72
Soběstačnost	%	82,5	78,7	83,6	82,6	91,8	90,2

Pramen : ČSÚ, MZe, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ, Svaz chovatelů ovcí a koz ČR

Poznámka: 1) Koefficient přepočtu živé hmotnosti na jatečnou = 0,46

2) Dovoz a vývoz včetně živých zvířat

Králíci

V roce 2000 nastal zlom v produkci králíčího masa. Produkce začala postupně klesat a zároveň se snižovala i spotřeba. Docházelo k poklesu stavů zvířat jak v malochovech, tak stavy v posledních letech klesají i ve farmových chovech. V roce 2010 proti roku 2009 poklesly stavy králíků celkem o 11,5 %. Největší pokles ve stejném období nastal u farmových chovů, kde stavy králíků poklesly o 18,7 %. Důvodem byla neustále klesající cena zemědělských výrobců (závislost na poklesu cen drůbeže a prasat) a malá poptávka, která ukončila činnost některých výkrmů z ekonomických důvodů. V roce 2011 tento trend pokračoval, i když ne takovým tempem. Proti roku 2010 klesly stavy králíků celkem o 4,6 % a stejné bylo procento poklesu v malochovech. Ve faremních chovech se stavy králíků snížily v roce 2011 o 3,8 %.

Stavy králíků v tis. kusech

Druh chovu	Kategorie	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Faremní	Chov	41	41,5	39	35	34	32	26	25
	Výkrm	786	796	748	671	652	619	503	484
Malochovy	Chov	1 580	1 570	1 500	1 350	1 300	1 235	1 100	1 050
	Výkrm	9 590	9 529	9 105	8 195	7 891	7 496	6 677	6 373
Celkem		11 997	11 936,5	11 392	10 251	9 877	9 382	8 306	7 932

Pramen: ČSÚ

Produkce králíčího masa klesala od roku 2000 z 64 680 tun ž. hm. na 28 158 tun ž. hm. v roce 2011, což byl pokles o 56,5 %.

V roce 2008 proti předchozímu roku poklesla produkce o cca 10 % a spotřeba o 19 %. Vzhledem k cenovým relacím králíčího masa k ostatním druhům masa klesá poptávka po tomto druhu masa. Dovoz v roce 2008 začal být kromě masa realizován i v živých zvířatech, která se v ČR porážela. Dovoz jatečných zvířat byl uskutečňován především z Polska a Slovenska. Vývozy byly realizovány převážně v mase a chovném materiálu. V roce 2009 pokračoval meziroční pokles produkce králíčího masa o cca 17 % na úroveň 32 420 tun ž. hm. V tomto roce byly dovozy pouze v živých jatečných zvířatech. Dovezlo se jich 583 360 kusů v průměrné jatečné váze 2,70 kg ž. hm. Vývozy králíčího masa nebyly realizovány žádné, pouze se vyváželi živí králíci, převážně prarodiče. Tento trend zahraničního obchodu přetrval i v roce 2010 (dovezlo se 490 937 kusů) a v roce 2011 kdy se dovezlo 527 663 kusů živých králíků o hmotnosti cca 2,67 kg a to hlavně ze Slovenska a Polska k jatečným účelům. Vývoz se uskutečnil pouze s chovným materiálem. Produkce králíčího masa v roce 2011 meziročně poklesla o cca 9,8 %.

Spotřeba králíčího masa

Spotřeba králíčího masa od roku 2003 neustále klesá. Důvodem je patrně vyšší cenová hladina a to nejenom celých králíků, ale především výrobků vyšší finalizace a to především králíčích dílů, v porovnání s ostatními druhy masa na tuzemském trhu. V roce 2009 byla spotřeba tohoto druhu masa 2,3 kg/obyv./rok a v roce 2010 klesla spotřeba o 4,4 % na 2,2 kg/obyv./rok dle ČSÚ. V roce 2011 se předpokládá stagnace spotřeby tohoto druhu masa.

Králíčí maso patří svým složením k nejhodnotnějším druhům masa. K zemím s nejvyšší spotřebou králíčího masa patří Itálie s téměř 5 kg na osobu a rok.

Spotřeba králíčího masa v ČR v kg na obyvatele a rok

Rok	Spotřeba
2002	3,0
2003	3,0
2004	2,9
2005	2,8
2006	2,6
2007	2,6
2008	2,5
2009	2,3
2010	2,2
2011 ¹⁾	2,2

Pramen: ČSÚ

Poznámka:¹⁾ odhad MZe

Ryby

Rybářství v ČR patří z hlediska chovu ryb specializovaného na produkci rybího masa ke stabilizovanému a ekonomicky rentabilnímu odvětví. V České republice se rybářství člení do dvou základních odvětví, a to na produkční rybářství a dále na hospodaření v rybářských revírech.

Nejvýznamnější oblastí rybářství je rybníkářství, které má kromě funkce produkční také významnou krajinnotvornou funkci. K chovu ryb je z celkového počtu rybníků využíváno 42 tis. ha rybníků s dosahovaným průměrným ročním přírůstkem kolem 460 kg ryb/ha. Na území České republiky v současné době působí přibližně sto podniků, které se zabývají produkcí sladkovodních ryb.

Druhové zastoupení tržních ryb je na našem území dlouhodobě poměrně stabilní. Nejvíce chovanou rybou v produkčním rybářství je kapr, a dále jsou v menších objemech chovány býložravé ryby (amur bílý, tolstolobik), lososovité ryby (zejména pstruh duhový a siven americký), lín obecný a dravé ryby (štika, candát, sumec, úhoř). Produkční rybářství je spojeno se službami, které jsou pro činnost tohoto odvětví nezbytné (např. výroba různých síťových systémů, související techniky a technologie apod.).

Další důležitou aktivitou, se kterou je rybářství spojeno, je hospodaření na tekoucích vodách, podpora existence rybích druhů, ale především udržování rovnováhy rybích společenstev v povrchových vodách, jmenovitě ve vodotečích a dalších vodních útvarech. Tuto činnost provozuje na území ČR přibližně 400 tis. sportovních rybářů, kteří jsou organizováni převážně ve dvou největších rybářských svazech (Český rybářský svaz, Moravský rybářský svaz). V roce 2010 dosahoval výlov podle odhadu cca 4 tis. t ryb, údaje za rok 2011 zatím nejsou k dispozici.

Tržní produkce ryb v ČR byla během posledních deseti let poměrně vyrovnaná, bez výrazných výkyvů a dosahovala v průměru kolem 20 tis. t ž. hm. ročně. V roce 2011 dosáhla tuzemská produkce rybího masa 21 tis. t ž. hm., což představovalo ve srovnání s rokem 2010 její nárůst o 2,9 % (tj. o 0,6 tis. t) a nejvyšší hodnotu od roku 2004. Více než 96 % výlovu pocházelo z rybníčních chovů a zbytek připadl na ryby chované ve speciálních zařízeních nebo v přehradách. V celkové tržní produkci ryb tradičně dominoval kapr, jehož výroba se v roce 2011 meziročně zvýšila o 2,8 %, tj. o 0,5 tis. t ž. hm. na 18,2 tis. t ž. hm. Podíl této ryby

na celkové tržní produkci dosáhl necelých 87 %. Z ostatních druhů ryb se na ni podílely býložravé ryby 4,6 % (1 tis. t) a lososovité ryby 3,9 % (0,8 tis. t). Nabídka kapra je v rovnováze s požadavky domácího a zahraničního trhu. Přibližně polovina objemu z ročního výlovu je prodána na domácím trhu, především v podobě živých ryb. Kapr je na domácím trhu stále považován za sezónní rybu, neboť více než dvě třetiny produkce se podle údajů Rybářského sdružení ČR prodá koncem roku v souvislosti s vánočními svátky. CZV kapra v roce 2011 dosáhla 50,27 Kč/kg ž. hm. a byla meziročně vyšší o 4,1 % (o 1,97 Kč/kg).

Produkce ryb z rybníků dalších rybochovných zařízení (v tis. t ž.hm.)

Ukazatel	2007	2008	2009	2010	2011	Meziroční index
Produkce	20,4	20,4	20,1	20,4	21,0	102,9
v tom - vývoz	10,0	9,8	10,7	10,8	10,9	100,9
- zpracování	1,9	1,7	1,6	1,8	2,1	116,7
Spotřeba na osobu (kg/rok)¹⁾	1,40	1,32	1,37	1,41	1,43	101,4

Pramen: Rybářské sdružení ČR, Statistika zahraničního obchodu SČSÚ

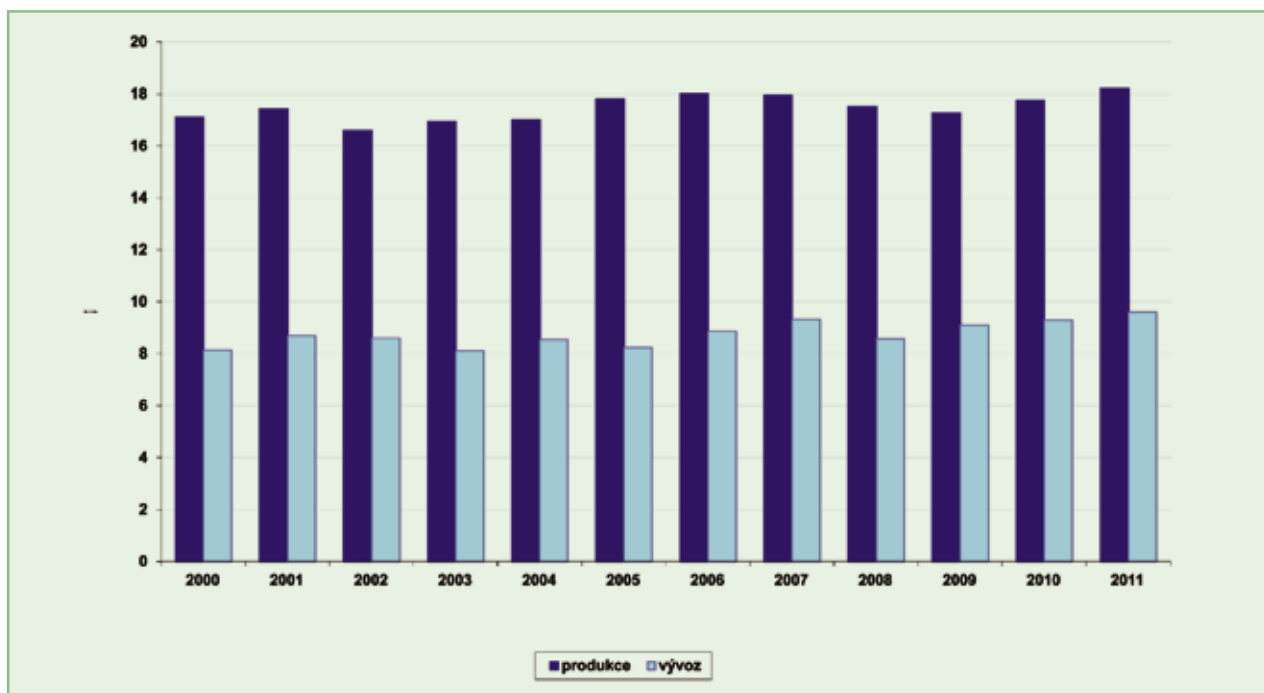
Poznámka: 1) Spotřeba sladkovodních ryb v kg/obyv./rok 2011, kvalifikovaný odhad Rybářského sdružení ČR

Na produkci ryb navazuje jejich zpracování. V ČR je ročně zpracováno 8–11 % z celkové tržní produkce sladkovodních ryb. V roce 2011 bylo takto zpracováno 2 130 t ryb v živé hmotnosti, tj. 6,4% podíl z celkové domácí tržní produkce sladkovodních ryb. Z tohoto objemu bylo více než 79 % prodáno na českém trhu a zbytek byl exportován.

Zahraniční obchod se sladkovodními rybami v ČR vykazuje dlouhodobě kladné saldo. Také v roce 2011 byla objemová i finanční bilance aktivní ve výši 10,4 tis. t a 529,9 mil. Kč. Z celkové tržní produkce bylo vyvezeno více než 51 % živých sladkovodních ryb. Export ve srovnání s rokem 2010 vzrostl o 4 % (o 0,4 tis. t) a dosáhl 10,9 tis. t ž. hm. Převažoval tradičně vývoz kapra, kterého bylo v roce 2011 exportováno 9,6 tis. t ž. hm., tj. meziročně více o 2,9 %, za průměrnou cenu 49,18 Kč/kg ž. hm. (v roce 2010 to bylo 47,69 Kč/kg ž. hm.). Nejvýznamnějšími odběrateli této české sladkovodní ryby byly, obdobně jako v roce 2010, tři sousední země – Německo, Polsko a Slovensko, kam směřovalo více než 77 % z celkového vývozu. K dalším významnějším odběratelům patřily dále Francie a Rakousko se 17% podílem na exportu.

Dovoz živých sladkovodních ryb do ČR je ve srovnání s vývozem dlouhodobě zanedbatelný. V roce 2011 se proti roku 2010 výrazně zvýšil vlivem vyššího nákupu pstruha a kapra o 91,7 % (tj. o 0,42 tis. t) na 0,87 tis. t. Na celkovém dovezeném objemu se pstruh podílel 61,2 % (0,53 tis. t) a kapr 33 % (0,33 tis. t). Hlavním dodavatelem sladkovodních ryb do ČR byly v roce 2011 v případě pstruhů Slovensko, Španělsko a Francie (0,39 tis. t), zatímco kapr pocházel převážně z Maďarska a Chorvatska (0,31 tis. t).

Produkce a vývoz kapra v letech 2004-2011

Pramen: Rybářské sdružení ČR, ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu

Spotřeba ryb v ČR, zahrnující sladkovodní i mořské ryby v roce 2010 dosahovala 5,6 kg/obyv./rok, z toho spotřeba sladkovodních ryb byla 1,41 kg/obyv./rok. V roce 2011 podle odhadu Rybářského sdružení ČR dosahovala roční spotřeba sladkovodních ryb na obyvatele přibližně 1,43 kg, což představovalo ve srovnání s rokem 2010 její zvýšení o 1,4 %, tj. o 0,02 kg.

Produkční rybářství je v ČR podporováno jak z národních zdrojů, tak i ze zdrojů EU. V současné době jsou v tomto odvětví využívány především následující podpory:

Národní resortní podpory (state aid), které se týkají akvakultury a sladkovodního rybolovu (Kontrola užitkovosti, Speciální poradenství pro živočišnou výrobu, Školní závody, Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků a Genetické zdroje).

Operační program Rybářství 2007–2013, na základě kterého mohou rybáři čerpat finanční prostředky určené na investice do produkce akvakultury, vyrovnávací platby na zlepšení vodního prostředí, opatření v oblasti zdraví ryb, investice do zpracování ryb a uvádění na trh, na rozvoj nových trhů ryb a na pilotní projekty. Rovněž je z těchto zdrojů financována kampaň „RYBA DOMÁCÍ“ zaměřená na zvýšení spotřeby sladkovodních ryb v ČR. Prostředky z tohoto operačního programu jsou hrazeny ze tří čtvrtin ze zdrojů EU v rámci EEF a z jedné čtvrtiny z národních zdrojů.

Včely

Česká republika je po dlouhá léta v produkci medu jako jedna z mála zemí EU soběstačná. Spotřeba medu v EU je daleko vyšší než jeho produkce a téměř polovina množství pro spotřebu medu se dováží ze třetích zemí. Český trh je domácí surovinou dobře zásoben a z ČR je s výjimkou roku 2010 vyváženo více medu, než dováženo. Přestože rok 2010 byl z hlediska medného výnosu nadprůměrným, byla vyvezena pouze přibližně polovina medu, než činil jeho dovoz. V roce 2011 se poměr dovoz/vývoz vrátil do relace minulých let. K tomu přispěla zejména skutečnost, že bylo získáno nejvíce medu za několik posledních desetiletí – 11 302 t. Zvýšený zájem tuzemského konzumenta o včelí produkty lze mimo jiné přičíst úspěšné realizaci programu propagace zvýšení spotřeby medu „Bez medu to nejde“, kofinancovaného z prostředků EU, ČR a Českého svazu včelařů, o. s., novele veterinárního zákona, která umožnila přímý odbyt medu od včelařů koncovým spotřebitelům i rozvoji takzvaných „farmářských trhů“. Obchodní řetězce naopak často nabízejí medy, které jsou dodávány jejich tradičními smluvními partnery v rámci celé jejich sítě v Evropské unii. I zde však požadavek spotřebitele na kvalitu nutí řetězce měnit obchodní politiku ve prospěch kvalitního tuzemského medu.

Rozložením včelstev je Česká republika celoplošně relativně dobře pokryta. Z hlediska počtu včelstev na jednoho včelaře u nás výrazně převažují zájmoví chovatelé, tedy malovčelaři. K 31. 12. 2011 bylo na území České republiky evidováno 48 054 chovatelů s 565 419 včelstvy. Podařilo se tak, zvláště díky ekonomické podpoře chovu včel, po mnoha letech udržet mírný trend zvyšujícího se počtu chovatelů i včelstev. Členy Českého svazu včelařů, o. s. (dále jen ČSV), který je v České republice nejvýznamnější organizací zastupující včelaře a hájící jejich zájmy, je 46 723 chovatelů včel (97,23 %) s 552 964 včelstvy (97,8 %). 1 331 chovatelů včel s 12 455 včelstvy nejsou členy ČSV.

V devadesátých letech 20. století došlo v ČR k významnému snížení stavů včelstev a počtu včelařů. Na rozdíl od okolních států k tomu vedly důvody ekonomické a nikoli zdravotní. Statistické údaje českého včelařství jsou uvedeny v následující tabulce.

Stavy včelstev a počet včelstev na včelaře v ČR

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Počet včelstev celkem (ks)	551 681	525 560	520 084	461 086	497 946	528 186	565 419
včelařů s 1-15 včelstvy	39 315	38 802	38 197	37 145	36 689	36 471	37 130
včelařů s 16-30 včelstvy	6 442	6 087	5 994	5 140	5 503	6 001	6 468
včelařů s 31-150 včelstvy	2 661	2 496	2 442	2 133	2 435	2 721	3 025
včelařů nad 150 včelstev	81	83	90	83	97	100	120
včelařů mimo ČSV	1 325	1 210	1 243	1 103	1 265	1 280	1 331
včelařů celkem	49 824	48 678	47 966	45 604	46 033	46 573	48 054
Prům. počet včelstev na včelaře (ks)	11,07	10,80	10,84	10,11	10,82	11,34	11,77

Pramen: Český svaz včelařů

Stavy včelstev se však podařilo díky ekonomické podpoře od státu i ES nejenom stabilizovat, ale došlo i k jejich nárůstu na úroveň roku 1999. Nejkritičtější byla situace v roce 2008, kdy počty včelstev poklesly až na 461 086 včelstev.

Nárůst stavu včelstev i vynikající snůškové podmínky roku 2011 se projevily na dobrém výnosu medu. Ten byl v roce 2011 13 302 t. Tzn., že průměrný výnos byl 19,99 kg na včelstvo. V roce 2009 byly stavy včelstev navýšeny na 497 946 a produkce medu byla vykázána 6 891 t, což znamená průměrný výnos 13,84 kg na včelstvo. V roce 2010 se počet včelstev zvýšil na 528 186, produkce medu byla 7 455 t a průměrný medný výnos se zvýšil na 14,11 kg na včelstvo, v roce 2011 se stavy zvýšily o 11 301 včelstev a průměrný medný výnos činil 19,99 kg na včelstvo.

Jedním z faktorů, který nepříznivě ovlivňuje české včelařství, je relativně nízká spotřeba včelích produktů, zvláště medu. Spotřeba medu v ČR je téměř 0,7 kg na obyvatele a rok. Snahou je zvýšit spotřebu medu, a to kromě tradičního balení medu i větším výběrem výrobků, které obsahují med, jako jsou např. směsi ovoce s medem, masné výrobky (šunky, paštiky), pečárské výrobky (perníčky a jiné pečivo) a různé druhy medoviny.

Jako negativní lze hodnotit i postupně se snižující saldo zahraničního obchodu, zvláště ve finančním vyjádření, včetně negativních ekonomických dopadů na samotné včelaře. Saldo pokleslo z přebytku ve výši 125,827 milionu Kč v roce 2004 až na záporné hodnoty ve výši 71,6 milionu Kč v roce 2010. V roce 2011 se situace mírně zlepšila a bylo dosaženo přebytku ve výši 37 milionů Kč. Do České republiky byl dovážen med za průměrnou cenu 62,33 Kč/kg a z republiky vyvážen za 65,09 Kč/kg. Bylo dovezeno 1 777 t medu oproti medu 2 270 t medu vyvezeného. Největším odběratelem českého medu v roce 2011 bylo Slovensko s 669 t za průměrnou cenu 64,89 Kč/kg, dále pak Německo s 623 t za 64,65 Kč/kg a Polsko s 446 t za 74,53 Kč/kg.

Největšími dodavateli medu do ČR v roce 2011 byla Čína s 508t za 31,15 Kč/kg, Ukrajina s 369 t za 51,46 Kč/kg a Brazílie s 155 t za 71,97 Kč/kg. Podrobné údaje o objemech obchodu s medem se zahraničím v letech 2007 až 2011 jsou uvedeny v následující tabulce.

Dovoz a vývoz medu

	2007		2008		2009		2010		2011	
	t	Kč/kg	t	Kč/kg	t	Kč/kg	t	Kč/kg	t	Kč/kg
Dovoz	2 390	48,34	1 723	53,17	2 050	55,31	1 781	64,07	2 172	64,81
Vývoz	3 356	45,51	4 357	47,29	2 595	40,82	1 850	52,91	1 188	58,22
Saldo obchodní bilance	966		2 634		545		69		- 984	

Pramen: MZe

Vosku bylo u nás v roce 2011 vyprodukováno 303 tun. Podle dostupných hlášení bylo vykoupeno 2 740 t medu.

Na území České republiky působí zhruba 130 aktivních šlechtitelských a registrovaných chovů, rozchovávajících výhradně včelu kraňskou, Apis Mellifera Carnica. Činnost těchto chovů koordinuje ČSV jako chovatelské sdružení pro včelu kraňskou. Úroveň chovatelské práce v ČR je na vysoké světové úrovni.

Na základě zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, byla v roce 2011 poskytnuta dotace 1.D ve výši 97,50 Kč na zazimované včelstvo.

V dubnu 2010 byl schválen EU třetí Český včelařský program na období 2011–2013. Mezi hlavní cíle programu patří zajistit stavy včelstev pro dostatečné opylení zemědělských kultur a planě rostoucích rostlin, k tomu nejen získat nové včelaře, ale i zvýšit počty včelstev stávajících chovatelů jako součást rozvoje venkova a multifunkčního zemědělství. Dále pak zvýšit počet větších včelařských provozů s počtem včelstev nad 20 a zvláště pak zvýšit počty včelařů s více než 150 včelstvy, tedy počty profesionálních včelařů. Tento program byl i v roce 2011 realizován podle schválené dokumentace.

V návaznosti na rozhodnutí orgánů Evropské unie bylo i v roce 2011 realizováno nařízení vlády č. 197/2005 Sb., o stanovení podmínek poskytnutí dotace na provádění opatření ke zlepšení obecných podmínek pro produkci včelařských produktů a jejich uvádění na trh. Jeho novelizace umožnila snížení limitů investovaných částek pro pořízení zařízení v rámci opatření „technická pomoc“ a „kočování“. Tím došlo k výraznému zpřístupnění dotací i pro menší chovatele. Od roku 2008 byla přidělená finanční částka čerpána na 100 %. Mírné snížení čerpání v roce 2011 bylo pravděpodobně způsobeno tím, že byly zpřísněny podmínky pro opatření racionalizace kočování.

Přehled celkového čerpání dotací za tříleté období podle opatření (v tis. Kč)

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Technická pomoc	1 939	7 040	10 862	24 167	26 792	24 030	34 460
Boj proti varoáze	4 882	9 267	10 522	13 816	10 198	11 448	11 112
Racionalizace kočování	1 480	3 108	4 287	7844	10 765	11 503	5 016
Rozbory medu	113	324	550	505	471	503	1 836
Obnova včelstev	4 734	5 778	6 213	8 526	8 705	8 903	8 804
Celkem čerpáno	13 148	25 518	32 434	54 859	56 931	56 387	61 231
Možnost čerpání	30 480	38 600	45 720	54 860	56 962	56 389	62 653
Čerpání (%)	43	66	71	100	100	100	98

Pramen: Český svaz včelařů

Koně

Česká republika patří mezi země s tradičním chovem koní. Počet koní se od roku 1996 v naší republice stále zvyšuje. Ke konci roku 2011 bylo v ústřední evidenci koní evidováno přes 76 tis. ks koní. Nejrozšířenějším plemenem je český teplokrevník. Dalšími početnými plemeny koní chovanými v ČR jsou anglický plnokrevník, chladnokrevná plemena – českomoravský belgický kůň, norik, slezský norik, dále slovenský teplokrevník, klusák, starokladrubský kůň, hafling a další.

Speciální úlohu v chovu koní plní dva státní podniky Zemský hřebčinec Písek a Zemský hřebčinec Tlumačov a státní příspěvková organizace Národní hřebčín Kladruhy nad Labem.

V oblasti šlechtění je v ČR v současné době činných 12 uznaných chovatelských sdružení (uznaná ministerstvem zemědělství podle § 5 zákona č.154/2000 Sb., plemenářský zákon), která realizují své šlechtitelské programy celkem pro 21 plemen koní. Nejvíce plemen, celkem deset, zastupuje Asociace svazů chovatelů koní ČR, o.s., která je také chovatelským sdružením, které zastupuje nejvíce chovatelů koní.

Původem českými plemeny jsou starokladrubský kůň, český teplokrevník, českomoravský belgický kůň, slezský norik, český sportovní pony, moravský teplokrevník a kůň Kinský. Z toho jsou starokladrubský kůň, českomoravský belgický kůň a slezský norik zařazeni do Národního programu konzervace a využívání genetických zdrojů zvířat významných pro výživu a zemědělství. K těmto speciálně chráněným plemenům náleží ještě populace huculského koně, jehož významná část je chována právě v ČR.

Po vstupu ČR do EU jsou tuzemští chovatelé koní jako i chovatelé ostatních druhů hospodářských zvířat vystaveni tvrdé evropské konkurenci. Situaci na domácím trhu s koňmi vyjadřuje jednak statistika zahraničního obchodu (vykazovaná v Kč), kde položka koně, osli, muli a mezci živí (většina je tvořena koňmi) vykazuje za posledních 10 let záporné saldo. Dále podle údajů z ústřední evidence koní je celkový počet vyvezených koní v posledních 7 letech nižší než celkový počet koní dovezených. Aktuálním cílem ve šlechtění koní je zvýšení konkurenceschopnosti českých produktů a tím zlepšení jejich uplatnění na trzích v členských zemích EU a především v Německu, které je našim největším obchodním partnerem v obchodu s koňmi.

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

Základní statistické údaje k 31. 12. 2011

Počet ekologických zemědělců za rok 2011 opět narostl. K 31. 12. 2011 jich hospodařilo téměř 4 000, a to na celkové výměře blížící se 500 000 ha, což představuje podíl 11,4 % z celkové výměry zemědělské půdy. Stabilně se zvyšuje výměra orné půdy, která dosáhla téměř 60 000 ha, což znamená nárůst o cca 5 000 ha za rok 2011. Zvýšila se také výměra vinic v ekologickém zemědělství na současných téměř 1000 ha.

Počet ekofarem se tak zvýšil za rok 2011 o 11 %, počet výrobců biopotravin o 3 % a dosáhl již téměř 650 provozoven. V ekologickém zemědělství hospodaří dále 10 včelařů, výměra rybníků v ekologickém zemědělství je 55 ha.

Srovnání základních statistických ukazatelů EZ

	31.12.2010	31.12.2011	Nárůst za leden-prosinec 2011	Nárůst za leden-prosinec 2011 (%)
Počet výrobců biopotravin	626	646	20	3
Počet ekofarem	3 517	3 920	403	11
Výměra zemědělské půdy v ekologickém zemědělství (ha)	448 202	482 927	34 725	8
Podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zeměd. půdy (%)	10,55	11,40	0,85	
Výměra orné půdy (ha)	54 937	59 281	4 344	8
Výměra trvalých travních porostů (ha)	369 272	398 060	28 788	8
Výměra trvalých kultur (sady) (ha)	5 128	6 453	1 325	26
Výměra trvalých kultur (vinice) (ha)	803	965	162	20
Výměra trvalých kultur (chmelnice) (ha)	8	10	2	20
Ostatní plochy (ha)	18 054	18 158	103	1

Pramen: MZe

Akční plán ekologického zemědělství

V roce 2009 se začal připravovat Akční plán rozvoje ekologického zemědělství na období 2011–2015, který navázal na Akční plán do roku 2010. Akční plán byl připraven MZe v úzké spolupráci s nevládními organizacemi a byl dne 14. 12. 2010 přijat vládou ČR. Hlavním cílem nového Akčního plánu je dosažení 15 % podílu ekologického zemědělství do roku 2015, dosažení podílu 60 % českých biopotravin na trhu nebo dosažení podílu 3 % biopotravin na trhu s potravinami.

Za účelem realizace Akčního plánu byla ustavena Komise MZe pro ekologické zemědělství. Členy Komise jsou zástupci kontrolních organizací, svazu ekologických zemědělců PRO-BIO, ÚZEI, zemědělských univerzit a dalších profesních organizací ekologického zemědělství.

Státní podpora ekologického zemědělství

MZe podporuje ekologické zemědělství již od roku 1998, a to podporou na plochu zařazenou do ekologického zemědělství. Od roku 2007 ale MZe zavedlo zcela nové podpůrné nástroje pro rozvoj ekologického zemědělství, produkce biopotravin i informování spotřebitele.

Podpora ekologických zemědělců

Tradiční podpora pro ekologické zemědělce, dotace na plochu zařazenou do přechodného období, nebo ekologického zemědělství, byla v roce 2011 vyplácena z Programu rozvoje venkova 2007–2013 (PRV), kde je ekologické zemědělství jedním z tzv. agroenvironmentálních opatření. Podpora seliší podle obhospodařované kultury, výše dotace byla v roce 2011 v porovnání s předchozími lety následující (Kč/ha/rok):

Podpora ekologických zemědělců

Kultura	2004-2006 (HRDP)	2011 (PRV)
Orná půda	3 520	3 888
Trvalé travní porosty	1 100	1 781/2 232
Zelenina a speciální byliny na orné půdě	11 050	14 149
Trvalé kultury (sady, vinice, chmelnice)	12 235	21 299
Trvalé kultury (extenzivní sady)	12 235	12 794

Pramen: MZe

Vyplacené finanční prostředky v rámci agroenvironmentálního opatření „Ekologické zemědělství“ - dotace na plochu zařazenou do ekolog. zemědělství nebo přechodného období v letech 1998–2010

Rok	Vyplacené finanční prostředky (Kč)
1998	48 091 000
1999	84 168 000
2000	89 101 971
2001	167 966 104
2002	210 861 131
2003	230 810 809
2004	292 200 000
2005	285 828 855
2006	304 995 064
2007	536 410 176
2008	687 594 517
2009	980 809 000
2010	1 154 028 000

Pramen: MZe

Od roku 2007 začalo být ekologické zemědělství podporováno nejenom v rámci dotace na plochu v Ose II PRV, ale také bodovým zvýhodněním ekologických zemědělců při hodnocení investičních projektů v rámci Osy I a III PRV. Ekologičtí zemědělci tak měli mnohem vyšší šanci, že jejich projekt bude schválen a financován. V Ose I byly ekologičtí zemědělci bodově zvýhodněni v rámci Opatření „Modernizace zemědělských podniků“ a „Zahájení činnosti mladých zemědělců“, v Ose III v rámci opatření „Podpora cestovního ruchu“ (agroturistika) a „Diverzifikace činností nezemědělské povahy“.

Podpora výrobců biopotravin

Podobně jako ekologičtí zemědělci, i výrobci biopotravin byli bodově zvýhodněni v Ose I PRV v rámci opatření „Přidávání hodnoty zemědělským i potravinářským produktům“. V rámci tohoto opatření byli podpořeni i faremní zpracovatelé biopotravin. Výrobci biopotravin tak měli možnost s podporou státu investovat do výstavby nebo rekonstrukce prostor na výrobu nebo skladování biopotravin, nebo do marketingu biopotravin.

Výraznému nárůstu počtu výrobců biopotravin přispěla také zvýšená poptávka spotřebitelů, která přesvědčuje stále více zpracovatelů, že produkce biopotravin je dobrá podnikatelská příležitost.

Propagace biopotravin

V roce 2011 proběhl již 7. ročník informační akce pro spotřebitele „Září-Měsíc biopotravin“. Měsíc biopotravin byl zahájen dne 1. září tiskovou konferencí v Praze na Náměstí Jiřího z Poděbrad, kde se konal po celý den doprovodný biojarmark. Mezi nejvýznamnější akce patřil den otevřených dveří u výrobce biočajů a koření firmy Sluneční brána v Čejkovicích (téměř 5 000 návštěvníků), obdobnou návštěvnost měl také dvoudenní

biojarmark na Toulcově dvoře v Praze, cca 2 000 návštěvníků zaznamenaly také Biodožínky Country Life 2011 v Nenačovicích u Berouna. S velkým zájmem spotřebitelů se setkaly také ostatní biojarmarky a biodožínky i exkurze na ekologické farmy a ve výrobnách biopotravin.

Na webové stránce www.mesicbiopotravin.cz byl seznam akcí, kterých se mohli spotřebitelé zúčastnit a které na webové stránky vkládali organizátoři těchto akcí. Spotřebitelé tak mohli poznat ekofarmáře a výrobce biopotravin na dnech otevřených dveří přímo v jejich podnicích, mohli biopotraviny ochutnat a zakoupit na biojarmarcích a biodožínkách, nebo mohli biopotraviny ochutnat přímo v prodejních místech.

Trh a obchod s biopotravinami

Celkový obrat biopotravin včetně vývozu dosáhl v roce 2010 přibližně 2,1 miliardy korun. V České republice utratili spotřebitelé v roce 2010 za biopotraviny 1,6 miliardy korun, což je srovnatelné s revidovanými údaji pro rok 2009. Průměrná roční spotřeba na obyvatele zůstává pod hranicí 200 Kč a podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů stagnuje okolo 0,7 %.

Po výrazném nárůstu trhu biopotravin v letech 2005–2008 došlo v posledních letech ke stagnaci maloobchodního obratu. Hlavním důvodem ke stagnaci maloobchodního obratu v roce 2010 je především snižování cen biopotravin v průběhu roku. Ke snížení došlo jednak díky nižším cenám surovin na světových trzích, jednak v důsledku snižování maloobchodních cen zejména v maloobchodních řetězcích jako reakce na menší poptávku ze strany zákazníků, kteří se v důsledku ekonomické krize vrátili k nákupu konvenčních potravin.

Pro roky 2011 a 2012 je očekáván mírný nárůst spotřeby. Celkový obrat s biopotravinami českých subjektů včetně vývozu dosáhl v roce 2010 přibližně 2,1 mld. Kč. Z toho obrat v maloobchodě činil 1,5 mld. Kč, ve veřejném stravování přes 11 mil. Kč a téměř 60 mil. Kč dosáhl obrat přímého prodeje. Celkem se tedy na českém trhu prodalo v roce 2010 biopotravin za 1,6 mld. Kč, což je srovnatelné s revidovanými údaji pro rok 2009.

Významně vzrostl export biopotravin, kdy české společnosti vyvezly do zahraničí biopotravin za přibližně 505 mil. Kč. Mezi největší exportéry patřily, stejně jako v roce 2009, firmy RACIO, s.r.o., Sonnentor, s.r.o. FRUJO, a.s. a PRO-BIO, obchodní společnost s r.o.

Podíl biopotravin z dovozu na celkovém domácím maloobchodním obratu nelze jednoznačně stanovit z důvodu nedostupnosti dat. Objem dovozu finálních biopotravin (tj. bez zahrnutí dovozu bioproduktů a biopotravin určených k dalšímu zpracování) je odhadován ve výši 46 % maloobchodního obratu v ČR. Hlavními dovozci v roce 2010 byly firmy Hipp Czech s.r.o., Fair Trade Centrum, s.r.o., Excellent Plzeň, s.r.o. a SUNFOOD VM s.r.o. Významný podíl dovozu realizují také přímo maloobchodní řetězce, především dm drogerie markt s.r.o.

Nejvíce biopotravin nakoupí čeští spotřebitelé v maloobchodní řetězcích (67,2 %, tj. za 1,1 mld. Kč v 2010), na druhém místě pak v prodejnách zdravé výživy a biopotravin (19,4 %). Okolo 4 % biopotravin se nakoupilo v lékárnách a významně stoupl prodej přes drogistické řetězce (zejména dm drogerie markt s.r.o.; 3,2 %). Naopak na polovinu klesl podíl prodeje v nezávislých drobných prodejnách potravin (1,2 %). Podíl přímého prodeje biopotravin zahrnující přímý prodej jak ze dvora, tak i od výrobců a distributorů zůstal na úrovni 4 % a přibližně 0,8 % biopotravin, stejně jako předchozí rok, se prodalo prostřednictvím gastronomických zařízení.

Struktura hlavních kategorií biopotravin je dlouhodobě stabilní. V roce 2010 se na maloobchodním obratu nejvíce podílely „Ostatní zpracované potraviny“ (33 % podíl, přičemž polovinu tvoří hotové pokrmy typu dětských výživ). Druhou příčku si udržuje kategorie „Mléko a mléčné výrobky“ (25 %), následovaná kategorií „Ovoce a zelenina“ (11 %, zahrnující ovocné a zeleninové šťávy). Z pohledu vývoje došlo k největšímu nárůstu u kategorie „Mlýnské a škrobářenské výrobky“.

BIOPALIVA

Výrobní kapacity, certifikace biopaliv a související legislativa

Výrobní kapacity a jejich srovnání v rámci EU

Přehled výrobců, jejich produkční kapacity a používané suroviny pro výrobu FAME – MEŘO v roce 2011 ukazuje tab. 1. Tento stav nezměnil od roku 2009. Ostatní výrobci s kapacitou cca 50 tis. t buď výrobu přerušili, nebo se zaměřili pouze na lisování řepky olejné. Porovnání produkčních kapacit bionafty ČR s vybranými členy EU uvádí tab. 2.

Tabulka 1: Výrobní kapacity FAME - MEŘO v ČR v roce 2011 (využití 330 dní za rok v třisměnném provozu)

	Rok zahájení výroby/ rok navýšení kapacity	Roční produkční kapacita MEŘO – FAME (t)	Rozhodující použitá surovina
AGROPODNIK, a.s. Jihlava	2004 ²⁾	70 000	řepka olejná
Oleo Chemical, a.s. Liberec	2009 ¹⁾	70 000	odpadní rostlinné oleje a živočiš. tuky, řepkový olej
Primagra, a.s. Milín	2007 ²⁾	35 000	řepka olejná
Preol, a.s. Lovosice	2009 ¹⁾	100 000	řepka olejná
FAME, a.s. Ústí/L.	2007 ¹⁾	100 000	odpadní rostlinné oleje a živočišné tuky, řepkový olej
Ostatní	-	50 000	řepka olejná
CELKEM	-	425 000	-

Pramen: MZe

Poznámka: 1) rok zahájení výroby

2) rok navýšení kapacity

Tabulka 2: Bionafta v EU – výroba v roce 2009 a 2010 a produkční kapacity v roce 2010 a 2011 (zdroj: 17/10/2011 - 701/COM/11, EBB)

Země	Dodávky (tis. t)		Produkční kapacity (tis. t)	
	2010	2011	2010	2011
Německo	2861	2539	4933	4932
Francie	1910	1959	2505	2505
Rakousko	289	310	560	560
Španělsko	925	850	4100	4410
Velká Británie	145	137	609	404
Švédsko	246	233	277	277
Itálie	706	737	2375	2265
Polsko	370	332	710	864
Holandsko	368	323	1328	1452
Česká republika	198	155	425	425
Slovensko	88	101	156	156
Ostatní ¹⁾	1464	1370	3256	3867
CELKEM	9570	9046	21904	22117

Pramen: MZe

Poznámka: 1) Portugalsko, Bulharsko, Belgie, Řecko, Litva, Lotyšsko, Estonsko, Lucembursko, Slovinsko, Maďarsko, Island, Irsko, Dánsko, Malta, Finsko, Kypr, Rumunsko

V tab. 3 jsou uvedeny kapacity, doba zahájení provozu a základní použitá surovina pro výrobu bioethanolu jako složky automobilových benzinů. V roce 2011 byl v provozu pouze závod Agroetanol Tereos TTD, a.s. Dobruška a ke konci téhož roku zahajoval výrobu závod Ethanol Energy, a.s. Vrdu.

Tabulka 3: Bioethanolové lihovary v ČR a jejich roční kapacita (zdroj: Svaz lihovarů ČR)

Název společnosti	Datum zahájení výroby	Roční produkční kapacita		Základní použitá surovina
		hl	t	
Agroetanol TTD, a. s. (lihovar Dobruška)	říjen 2006	1 000 000	79 000	cukrová řepa
PLP, a. s. (lihovar Trmice)	listopad 2007	1 000 000	79 000	obiloviny, kukuřice
Ethanol Energy, a. s. (lihovar Vrdu)	říjen 2007	700 000	55 200	obiloviny, kukuřice
Korfil, a. s. (lihovar Hustopeče)	srpen 2008	1 000 000	79 000	obiloviny
CELKEM		3 700 000	292 200	

Pramen: Svaz lihovarů ČR

Certifikace biopaliv a související legislativa

Novelizovaný zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší obsahuje povinnost snižování emisí $\text{CO}_{2\text{eq}}$ z pohonných hmot v jejich úplném životním cyklu tak, aby dosáhla ve srovnání se základní hodnotou produkce emisí $\text{CO}_{2\text{eq}}$ pro referenční fosilní palivo snížení o 2 % do 31. 12. 2014, o 4 % do 31. 12. 2017 a o 6 % do 31. 12. 2020. V tomto zákoně jsou také specifikována kritéria udržitelnosti biopaliv. Nařízení vlády č. 446/2011 Sb. zpracovává směrnici EP a Rady 2009/28/ES o podpoře energie z obnovitelných zdrojů (RED) a směrnici 2009/30/ES o specifikaci benzínu, motorové nafty a plynových olejů, zavedení mechanismu pro sledování a snížení emisí $\text{CO}_{2\text{eq}}$. Toto nařízení vlády stanovuje kritéria udržitelnosti biopaliv a výši úspor emisí $\text{CO}_{2\text{eq}}$ při jejich používání oproti emisím $\text{CO}_{2\text{eq}}$ referenčního fosilního paliva. Úspory musí činit nejméně 35 % do 31. 12. 2016, 50 % od 1. 1. 2017 a 60 % od 1. 1. 2018 v případě biopaliv vyrobených ve stacionárním zdroji, uvedeném do provozu 1. 1. 2017 nebo později.

Uvedené nařízení vlády dále zpřesňuje požadavky na systém kvality a hmotnosti bilance, náležitosti prohlášení a dílčího prohlášení o shodě s kritérii udržitelnosti, náležitosti samostatného prohlášení pěstitele biomasy, náležitosti certifikátu a základní hodnotu emisí $\text{CO}_{2\text{eq}}$ pro referenční fosilní palivo.

Snížení emisí $\text{CO}_{2\text{eq}}$ použitím FAME – MEŘO a bioethanolu v roce 2011 činilo 1,33 % a pro rok 2011 je odhadováno (zatím nejsou přesné údaje o spotřebě motorové nafty a motorových benzínů za rok 2011) na 1,48 %. Vývoj minimálních podílů biopaliv v letech 2007–2011 je patrný z tab. 4.

Tabulka 4: Vývoj minimálních podílů biopaliv v ČR v letech 2007 - 2011

	2007 ¹⁾		2008		2009		2010 ²⁾		2011	
	% V/ V ³⁾	% e.o. ⁴⁾	% V/ V ³⁾	% e.o. ⁴⁾	% V/ V ³⁾	% e.o. ⁴⁾	% V/ V ³⁾	% e.o. ⁴⁾	% V/ V ³⁾	% e.o. ⁴⁾
Biopaliva v motorové naftě	0,66	0,61	2	1,84	4,5	4,1	5,4	5,0	6,0	5,5
Biopaliva v motorových benzinech	-	-	2	1,32	3,5	2,3	3,9	2,6	4,1	2,7
Biopaliva v pohonných hmotách celkem	-	0,32	-	1,59	-	3,3	-	3,8	-	4,22

Poznámka: 1) od 1. 9. 2007, leden - srpen 0 %, září - prosinec 2 % jen MEŘO - FAME v motorové naftě,

2) od 1. 6. 2010, leden - květen 4,5 % V/V, červen - prosinec 6 % V/V MEŘO - FAME v motorové naftě,
leden - květen 3,5 % V/V, červen - prosinec 4,1 % V/V bioethanolu v motor. benzinech,

3) % V/V = % objemová,

4) % e.o. = % energetického obsahu.

Podpora biopaliv

Přímá podpora na výrobu biopaliv není v ČR poskytována od roku 2006.

Na vysokoprocenní a čistá biopaliva se však vztahuje nižší spotřební daň z minerálních olejů, jejíž výše odpovídá podílu biosložky ve směsi. Mezi biopaliva, která jsou takto zvýhodněna při uvádění do volného daňového oběhu ČR, patří především směsná motorová nafta (SMN30 – 30 % MEŘO), čistý MEŘO – FAME, palivo E85 (až 85 % bioethanolu) a čistý rostlinný olej. Uplatňování výše uvedených biopaliv je podporováno na základě Víceletého programu dalšího uplatnění biopaliv v dopravě, jenž byl implementován do zákona 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.

Nízkoprocenní směsi biopaliv, které jsou uplatňovány v rámci povinnosti dle zákona o ochraně ovzduší, nejsou daňově zvýhodněny.

Výroba biopaliv a související spotřeba zemědělských plodin v roce 2011

Bionafta, FAME - MEŘO

Bilanci výroby FAME - MEŘO v ČR, jejich vývoz, dovoz, hrubou spotřebu, prodej FAME - MEŘO jako palivo B100 a směsné motorové nafty SMN 30 v roce 2011 a srovnání s rokem 2010 uvádí tab. 5. V roce 2011 se vyrobilo cca 12 600 t FAME z použitých kuchyňských olejů a živočišných tuků. Největší dovoz FAME do ČR byl ze SRN – 45 974 t, dále 5 126 t z Belgie a 2 125 t z Polska. Vývoz MEŘO z ČR byl největší do SRN – 10 279 t, 2 607 t do Rakouska a 2 833 t do Polska. Z údajů produkčních kapacit a výroby FAME – MEŘO v ČR plyne, že jejich průměrné využití se ze 46,5 % v roce 2010 zvedlo na 49,5 % v roce 2011.

Tabulka 5: Bilance výroby, vývozu, dovozu a uplatnění na trhu ČR MEŘO, FAME a SMN 30 v roce 2011 a srovnání s rokem 2010

	2010 (t)	2011 (t)	Index 2011/2010
Výroba MEŘO v ČR	197 988 ¹⁾	210 092 ¹⁾	1,061
Dovoz FAME do ČR	21 707 ¹⁾	54 294 ¹⁾	2,501
Vývoz MEŘO z ČR	35 232 ¹⁾	16 796 ¹⁾	0,477
Hrubá spotřeba v ČR	184 188 ¹⁾	245 216 ¹⁾	1,331
MEŘO jako čistá pohonná hmota	25 150 ²⁾	22 635 ³⁾	0,9
Směsná motorová nafta SMN 31 v roce 2009 a SMN 30 v roce 2010	101 023 ¹⁾	148 634 ¹⁾	1,471

Pramen: 1) sběr výkazem Eng (MPO) 6-12, 2) GŘ cel, 3) odhad SVB Praha

Poznámka: Pro tuto bilanci se použily hodnoty hustot při 15 °C: MEŘO: 891,9 kg.m⁻³, SMN 30: 853,6 kg.m⁻³, SMN 31: 854,2 kg.m⁻³, motorová nafta: 837,2 kg.m⁻³

Výroba bionaftového průmyslu v EU (viz tab. 2), zahrnující vedle methylesterů mastných kyselin (FAME) i hydrogenované rostlinné oleje (HVO), se podle Evropského výboru pro bionaftu (EBB) zvedla v roce 2010 oproti roku 2009 o cca 5,5 % z 9,046 mil. t na 9,57 mil. t. Celková spotřeba bionafty v EU činila 11,2 mil. t. Využití výrobních kapacit v celé EU v roce 2010 činilo 43,7 % a v roce 2011 se situace nezměnila.

V tab. 6 je uvedena výroba MEŘO a orientační podíl řepky olejné zpracované na MEŘO z celkové produkce v marketingových letech (marketingový rok začíná 1. 7. a končí 30. 6. následujícího roku) 2007/2008 až 1/2 2011/2012.

Tabulka 6: Tuzemská výroba MEŘO a orientační podíl řepky olejné zpracované na MEŘO z celkové produkce

Marketingový rok	2009/2010	2010/2011	½ 2011/2012
Sklizňová plocha řepky olejné ¹⁾ (ha)	338 633	368 824	373 386
Produkce řepky olejné ¹⁾ (t)	1 128 120	1 042 400	1 046 071
Výroba MEŘO ³⁾ (t)	175 934	179 910	97 770
Orientační množství řepky olejné zpracované na MEŘO (t)	457 000	458 770	249 314
Podíl řepky olejné zpracované na MEŘO z celkové produkce (% m/m)	40,5	44,1	23,8

Pramen: 1) ČSÚ, 2) MPO - Eng (MPO) 6-12, 3) VÚZT & SVB s ohledem na účinnost získávání řepkového oleje

Bioethanol

Výroba, dovoz, vývoz a hrubá spotřeba bioethanolu, dovoz bio-ETBE (ethyl-tercio-buthyl-ether) a spotřeba E85 ve vozidlech k takovému palivu určených („flexi fuel vehicles“) v ČR v roce 2010 a 2011 uvádí tab. 7.

Tabulka 7: Balance bioethanolu v ČR v roce 2010 a 2011

	2010 (t)	2011 (t)	index 11/10
Výroba ¹⁾	94 523	54 412	0,576
Dovoz ¹⁾	10 361	35 696	3,445
Vývoz ¹⁾	36 556	7 378	0,202
Hrubá spotřeba ¹⁾	69 037	78 961	1,144
Dovoz bio-ETBE ^{1), *)}	15 351	13 969	0,909
Spotřeba E85	801 ²⁾	5 450	6,804

Pramen: 1) MPO - Eng (MPO) 6-12, 2) GŘ cel,

Poznámka: *) jen do automobilových benzinů BA 98 a určených na export

Výroba bioethanolu v ČR v roce 2011 se snížila na 57,6 % výroby v roce 2010. Surovinou pro jeho výrobu byla v tomto roce téměř výhradně cukrovka. S přihlédnutím k deklarovaným zpracovatelským kapacitám (viz tab. 3) jejich využití nepřesáhlo 19 %.

Pro výrobu bioethanolu v roce 2011 se spotřebovalo cca 652 400 t cukrové řepy, což při průměrném výnosu v ČR za období 2005–2010 cca 54,5 t.ha⁻¹ představuje 11 971 ha této plodiny (viz tab. 8).

Tabulka 8: Balance cukrovky a pšenice ozimé využitých na výrobu palivového bioethanolu v letech 2010 - 2011

	2010	2011
Výroba bioethanolu v ČR (t)	94 523	54 412
Použitá surovina	cukrovka : pšenice ozimá	
Orientační poměr surovin (%)	60 / 40 ¹⁾	
Spotřeba cukrovky ²⁾ (t)	679 998	652 400
Plocha cukrovky (ha)	12 454	11 971
při výnosu (t.ha ⁻¹)	54,6	54,5
Spotřeba pšenice ozimé ²⁾ (t)	124 770	-
Plocha pšenice ozimé (ha)	23 994	-
při výnosu 5,2 t.ha ⁻¹		

Poznámky: 1) Podle Svazu lihovarů ČR

2) Balance výtěžnosti: hustota bioethanolu 0,778 t.m⁻³,

Cukrovka: 11,99 kg na 1 kg bioethanolu, tj. 9,3 kg na 1 l bioethanolu

Pšenice ozimá: 3,3 kg na 1 kg bioethanolu, tj. 2,6 kg na 1 l bioethanolu

Geneticky modifikované plodiny

Geneticky modifikované plodiny (dále jen „GM plodiny“) jsou v celosvětovém měřítku významnou složkou zemědělské výroby. Podíl ploch GM plodin v EU v rámci světa je však zanedbatelný, nepředstavuje ani statistickou odchylku. Z celkové plochy GM plodin na světě v roce 2011 (160 mil. ha) tvoří 43 % plocha v USA, tři největší státy (USA, Brazílie a Argentina) zaujímají plochu 77 % z celku. GM plodiny pěstovalo 16,7 mil. pěstitelů v 29 státech světa.

Plocha GM plodin v EU stagnuje, nárůsty střídají poklesy. V roce 2011 došlo k nárůstu na historicky největší plochu, o 35 %. První místo v pěstování GM plodin v EU tradičně zaujímá Španělsko, druhé je po roční přestávce Portugalsko, které si vyměnilo třetí příčku s ČR, jak ukazuje následující tabulka.

Tab. Pěstování GM kukuřice v EU (ha)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Španělsko	53 200	54 000	75 150	79 270	76 000	67 730	97 325
Portugalsko	780	1 250	4 260	4 850	5 090	0	7 723
ČR	270	1 290	5 000	8 380	6 480	4 680	5 090
Polsko	0	0	100	3 000	3 000	0	3 000
Slovensko	0	30	950	1 900	870	1 250	760
Rumunsko	0	0	290	7 150	3 240	820	588
Francie	500	5 000	23 000	0	0	0	0
Německo	340	950	2 640	3 170	0	0	0
CELKEM	55 090	62 520	111 390	107 720	94 680	74 480	114 490

Pramen: www.transgen.cz

Kromě kukuřice byly v roce 2010 pěstovány GM brambory odrůdy Amflora se změněným složením škrobu (amylopektin na úkor amylozy). Ve Švédsku a Německu byly GM brambory pěstovány za účelem sadby v následných letech, pouze v ČR byly na ploše 147 ha pěstovány k výrobě škrobu pro průmyslové využití. Zpracovány byly v jedné škrobárně v ČR s výsledkem vyrobených 720 t škrobu s výhradním použitím pro nepotravinářské účely. V roce 2011 GM brambory pěstovány nebyly. Jiné GM plodiny než kukuřice nebyly v roce 2011 v EU pěstovány.

Ve srovnání s jinými regiony světa EU přistupuje ke GM plodinám s vysokou mírou obezřetnosti, s principem předběžné opatrnosti. Proces uvádění GM plodin do životního prostředí je dlouhý, finančně a administrativně náročný. Uplatnění GM plodin na trhu EU je velmi problematické dílem vyšší nákladovosti, dílem značné nedůvěry obyvatelstva. Výsledkem je mj. i stagnace ploch GM plodin. Sklizená GM kukuřice je ponejvíce využívána jako krmivo pro hospodářská zvířata, z menší části také jako surovina pro výrobu bioethanolu či bioplynu, v žádném případě není používána pro potravinářské účely. GM plodiny, v ČR konkrétně GM kukuřice, ve srovnání s konvenčními plodinami mají řadu výhod: jednoduchost a spolehlivost ochrany proti škůdcům (např. zavíječ kukuřičný), snížení vstupu do porostů nebo také výsledný efekt při sklizni (nepolámané, nepolehnuté rostliny). Výsledkem jsou vyšší výnosy než při pěstování pomocí tradičních forem, sklizený materiál je kvalitnější vzhledem k nižšímu zaplísnění houbami rodu *Fusarium* samozřejmě s vědomím velkého podílu míry lokálního výskytu zavíječe kukuřičného a alternativních přístupů v ochraně tradiční kukuřice (chemická nebo biologická ochrana či zcela bez postřiku).

Pěstování GM plodin v EU s sebou přináší také zřejmě již uvedené nevýhody: legislativně-administrativní postupy, které jsou typické právě pro region EU, promítající se do ekonomické náročnosti v oblasti vstupů výroby (dražší osivo) nebo do nákladů na dlouhodobý proces uvádění do životního prostředí. Problémy nadále přetrvávají i v oblasti výstupů výroby: obavy a neochota zkrmovat GM kukuřici z důvodu následných potíží při odbytě např. mléka ze zkrmovaných zvířat GM krmivy. Zemědělský podnikatel a spotřebitel v EU má nadále možnost volby mezi konvenční a GM formou plodin, v každém případě se jeho volba bude odvíjet od vývoje zejména právního prostředí a dostatku odborných informací mezi veřejností.

Poznámky:

Poznámky:

Poznámky:

Připravili:**MZe**

Odbor komunikace 11110

Odbor legislativní a právní 12150

Odbor rozpočtu, financování a ekonomických rozborů 13210

Sekce rozvoje venkova 14100

Sekce vnějších vztahů 14200

Odbor státní správy lesů, myslivosti a rybářství 16230

Odbor živočišných komodit 17210

Odbor rostlinných komodit 17220

Odbor přímých plateb 14140

PGRLF**SZIF****ÚZEI**

Redakční uzávěrka: 31. 3. 2012 *)

Redakce: Ing. Aleš Průša

*) Některé údaje uvedené v publikaci Zemědělství 2011 se mohou lišit od údajů uvedených v publikaci Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2011 („Zelená zpráva“) z důvodu, že termíny a zdroje podkladů pro tyto publikace jsou odlišné.

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ